

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : Ontwikkelingsgang van het geld- en bankwezen in Belgisch-Kongo - De buitenlandse handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1951 - Het Franse Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen - Literatuur betreffende de monetaire en financiële toestand van België - Economische wetgeving - Statistieken,

ONTWIKKELINGSGANG VAN HET GELD- EN BANKWEZEN IN BELGISCH-KONGO

De Centrale Bank van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi, tot de oprichting waarvan de Nationale Bank van België in menig opzicht bijdroeg, opent haar loketten op 1 Juli 1952. Te dier gelegenheid leek ons het ogenblik gekozen om te dezer plaatse de grote trekken in herinnering te brengen van de ontwikkeling van het geld- en bankwezen in de Kolonie sedert het ogenblik waarop Koning Leopold II de Kongo-Vrijstaat schiep.

Voor de nieuwe circulatiebank, die het werk van haar voorgangers zal voortzetten, is een ruime taak weggelegd. De Nationale Bank van België drukt de wens uit dat die opdracht met succes zal bekroond worden en zij zal de nieuwe Bank in het gemeenschappelijk belang van het Moederland en van de Kolonie gaarne ter zijde staan.

De oprichting van de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi is het eindpunt van een langdurige evolutie die de Kolonie een geldstelsel schonk dat zich van het régime in het moederland onderscheidt, doch de traditionele monetaire eenheid tussen de twee gebieden vrijwaart, zonder de Belgische frank en de Kongolese frank onvermijdelijk aan een zelfde lotsbestemming te binden.

Dit streven naar eenheid kwam eveneens tot uitdrukking in het statuut van de koloniale circulatiebank; het leunt aan bij het statuut van de Nationale Bank die trouwens, na de Kolonie, een der voorname aandeelhouders van de nieuwe instelling is.

De Nationale Bank volgde steeds met de grootste belangstelling de economische ontwikkeling van onze kolonie en de verschillende etappes van haar financiële inrichting. Hierin nam zij steeds een min of meer direct aandeel.

Sedert 12 September 1876, de dag waarop Koning Leopold II de Geografische Conferentie te Brussel belegde en waaruit de Association Internationale Africaine « voor de ontdekking en de beschaving van

Midden-Afrika » ontsproot, betoonde zij steeds belangstelling voor de toekomst der gebieden die in 1885 de Kongo-Vrijstaat werden.

Zij was een der eerste die tot het Afrikaanse beschavingswerk bijdroegen. Voor haar financiële deelneming aan de bestrijding van de slavenhandel ontving zij op 26 November 1876 de dankbetuigingen van de Koning in een eigenhandig geschreven brief. Steeds verleende zij haar steun aan het kolonisatiewerk (1).

Gewis kon zij niet vermoeden dat zij dertig jaar later zou betrokken worden bij het koloniaal beheer van het geldwezen en de handhaving der waardevastheid van de Kongolese frank. Overigens had zij tot het ogenblik van de oprichting van de Kongo-Vrijstaat dergelijke mogelijkheid niet kunnen onder ogen nemen. De invoering van een verschillende munt leek zeer onwaarschijnlijk in die uitgestrekte gebieden

(1) Vermelden wij o.m. dat zij op 28 October 1886 bijdroeg in de onkosten voor studie van de oprichting van de eerste spoorweg in Kongo.

waar de ruil overheerste en waar alleen enkele stammen in het centrum van de kolonie over primitieve metalen betaalmiddelen beschikten, de zgn. « mitacos », in de vorm van draad of staven in ijzer, koper of messing; de enige munten in omloop waren de koperen en zilveren « macutos » in de kuststreek van de Atlantische Oceaan, en de Indische roepieën en thalers met de beeldenaar van Maria-Theresia, in de Oostelijke gebieden waar de Arabische slavenhandelaars huishielden.

Nochtans kreeg die Staat, op 27 Juli 1887, d.i. minder dan twee jaar na de erkenning van de Vrijstaat door het Verdrag van Berlijn, een eigen aan het goud gebonden geldstelsel. De geldeenheid kreeg dezelfde naam alsook hetzelfde goudgehalte als die van het moederland; zij was een rekenmunt gelijkwaardig aan de franc de Germinal, dus aan de Belgische frank.

Het dekreet voorzag een betaalmiddel van 20 frank in goud, doch niet de vrije aanmunting. Nooit werden die stukken geslagen. Alleen deelmunten van *fr* 5, 2, 1 en 0,50 in zilver en kopermunten van 10, 5, 2 en 1 centimes werden in omloop gebracht. Generlei vaste verhouding werd vastgesteld tussen het goud en het zilver, doch de zilverstukken konden worden uitgewisseld voor hun tekenwaarde bij de Algemene Thesaurie van de Vrijstaat te Brussel tegen zilver- en goudmunten of gelijkwaardige dadelijk opeisbare waarden.

Nochtans kwamen die stukken niet vlug in het verkeer. De Staatsagenten maakten ruim gebruik van de mitacos in messing, waaraan een vaste waarde van 15 centimes werd toegekend. Dank zij dit ruilmiddel drong het geldbegrip langzaam bij de inlanders binnen.

Dit voorzichtig en voorlopig régime berustte op de gouden standaard, en kon fungeren naarmate de behoeften zich ontwikkelden.

Het werd derwijze opgevat dat het gemakkelijk in het raam van de Latijnse Unie kon opgenomen worden. Leopold II bezat een verziende blik: door de feitelijke gelijkstelling van het geldwezen, door de afwezigheid van hinderpalen in het betalingsverkeer bevorderde hij de economische betrekkingen tussen de Europese en koloniale gebieden waar hij regeerde. Tegelijkertijd schiep hij voor de Onafhankelijke Staat de mogelijkheid om een juridisch zelfstandige geldcirculatie te bezitten, die desnoods met eigen krachten tegen gebeurlijke schokken bestand was. Toen hij dit stelsel uitwerkte, was hij gelukkigerwijs vóór een gemakkelijker toestand geplaatst dan die in de meeste andere koloniale gebieden: geen enkel overblijfsel uit het verleden hinderde de invoering van een nieuw geldwezen. Denken we slechts één ogenblik aan de moeilijkheden die bijv. Engeland in Indië en Frankrijk in Indochina ondervonden omdat het geldwezen er van oudsher op een geldstandaard berustte die van het moederland verschilde.

De oplossing door de Vrijstaat aanvaard, werd des te beter geacht, daar het Verdrag van Berlijn, dat het statuut van het Kongobekken bepaalde, de Vorst belette een preferentieel douanestelsel in te voeren om de handelsbetrekkingen met België sneller te ontwikkelen. In dit opzicht stemde zij trouwens overeen met de methoden die de Europese mogendheden in Afrika volgden en er vooral te dien tijde bijna steeds op gericht waren gelijke munten voor het moederland en voor de koloniën te scheppen. In Azië werd dit streven gehinderd door de gewoonten van reeds verder geëvolueerde bevolkingen en het bestaan van belangrijke voorraden plaatselijke munten. Tot vóór de tweede wereldoorlog vertoonde het geldwezen in de Franse koloniën een treffend voorbeeld van dit verschil. Al de koloniën hadden de Franse frank als geldeenheid, behalve Indochina en de Franse vestigingen in Indië. In het eerste geval was de geldeenheid de piaster, een eenvoudige rekeneenheid die steeds een vaste waarde had gelijk aan 10 Franse frank. In het tweede geval was de munt los van de frank en aan de Brits-Indische roepie gehecht. Aldus bestond er in de gebieden welke aan het Franse gezag waren onderworpen, een feitelijke monetaire federatie, die gecentraliseerd was door de omstandigheid dat de regeling van het geldverkeer via de Schatkist in het moederland geschiedde en deze laatste tot reserve diende om het evenwicht te verzekeren onder economische gebieden die met elkaar vrije betrekkingen onderhielden.

Dit beginsel, door Leopold II aanvaard, werd geleidelijk toegepast naarmate het kolonisatiewerk vorderde. Overigens werd de geldsomloop tot aan de eeuwwisseling ten dele verzekerd door vreemde munten die wettig betaalmiddel waren: het pond sterling werd aangenomen voor de betaling der douanerechten en die regeling werd uitgebreid tot de andere munten, behalve die van de Latijnse Unie; nochtans was zij aan wisselvalligheden blootgesteld ten gevolge van de wisselende behoeften van een primitieve economie die zich onder het stelsel van de « open deur » ontwikkelde, alsook door de nieuwe internationale betrekkingen welke achtereenvolgens werden aangeknoopt.

Wegens de schaarste aan goud in circulatie, de vrees verwekt door de geleidelijke waardevermindering van het zilver en de moeilijkheden bij het vervoer van de munten — een bestendig verschijnsel in elke primitieve economie — vaardigde de Vorst, op 7 Februari 1896, een dekreet uit tot uitgifte van muntpapier. Die biljetten bezaten geen wettelijke dekking, doch ze konden uitgewisseld worden bij de Algemene Thesaurie van de Vrijstaat te Brussel, op gelijke voet als de zilvermunten, tegen elke andere munt van de Latijnse Unie.

Tien jaar later, en wel op 27 Augustus 1906, stond de Regering eveneens de aanmunting toe voor stukken van 20, 10 en 5 centimes in koper-nikkel, ten behoeve van de transacties in de grote agglomeraties

en in Katanga waar de mijnbouw zich snel ontwikkelde. Die stukken traden stilaan in de plaats van de zeer zware koperstukken, welke onder het dekreet van 1887 waren geslagen.

De nationale circulatie breidde zich geleidelijk uit, doch de ruil en de betalingen in natura overheersten.

Aan de vooravond van de Aanhechting was zij als volgt samengesteld: zilverstukken ca. fr 1.900.000, koperstukken fr 49.300, koper-nikkelstukken fr 235.000, biljetten fr 269.650. Er heerste op dit tijdstip, in de centra te Boma, Leopoldstad en vooral te Matadi, een werkelijke schaarste aan Kongolese betaalmiddelen, waarin de aanvoer van Franse en Belgische munten, die vooral in Beneden-Kongo talrijk waren, niet kon voorzien. Inderdaad, de Vrijstaat, die zich aan de aanstaande Aanhechting verwachtte, besloot nog enkel zijn eigen betaalmiddelen te aanvaarden; de spoorwegen en de andere ondernemingen volgden zijn voorbeeld en eisten gedeeltelijke betaling in Kongolese munten, tot grote schade van de handels- en nijverheidsondernemingen die toen tot grote bloei kwamen.

* * *

Aldus werden bij het begin van de XXe eeuw tal van problemen gesteld inzake geldcirculatie en niet minder op het gebied van het kredietwezen, want toentertijde waren er nog geen banken in Kongo gevestigd.

Zij kregen vrij snel een oplossing na 1908. Het koloniale handvest hervormde het stelsel van de metaalgeldcirculatie en het charter van de Bank van Belgisch-Kongo dat van de biljettenomloop.

De geldkwestie — een begrip dat toen alleen de omloop van metalen munten betrof — gaf aanleiding tot vinnige debatten in het Parlement.

Twee stelsels stonden tegenover elkaar. Het ene, verdedigd door dhr. Liebaert, Minister van Financiën en later Directeur van de Nationale Bank, beoogde de opnemng van Kongo in de Latijnse Unie; het andere, door dhr. Beernaert, Oud-Minister van Financiën, voorgesteld, wilde alleen de Belgische zilveren vijf-frankstukken als wettig betaalmiddel in Kongo erkennen.

Het eerste stelsel haalde het. Bij de wet van 18 October 1908 werd in de Kolonie de wettige koers verleend aan de goud- en zilvermunten die in het moederland en dientengevolge ook in de Latijnse Unie wettig betaalmiddel waren, zodat de buitenlandse waarde van de Kongolese frank niet meer van de Franse frank, de Zwitserse frank en de Belgische frank mocht afwijken, tenzij tot beloop van de verzendingskosten van de specie.

De door de Kongo-Vrijstaat geslagen zilverstukken verloren hun wettige koers. Het koloniale handvest schreef hun intrekking voor en liet aan de uitvoe-

rende macht de zorg over om de datum er van te bepalen. Deze laatste werd vastgesteld op 1 October 1909, doch de intrekking duurde voort tot 1 Juli 1914.

De koperen pasmunten, door de Vrijstaat sedert 1887 uitgegeven — behalve de sedert 1 Mei 1947 ontmunte stukken van 1 en 2 centimes —, en de koper-nikkelstukken, ingevoerd krachtens dekreet van 1906, werden nooit uit de omloop genomen. Daar de Koning, krachtens het charter, het recht bezat bijzondere tekenmunten uit te geven die in België geen wettig betaalmiddel zijn, werden stukken van 5, 10 en 20 centimes geslagen, die naast het onder het vorige stelsel geschapen tekengeld in omloop waren.

Het door het koloniale handvest ingevoerde geldrégime leidde aldus practisch tot de aanvaarding van de rekeneenheid van het moederland en bracht indirect Kongo onder het schijnbaar bimetallistisch stelsel van de Latijnse Unie. Trouwens, Kongo werd kort daarna bij de overeenkomst van 4 November 1908 officieel in de Unie opgenomen, tegelijkertijd als de Franse koloniën, en de tot de omloop toegelaten geldhoeveelheid werd vastgesteld op 16 per inwoner, waarbij het aantal dezer laatste op 10 miljoen geraamd werd (2).

Een der redenen waarom Kongo in de Latijnse Unie werd opgenomen, op een ogenblik dat deze laatste zich in een wankele toestand bevond, lag hierin dat men zodoende een uitweg meende te vinden voor de zilverstukken waarvan de hermunting voor de behoeften van de Afrikaanse gebieden was toegelaten en men aldus het risico wilde verminderen van het uiteindelijke verlies op de zilverstukken, waarvan de intrinsieke waarde hoe langer hoe meer daalde. De overeenkomst betekende aldus een begin van liquidatie van de zilvervoorraad van de Unie. Op korte termijn gezien, bleef het verliesrisico niettemin voortbestaan, want leed België onder een chronisch tekort aan zilveren vijf-frankstukken, ten gevolge van een speculatie waaraan geen enkele contrôlemaatregel vermocht een einde te stellen, Frankrijk bezat verder aanzienlijke hoeveelheden met de Belgische beeldenaar.

De Aanhechting bracht de Nationale Bank in de kringloop van het Kongolese geldwezen en legde haar nieuwe taken op. Haar functies van Staatskassier bezorgden haar een bijkomende arbeid wegens haar verrichtingen voor rekening van de Kolonie; haar persen werkten voor de voorziening van de koloniale geldsomloop, want haar biljetten werden in Afrika wettig betaalmiddel van 1909 tot het ogenblik waarop de Bank van Belgisch-Kongo zich met de uitgifte belastte. Bovendien verwekte de opnemng van Kongo in de Latijnse Unie bij haar grote bezorgd-

(2) Het metaal der door de Vrijstaat uitgegeven munten mocht voor de aanmuntng der nieuwe stukken worden gebruikt: 1.462.600 frank oude munten werden omgesmolten. De winst voortvloeiend uit de aanmuntng werd volgens de overeenkomst van de Latijnse Unie in een Fonds tot onderhoud van het geld (Koloniaal reservfonds) gestort.

heid. Zij vreesde te dien tijde dat de regering haar het verlies zou doen dragen van de stukken waarvan de ontmuting in het verschieft lag. Die vrees nam toe toen de repatriëring der voor de koloniale aanmuting vereiste stukken nog de last van haar onproductieve verrichtingen verhoogde. Wat deze laatste betreft, rees er tussen de Bank en de Minister van Financiën een geschil op, dat trouwens alleen over beginselkwesties ging — waarvan de oplossing door de oorlog gehinderd werd — en niet over belangen, want de Nationale Bank droeg, vanaf de Aanhechting, op de meest belangloze wijze bij tot de regeling van de financiële transacties met de Kolonie; trouwens zij voorkwam de wensen van de regering, toen zij het verlangen uitdrukte haar aandeel te mogen dragen in de kosten van de monetaire inrichting der Belgische gebieden in Afrika.

Daar de biljetten van de Vrijstaat geleidelijk uit de omloop werden genomen, bleek het nodig zo spoedig mogelijk eigen biljetten van de Kolonie uit te geven. Een ruime circulatie van biljetten der Nationale Bank kon inderdaad worden beschouwd als een inbreuk op het beginsel van het onderscheid der patrimonia van de Staat en van de Kolonie; trouwens, praktisch en juridisch was het niet mogelijk definitief één enkele papircirculatie in te voeren. De Nationale Bank had een voorlopige hulp verleend, doch zij kon niet, krachtens haar organieke wet en haar statuten, de krediet- en circulatiebehoefte bevredigen die in de koloniale volkshuishouding tot uiting begonnen te komen.

* * *

Op dat tijdstip dacht men er niet aan een circulatiebank naar Europees type op te richten. De economie van Midden-Afrika was toen nog niet voldoende geëvolueerd. De regering besloot het uitgifterecht toe te kennen aan de enige stevige financiële instelling, die op het Belgisch grondgebied in Midden-Afrika was gevestigd, met name de Bank van Belgisch-Kongo. Deze laatste was op 11 Januari 1909 gesticht geworden op initiatief van Kolonel Thys en met de medewerking van de voornaamste banken in het moederland (3), door maatschappijen welke in Kongo gevestigd waren en die tot dan toe gelden voor rekening van derden overmaakten.

Bij het einde van 1910 aanvaardde zij, door de regering aangezocht, de verplichtingen van een circulatiebank op zich te nemen in een overeenkomst van 7 Juli 1911, bekrachtigd bij dekreet van 18 Juli daaraanvolgend. Het recht van uitgifte der biljetten werd haar voor vijf en twintig jaar toegezegd met mogelijkheid tot herziening na vijftien jaar.

(3) De voornaamste inschrijvers waren: de Compagnie du Congo pour le Commerce et l'Industrie, de Banque d'Outremer, de Société Générale, de Société Commerciale et Financière, Baron Empain, de Bank van Brussel, de Banque des Pays-Bas, de Bank Philippon and Co.

Zij werd gerechtigd biljetten aan toonder en vrij van belastingen uit te geven te Boma, Matadi, Kinshasa, Stanleystad, Elisabethstad en elders, naar gelang van de behoeften; de openbare kassen waren gehouden ze in betaling te aanvaarden en aanbiedingen van gereede betaling konden in die munt worden gedaan.

Een eigenaardigheid die met de bijzondere omstandigheden in de Kolonie — vooral met de vervoermoeilijkheden — verband hield, was het feit dat de Bank tenminste vier uitgifteplaatsen bezat, die elk met een metaalvoorraad waren uitgerust.

De Bank ging de verplichting aan haar biljetten aan toonder terug te betalen tegen hun nominale waarde op de plaats van uitgifte, hetzij in Kongo, hetzij te Brussel, en wel in goud- of zilvermunten van de Latijnse Unie, of in vreemde goudmunten tegen de pariteit van hun goudwaarde, naar eigen keuze en na de aftrekking van het plaatsverlies dat de vervoerkosten der stukken naar de bijkantoren in Kongo niet mocht overtreffen. Te Brussel mochten de biljetten terugbetaald worden tegen de aankoop prijs van de zichtwissels op Matadi.

Ten einde de inwisselbaarheid te verzekeren werden de nieuwe circulatiebank de gebruikelijke regelen opgelegd die aan het handvest van de Nationale Bank ontleend waren, met inachtneming van de aan de Kolonie eigen omstandigheden. De toegelaten verrichtingen werden limitatief opgesomd, met uitsluiting van de wisselvallige operatiën, de transacties met meer dan zes maanden looptijd, alsook diegene die de inwisselbaarheid konden in gevaar brengen; de dekkingsverplichtingen waren nauwkeurig bepaald en de metaalreserve was vastgesteld op één derde van de dadelijk opeisbare verplichtingen, excl. de deposito's van de Staat; de uitgiften boven die grens moesten algeheel worden gedekt; deze eigenaardige beschikking bond de actiemogelijkheden van de Bank aan de omvang harer eigen middelen; de Bank ging bij een bijzondere overeenkomst de verplichting aan de dienst van kassier en van thesaurier van de Kolonie waar te nemen; tenslotte regelden bijzondere bepalingen de grootte van het kapitaal der Bank, de aanduiding van de voorzitter en van de regeringscommissaris, alsook de bekendmaking der verrichtingen.

Aldus werd de aanvankelijke structuur van de Bank van Belgisch-Kongo ten enenmale gewijzigd. Weliswaar bleef zij een particuliere naamloze vennootschap onder Belgisch recht, doch door het sluiten ener overeenkomst met de overheid werd haar bedrijvigheid aan het toezicht van de Staat onderworpen.

Om de operatiën te verzekeren die nu de Bank van Belgisch-Kongo waren ontzegd, richtten de voornaamste aandeelhouders van deze laatste de dag zelf dat de nieuwe statuten van de circulatiebank rechtsgeldig werden (10 Augustus 1911) de Banque Commerciale du Congo op.

Bij een overeenkomst tussen de twee instellingen afgesloten en door de Minister van Koloniën goedge-

keurd, werd iedere mogelijkheid van mededinging uitgesloten. In werkelijkheid vervulde de Banque Commerciale du Congo bij de Bank van Belgisch-Kongo een rol gelijkaardig aan die van de discountkantoren bij de Nationale Bank van België. In dit opzicht verleende zij de tweede handtekening die in de statuten van de circulatiebank voorzien is.

Deze laatste gaf haar eerste biljetten uit in September 1912 — ze werden door de zorgen van de Nationale Bank gedrukt (4) — en nam de biljetten van de Vrijstaat en die van de Nationale Bank geleidelijk uit de omloop. Aan de vooravond van de eerste wereldoorlog bereikte het bedrag harer uitgiffen 5.187.380 frank welke voor 100 pCt. gedekt waren.

Dat het bedrag der uitgegeven biljetten toen nog klein was, ligt vooral hieraan dat de economische bedrijvigheid zich toen langzaam ontwikkelde, de particuliere ondernemingsgeest nog slecht gesteund werd en niet op Belgische kredieten kon rekenen, de ruil nog overheerste en de koloniale wetgeving ernstige leemten vertoonde die de kredietverrichtingen hinderden. « Er bestonden geen bepalingen over het houden van de koopmansboeken, de hoedanigheid van handelaar en het bewijs der handelsverplichtingen; die punten werden pas in 1912 en 1913 geregeld. Verder ontbraken beschikkingen betreffende de wisselbrief, het orderbriefje, de protesten, de inpandgeving van de handelszaak, het disconto en de inpandgeving van de factuur, waarop nog tot 1920 diende gewacht. De hypotheek was in de koloniale wetgeving tot in 1920 totaal onbekend » (5).

Doch sedert de oprichting van de circulatiebank bezat Kongo een volledig geldsysteem dat aan de toenmalige behoeften beantwoordde en het beginsel van de fundamentele gelijkwaardigheid der Belgische en koloniale munten geheel vrijwaarde. De wetgever hechtte aan die eenheid het hoogste belang, want zij vergemakkelijkte de handels- en wisseltransacties met het moederland. Die bezorgdheid was zo sterk dat zij al de andere beschouwingen in de schaduw stelde toen het probleem van de Kongolese wisselkoers tegenover de Belgische frank onmiddellijk na de eerste wereldoorlog gesteld werd.

* * *

Zodra de vijandelijkheden inzetten, werd de gedwongen koers van de Kongolese frank uitgevaardigd als voorzorgsmaatregel tegen de goudafvloeiing naar Frans-Kongo; voor Katanga werd uitzondering gemaakt, daar die wegvloeiing er niet te vrezen was omdat dit gebied ver van de grenzen verwijderd lag.

(4) Krachtens een overeenkomst verleden op 7 Mei 1912, die tot Mei 1940 van toepassing bleef.

(5) H. MARTIN (Directeur van de Bank van Belgisch-Kongo), « La Banque au Congo belge », in: *Conférences du Centre d'Etudes bancaires*, boekje nr 32, April 1949, blz. 36-37.

De wisselkoers tegenover het pond werd op *fr* 25,5 vastgesteld. Die koers werd gehandhaafd, dank zij de tussenkomst van een deviezen centrale die tegen vaste noteringen kocht en verkocht.

Aldus werd de Kongolese frank met een depreciatie kleiner dan 1 pCt. practisch aan het pond vastgekoppeld. De opbloei van de economische bedrijvigheid, aangewakkerd als ze was door de oorlogsinspanning ten bate van de Geallieerden via Groot-Brittannië, in welker invloedssfeer Kongo jarenlang lag, bracht diepgaande wijzigingen in het geld- en het kredietwezen teweeg.

Dank zij de toenemende uitvoer, vooral van koper, verbeterde de betalingsbalans aanmerkelijk. Dit verloop, samen met de prijsstijging en de militaire uitgaven, deed de geldcirculatie en het beroep op het krediet aanzienlijk toenemen.

De Bank van Belgisch-Kongo schiep te Londen een directie welke die te Brussel verving. Bovendien werd zij, naast de taken die op haar rustten in hoedanigheid van koloniaal kassier, met nieuwe opdrachten belast, zoals de boekhouding van de Kolonie. Haar bedrijvigheid had zich dermate uitgebreid, dat zij bij het einde van de oorlog 23 agentschappen in Kongo en 3 in Tanganyika telde.

Zulks verklaart de belangrijke wijzigingen in de balans van die instelling. Van 30 Juni 1914 tot 30 Juni 1919 steeg de goudvoorraad van *fr* 4.797.000 tot *fr* 10.981.000. De particuliere inkomens namen zo sterk toe dat het tegoed van de crediteuren bij de Bank tussen dezelfde data van 9,4 tot 52,3 miljoen vermeerderde. De geldsomloop steeg van *fr* 4.789.000 tot *fr* 10.981.000.

Nochtans bleef de inflatorische ontwikkeling in Kongo, gebonden als zij was aan de Britse politiek, beperkt; hoewel de gedwongen koers was ingevoerd, verminderde de Kongolese munt niet in waarde en de feitelijke inwisselbaarheid bleef gehandhaafd.

Nochtans besloot de Belgische regering na de oorlog de Kongolese frank aan die van het moederland te koppelen, niettegenstaande de positie van deze laatste minder goed was. Dit deed zij in April 1919, op een ogenblik dat de waardevermindering van de Belgische geldeenheid tegenover het pond 15 pCt. bedroeg, als wanneer die van de Kongolese frank tegenover die van het moederland groter ware geweest, zou de wetgever misschien tegen die gelijkstelling hebben opgezien. Doch indien sommigen, in het licht van het verder verloop der gebeurtenissen, de koppeling aan de Belgische frank voorbarig achtten, zulks neemt niet weg dat zij gerechtvaardigd was door beweegredenen van handelspolitieke aard en door de openbare en particuliere investeringen.

Bij het einde van de oorlog had de totale geldcirculatie in Kongo aanzienlijke wijzigingen ondergaan, die zich naderhand nog ontwikkelden.

De goud- en zilvermunten van de Latijnse Unie, sedert jaren uit de omloop in België verdwenen, werden ook in Kongo niet langer meer in omloop gehouden. Eerstgenoemde munten werden opgepot; de tweede hadden wegens de prijsstijging van het zilver in Zuid-Afrika, een intrinsieke waarde verkregen die groter was dan hun tekenwaarde, zodat zij in grote hoeveelheden werden uitgevoerd.

De vrees die in de landen-leden van de Latijnse Unie vóór de oorlog heerste, verdween. En daar de voorwaarden die de circulatie van zilvergeld onder die overeenkomst regelden, de toestand bemoeilijkten, werd de Belgische Staat bij een op 25 Maart 1920 getekende aanvullende overeenkomst voorlopig gemachtigd muntstukken uit minderwaardig metaal met een nominale waarde van één frank en van 50 centimes ten behoeve van Kongo uit te geven. Onmiddellijk werden stukken in koper-nikkel uitgegeven om in de uiterste schaarste aan metaalgeld te voorzien. Trouwens, reeds vroeger had de Bank van Belgisch-Kongo coupures van vijf en één frank uitgegeven. Deze waren echter weinig geschikt voor transacties onder primitieve bevolkingen en ze werden weldra door de nieuwe munten vervangen.

Kortom, het standaardgeld was enkele jaren na de oorlog verdwenen en in zover de ruileconomie niet meer bestond, vertoonde de geldcirculatie principieel dezelfde structuur als die van het moederland. Zij omvatte immers nog alleen chartaal geld — de biljetten door de Bank van Belgisch-Kongo en muntstukken door de overheid uitgegeven — en giraal geld.

Het chartaal geld nam snel uitbreiding, doch — en dit is een kenmerkend verschijnsel voor een koloniale economie waarin de lopende transacties met of onder de inlanders nog niet veel in biljetten geschieden — de omloop van muntstukken nam een abnormale uitbreiding, gelet op de verhoudingen die in een meer geëvolueerde economie worden waargenomen. Die toestand hield zowel verband met het lage peil der inkomens en der spaarmiddelen van de kleurlingen als met het feit dat transacties van enig belang onder de Europeanen gewoonlijk door middel van bankgiro's worden vereffend.

Het bankapparaat zelf nam met de groeiende bedrijvigheid een zekere uitbreiding. Zijn grondslagen lagen in de diensten die de circulatiebank met haar talrijke agentschappen en de Banque Commerciale du Congo bewezen. Doch andere banken gingen zich weldra in Kongo vestigen. The Standard Bank of South Africa vestigde zich in Elisabethstad, de Banco Nacional Ultramarino, een circulatiebank voor de Portugese koloniën, opende een agentschap te Kinshasa, waarbij later de Banco di Angola kwam. In 1923 opende de Bank van Brussel bijkantoren te Leopoldstad, te Elisabethstad, en daarna te Stanleystad en te Matadi; zij werd gevolgd door de Crédit Général du Congo en later door de Banque Belge d'Afrique.

Het wisselend conjunctuurverloop belette niet dat Kongo tot een zo grote bloei kwam, dat het zich in minder dan dertig jaar tijds tot een der eerste gebieden van Afrika had opgewerkt. Enkele bijzonder kenmerkende indexcijfers tonen zulks, in weerwil van hun relatieve nauwkeurigheid, duidelijk aan.

Zo was omstreeks 1940 de omvang der investeringen, die als een maatstaf kan gelden voor de verwezenlijkte en toekomstige vooruitgang, blijkens de berekeningen van dhr. H. Frankel (6), ongeveer gelijk aan 12 pCt. van het totaal der in de Afrikaanse gebieden belegde kapitalen. Per inwoner vertegenwoordigden die investeringen £ 13; in dit opzicht bekleedde Kongo de derde rang na de Unie van Zuid-Afrika en Rhodesia. Die gegevens zijn gesteund door enkele vergelijkingscijfers over de buitenlandse handel. Het aandeel van de Kongolese uitvoer in de totale uitvoerhandel van Afrika, uitgedrukt in waarde, steeg van 2,11 pCt. in 1913 tot 5,23 pCt. in 1935, en zulks ten nadele van het aandeel van al de andere gebieden. Een laatste kenmerkende aanwijzing is het feit dat aan de vooravond van de tweede wereldoorlog, de vooruitgang van de mijnbouw, volgens de berekeningen van F. Friedensburg, ca. 3,6 pCt. van de jaarlijkse vooruitgang in de gehele wereld vertegenwoordigde (7). Op dit gebied bekleedde de Kolonie reeds een vooraanstaande plaats onder de overzeese landen, vooral wat het koper en het diamant betreft, en verder als producent van enkele metalen die in de moderne techniek hoe langer hoe meer aan betekenis winnen.

Trouwens, de regering beijverde zich om de economische en financiële wetgeving in de koloniale gebieden uit te werken, instellingen op te richten die de economische bedrijvigheid konden vooruitbrengen en de Belgische inwijking te bevorderen. In de wetenschap dat het stelsel van de open deur, alles bijeen genomen, naar het gezegde van Henri Hauser, een stelsel van de half opene deur voor de andere landen is (8), maakte zij ruim gebruik van de voordelen die voor het moederland voortvloeien uit de talrijke factoren die dit régime niet aanraakt en met name het geldwezen van de Kolonie.

Dit is de reden waarom de wetgever, onder handhaving van het onderscheid tussen de Kongolese en de Belgische munt — Kongo bezit een eigen munt die van de Belgische onafhankelijk is, een onderscheiden régime van dekking en uitgifte; het papier door de Bank van Belgisch-Kongo uitgegeven, is binnen onze grenzen geen wettig betaalmiddel —, het parallelisme tussen de Belgische en de Kongolese frank bewaarde, wat trouwens op verzet stuitte vanwege diegenen die om toevallige economische redenen de twee munten wilden scheiden. Het verzet week

(6) H. FRANKEL, *Capital investment in Africa*, Londen, 1938, blz. 156.

(7) *Die Bergwirtschaft der Erde*, Stuttgart, 1938, blz. 26.

(8) « La question des matières premières et la redistribution des colonies et des mandats », in: *Revue économique internationale*, Januari 1935, blz. 33.

* * *

tenslotte steeds voor de voordelen van het stelsel dat overheerste. Het verschil in muntpariteit met al de bezwaren van dien voor de handel, zou de Kolonie tegenover België op dezelfde rang brengen als een vreemd land. De transacties zouden onvermijdelijk hiervan de terugslag ondervinden. In feite is de gelijkstelling der pariteiten voor het moederland een der meest doeltreffende middelen om de wederzijdse beïnvloeding der twee volkshuishoudingen te bewerken en om zijn overwicht te verzekeren, zonder in de Kolonie de expansie van het buitenland binnen de grenzen van zijn concurrentievermogen te hinderen.

* * *

Juridisch was de ontwikkeling van het geldwezen tussen de twee oorlogen gekenmerkt door de wijzigingen aan het statuut van de circulatiebank kort na de stabilisatie van 1926 en de devaluatie van 1935.

Kort na de stabilisatie van 1926 liep de termijn van vijftien jaar af, waarna het voorrecht van de Bank van Belgisch-Kongo kon hernieuwd worden. Een nieuwe overeenkomst werd op 10 October van het volgende jaar gesloten; zij paste de statuten van de Bank aan de behoeften van een zich ontwikkelende volkshuishouding aan; zij bracht de Bank steeds dichter bij het type dat in Europa overheerste en stelde haar in staat het beroep van de Schatkist op haar krediet streng te beperken.

Nieuwe bepalingen volgden vrij kort op diegene voorzien in de hervorming van de Nationale Bank in 1926; zij hielden evenwel rekening met de ongelijke behoeften van de landen waarin de twee instellingen fungeerden. Ook hieruit blijkt het streven van de wetgever om de wederzijdse beïnvloeding van de economie van de Kolonie en die van het moederland te bevorderen. Dit verlangen kwam trouwens op treffende wijze tot uitdrukking in het feit dat de beheraar van de Bank van Belgisch-Kongo tot in 1937 voorgezeten werd door een der leiders van de Nationale Bank (9).

Die gelegenheid werd te baat genomen om een verdere stap te doen naar de ordening van het geldwezen in de Kolonie.

Tot dusver was de inwisselbaarheid der biljetten tegen de parikoers niet voor het gehele grondgebied verzekerd, daar die koers met het plaatsverlies kon verminderd worden. De Bank van Belgisch-Kongo, blijk gevend van een volmaakt inzicht in haar openbare verplichtingen, aarzelde niet sedert de oorlog spontaan dit recht te verzaken en haar biljetten tegen pari in omloop te houden, zonder onderscheid van uitgifteplaats. De nieuwe statuten bekrachtigden die feitelijke toestand en brachten aldus in rechte de

eenheid in de koloniale geldcirculatie definitief tot stand; zulks toont aan dat de Kolonie het primitieve stadium in haar economische geschiedenis voorbij was.

In dit opzicht verdient een tweede punt vermelding, omdat het tot de eenmaking van de chartale geldsomloop bijdroeg. Deze laatste omvatte, naast de biljetten, ook munten uit minderwaardig metaal, die de wettige koers bezaten doch niet waren gedekt; zulks beantwoordde niet aan de vereiste veiligheidsvoorwaarden in een land waar de omloop van muntstukken zo belangrijk was, waar zij het zilvergeld van de voormalige Latijnse Unie vervingen en de behoeften dekten van de inlanders, voor wie, aldus L. Franck, Oud-Minister van Koloniën, « het bankbiljet geen goede munt was ».

Het charter van 1927 bracht hierin enige verbetering doordat het de Bank van Belgisch-Kongo het recht verleende haar biljetten o.m. in deelmunten met wettige koers terug te betalen — reeds sedert 1923 mocht de circulatiebank de muntstukken van 1 frank en van 50 centimes in haar metaalvoorraad mederekenen —, doch dit recht was practisch van geen invloed want niemand was er toe verplicht die stukken in betaling te aanvaarden, tenzij tot beloop van de bij de wet beperkte bedragen.

Aldus bestond er t.a.v. de dekking der verschillende soorten chartaal geld een merkelijk verschil; voor de stukken waarvan de waarde schier uitsluitend op het krediet van de Kolonie berustte, was er gevaar voor depreciatie, hetgeen hun opnemings in de metaalvoorraad bezwaarlijk kon verantwoorden. Daarom werd overeengekomen dat, indien de Bank er meer dan 7 miljoen van zou verkrijgen, de rekening-courant van de Kolonie voor dat bedrag zou gedebiteerd worden.

Dit was een zij het ook geringe vooruitgang en een mank gaande oplossing, want zij stelde de Schatkist aan gevaarlijke schokken bloot; hiervan maakte dhr. M. Horn, Raadgever van de Kolonie, gewag in een passus die hier vermelding verdient, omdat hij een klaar licht werpt op de zeer bijzondere toestand in de Kolonie op dat tijdstip: « Van 1929 tot 1933, naarmate de vraag naar penningen (tijdens de crisis) afnam, moest de Kolonie aan de Bank ca. 60 miljoen storten, d.i. het grootste deel van de winst die zij maakte uit de aanmuntning der in omloop gebleven stukken. De brandkluizen van de Bank zaten overvol van dit metaal; de Kolonie moest wakers te harer beschikking stellen om de tijdelijke opslagplaatsen te bewaken. Erger was dat de penningen, waarvan het bedrag in rekening-courant van de Schatkist werd gedebiteerd, voor haar slechts een waardeloos bezit vertegenwoordigden. Men kwam tot die paradoxale toestand dat de heffing van de inlandse belasting een lastpost voor de Kolonie betekende: de penningen mochten niet meer in de reeds verzadigde circulatie worden gebracht; het vervoer naar de

(9) O. LEPREUX, Directeur en daarna Vice-Gouverneur van de Nationale Bank, sedert de oprichting van de Bank van Belgisch-Kongo tot 1927; L. FRANCK, Gouverneur van de Nationale Bank van 1927 tot 1937.

kassen van de Bank was duur; de storting verbeterde niet de stand van de rekening-courant der Schatkist; deze laatste kon dan ook niet met die ontvangsten haar uitgaven dekken » (10).

Een originele oplossing werd in 1935 aanvaard bij de tweede statutenwijziging van de Bank van Belgisch-Kongo. Van dat ogenblik af werd alleen de Bank belast met de uitgifte van deelmunten en met de verplichting deze laatste, alsook de tot dusver door de Kolonie uitgegeven munten, terug te betalen, en zulks op gelijke voet als haar eigen biljetten. Zodoende werd de omloop van chartaal geld volledig éénge maakt. Zoals dhr. M. Horn, de promotor van die oplossing, het zegde, waren de munten « metalen bankbiljetten geworden ». Dit was theoretisch en praktisch een schrandere en heilzame oplossing, omdat die stukken, gelet op de grote omvang van hun circulatie, niet mochten verstoken blijven van de waarborgen die aan de biljetten zijn verbonden, en tenslotte omdat de « monetaire fondsen », bestemd als waarborg voor de door de Staat uitgegeven penningen, schier nooit aan de verwachtingen beantwoordden; de mislukking van het « voorzorgsfonds », in 1921 in de Kolonie gesticht en weinige jaren nadien verdwenen, toont zulks duidelijk aan.

Die belangrijke hervorming werd vergemakkelijkt door de devaluatie van 1935, die de goudvoorraad van 61 op 85 miljoen bracht, zodat de metalen penningen zonder moeite konden gewaarborgd worden. Dit was een der zeldzame voorbeelden van een zuiver « monetaire » aanwending van de meerwaarde voortvloeiende uit de herwaardering der reserves van een circulatiebank.

Aldus werd het geld- en financieuzen van de Kolonie trapsgewijze volmaakt; de omzichtigheid waarmee te werk werd gegaan, was ingegeven door de respectieve behoeften en de samengevoegde belangen van de koloniale mogendheid en de inlandse bevolking.

Tegelijkertijd groeide het kredietapparaat en zulks niet door oprichting van nieuwe banken, doch wel door uitbreiding van het net der bijbanken en agentschappen, hetgeen er op wijst dat het beschavingswerk in de diepte vorderingen maakte.

Vermelden wij eveneens dat de dienst der postrekeningen enkele jaren vroeger, en wel in 1930, in de Kolonie was ingevoerd geworden.

Voor al op gebied van het krediet- en het geldwezen kwamen vóór de oorlog de stevige financiële banden tussen de Kolonie en het moederland het sterkst tot uitdrukking en zulks niet alleen door de werking van de particuliere ondernemingen, doch ook door het optreden van de overheid. Hoewel wij het belang niet willen onderschatten van de betrekkingen tussen de Kolonie en het buitenland, en die door de ontwikkeling van de uitstekende relaties van

de in Kongo gevestigde banken met hun correspondenten in het buitenland duidelijk worden aangetoond, dient het feit onderstreept dat de koloniale economie haar financiële politiek hoe langer hoe meer op Brussel richtte, zoals die van Engeland op Londen en die van Frankrijk op Parijs was georiënteerd.

* * *

Nochtans deed die politiek geen afbreuk aan de voordelen die het buitenland kan halen uit de non-discriminatiepolitiek die België moet in acht nemen uit hoofde van zijn internationale verplichtingen; deze regel eerbiedigde het trouwens nauwlettend bij zover dat het de achting van de minst koloniaal gezinde mogendheden afdwong.

Kongo is een uitverkoren land voor de vreemdelingen die er zich volkomen vrij kunnen vestigen. Op 1 Januari 1939, aan de vooravond van de oorlog, telde de blanke bevolking 7.673 vreemdelingen en 17.536 Belgen waaronder de missionarissen, de ambtenaren, de vrouwen en kinderen de meerderheid vormden. Het is duidelijk dat onder die voorwaarden de buitenlandse vertegenwoordiging in sterkere verhouding elementen telde die direct bij de productie en de handel betrokken waren. Die bijzonderheid verklaart mede hoe Kongo, sinds het begin van de oorlog, zo snel en vooral zo volledig aan de Geallieerden een totale hulp bood; het was een klein kruispunt van landen in het hart van Afrika, uitgerust met een geld- en kredietwezen dat de intense economische inspanning kon volhouden die de oorlogsomstandigheden van een aan strategische grondstoffen zo rijk gebied eisten.

Kongo werkte zich in de oorlogseconomie in en steunde de inspanningen van de uitgeweken regering bij zover dat het de goudwinning aanzienlijk verminderde ten voordele van de productie van metalen die van meer onmiddellijk belang waren. Nochtans is het goud een zijner grootste rijkdommen en een zo degelijke steun voor de economie van het moederland, dat de Nationale Bank van België kort na de oorlog de uitsluitende afnemer werd van de Kongolese productie ten bate van de dekking der nationale munt en door dit feit zelf ook van de Kongolese. Het verdient in herinnering te worden gebracht dat de laatste in België aangemunte goudstukken, nl. in Maart 1914, voor rekening van de Nationale Bank geslagen werden uit de eerste belangrijke hoeveelheden goud die in Kongo waren gewonnen (11).

De inschakeling van Kongo in de geallieerde oorlogseconomie bracht grote wijzigingen aan de bestaande economische wetgeving en inzonderheid aan het geldstelsel.

Dit laatste volgde aanvankelijk de lotsbestemming van de valuta in het moederland, doch met enige ver-

(10) *Op. cit.*, blz. 22-29.

(11) P. KAUCH, *De Nationale Bank van België*, 1951, blz. 402, noot 76.

traging : de inwisselbaarheid der biljetten van de Bank van Belgisch-Kongo werd pas op 30 Mei 1940 geschorst als wanneer de biljetten van de Nationale Bank reeds op 10 Mei oninwisselbaar werden; eerst op 30 Mei gold voor de Kongolese frank de parikoers van 120 frank voor één pond en 68 frank voor 100 Franse frank, die reeds op 14 Mei voor de Belgische frank, krachtens de Frans-Engels-Belgische overeenkomst van die datum, was vastgesteld; op 21 Juni werd de parikoers van 176,625 Belgische frank het pond, voorzien in de nieuwe driedelige overeenkomst van 7 Juni, op de koloniale frank toegepast.

Toen de capitulatie een voldongen feit geworden was, volgde het geld- en kredietrégime van Kongo zijn eigen lotsbestemming, terwijl de Belgische frank als internationale valuta uit de vrije wereld verdween.

Krachtens een financiële overeenkomst tussen België en Groot-Brittannië op 21 Januari 1941 gesloten, werd de Kongolese frank vastgesteld op 176,625 Kongolese frank voor één pond en te Londen genoteerd. Al de andere in Kongo genoteerde deviezen berustten op de officiële gemiddelde koers van de Kongolese frank tegenover het pond.

Kongo ging de verbintenis aan zijn goudproductie, alsook de dollars verkregen uit de uitvoer, tegen ponden over te dragen, in de mate dat zijn beschikbare middelen in goud en dollars zijn behoeften te boven gingen. Het Verenigd-Koninkrijk zijnerzijds stelde ter beschikking van Kongo, eveneens binnen de grens van zijn beschikbare middelen, de vereiste deviezen voor de door de koloniale regering onontbeerlijk geachte invoer. Die overeenkomst voorzag aldus een gemeenschappelijke aanwending der betaalmiddelen in goud en deviezen.

Die bepalingen waren voor Kongo niet ongunstig. De Britse Schatkist stelde te zijner beschikking, binnen de perken van zijn behoeften, de schaarse deviezen, zoals de escudo, die Kongo dringend nodig had.

Ten einde al de koloniale hulpbronnen die voor de oorlogvoering nodig waren aan de regering voor te behouden, werden omstreeks hetzelfde tijdperk andere dwingende maatregelen op het gebied van het handelsverkeer, het geld- en het financieewezen uitgevaardigd.

De Bank van Belgisch-Kongo vervulde een doorslaggevende rol in de uitvoering van de internationale financiële overeenkomsten, het deviezenbeleid en de toepassing van de algemene financiële politiek van de regering. Meer nog dan in 1914-1918 speelde ze de rol van een echte circulatiebank in oorlogstijd, niet alleen door haar directe voorschotten aan de uitgeweken regering die over geen lopende inkomsten beschikte op een ogenblik dat haar behoeften groot waren, doch ook door ondersteuning van een snel groeiende economie, die voortdurend nieuwe problemen deed oprijzen en gedurig nieuwe initiatieven van de Bank eiste. Talrijk zijn de voorbeelden van de buitengewone tussenkomsten van de Bank van Bel-

gisch-Kongo. Hieronder verdient er één, wegens haar bijzonder karakter, vermelding. In 1941, toen nieuwe afzetgebieden voor de koloniale producten een dringende noodzaak waren, vormde het tekort aan scheepsruimte een ernstige hinderpaal voor de handelstransacties ontstaan dank zij de uitstekende betrekkingen die de banken met hun buitenlandse correspondenten onderhielden. Om hierin te voorzien « aarzelde de Bank van Belgisch-Kongo niet in het eerste halfjaar van 1941 het gedurfde initiatief te nemen verscheidene schepen voor de reis Kongo-Verenigde Staten voor eigen rekening in Amerika te bevrachten; hierdoor werden in laatstgenoemd land producten uit de Kolonie binnengebracht die er voordien nooit waren ingevoerd : koffie, kopal, essences, enz. » (12).

De Bank van Belgisch-Kongo, die enkele jaren na de oorlog haar uitgifterecht prijs gaf, besloot als het ware hiermede haar lange loopbaan van circulatiebank. Terecht schreef de Koloniale Raad in zijn verslag over het ontwerp van dekreet dat de oprichting van een nieuwe centrale bank voorzag, dat de Bank zich verdienstelijk heeft gemaakt omdat zij « een der grondslagen was waarop de economische ontwikkeling van ons overzees patrimonium werd opgebouwd ».

* * *

Tot 1945 was de financiële en monetaire evolutie in het moederland en de Kolonie zeer verschillend, want de twee volkshuishoudingen waren volkomen van elkaar gescheiden en aan zeer ongelijke invloeden onderworpen geweest. Vóór de geldsanering was het geldwezen van het moederland sterk door de inflatie aangetast, als wanneer dat van Kongo gezond was. Het was dan ook de vraag of de twee munten tot dezelfde pariteit dienden herleid, en zulks te meer daar de koloniale frank, na zijn wettelijke gelijkstelling met de Belgische frank bij de wet van 1908, door de verdwijning van de Latijnse Unie, in 1927 zijn juridische zelfstandigheid als rekeneenheid had verloren. Dat de dekreten van 14 November 1927 en van 1 April 1935 de pariteit tussen de twee munten hadden gehandhaafd, was geen afdoende reden om zonder meer tot een volledige gelijkstelling terug te keren, want intussen had de koloniale geldeenheid een onafhankelijke evolutie doorgemaakt en had het begrip « Kongolese frank », dat sedert 1919 stilaan naar voren trad, vastere vorm aangenomen. De Kolonie was bovendien uitgerust met een geldstelsel en een circulatiebank, die de toekomst van het geldwezen volkomen konden verzekeren. Uit dien hoofde en ook om andere meer toevallige redenen kwamen de respectieve parikoersen opnieuw ter sprake. Nochtans werd het beginsel van de gelijkstelling gehandhaafd door de regering die zich bewust was van de kwetsbaarheid ener kolonie die een hevige

(12) H. MARTIN, aangehaald artikel, blz. 60-61.

groeicrisis doormaakte en meer dan ooit de steun van het moederland behoefde.

Kort na de bevrijding en wel op 5 October 1944 werd een betalingsovereenkomst tussen België en Engeland gesloten. Dit akkoord voorzag de opnemings van Kongo en Ruanda-Urundi in de « Belgische monetaire zone », waarvoor de Nationale Bank als uitvoeringsagent optrad. Dezelfde methode werd gevolgd in andere betalingsovereenkomsten welke met de voornaamste handelspartners van dit gebied werden afgesloten.

De samenwerking op monetair gebied tussen de Belgische en de koloniale circulatiebank werd wellicht nog nauwer dan vroeger. Hoewel de Nationale Bank als uitvoeringsagent van de betalingsovereenkomsten werd aangeduid, liet zij, op enkele zeldzame uitzonderingen na, het betalingsverkeer betreffende de Kolonie rechtstreeks aan de Bank van Belgisch-Kongo over.

Het directe financiële verkeer tussen Kongo en het moederland werd op zeer soepele wijze ingericht. Het streven naar een zo spoedig mogelijke terugkeer tot de juridische toestand welke vóór de oorlog bestond, liet nochtans de zelfstandigheid van de Kolonie inzake wisselcontrole en regeling van de buitenlandse handel voortbestaan, mits dat voorbehoud dat zij haar politiek diende in overeenstemming te brengen met de verplichtingen van België tegenover het buitenland ten opzichte van Kongo.

In uitvoering van de Bretton Woods-akkoorden en in afwachting dat het nieuwe goudgehalte van de frank zou worden vastgesteld, werd de muntpariteit van de Belgische en van de Kongolese valuta op een zelfde grondslag bij het Internationaal Monetair Fonds aangegeven en in December 1946 aanvaard.

De bepalingen van het charter van de Bank van Belgisch-Kongo van 1935, die het goudgewicht van de Kongolese frank vaststellen, werden bij dekreet van 19 Juni 1947 afgeschaft. Tegelijkertijd werd de goudvoorraad herwaardeerd en de boekwinst dier verrichting aan de koloniale Schatkist toegewezen. Toen werd ook beslist dat in afwachting dat het goudgehalte van de frank zou worden vastgesteld, de Kongolese circulatiebank het goud en de deviezen zou kopen en verkopen tegen de prijzen en de wisselkoersen welke de Nationale Bank toepaste.

Dit voorlopig statuut bracht het probleem der verhouding tussen de twee munten opnieuw ter sprake, doch zonder dat enigerlei wijziging aan de traditionele politiek werd gebracht. Op 20 September 1949 volgde de Kongolese frank het voorbeeld van de Belgische, toen deze laatste gedevalueerd werd.

De feiten bevestigen aldus dat de solidariteit op dit gebied als normaal te beschouwen is en het voor een goede koloniale politiek raadzaam is die solidariteit te handhaven met een moederland dat zich steeds beijverde voor de vooruitgang van de beschaving en de ontwikkeling der Afrikaanse gebieden,

waarvoor het sedert vijftig jaar de verantwoordelijkheid draagt. « Vijftig jaar », zo schreef dhr. P. Wigny, Minister van Koloniën in 1949, « is slechts de duur van het actieve leven van de mens. De merkwaardige veranderingen die de Belgische aanwezigheid in het hart van het Afrikaanse continent teweegbracht, wekt verwondering » (13). Die veranderingen hadden zich niet zo doelmatig kunnen voltrekken zonder naleving van de beginselen waarop een assimilerende geldpolitiek berust.

* * *

Sinds het einde der vijandelikheden volhardde België in zijn kolonisatiewerk en kwam het, zoals dit reeds lang voordien het geval was, de plechtige verbintenissen na die ter zake in de schoot van de Verenigde Naties werden aangegaan. Drie initiatieven verdienen bijzondere vermelding. Het eerste was de uitwerking van een Tienjarenplan voor een grootscheepse wegruiming der algemene hinderpalen die de geordende ontwikkeling van de koloniale volkshuishouding in de weg staan; het tweede is de oprichting van de Spaarkas voor Belgisch-Kongo en voor Ruanda-Urundi, die in 1950 opgericht, een merkwaardige bijval oogst: haar werking zal blijkbaar spoedig de mobilisatie van onproductieve kapitalen mogelijk maken, alsook de toekenning van kredieten aan de inlanders voor de ontwikkeling van hun economische bedrijvigheid en de verhoging van hun levensstandaard; het laatste initiatief is de hervorming van de uitgifte en van het krediet waarvan de nieuwe circulatiebank de spil vormt.

Daar de Bank van Belgisch-Kongo de hernieuwing van haar octrooi verzaakte en verkoos haar groeiende invloed in de koloniale volkshuishouding alleen door haar functies van particuliere bank te doen gelden, achtte de Staat het ogenblik gekozen om de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi op te richten; wegens haar openbaar karakter zal zij, naar gelang van de behoeften, kunnen belast worden met al de taken die aan een circulatiebank worden opgedragen en zulks in nauwe samenwerking met en onder het directe toezicht van de overheid.

Die functies zijn veelvuldig zowel op het gebied van het particuliere en openbare krediet als op dat van het deviezenverkeer. Zelden worden ze onder één zelfde persoon verenigd. De politieke en geschiedkundige wisselvalligheden verzetten zich vaak hiertegen. Doch in Kongo kon, dank zij het jong bestaan van het kredietapparaat en van de economische wetgeving, een centralisatie van de bevoegdheden worden doorgevoerd, die in tal van zeer ontwikkelde landen nog onvolmaakt is; dit streven kan in die landen slechts trapsgewijze en na lange duur worden bereikt. De koloniale wetgever bevond zich op dat ogenblik

(13) Tienjarenplan voor de economische en sociale ontwikkeling van Belgisch-Kongo, Brussel, 1949, blz. xv.

in een toestand gelijkaardig aan die welke ten tijde van Frère-Orban heerste, toen hij ruim een eeuw vroeger de Nationale Bank van België oprichtte. De stichter van deze laatste voorzag, in het octrooi, de centralisatie van de financiële verrichtingen der instellingen die heden ten dage als « parastataal » worden aangeduid en waarvan de oprichting nog niet eens aan het Parlement was voorgesteld. Evenzo belaste de oprichter van de Centrale Bank van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi haar van nu af aan met het toezicht op de kredietinstellingen en de emissies op de kapitaalmarkt, als wanneer de wetgeving op die contrôle nog niet bestaat.

Deze wijze voorzorgsmaatregel zal de nieuwe circulatiebank in staat stellen gemakkelijk en op het gepaste oogenblik te beantwoorden aan de zeer verscheidene behoeften die geleidelijk wegens de ontwikkeling van de koloniale volkshuishouding tot uitdrukking komen.

De verkozen formule voor de organieke structuur van de Centrale Bank vrijwaart het beginsel van de wederzijdse beïnvloeding en waakt er voor dat de belangen van het moederland en die van de particulieren vertegenwoordigd zijn. In het maatschappelijk kapitaal van de nieuwe bank bedraagt het aandeel van de Kolonie de helft, het Mandaatgebied van Ruanda-Urundi 10 pCt., België 20 pCt. en de particuliere belangen hetzelfde percentage.

De deelneming van de Nationale Bank zal bijdragen tot de versteviging van de harmonische samenwerking die als gouden regel gold tussen de circulatiebanken van België en Kongo.

Die samenwerking wordt nog vergemakkelijkt door het feit dat de statuten van de Centrale Bank grotendeels aanleunen bij de huidige organieke wet van de Belgische circulatiebank; de verschillen houden hoofdzakelijk verband met de bijzondere kenmerken en behoeften van onze gebieden in Afrika.

De nieuwe inrichting brengt geenszins de Kongolese frank in het gedrang; zij bepaalt er zich toe het statuut van het chartaal geld vast te stellen en in dit opzicht draagt zij aan de nieuwe instelling de taak op — zoals dit het geval was met haar voorganger — de munt te beschermen in het raam van de beslissingen die de wetgever in dit verband wenselijk acht.

De Centrale Bank van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi vormt aldus een essentieel bestanddeel in de inrichting van het geldwezen, het krediet en het deviezenverkeer van de Kolonie, een belangrijke factor voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Kongo, alsook een uitstekend werktuig voor de voortzetting van het rationele beschaafingswerk door Leopold II ondernomen en waartoe de uitvoering van het Tienjarenplan thans een beslissende bijdrage levert.

DE BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE IN 1951

Gedurende het gehele jaar 1950 had het handelsverkeer van de Economische Unie met het buitenland de invloed ondergaan van de hausseverschijnselen op de wereldmarkten, van de gevolgen ener opgaande conjunctuur op een sterk geïndustrialiseerde economie, welke voor haar basisvoorziening op het buitenland is aangewezen (1).

Dit was in 1951 niet meer het geval. De ontwikkeling, opgemerkt in het tweede halfjaar van 1950, werkte nog in de eerste maanden van het volgende jaar door, doch kwam daarna tot staan. Omstreeks het einde van het eerste kwartaal trad een wijziging in de handelsvoorwaarden met het buitenland in. Twee hoofdfactoren bepaalden die ommekeer. Vooreerst nam de prijsstijging op de wereldmarkten een einde; tal van basisproducten — behalve de meeste metalen — liepen *grosso modo* van Maart tot September terug; hierop volgde een periode van stabilisatie, die tot Maart 1952 voortduurde. De tweede factor waren de uiteenlopende vooruitzichten enerzijds voor de door de herwapening begunstigde zwaarindustrie en anderzijds voor de verbruiksindustrieën, inzonderheid de textielbedrijven, die gedurende het grootste deel van 1951 achteruitgingen.

In de loop van onderhavig onderzoek zal de terugslag van beide factoren op het verloop van de invoer en de uitvoer worden belicht.

Doch vooraf dient gewezen op de grote omvang van het goederenverkeer van de Economische Unie met het buitenland in 1951: ten opzichte van de in 1950 aangetekende bedragen, steeg de import met nagenoeg 30 milliard en de export met 50 milliard. Het hoge bedrag van de transacties met het buitenland is kenmerkend voor de grote bedrijvigheid en het hoge peil der prijzen en der inkomens, die over het geheel in het verslagjaar door de Belgisch-Luxemburgse economie bereikt werden in weerwil van de teruggang in de tweede helft van het jaar.

De vermeerdering van de totale invoer- en uitvoerwaarde vloeit grotendeels voort uit de stijging van het prijzenpeil. Niettemin breidde zich ook de omvang van het handelsverkeer in belangrijke mate uit. Dit was vooral het geval met de uitvoer.

(1) Cf. *Tijdschrift voor Documentatie en Voortlichting*, April 1951.

TABEL I

Bijzondere handel van de B.L.E.U.

(millioenen franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Periode	Invoer	Uitvoer	Saldo	pCt.
				$\frac{\text{Uitvoer}}{\text{Invoer}}$
1936-1938 (Maandgemiddelde).....	24.223	22.311	- 1.912	92,08
1948.....	87.518	74.120	- 13.398	84,69
1949.....	81.720	79.788	- 1.932	97,64
1950.....	97.503	82.571	- 14.932	84,69
1951.....	127.202	132.568	+ 5.366	104,22

Inderdaad lagen de indexcijfers van het volume (1) t.o.v. het jaar tevoren, resp. op 122,5 voor de leveringen en op 106,6 voor de aankopen. Er zij in herinnering gebracht (2) dat het invoervolume in 1950 daarentegen sneller was gestegen — het lag op 115,6 t.o.v. 1949 — dan de uitvoerhoeveelheid, die een indexcijfer 108,6 te zien gaf. Die verschillende bewegingen lagen in de lijn van het conjunctuurverloop. De stijging der wereldnoteringen, vooral ten gevolge van de gebeurtenissen in Korea, veroorzaakte een snellere voorraadvorming; de uitbreiding van de industriële bedrijvigheid eiste een ruimere voorziening. Vooreerst ging dan ook de invoer stijgen. Doch na een zekere tijd begon ook de uitvoer toe te nemen; zijn volume handhaafde zich in 1951 op een hoog peil; de inkrimping van de textielafzet was oorzaak van een teruggang van de uitvoer in het tweede halfjaar; hij bleef nochtans beperkt doordat op dit tijdstip de leveringen van de staalnijverheid gingen vermeerderen.

Daarentegen liep de omvang der aankopen in het buitenland sedert Maart afgetekend terug. Die verzwakking trof vooral de invoer van textielgrondstoffen; ze werd veroorzaakt door de val der noteringen op de wereldmarkten; de ondernemingen werkten op de voorraad en de verbruikers namen een afwachtende houding aan. Bovendien werd de terughoudend-

(1) Die indexcijfers meten de bewegingen van het kwantitatieve goederenverkeer, daar de prijzen t.o.v. het basistijdvak bij onderstelling onveranderd blijven.

(2) Cf. vorengenoemd *Tijdschrift*, blz. 221 en 222.

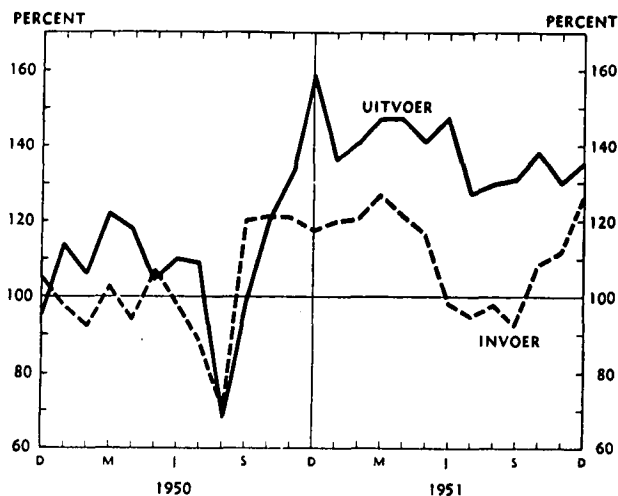
heid van de Belgisch-Luxemburgse invoerders nog versterkt bij het begin van het tweede halfjaar door de geruchten omtrent de devaluatie van sommige deviezen. De herneming van de aankopen in de laatste maanden van het jaar was dan ook ten dele slechts een compensatie voor de afzijdigheid in de voorafgaande periode. Verder was zij bepaald door seizoenomstandigheden, de vastere stemming op de wereldmarkten en tenslotte door het feit dat de invoerders voorzorgen namen tegen de aangekondigde beperkingsmaatregelen ten aanzien van de dollarinvoer.

GRAFIEK A

Indexcijfers van het volume van in- en uitvoer

(Basisjaar 1948 = 100)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Hierboven werd er reeds op gewezen dat de uitbreiding van de totale waarde der transacties voor een goed deel aan de prijsstijging was toe te schrijven. T.o.v. 1950 lag het indexcijfer der gemiddelde prijzen per eenheid op 123,5 voor de invoer en op 132,1 voor de uitvoer. De stijging van het gemiddelde peil was dus duidelijk merkbaar, vooral wat de afzet betreft. Er mag echter niet uit het oog worden verloren dat de afwijking door de indexcijfers aangegeven, gemeten werd ten opzichte van het vorige jaar: nu waren de gemiddelde invoerprijzen per eenheid in 1950 gestegen en het desbetreffende indexcijfer lag op 102,6 t.o.v. 1949, als wanneer het gemiddeld peil der uitvoerprijzen gedaald was tot indexcijfer 92,4. De snelle stijging op de wereldmarkten deed immers onmiddellijk haar invloed gelden op de aankooprijzen van de Economische Unie, terwijl de prijsopslag bij de geleverde goederen zich pas na een zekere tijd voordeed.

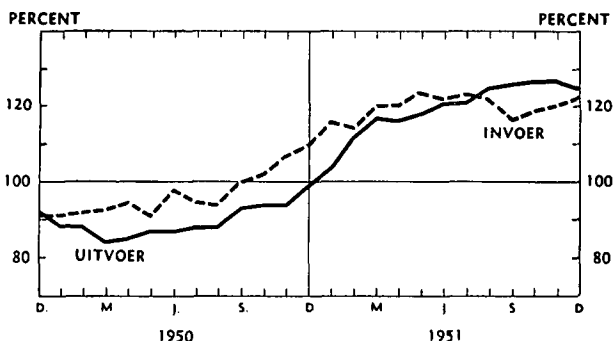
Omgekeerd, beïnvloedde de daling van sommige grondstoffen weinig of niet de uitvoerprijzen der Belgisch-Luxemburgse fabrikaten in 1951. De stijging der prijsindexcijfers van de uitvoer is verder te verklaren door het feit dat de staalprijzen in de eerste helft van 1950 aan de lage kant waren en in 1951

vaster werden, op een ogenblik dat de afzet van dit product een veel grotere betekenis in het totaalcijfer ging vertegenwoordigen.

GRAFIEK B

Indexcijfers van de gemiddelde waarde van in- en uitvoer

(Basisjaar 1948 = 100)

De gemiddelde invoerprijzen ondergingen in 1951 tamelijk geringe schommelingen: zij stegen verder tot in Mei, waarna zij van Mei tot Augustus stabiel bleven; in September vertoonden zij een teruggang, die in de laatste maanden van het jaar werd goedge maakt. De noteringen van de grondstoffen ondergingen echter in dezelfde periode een aanzienlijk sterkere daling: het Moody-indexcijfer (1) steeg van 509 begin Januari tot een topcijfer groot 533 omstreeks 20 Februari, waarna het trapsgewijze terugliep tot 451 medio-September en in de drie laatste maanden van het jaar op ca. 460 stabiel bleef.

Doch er dient bedacht dat in de invoer van de Economische Unie een groot deel gefabriceerde producten en ook ruwe goederen begrepen is, waarvan de prijzen relatief slechts weinig schommelden (graan-gewassen of zuivelproducten) en dat de invoer van ruwe grondstoffen die het meest in prijs gedaald zijn, met ingang van Maart naar hoeveelheid het sterkst inkromp: hierdoor werd de invloed van de prijsdaling op het gemiddeld prijspeil verzacht.

De verhouding uitvoerprijzen/invoerprijzen steeg in de loop van het jaar, zoals bovenstaande grafiek B het aantoont: het gemiddeld prijspeil van de uitvoer ging dat van de invoer evenaren en vervolgens voorbijstreven; die twee niveau's zijn verhoudingscijfers, uitgaande van een basisperiode, zijnde het jaar 1948 in de grafiek.

De hieruit voortvloeiende verbetering van de handelspositie der Economische Unie tegenover de overige wereld kan worden gemeten aan de hand van het indexcijfer van de ruilvoet: dit laatste bereikte 106,9 t.o.v. 1950 (2). Met andere woorden, bij een uit-

(1) *Miscellaneous Moody's index of staple commodities*. Basis 31 December 1931 = 100.

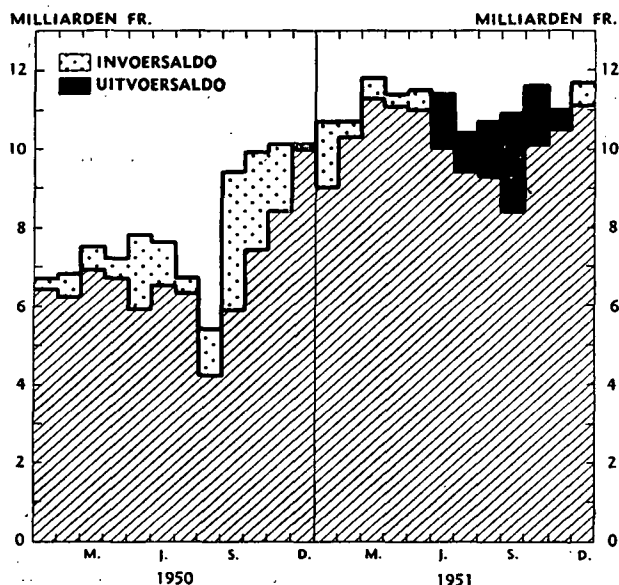
(2) Het indexcijfer van de ruilvoet bedroeg — telkens ten opzichte van het vorige jaar — 101,7 in 1949 en 90,1 in 1950.

voervolume gelijk aan dat van het jaar tevoren, zou de Belgisch-Luxemburgse economie meer hebben kunnen invoeren. Nu nam het uitvoervolume toe en die aangroei bedroeg, zoals reeds gezegd, 22,5 pCt. Rekening gehouden met de verbetering van de ruilvoet en die uitbreiding van de uitvoerhandel, zou het invoervolume $130,9 \left(\frac{106,9 \times 122,5}{100} \right)$ moeten bedragen hebben zo de verhouding tussen de twee leden van de handelsbalans t.o.v. 1950 niet ware gewijzigd. De werkelijke aankopen van de Economische Unie in 1951 vertegenwoordigden echter in volume slechts 6,6 pCt. meer dan in 1950.

Dit is dan ook de reden van de ommekeer in de handelsbalans: in de plaats van het aanzienlijk deficit in 1950 — het bedroeg 15 milliard — trad een overschot van meer dan 5 milliard in 1951.

GRAFIEK C

Waarde van invoer en uitvoer per maand van 25 dagen

Uit grafiek C blijkt dat dit overschot van Juni tot November werd verkregen.

In het eerste kwartaal van 1951 steeg de uitvoer verder, dank zij de toegenomen afzet van de metallurgische nijverheid en van de textielbedrijven. Het maandgemiddelde van de totale uitvoer beliep 10,2 milliard voor de eerste drie maanden. Daarna handhaafde de uitvoer zich op een hoog peil, behalve in de zomermaanden, toen een lichte seizoensdaling intrad; hij bewoog om en nabij een maandgemiddelde van 11,3 milliard in de laatste drie kwartalen: de teruggang van de uitvoerwaarde der textielgoederen werd goedge maakt door de uitbreiding van de staalleveringen.

De plotse en sterke ontwikkeling van de invoer in de tweede helft van het vorig jaar hield aan in het eerste kwartaal van 1951, zij het in verzwakte mate:

voor die drie maanden bedroeg het maandgemiddelde der aankopen 11 milliard. De teruggang gedurende het tweede en het derde kwartaal bestreek de meeste goederengroepen, met uitzondering van minerale producten, onedele metalen, machines en vervoermaterieel; vooral de aankopen van textielgoederen krompen in, en wel van 2,9 milliard in Maart tot 1,1 milliard in September; ook bij de invoer van producten van het plantenrijk was de daling zeer afgetekend eenmaal dat de graanvoorraden waren aangelegd: hun waarde slonk van 1,8 milliard in Maart tot 1,1 milliard in September.

Het maandgemiddelde van de totale invoerwaarde bedroeg 10 milliard voor de periode April tot en met September.

De herneming der aankopen van plantaardige, minerale en textielproducten bracht de totale invoer in het laatste kwartaal weer op peil: het maandgemiddelde steeg opnieuw tot 11 milliard in die periode.

Hiervoren werd er op gewezen dat de schommelingen in de invoerwaarde gedurende het jaar 1951 meer door kwantitatieve bewegingen dan door de veranderingen in het prijzenpeil veroorzaakt werden.

***

Geografische spreiding van het goederenverkeer

De omvangrijke toeneming van de waarde der handelstransacties beïnvloedde uiteraard het verloop van de handel met de verschillende geografische gebieden.

Het goederenverkeer vormt de doorslaggevende factor in de betalingsbalans van de Economische Unie. Zijn geografische spreiding bepaalt de saldi welke in de verschillende valuta's dienen geregeld. De betalingspositie van de Economische Unie tegenover het buitenland zal door de grootte der verschillende saldi worden bepaald zolang de omwisselbaarheid van al de valuta's niet hersteld is. De twee intra-Europese betalings- en compensatieovereenkomsten en daarna de Europese Betalingsunie schiepen een stelsel van omwisselbaarheid der Europese deviezen, waardoor een groot deel van het internationaal betalingsverkeer aan de greep van het bilateralisme werd onttrokken. Doch de techniek door de Europese Betalingsunie voorzien, bracht slechts een zeer gedeeltelijke en in genedele een principiële oplossing van het vraagstuk der omwisselbaarheid van de Europese deviezen in dollars.

De onevenwichtigheid in het handelsverkeer van de Economische Unie met de E.B.U.-landen eensdeels en met de dollarlanden anderdeels, blijft dan ook het zorgenkind.

Nu deed de uitbreiding van het handelsverkeer, in absolute waarde, juist het overschot op de landen-

groep van de E.B.U. (1) en het tekort tegenover de Verenigde Staten en Canada toenemen. Enerzijds sloten de transacties in de Belgisch-Luxemburgse rekening met de Europese Betalingsunie met een overschot groot 17,8 milliard tegen een tekort van 1,5 milliard in 1950, en anderzijds vertoonde de handelsbalans met de Verenigde Staten en met Canada een tekort van 12,3 milliard tegen 10,2 milliard vorig jaar.

In 1951 zowel als in 1950 was 60 pCt. van de

(1) Het geografisch gebied van dit handelsverkeer is in beginsel samengesteld uit de Europese E.O.E.S.-landen, hun overzeese gebieden en de niet-deelnemende landen van het Sterlinggebied.

invoer uit de E.B.U.-landen herkomstig, doch 71 pCt. van de uitvoer werd in die landen afgezet tegen 69 pCt. in 1950. De Verenigde Staten en Canada leverden 19,3 pCt. van de totale invoer tegen 18,7 pCt. het jaar tevoren, terwijl hun aandeel als cliënten van de Economische Unie slecht 9,3 pCt. van het totaal tegen 9,7 pCt. in 1950 bedroeg.

De spreiding van het handelsverkeer is aldus iets ongunstiger geworden; nochtans waren de wijzigingen, uitgedrukt in procenten, niet zeer afgetekend. Daar echter het totaalbedrag van de transacties van het ene jaar op het andere sterk toenam, werd de absolute waarde van het ruilverkeer met de twee landengroepen aanzienlijk gewijzigd. Hiervan getuigen de gegevens in tabel II.

TABEL II

Geografische spreiding van de bijzondere handel van de B.L.E.U.

(Waarde in millioenen franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Land	Invoer		Uitvoer		Saldo	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
<i>Europa :</i>						
E. O. E. S.-landen (moederlanden) (1)	47.702	60.987	51.744	80.634	+ 4.042	+ 19.647
Oost-Europa	2.950	3.490	3.996	5.022	+ 1.046	+ 1.532
Andere landen van Europa.....	590	865	556	886	— 34	+ 21
<i>Afrika :</i>						
Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi	7.347	10.033	3.120	5.401	— 4.227	— 4.632
Andere landen van Afrika.....	3.019	4.071	2.854	5.735	— 165	+ 1.664
<i>Amerika :</i>						
Verenigde Staten, Canada en Alaska	18.243	24.571	8.045	12.293	— 2.006	— 12.278
Latijns-Amerika	7.793	9.012	5.787	9.134	— 10.198	+ 122
<i>Azië</i>	5.155	8.899	5.112	9.277	— 43	+ 378
<i>Oceanië</i>	4.624	5.149	974	3.428	— 3.650	— 1.721
<i>Diversen</i>	80	125	383	758	+ 303	+ 633
Totaal.....	97.503	127.202	82.571	132.568	— 14.932	+ 5.366
E. B. U.-landen (3)	58.430	76.144	56.926	93.964	— 1.504	+ 17.820
Sterlinggebied	18.184	22.748	10.393	24.512	— 7.791	+ 1.764
(1) Waarvan						
Groot-Brittannië	9.400	10.605	6.454	13.305	— 2.946	+ 2.700
Frankrijk (2)	11.098	13.090	7.709	12.132	— 3.389	— 958
Nederland	9.763	13.901	18.500	23.778	+ 8.737	+ 9.877
Duitsland	7.866	11.217	5.617	8.034	— 2.249	— 3.183
Zwitserland	3.372	3.325	3.027	5.043	— 345	+ 1.718

(2) Incl. het Saargebied.

(3) E. O. E. S.-landen en hun overzeese gebieden en landen van het sterlinggebied welke geen deel uitmaken van de E. O. E. S.

Een reeks maatregelen werd getroffen om in die tweevoudige onevenwichtigheid te voorzien : zij behelsden beperkingen zowel bij de geldzijde als bij de goederenzijde.

De beschikkingen om het overschot op de landen van de Europese Betalingsunie te doen inkrimpen, werden in dit *Tijdschrift* reeds beschreven (1).

(1) Cf. *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, Februari 1952, blz. 94.

Verder werden in de loop van September 1951 kwantitatieve beperkingen t.a.v. de dollarinvoer opgelegd.

Nochtans greep de overheid vooral in de laatste maanden van het jaar in, toen het overschot in de Europese Betalingsunie de grenzen van het quotum had overschreden en de financiering der verleende kredieten nieuwe moeilijkheden deed oprijzen. Het was dan ook onmogelijk dadelijk de voortgaande ontwikkeling te stuiten, zodat het beeld van het goede-

renverkeer zich dan ook weinig of niet in de gewenste richting gedurende de laatste maanden van 1951 wijzigde.

Wel integendeel, het vooruitzicht van beperkingen op de in dollars te betalen aankopen was voor de

invoerders blijkbaar een aansporing om zich te dekken en had tot eerste gevolg een stijging der uitgaven op het ogenblik zelf dat de Amerikaanse vraag naar Belgisch-Luxemburgse producten meer terughoudend werd.

TABEL III

Handelsbalans van de B.L.E.U.

(milliarden franken)

Maandgemiddelde	met de Verenigde Staten en Canada			met de landen van de E. B. U.		
	Invoer	Uitvoer	Saldo	Invoer	Uitvoer	Saldo
1951 1 ^o kwartaal	1,86	1,11	— 0,74	6,68	7,05	+ 0,37
2 ^o kwartaal	1,96	1,10	— 0,86	6,61	7,81	+ 1,20
3 ^o kwartaal	1,85	0,97	— 0,89	5,62	7,86	+ 2,24
4 ^o kwartaal	2,51	0,91	— 1,60	6,48	8,59	+ 2,11

Wat de uitvoer naar de landen van de Betalingsunie betreft, hij ging in 1951 verder opwaarts; de invoer nam in de laatste maanden van het jaar toe, onder invloed van de hiervoren reeds vermelde factoren en toen de invoerders opnieuw aan de markt kwamen, na hun afwachtende houding in verband met geruchten omtrent een spoedige devaluatie van zekere deviezen.

Het verschil van 19,3 milliard van het ene jaar op het andere in de handelsbalans met de landen van de Betalingsunie houdt grotendeels verband met de verruiming van het overschot op de Europese deelnemende moederlanden : het steeg immers van 4 tot 19,6 milliard. Het saldo van het handelsverkeer met Groot-Brittannië en Zwitserland sloeg om in het voordeel van de Economische Unie; met eerstgenoemd land was het verschil sterk afgetekend. De balans met Frankrijk keerde naar een evenwichtstoestand terug. Nederland bleef het voornaamste afzetgebied van de Economische Unie, doch de leveringen aan dat land vertegenwoordigden maar 18 pCt. meer van het totaal tegen 22,4 pCt. het jaar voordien : niettemin werd het actiefsaldo van de balans nog groter en bereikte nagenoeg 10 milliard. Duitsland maakt hierop een uitzondering : het tekort overtrof in 1951 dat van het vorige jaar.

De stand tegenover het sterlinggebied werd ten eenmale gewijzigd. Van het ene jaar op het andere trad een overschot van 1,7 milliard in de plaats van een tekort van 7,8 milliard. Het verschil bedroeg 5,6 milliard voor het Verenigd-Koninkrijk, 2 milliard voor Oceanië en 1,7 milliard voor de Afrikaanse landen andere dan Belgisch-Kongo, waaronder vele tot het sterlinggebied behoren. De betekenis van de sterlinglanden als afzetgebied nam toe, terwijl zij als leveranciers nagenoeg dezelfde rang als in 1950 bekleedden. Bovendien werd het verloop der transacties met het sterlinggebied in de loop van 1951 zelf grondig gewijzigd : het invoerbedrag voor het gehele jaar werd beïnvloed door de grote omvang der aan-

kopen tegen recordprijzen in het eerste kwartaal; want in de latere maanden namen ze af, ten gevolge van de afbrokkeling der grondstoffennoteringen, die het volume der aankopen deed inkrimpen, en later ten gevolge van een verwachte herziening van de sterlingpariteit. Daarentegen breidden de Belgisch-Luxemburgse leveringen zich in de loop van het jaar uit, hetzij wegens de buitengewone verhoging der inkomens in de grondstoffenproducerende landen tijdens de periode van snel opgaande conjunctuur, hetzij ten gevolge van de herwapeningsconjunctuur in het Verenigd-Koninkrijk.

Dezelfde opmerking geldt eveneens voor de handel met de Zuidamerikaanse landen. De Belgisch-Luxemburgse invoer daar vandaan verzwakte in de loop van het jaar; nochtans overtrof hij die van 1950. Doch de uitvoer van de Economische Unie daarheen verruimde, zodat de handelsbalans verbeterde.

Het aandeel van Belgisch-Kongo als leverancier en als cliënt in de buitenlandse handel van het moederland nam verder enigszins toe : het handelstekort van de Economische Unie bleef praktisch ongewijzigd.

Tenslotte verloor het ruilverkeer met Oost-Europa verder aan betekenis t.o.v. het totaal.

* * *

Samenstelling van de uitvoer

De meeste uitvoerindustrieën verhoogden hun omzet met het buitenland in een mate die ongeveer evenredig was met de stijging van de gezamenlijke uitvoer. Nochtans waren er ook uitzonderingen en vooral twee belangrijke : het aandeel van de textielbedrijven in de totale uitvoer verminderde, terwijl de staaluitvoer daarentegen een hoger percentage dan in 1950 vertegenwoordigde; de leveringen van de steenkoolnijverheid aan het buitenland werden geremd door de beperking opgelegd ten einde 's lands

bedrijfsleven bij voorrang te voorzien; de afzet van de diamantnijverheid bleek enigszins te zijn toegenomen; doch in werkelijkheid worden hier alleen de officiële transacties geteld en het is waarschijnlijk

dat de hoge dollarnoteringen op de parallele markten de clandestiene transacties gedurende het grootste deel van het jaar 1951 begunstigen.

TABEL IV

Uitvoerwaarde per productiegroep

(*millioenen franken*)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	Uitvoerwaarde		In pCt. t.o.v. het totaal	
	1950	1951	1950	1951
1. Textiel- en kledingbedrijven.....	22.468,4	30.298,0	27,2	22,9
2. Hoogovenbedrijven.....	12.048,4	29.035,7	14,6	21,9
3. Metaalverwerkende bedrijven.....	12.967,7	20.705,3	15,7	15,6
4. Non-ferro metaalnijverheid.....	8.593,2	12.444,6	10,4	9,4
5. Chemische bedrijven.....	7.672,1	12.258,5	9,3	9,2
6. Voedselbedrijven.....	2.904,0	4.852,4	3,5	3,7
7. Diamantnijverheid.....	2.740,8	3.445,1	3,3	2,6
8. Landbouw.....	2.283,5	3.201,7	2,8	2,4
9. Steenkoolnijverheid.....	2.211,5	2.540,8	2,7	1,9
10. Glas- en spiegelglasbedrijven.....	1.475,2	2.192,9	1,8	1,7
11. Papiernijverheid en grafische bedrijven.....	798,3	2.068,2	1,0	1,6
12. Huiden- en ledernijverheid.....	937,9	1.397,1	1,1	1,1
13. Cementfabrieken.....	694,4	1.168,7	0,8	0,9
14. Rubbernijverheid.....	391,6	1.037,0	0,5	0,8
15. Hout- en meubelnijverheid.....	376,0	699,9	0,5	0,5
16. Steengroeven.....	516,5	624,6	0,6	0,5
17. Keramische bedrijven en steenbakkerijen.....	291,2	343,2	0,4	0,3
18. Tabaknijverheid.....	194,3	183,9	0,2	0,1
19. Diversen.....	3.005,9	4.070,2	3,6	2,9
Totaal...	82.570,9	132.567,8	100,0	100,0

De vijf voornaamste uitvoerindustriën van de Economische Unie bleven verreweg de textielgoederen, het staal, de metaalfabrikaten, de non-ferro metalen en de chemische producten.

De omzet van de *textielbedrijven* met het buitenland bereikte 30,3 miljard tegen 22,4 miljard in 1950. De in tabel v voorkomende cijfergegevens tonen aan dat de wolnijverheid zwaar door het ongunstig verloop op de wereldmarkt getroffen werd: of het de afzet van grondstoffen door de wasserijen of van garens en afgewerkte producten betreft, de indexcijfers van het volume wijzen op de inzinking ten opzichte van het jaar tevoren. De gemiddelde prijzen schenen nog hoog, doch in werkelijkheid waren de gewogen jaargemiddelden beïnvloed door de buitengewoon hoge noteringen welke in de eerste maanden van 1951 werden gemaakt.

De buitenlandse afzet der katoenspinnerijen bleek gunstiger, terwijl het uitvoervolume der katoenweefsels, dat in 1951 ging inkrimpen, voor het gehele jaar weinig groter was dan in 1950. Waarschijnlijk is het dat ten gevolge van de marktontspanning, de buitenlandse klanten de afgewerkte katoenproducten door garens vervingen.

De vlasleveringen bleven naar hoeveelheid stabiel, doch stegen in prijs.

In al de gevallen waarin de gegevens van tabel v de vergelijking toelaten, of het kunstmatige textielgoederen, of wol, vlas of katoen betreft, de grondstof-

TABEL V

Uitvoer van de textiel- en kledingbedrijven

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken			
Basis 1950 = 100				
EINDTOTAAL.....	22.468	30.298	97,9	138,4
Grondstoffen.....	7.624	10.309	86,4	157,1
waarvan:				
Kunstmatige textielstoffen.....	312	584	120,6	168,7
Wol en haar.....	4.721	5.804	75,9	161,9
Vlas.....	2.131	3.211	101,9	147,9
Spinsels.....	4.965	7.212	104,8	139,4
waarvan:				
Kunstmatige textielgarens.....	516	810	132,0	123,7
Wolgarens en haar.....	2.455	2.565	70,0	150,4
Katoengarens.....	1.345	2.625	142,1	137,4
Vlaagarens.....	385	628	121,7	134,4
Afgewerkte producten.....	7.896	10.277	102,7	127,2
waarvan:				
Kunstmatige textielstoffen.....	397	579	141,6	107,1
Wol en haar.....	2.412	2.701	83,9	133,5
Katoen.....	3.593	4.808	106,2	126,6
Jute.....	624	1.058	129,5	130,9
Breigoed.....	554	634	92,2	118,4
Kleding, linnengoed.....	1.296	1.695	112,4	118,9
Hoeden.....	133	171	127,0	109,8

fenprijzen vertonen een sterkere stijging dan die van de half afgewerkte producten en de hausse van deze laatste is sterker dan die van de afgewerkte producten : dat de gemiddelde uitvoernoteringen, al naar gelang de graad van afwerking der producten, voor het gehele jaar aldus op een verschillend peil lagen, is toe te schrijven aan de omvangrijke prijsstijging van de basisproducten bij het begin van het jaar.

De geografische spreiding van de textieluitvoer (1) werd in 1951 weinig gewijzigd, behalve dat de landen van West-Europa en de Verenigde Staten een iets kleiner percent in de totale afzet vertegenwoordigden : immers, in de meeste Westerse landen verkeerde de textielmarkt in 1951 in moeilijkheden. Desniettemin bedroeg het aandeel van de E.O.E.S.-landen nog 71 pCt. van de gezamenlijke afzet der textielbedrijven. Er deden zich evenwel verschuivingen voor in de handel met de verschillende landen dier groep. De Nederlandse markt, die in 1950 zeer ruim was, kwam tot veradziging en haar aandeel onder de buitenlandse klanten van de textielnijverheid bedroeg dan ook maar 22,7 pCt. van het totaal meer tegen 35 pCt. in 1950; de kwantitatieve invoerbepalingen door Duitsland opgelegd om zijn betalingspositie te verbeteren, deden eveneens de relatieve betekenis van de Duitse markt verminderen. Daarentegen vertegenwoordigden de leveringen aan het Verenigd-Koninkrijk 15,6 pCt. van het totaal tegen 9,2 pCt. het vorige jaar.

TABEL VI

Uitvoer van de ijzer- en staalnijverheid

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken		Basis 1950 = 100	
EINDTOTAAL	12.048	29.036	149,9	160,8
waarvan :				
Billotes en largets	593	1.703	153,4	187,2
Gesmede of warmgewalste ijzer- en staalstaven	5.454	13.043	142,4	168,0
Vlak, warmgewalst plaatijzer of -staal, oppervlak onbewerkt	2.131	5.321	151,2	165,2
Ander plaatijzer of -staal (1)	915	2.136	154,8	150,9
Warmgewalste ijzer- en staaldraad	806	1.585	107,3	183,4
Bandijzer of -staal	656	1.335	142,3	143,0

(1) Die groep bevat de platen die een bijkomende afwerking hebben ondergaan.

(1) In de tabel-bijlage A is de geografische spreiding van de uitvoer omstandig aangetekend. Dezelfde gegevens werden voor het jaar 1950 gepubliceerd in het Aprilnummer van 1951, blz. 215. Zelfde reeksen gegevens kunnen met elkaar worden vergeleken.

De conjuncturomstandigheden waren bijzonder gunstig voor de uitvoer van de *Belgisch-Luxemburgse ijzer- en staalnijverheid*. Als marginale leverancier op de wereldmarkt en met een bedrijvigheid die voor de twee derden op de afzet in het buitenland is ingesteld, werd ze bevoordeligd door de huidige herwapeningseconomie die opnieuw een *seller's market* deed ontstaan.

Met de stijging der noteringen ging ook een kwantitatieve uitbreiding van de afzet gepaard. Uitgedrukt in gewicht bereikte de staaluitvoer een maximum in 1951. Het herstel der prijzen is, blijkens de indexcijfers, des te scherper, daar de prijzen per eenheid in 1950 laag waren gevallen; de noteringen lagen op een uiterst hoog peil : de uitvoer van de ijzer- en staaluitvoer bedroeg :

in 1948 3.083 duizend ton ter waarde van 17,1 miljard, zegge een eenheidswaarde gelijk aan fr 5.565;

in 1949 3.376 duizend ton ter waarde van 17,3 miljard, zegge een eenheidswaarde gelijk aan fr 5.148;

in 1950 3.223 duizend ton ter waarde van 12 miljard, zegge een eenheidswaarde gelijk aan fr 3.738;

in 1951 4.591 duizend ton ter waarde van 29 miljard, zegge een eenheidswaarde gelijk aan fr 6.325.

In de richting van de staaluitvoer kwam in 1951 geen noemenswaardige verandering : de verschillende afzetgebieden breidden zich evenredig uit. Ongeveer de helft van de totale leveringen was bestemd voor de Europese E.O.E.S.-landen. Nochtans dient onderstreept dat de herwapening in de grote nabuurstaten van de Economische Unie slechts indirect aan haar ijzer- en staalnijverheid ten goede kwam : het aandeel van de uitvoer die in Frankrijk, Duitsland en het Verenigd-Koninkrijk werd afgezet, vertegenwoordigde resp. slechts 1,7, 0,3 en 4,3 pCt. in het totaal. De Verenigde Staten en Canada samen namen 13,3 pCt. van het totaal af tegen 12,1 pCt. in 1950; Latijns-Amerika 12,1 pCt. tegen 11,3 pCt. in 1950 en Azië 8,5 pCt. tegen 11,6 pCt. in 1950.

Moeilijker valt het nauwkeurig de bewegingen te meten der prijzen en der hoeveelheden die de uitvoerwaarde der *metaalverwerkende bedrijven* deden stijgen : deze laatste vermeerderde van nagenoeg 13 miljard in 1950 tot 20,7 miljard in 1951. In die leveringen zijn echter een uiterst grote verscheidenheid van producten begrepen, zodat de indexcijfers van het volume en de prijzen, die konden berekend worden, geen toereikend beeld van de werkelijkheid geven : het heteroog karakter van de rubrieken brengt mede dat hun samenstelling zich van het ene jaar op het andere kan wijzigen.

Tabel VII vermeldt de uitvoerbedragen voor de voornaamste sectoren van die nijverheid.

TABEL VII

Uitvoer der metaalverwerkende bedrijven

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken			
EINDTOTAAL	12.968	20.705	145,7	109,8
waarvan :				
Spoorweg- en tramwegmaterieel	639	863	142,0	92,8
Electro-technische constructies	2.338	3.314	137,8	102,5
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen	1.898	4.323	149,2	151,9
Gereedschapsmachines .	1.034	1.846	140,4	100,6
Scheepsbouw	679	1.225	264,5	68,9
Draagbare wapens en munitie	1.335	1.311	88,7	110,6
Smederijen, stampwerk en grof drijfwerk . . .	512	1.409	220,1	124,9
Apparaten en instellingen voor allerhande bedrijven	726	778	101,3	105,0
Plaatbewerking	597	997	140,8	121,7
Autovoertuigen, rijwiel en vliegtuigbouw . . .	1.130	1.787	196,1	109,8

De stijging van het prijzenpeil valt niet te loochenen, ook al kan zij slechts zeer bij benadering worden geraamd; nochtans is zij minder scherp afgetekend dan de hausse der metaalnoteringen bij de uitvoer: inderdaad gaat het hier over het geheel om goederen die een vergaande bewerking hebben ondergaan en waarvan de prijzen minder aan de conjunctuurschommelingen onderhevig zijn. Tabel VII toont aan dat de opwaartse beweging der prijzen bij de uitvoer scherper is voor de minder verwerkte producten, zoals die van de draadtrekkerijen, de plaatbewerking, de smederijen en de perserijen, dan voor de volledig afgewerkte uitrustingsgoederen, zoals de electro-technische constructies, de gereedschapsmachines, enz.

De leveringen aan het buitenland namen uitbreiding, behalve die van de wapenijverheid en van de constructiewerkplaatsen van machines en allerhande apparaten.

Daarentegen breidden de draadtrekkerijen, de metaaltrekkerijen en de koudwalserijen het meest hun leveringen aan het buitenland uit.

De waarde van de uitvoer der metaalverwerkende bedrijven steeg in 1951 voor nagenoeg al de afzetgebieden. Doch hoewel de relatieve betekenis dier markten weinig wijzigingen onderging, konden nochtans enkele verschuivingen worden opgemerkt. Zo namen de Verenigde Staten en Canada 6,4 pCt. van het totaal voor hun rekening tegen 3,2 pCt. in 1950, en de E.O.E.S.-landen 41,9 pCt. tegen 44,6 pCt. in 1950: inzonderheid de Nederlandse markt, die in bovengenoemd jaar één vijfde van het totaal afnam, vertegenwoordigde maar 16,9 pCt. meer van het totaal.

De vaste buitenlandse vraag naar *non-ferro metalen* deed de noteringen krachtig stijgen, doch bracht geen verdere vermeerdering van het uitvoervolume teweeg.

Hoewel de leveringen aan het buitenland door die nijverheid steeds hoofdzakelijk de ruwe metalen betreffen, kon er nochtans een zekere verschuiving naar de half afgewerkte producten worden waargenomen.

TABEL VIII

Uitvoer der non-ferro metaalnijverheid

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken			
EINDTOTAAL	8.593	12.445	95,1	152,1
waarvan : Ruwe metalen :				
Koper	2.789	3.312	88,9	133,6
Zink	1.747	2.573	83,6	176,2
Lood	663	1.110	108,7	154,2
Tin	1.005	1.296	83,6	154,2
Halfabrikaten van :				
Koper	975	1.632	107,6	155,9
Zink	247	726	162,9	174,6

De geografische spreiding van de uitvoer der non-ferro metalen onderging in 1951 enige wijziging: 73,8 pCt. van de totale afzet in het buitenland was bestemd voor de Europese E.O.E.S.-landen tegen 64,6 pCt. het jaar tevoren en zulks wegens de sterke toeneming van de verzendingen naar West-Duitsland en Nederland.

De aankopen van non-ferro metalen, inzonderheid van ruw en van half afgewerkt koper door Nederland en de B.L.E.U., stegen van 1 tot 2,3 milliard frank; waarschijnlijk is het dat een deel hiervan wederuitgevoerd werd.

De Verenigde Staten en Canada namen nog slechts 12 pCt. van de totale afzet voor hun rekening tegen 15 pCt. in 1950, Latijns-Amerika 4,3 pCt. tegen 6,5 pCt. in 1950. De verzendingen naar Oost-Europa krompen andermaal in wegens het verscherpte embargo op de leveringen van strategische goederen aan die landen.

De uitvoer van de *chemische bedrijven* vermeerderde, in nominale waarde, evenredig met de totale uitvoer van België en Luxemburg; zijn aandeel bedroeg dan ook, zoals vorig jaar, ca. 9 pCt. Evenals voor de producten van de metaalverwerking dienen hier de prijs- en hoeveelheidsverhoudingen omzichtig geïnterpreteerd, wegens de grote verscheidenheid der producten welke onder de verschillende douanerubrieken — overgenomen in tabel IX — aangegeven worden.

TABEL IX

Uitvoer van de chemische bedrijven

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Groep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken		Basis 1950 = 100	
EINDTOTAAL	7.672	12.258	127,0	114,8
waarvan :				
Bijproducten van de steenkooldistillatie ...	248	1.376	113,9	146,8
Meststoffen	3.922	4.788	120,8	100,6
Eigenlijke chemische producten	1.138	2.396	151,1	136,4
Pharmaceutische producten	181	346	166,1	112,9
Fotografische producten	836	1.213	127,4	113,6
Pigmenten, verven en vernissen	711	1.264	127,6	138,3

Nochtans staat het vast dat de noteringen voor al de beschouwde producten stegen, behalve die voor de meststoffen welke veruit de voornaamste goederengroep in de uitvoer vertegenwoordigden.

De aanmerkelijke uitbreiding van de uitvoer der bijproducten van de steenkooldistillatie houdt verband met de hoge bedrijvigheid in de cokesfabrieken en de hoogovenbedrijven.

De vooruitgang t.o.v. 1950 in de uitvoer van chemische producten bracht geen noemenswaardige wijzigingen aan de relatieve betekenis van de verschillende afzetgebieden teweeg; zoals vorig jaar werd meer dan de helft van de totale uitvoer aan de E.O.E.S.-landen geleverd, 11,3 pCt. aan de Aziatische landen tegen 13,5 pCt. in 1950, en 5,5 pCt. aan de Verenigde Staten en Canada tegen 6,5 pCt. in 1950.

De sedert verscheidene jaren toenemende uitvoer door de *voedselindustrie* steeg verder in 1951 en zulks in iets sterkere mate dan de gezamenlijke uitvoer, waarin hij 3,7 pCt. tegen 3,5 pCt. het vorige jaar vertegenwoordigde.

Van het ene jaar op het andere gaf de afzet door de voornaamste industrieën uit die groep volgend verloop te zien :

	1951	1950
	—	—
	(miljoenen franken)	
suiker en stroopfabrieken	1.662	1.393
vetstoffen (olieslagerijen, margarinefabrieken)	1.279	346
meelfabrieken, malerijen	574	437
vlees- en visbereiding	497	299
bereidingen met bloem of aardappelmeel	378	106
groenten- en fruitconserven	259	122

Uit die vergelijking blijkt dat zo de uitvoer der meest belangrijke voedselbedrijven steeg, het nochtans de leveringen van vetstoffen waren die de doorslag gaven in de gezamenlijke stijging; voor die producten was de prijsstijging trouwens het sterkst.

Anderzijds dient opgemerkt dat de uitvoer der voedselbedrijven voor 2,4 milliard frank uit de wederuitvoer is samengesteld.

De ontwikkeling van de uitvoer t.o.v. 1950 voor het geheel der voedselbedrijven vloeit voort uit de verruiming van het handelsverkeer met de Europese E.O.E.S.-landen, waarvan het aandeel in de totale uitvoer der voedselproducten van 62,8 pCt. tot 82,3 pCt. steeg; die afzetgebieden herwonnen aldus dezelfde relatieve belangrijkheid als in 1949, en zulks ten koste van de afzet in Afrika en Azië. De toename der leveringen aan de Europese E.O.E.S.-landen vloeit voort uit de gestegen aankopen van Frankrijk, West-Duitsland en het Verenigd-Koninkrijk; daarentegen verminderde Nederland zijn aankopen.

De uitvoer van de *diamantnijverheid* breidde zich uit, doch in mindere mate dan de totale uitvoer; hij vertegenwoordigde dan ook maar 2,6 pCt. meer van de totale uitvoer, tegen 3,3 pCt. vorig jaar.

De Verenigde Staten bleven verreweg de voornaamste cliënt, ook al verminderde de relatieve betekenis der officiële diamantleveringen aan dit land in sterke mate. Vermelden wij anderzijds een niet te onderschatten toeneming, zowel in absolute als in relatieve waarde, van de afzet op de markten van West-Europa, hoofdzakelijk in Engeland, alsook op de Aziatische markten.

In weerwil van sommige beperkingen op de uitvoer van *landbouwproducten*, om de voorziening van de binnenlandse markt tegen redelijke prijzen te verzekeren, steeg hij t.o.v. het jaar tevoren.

Alleen de afzet van groenten en fruit kromp in; die van de tuinbouwproducten handhaafde zich op het peil der vorige twee jaren.

De Europese E.O.E.S.-landen en vooral Frankrijk, vormden veruit de voornaamste afzetgebieden voor die belangrijke sector in de Belgisch-Luxemburgse volkshuishouding. Hun relatieve betekenis ging nochtans achteruit ten gunste van de Amerikaanse en Canadese markten die samen 8,4 pCt. van de landbouwuitvoer afnamen tegen 3,7 pCt. in 1950, en zulks ten gevolge van de toegenomen aankopen van eieren, pluimvee en wild.

De regeringsmaatregelen gedurende de laatste maanden van 1950 getroffen om de voorziening van de binnenlandse markt te verzekeren, werden gedurende het gehele verslagjaar gehandhaafd. De uitvoer van *vaste minerale brandstoffen* verminderde naar hoeveelheid (2.524 tegen 3.127 duizend t in 1950); naar

waarde steeg de uitvoer van cokes en steenkool in lichte mate ten gevolge van de aanzienlijke prijsstijging.

De Europese E.O.E.S.-landen bleven op verre na de voornaamste afnemers van de steenkoolnijverheid, hoewel de leveringen aan die landen nog slechts 82,4 pCt. van de totale leveringen vertegenwoordigden, tegen 92,6 pCt. in 1950. Onder die landen vermelden wij naar rangorde : Italië, Frankrijk, Nederland en Zwitserland.

Anderzijds zij gewezen op een zekere toeneming der brandstofleveringen aan de landen van Oost-Europa; het betrof hier hoofdzakelijk steenkool- en cokesleveringen aan Finland, in ruil van mijn- en papierhout.

De glas- en spiegelglasnijverheid kon tijdens het verslagjaar aanmerkelijk grotere hoeveelheden uitvoeren; de uitvoerprijzen per eenheid stegen slechts weinig.

De Europese E.O.E.S.-landen, alsook de Noordamerikaanse landen, waren verder de voornaamste cliënten, ook al verminderde hun aandeel in het totaal. De afzet op de markten van Oceanië nam andermaal toe en de leveringen aan de Aziatische landen heroverden, naar hun relatieve betekenis, het in 1950 verloren terrein.

De vaste buitenlandse vraag naar producten van de papier- en de grafische bedrijven kwam tot uitdrukking in een gevoelig herstel der noteringen en een kwantitatieve uitbreiding van de uitvoer.

De E.O.E.S.-landen en inzonderheid Nederland en Frankrijk bleven de voornaamste afnemers, doch de verzendingen naar Azië en Oceanië breidden zich het meest uit.

De uitvoer van de huiden- en ledernijverheid boekte verder vooruitgang; de verschillende afzetgebieden verruimden in ongeveer gelijklopende mate.

Na de teruggang in 1950, in verband met de zeer sterke binnenlandse vraag, verdubbelden de cementfabrieken nagenoeg hun uitvoer. Vooral de afzet in de E.O.E.S.-landen en in de landen van Afrika vermeerde; ook de leveringen aan de Verenigde Staten en Canada breidden zich iets uit, terwijl die aan de traditionele cliënten van Latijns-Amerika inkrompen.

De rubbernijverheid kon haar uitvoer schier verdrievoudigen. De meest belangrijke markten waren de E.O.E.S.-landen, inzonderheid Nederland, en Belgisch-Kongo.

De uitvoer door elk der andere sectoren van de Belgisch-Luxemburgse productie — met name de hout- en meubelnijverheid, de steengroeven, de keramische bedrijven et de steenbakkerijen, de tabaksnijver-

heid — was kleiner dan 1 miljard frank in 1951. Doch, behalve voor de tabaksnijverheid, vermeerde hij in iedere groep t.o.v. het jaar tevoren.

* * *

Samenstelling van de invoerhandel

De stijging van de invoerwaarde was bijzonder sterk voor de *productiegoederen* en veel minder voor de *verbruiksgoederen* en de *uitrustingsmiddelen*. Het relatieve aandeel van eerstgenoemde goederen in de gezamenlijke aankopen in het buitenland was dan ook andermaal groter dan het jaar tevoren : het overtrof 70 pCt. voor het verslagjaar.

TABEL X

Invoerwaarde per goederengroep

(millioenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

	Invoerwaarde		In pCt. van het totaal	
	1950	1951	1950	1951
Productiegoederen	65.134	89.777	66,8	70,6
Verbruiksgoederen	23.177	26.856	23,8	21,1
Uitrustingsgoederen	9.192	10.569	9,4	8,3
Totaal...	97.503	127.202	100,-	100,-

De invoer van *productiegoederen* steeg, naar volume, in matige verhoudingen; hij overtrof geen 6 pCt., ondanks de merkelijke uitbreiding van de gezamenlijke nijverheidsproductie. Zulks bevestigt de vroeger gemaakte opmerking omtrent de ommekeer, in de loop van het jaar, der speculatieve tendenties die in het tweede halfjaar van 1950 en bij het begin van 1951 een aanzienlijke voorraadvorming hadden veroorzaakt.

TABEL XI

Invoerwaarde van productiegoederen

(millioenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

	Invoerwaarde		Indexcijfer 1951 (Basis 1950 = 100)	
	1950	1951	Volume	Prijzen per eenheid
PRODUCTIEGOEDEREN : voor de landbouw en de voedselbedrijven	10.674	12.658	109,7	112,3
voor de hoogovenbedrij- ven en de metaalverwer- kende bedrijven	14.497	21.049	112,3	129,3
voor de textielbedrijven ..	16.496	19.450	76,1	154,6
voor de houtnijverheid ..	1.880	1.870	85,1	136,-
voor de diamantnijverheid	2.589	3.296	—	—
voor de ledernijverheid ...	1.687	1.831	83,2	133,9
voor de papierenijverheid en de grafische bedrijven ...	925	1.915	106,3	194,7
voor de tabaksnijverheid .	737	984	114,8	116,5
voor de diverse productie- groepen, zonder onder- scheid	15.649	26.724	136,6	124,6
Totaal...	65.134	89.777	106,-	130,8

De stijging van het invoervolume der productiegoederen bestemd voor de *landbouw en de voedselbedrijven* houdt hoofdzakelijk verband met de grotere tarweaankopen voor de aanlegging van veiligheidsvoorraden

Ten einde in de aanmerkelijk gestegen bedrijvigheid te voorzien, verhoogden de *metaalbedrijven* aanzienlijk hun aankopen van ertsen — zowel ijzerhoudende als niet-ijzerhoudende —, schroot en ruwe metalen. De werkplaatsen voor automobielconstructie voerden ook meer losse stukken en onderdelen van autovoertuigen in.

De invoer van productiegoederen bestemd voor de *textielnijverheid* daalde zeer afgetekend in volume: de teruggang van de bedrijvigheid in de wolnijverheid alsook de liquidatie der voorraden sedert de ineensstorting der noteringen, bij het einde van het eerste kwartaal, deden de aankopen van ruwe wol tot minder dan 60 pCt. van hun omvang van het vorige jaar dalen; ook de invoer van ruw katoen verzwakte en vertegenwoordigde nog slechts ca. 90 pCt. van hetzelfde basisniveau. Wat het vlas en vooral de jute betreft, steeg de invoer om in de behoeften van een drukkere bedrijvigheid te voorzien.

De invoerhoeveelheid van *hout, leder en huiden* daalde gelijklopend met een zekere vermindering van de productie in de betrokken nijverheidssectoren. De toegenomen binnenlandse houthak was voor eerstgenoemde sector eveneens oorzaak van inkrimping der aankopen in het buitenland.

De invoer van *papierpulp en tabak* vermeerdeerde. In het eerste geval verliep hij parallel met het verloop van de productie. In het tweede dient rekening gehouden met een afgetekende uitbreiding van de wederuitvoer van ruwe tabak naar Nederland.

TABEL XII

Invoer van brandstoffen, chemische producten en producten bestemd voor de diverse productiegroepen zonder onderscheid
(*millioenen franken*)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

	Invoerwaarde		Indexcijfer 1951 (Basis 1950 = 100)	
	1950	1951	Volume	Prijzen per eenheid
Brandstoffen	2.415	4.310	160,1	111,5
Minerale oliën	2.248	4.201	155,4	120,2
Chemische producten	1.968	2.921	132,6	116,7
Diversen	9.018	15.292	124,6	133,1
Totaal...	15.649	26.724	136,6	124,6

De invoer van *brandstoffen, minerale oliën, chemische producten en allerhande goederen bestemd voor de verschillende productiesectoren zonder onderscheid* nam een grotere omvang: hij weerspiegelde de grote binnenlandse behoeften van de nijverheid aan energie en onderhoudsproducten. In weerwil van de toegenomen nationale productie vermeerderden de steenkoolaankopen van het ene jaar op het andere van 902 tot 2.474 duizend ton, en de cokesaankopen van 2.455 tot 3.104 duizend ton. De invoer van minerale oliën — excl. de lichte oliën voor niet-industrieel gebruik, die als productiegoederen worden beschouwd — vertegenwoordigde 2.881 duizend ton in 1951 tegen 1.763 duizend ton in 1950. Voor een juiste beoordeling van dit cijfer dient nochtans aangestipt dat de uitvoer van allerhande oliën in 1951 708 duizend ton bedroeg tegen 343 duizend ton in 1950.

De gemiddelde invoerprijzen per eenheid voor de productiegoederen stegen van het ene jaar op het andere aanzienlijk. Immers, de afbrokkeling der noteringen van een groot deel der grondstoffen sedert Maart bracht, in het algemeen, de prijzen niet terug op het peil van het eerste halfjaar van 1950. Bovendien zijn de jaarlijkse indexcijfers voor 1951 beïnvloed, vooral wat de textielgrondstoffen betreft, door de grote aankopen tegen zeer hoge prijzen in het eerste kwartaal.

In weerwil van de sterke verschuivingen van het ene jaar op het andere in de samenstelling van de invoer der productiegoederen onderging de geografische spreiding van die aankopen geen afgetekende wijziging. Alleen zij vermeld dat het relatieve aandeel der Europese E.O.E.S.-landen van 40,2 tot 37,9 pCt. daalde, terwijl dat van de Verenigde Staten en Canada van 19,8 tot 22,4 pCt. steeg. Die verschuiving is hoofdzakelijk te verklaren door de invloed van de gestegen tarwe- en steenkoolaankopen op de Noordamerikaanse markten. Wat laatstgenoemd product betreft, de Amerikaanse leveringen die in 1950 onbeduidend waren, vertegenwoordigden in 1951 nagenoeg 60 pCt. van de totale invoer.

Dat de invoer van *verbruiksgoederen*, naar volume, van het ene jaar op het andere enigszins toenam, is alleen toe te schrijven aan de grotere aankopen van producten andere dan voedingsmiddelen en wel van textielgoederen. De voedselproducten gingen over de gehele lijn achteruit, behalve het vlees en de vetten, het fruit, de wijnen en de sterke dranken. De gemiddelde prijzen per eenheid voor de ingevoerde verbruiksgoederen vermeerderden niet onaanzienlijk.

Ten aanzien van de geografische spreiding van de invoer van verbruiksgoederen, zij opgemerkt dat de leveringen door de Europese E.O.E.S.-landen in de loop van het verslagjaar relatief toenamen: zij vertegenwoordigden 68,7 pCt. van het totaal tegen 65,9 pCt. in 1950. De verschuiving deed zich hoofd-

zakelijk voor tengevolge van de verminderde bijdragen van Canada en de Verenigde Staten (9,8 pCt. tegen 10,9 pCt.).

TABEL XIII

Invoerwaarde van verbruiksgoederen

(millioenen franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

	Invoerwaarde		Indexcijfer 1951 (Basis 1950 = 100)	
	1950	1951	Volume	Prijzen per eenheid
<i>Voedingsmiddelen</i>	11.594	12.598	98,6	110,5
Dierlijke producten	4.676	5.138	97,7	112,9
waarvan :				
Melk en boter	2.960	3.144	94,1	112,8
Vlees en vetten	1.039	1.476	124,7	116,6
Diversen	677	518	—	—
Plant aardige producten ..	6.918	7.460	99,2	108,8
waarvan :				
Vruchten	1.518	1.734	114,1	100,6
Koffie en specerijen ..	2.871	3.011	89,1	117,8
Groenten	811	817	97,5	103,2
Wijn en sterke dranken.	746	805	108,4	99,4
Diversen	972	1.093	101,2	107,5
<i>Producten andere dan voedingsmiddelen</i>	11.583	14.258	112,6	109,9
waarvan :	3.564	4.446	117,2	110,4
Textielstoffen				
Autovoertuigen, rijwielen	1.760	1.957	97,9	113,6
Horlogemakerij	296	301	87,8	109,-
Diversen	5.963	7.554	115,6	108,6
Totaal...	23.177	26.856	105,2	110,2

De invoer van *uitrustingsmiddelen* steeg naar waarde met ca. 15 pCt. van het ene jaar op het andere. Gelet op de grote verscheidenheid der in elke douanepost aangetekende goederen, kan bezwaarlijk de terugslag der bewegingen van de hoeveelheid en die van de gemiddelde prijzen per eenheid op de genomen waarde afzonderlijk worden onderscheiden. Nochtans kan worden aangestipt dat de indexcijfers van het volume en van de prijzen, berekend aan de hand van de voldoende homogene posten van het tarief, resp. 114,8 en 105,5 t.o.v. 1950 bedragen.

De verschillende rubrieken voorkomend onder de *uitrustingsgoederen* stegen, behalve het spoorweg- en tramwagematerieel en de machines andere dan krachtmachines.

Vooraf dank zij de ontwikkeling der Duitse leveringen konden de Europese E.O.E.S.-landen 80,8 pCt. van de invoer van *uitrustingsgoederen* leveren tegen 67,8 pCt. in 1950. Daarentegen viel het aandeel van de Verenigde Staten en Canada van 30,5 tot 17,3 pCt.

TABEL XIV

Invoerwaarde van uitrustingsmiddelen

(millioenen franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

	1950	1951
Spoorweg- en tramwagematerieel.....	241	216
Handelsvoertuigen en vliegtuigen.....	787	1.003
Scheepsbouw	46	352
Krachtsmachines, pompen, compressoren.....	829	918
Volledige machines.....	2.974	2.750
Landbouwmachines	229	283
Textielmachines	864	866
Gereedschapsmachines	424	505
Allerhande machines	1.457	1.096
Hef- en hijswerktuigen	445	546
Electrisch en electro-mechanisch materieel...	1.832	2.011
Fijne mechaniekbouw	251	313
Gereedschappen, stukken en toebehoren van allerhande machines	720	934
Kantoormaterieel	288	379
Diversen	779	1.147
Totaal...	9.192	10.569

* * *

Handelsverkeer met de E.B.U.-landen

Zoals vroeger onderstreept werd, bracht de werking van de E.B.U. geen wijziging in de geografische richting van de buitenlandse handel van België en Luxemburg. Het handelsverkeer met de E.B.U.-landen vertegenwoordigde in 1951 dan ook hetzelfde beeld als vóór de oorlog en als het vorige jaar, ondanks een niet te onderschatten groei van de handel met die landengroep zowel in hoeveelheid als in nominale waarde.

De gegevens van tabel xv tonen aan dat de bewering als zou het hoge bedrag van het handelsoverschot op de E.B.U.-landen uitsluitend aan de hoge uitvoerprijzen toe te schrijven zijn, onjuist is. Zelfs zo het waar is dat de verbetering van de ruilvoet niet te loochenen valt en iets groter is dan de algemene ruilvoet — het indexcijfer bedroeg t.o.v. het vorige jaar 108,7 tegen 106,9 voor de gezamenlijke handel met het buitenland —, neemt zulks niet weg dat het volume van de afzet in de E.B.U.-landen sterk toenam.

TABEL XV

**Buitenlandse handel van de B.L.E.U.
met de E.B.U.-landen — Jaar 1951**

Indexcijfers van het volume, de prijzen en de ruilvoet

Basis 1950 = 100

	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen en ruilvoet
Uitvoer	122,5	132,8
Invoer	105,7	122,1
Ruilvoet	—	108,7

Zulks blijkt uit de uitvoer van al de productiesectoren, behalve de textiel- en kledingbedrijven, de steenkolenmijnen en de landbouw. Voor die drie sectoren is de stijging der gezamenlijke verkoopwaarden zuiver nominaal; de oorzaken van de vermindering of van het gebrek aan ontwikkeling der uitgevoerde hoeveelheden werden reeds uiteengezet: de verzwakking van de buitenlandse vraag naar textielgoederen en de beperkingsmaatregelen op de uitvoer van steenkool en landbouwproducten om de voorziening van de binnenlandse markt niet in het gedrang te brengen.

De uitvoer naar de E.B.U.-landen was voor ongeveer drie vierden samengesteld uit textielgoederen, metaalproducten en chemische producten.

De textielnijverheid bereikte in 1951 nog een hoog afzetcijfer, ondanks de teruggang in het tweede halfjaar. Voor het gehele jaar bedraagt het aandeel van de sector in de uitvoer naar de E.B.U.-landen 25 pCt. tegen 31 pCt. vorig jaar.

TABEL XVI

Uitvoer naar de E.B.U.-landen

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studiefdeling van de Nationale Bank van België.

Afdeling	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken		Basis 1950 = 100	
Textiel- en kledingbedrijven	17.636	23.618	99,6	135,3
Hoogovenbedrijven	7.585	18.736	145,0	162,0
Metaalfabrikaten	6.775	12.065	158,1	111,4
Non-ferro metaalnijverheid	5.829	9.633	107,5	152,1
Chemische bedrijven	5.233	8.039	120,4	117,4
Voedselbedrijven	2.147	4.386	165,9	121,6
Landbouw	2.042	2.711	97,9	111,7
Steenkoolnijverheid	2.052	2.107	74,1	138,5
Papier- en grafische bedrijven	657	1.748	178,6	149,7
Glas- en spiegelglasnijverheid	870	1.363	148,9	105,5
Andere	6.100	9.558	—	—
Totaal...	56.926	93.964	122,5	132,8

TABEL XVII

Invoer uit de E.B.U.-landen

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studiefdeling van de Nationale Bank van België.

Goederengroep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken		Basis 1950 = 100	
PRODUCTIEGOEDEREN	36.037	48.251	99,7	132,4
voor de landbouw en de voedselbedrijven	3.650	3.137	81,3	105,4
voor de metaalbedrijven	6.637	10.060	116,0	131,9
waarvan: Ertsen	2.417	3.947	123,9	126,7
Ruwe metalen	2.033	2.879	99,5	163,5
Losse stukken voor auto's	1.322	1.598	109,8	110,0
voor de textielbedrijven	10.971	12.528	71,5	159,6
Grondstoffen	9.441	10.790	69,1	165,3
waarvan: Wol	5.544	6.167	60,3	184,6
Katoen	392	413	55,5	139,7
Half afgewerkte producten	1.520	1.722	87,9	128,8
waarvan: Wol	437	493	78,6	143,6
Katoen	519	610	105,6	112,9
voor diverse bedrijfstakken:				
Houtnijverheid	781	738	80,6	133,9
Diamantnijverheid	2.226	2.979	—	—
Ledernijverheid	1.163	1.177	74,5	137,1
Papier- en grafische bedrijven	630	1.406	101,7	156,0
Tabaknijverheid	122	172	138,4	102,1
voor diverse productiesectoren zonder onderscheid:				
Brandstoffen	2.359	2.961	126,3	99,4
Minerale oliën	1.147	2.874	207,3	120,8
Chemische producten	1.306	1.940	131,9	116,6
Diversen	5.045	8.279	116,9	136,1
VERBRUIKSGOEDEREN	16.159	19.357	109,8	108,8
Voedingsmiddelen gereed voor het verbruik	6.797	7.441	99,0	109,2
Dierlijke producten	3.843	4.245	96,8	112,6
waarvan: Melk en boter	2.804	3.076	97,5	112,5
Plantaardige producten	2.954	3.196	101,8	105,0
Goederen andere dan voedingsmiddelen gereed voor het verbruik	9.362	11.916	118,6	108,5
waarvan: Textielstoffen	3.071	3.897	120,2	108,1
Autovoertuigen	1.488	1.657	97,8	113,7
UITRUSTINGSGOEDEREN	6.198	8.536	127,8	106,6
waarvan: Handelsvoertuigen en vliegtuigen	558	893	119,2	131,6
Electro-technisch en mechanisch materieel	1.290	1.650	123,3	105,1
Machines	1.835	2.258	119,4	103,2
Totaal...	58.394	76.144	105,7	122,1

De relatieve achteruitgang in de afzet van de textielnijverheid werd goedge maakt door een gestegen uitvoer van metaalproducten onder begunstiging van de herwapeningsconjunctuur. De leveringen van de ijzer- en staalnijverheid alleen vertegenwoordigden 20 pCt. van de totale uitvoer naar de E.B.U.-landen; de uitbreiding van die export was niet zuiver nominaal, vermits het indexcijfer van de hoeveelheid, berekend t.o.v. het jaar tevoren, 145 belooft. De uitvoer van non-ferro metalen, die 10,3 pCt. van de gezamenlijke afzet in de E.B.U.-landen vertegenwoordigde, was naar hoeveelheid weinig groter, doch hij werd begunstigd door de prijsstijging op de wereldmarkten. Daarentegen werden de producten van de metaalverwerking niet, zoals de ruwe producten en de productiegoederen, door een zo afgetekende prijsstijging bij de uitvoer bevoordeligd; de toeneming in waarde van de afzet dier bedrijven — hun aandeel bedroeg 12,8 pCt. in de totale uitvoer naar de E.B.U.-landen — is dan ook grotendeels aan de verruiming van de uitgevoerde hoeveelheden toe te schrijven.

De invoer uit de E.B.U.-landen geschiedde tegen aanmerkelijk hogere prijzen dan die van het jaar tevoren; naar hoeveelheid is hij matig gestegen.

Die invoer was hoofdzakelijk — ten belope van 63 pCt. — samengesteld uit productiegoederen: textielgrondstoffen (wol), grondstoffen bestemd voor de metaalbedrijven (ertsen, ruwe metalen), diamant, brandstoffen en minerale oliën. Opgemerkt zij dat de ingevoerde hoeveelheid productiegoederen stabiel bleef, daar de stijging van de nominale invoerwaarde aan de prijzenhause is toe te schrijven.

Het aandeel der verbruiksgoederen bedroeg ongeveer één vierde van de gezamenlijke leveringen door de E.B.U.-landen; het gaat hier vooral om voedingsmiddelen (melk en boter), textielgoederen en auto-voertuigen.

De leveringen van uitrustingsgoederen door de E.B.U.-landen, die nochtans de voornaamste leveranciers van de B.L.E.U. in die goederengroep zijn, vertegenwoordigen slechts 11 pCt. van de totale verzendingen. Ze zijn hoofdzakelijk samengesteld uit machines, electro-technisch en electro-mechanisch materieel.

* * *

Handelsverkeer met de Verenigde Staten en Canada

Hiervoren werd in herinnering gebracht dat het handelstekort in 1951 tegenover de Verenigde Staten en Canada vermeerderde.

De stijging van de uitvoer met 53 pCt. — uitgedrukt in pCt. van de waarde van 1950 — was sterker dan die van de invoer — 34 pCt. —, doch in absolute getallen uitgedrukt werd het verschil tussen de twee leden van de handelsbalans nog groter.

TABEL XVIII

Buitenlandse handel van de B.L.E.U. met de Verenigde Staten en Canada — Jaar 1951

Indexcijfers van het volume, de prijzen
en de ruilvoet

Basis 1950 = 100

	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen en ruilvoet
Uitvoer	114,3	135,8
Invoer	121,4	114,3
Ruilvoet	—	118,8

De toeneming van de uitvoerhoeveelheid is zeer merkbaar, doch ze is minder sterk dan de stijging van de afzet op de E.B.U.-markten. De meest opgemerkte vooruitgang boekte de zware nijverheid: metaalverwerking, hoogovenbedrijven en chemische bedrijven.

TABEL XIX

Uitvoer naar de Verenigde Staten en Canada

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen
door de Studiefdeling van de Nationale Bank van België.

Sectoren	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken		Basis 1950 = 100	
1. Hoogovenbedrijven ...	1.457	3.854	157,3	162,3
2. Textiel- en kledingbedrijven	1.985	1.947	73,8	131,0
3. Diamantnijverheid ...	1.727	1.830	—	—
4. Non-ferro metaalnijverheid	1.293	1.491	82,0	143,5
5. Metaalverwerkende bedrijven	406	1.337	212,7	101,7
6. Chemische bedrijven ...	501	672	120,4	104,0
7. Glas- en spiegelglasnijverheid	336	448	121,2	111,2
8. Diversen	340	714	—	—
Totaal ...	8.045	12.293	114,3	135,8

De inkrimping der leveringen van de nijverheid der non-ferro metalen is door een bijzondere omstandigheid te verklaren: de tinleveringen — het voornaamste product van die nijverheid dat op de Noord-amerikaanse markten werd afgezet — kwamen in de laatste maanden van het jaar practisch tot staan toen de akkoorden betreffende de verkoopsvoorwaarden van het metaal moesten hernieuwd worden.

De glas- en spiegelglasnijverheid vond nieuwe afzetgebieden. Daarentegen gingen de leveringen van textielgoederen afgetekend achteruit.

De stijging der uitvoerprijzen per eenheid was zeer duidelijk en zelfs iets sterker dan voor de leveringen aan de E.B.U.-landen. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de grotere relatieve betekenis van het ijzer en staal, waarvan de prijzen scherp stegen in de uitvoerhandel naar de Noordamerikaanse markten.

De invoer nam naar hoeveelheid sterk toe. Die ontwikkeling, die afsteekt tegen de waargenomen feiten in de totale handel en de aankopen in de E.B.U.-landen, houdt grotendeels verband met het verloop der graan- en brandstoffenaankopen: grotere hoeveelheden tarwe werden ingevoerd voor de aanlegging van veiligheidsvoorraden; bovendien deed de sterke binnenlandse vraag de invoer van Amerikaanse steenkool belangrijk stijgen. Daarentegen verminderde de katoenimport wegens de zwakke bedrijvigheid in de textielnijverheid. Over het geheel werd opgemerkt dat de stijging van het volume vooral geldt voor de aankopen van productiegoederen en in veel matigere verhouding voor de invoer van verbruiksgoederen. Wat de invoer van uitrustingsgoederen betreft, hij kromp naar hoeveelheid merkbaar in.

De invoerprijzen vertoonden een matige stijging die minder afgetekend is dan voor de aankopen in de E.B.U.-landen. De verbetering van de ruilvoet van de B.L.E.U. met de Verenigde Staten en Canada was dan ook bijzonder uitgesproken. Hun indexcijfer bedroeg 118,8 t.o.v. 1950.

TABEL XX

Invoer uit de Verenigde Staten en Canada

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Goederengroep	1950	1951	Indexcijfers van het volume	Indexcijfers van de prijzen
	Nominale waarde in miljoenen franken			
PRODUCTIEGOEDEREN	12.909	20.105	135,7	115,4
waarvan:				
Graangewassen	3.113	5.705	162,2	113,0
Losse stukken v. auto's	1.806	2.348	124,8	104,7
Katoen	2.096	2.521	89,9	132,8
Tabak	498	675	112,4	120,5
Brandstoffen	11	1.341	—	80,7
Mineralo oliën	504	733	113,7	127,8
Chemische producten	618	885	111,1	118,9
VERBRUIKSGOEDEREN	2.528	2.632	102,6	109,5
Voedingsmiddelen	1.190	1.052	90,0	109,3
Producten andere dan voedingsmiddelen	1.338	1.580	117,0	109,7
UITRUSTINGSGOEDEREN	2.806	1.834	60,7	107,6
Totaal	18.243	24.571	121,4	114,3

* * *

Besluit

Het handelsverkeer van de B.L.E.U. met het buitenland, aangewakkerd als het was door de wereldconjunctuur, breidde zich in 1951 sterk uit en bereikte zowel voor de invoer als voor de uitvoer topcijfers.

Op enkele zeldzame uitzonderingen na, waren al de productiesectoren van de Belgisch-Luxemburgse volkshuishouding bij de grotere afzet in het buitenland betrokken; nochtans werd de zware nijverheid, die rechtstreeks voor de herwapening is ingeschakeld, tegenover de verbruiksindustriën bevoordeligd. Zo verminderde de relatieve betekenis van de textieluitvoer in de totale uitvoerhandel en zulks ten voordele van de leveringen van de ijzer- en staalbedrijven.

Bij de invoer werd de grootste vooruitgang gemaakt in de sector van de productiegoederen; uitrustingsgoederen en verbruiksgoederen stegen in relatief mindere mate.

De ontwikkeling van het handelsverkeer was niet alleen nominaal; zowel bij de invoer als bij de uitvoer steeg het volume der transacties. Zulks neemt niet weg dat de prijsstijging de doorslaggevende factor vormde; daar deze laatste sterker was voor de uitvoer dan voor de invoer, verbeterde de ruilvoet en sloot de handelsbalans met een aanzienlijk overschot.

De geografische spreiding van de Belgisch-Luxemburgse handel onderging geen diepgaande wijzigingen. Het gebruikelijk overwicht van het handelsverkeer met de E.B.U.-landen handhaafde zich, alsook het tekort tegenover het dollargebied.

De moeilijkheden door die onevenwichtigheid opgezezen, brachten er de Belgisch-Luxemburgse overheid toe, in de laatste maanden van het jaar, bepaalde maatregelen te treffen om dit verloop te remmen; nochtans bleef de handelspolitiek het vrijheidsbeginsel getrouw.

De toeneming van het overschot op de E.B.U.-landen en het grotere tekort tegenover het dollargebied werden niet veroorzaakt door een meer afgetekende stijging van de uitvoerprijzen wat eerstgenoemde landengroep betreft. Er werd inderdaad opgemerkt dat, wegens de grotere betekenis van de ijzer- en staalproducten in de gezamenlijke leveringen aan de Verenigde Staten en Canada, de prijzen van de uitvoer naar die landen meer afgetekend stegen dan de noteringen toegepast op de uitvoer naar de E.B.U.-landen.

Anderzijds bleven de gemiddelde invoerprijzen meer stabiel wat de aankopen in de Verenigde Staten en Canada betreft. Derhalve was de verbetering van de ruilvoet in het handelsverkeer met die landen sterker dan in de transacties met de E.B.U.-landen.

Bijzondere handel van de B.L.E.U. in 1951

Geografische spreiding van de uitvoer

In pCt. van de gezamenlijke waarde der verkopen van elke groep

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Geografisch gebied	Textiel- en kledingbedrijven	Metaalverwerkende bedrijven	Hoogovenbedrijven	Non-ferro metaalnijverheid	Chemische bedrijven	Voedselbedrijven	Diamantnijverheid	Landbouw	Steenkoolnijverheid en cokesfabrieken	Glas- en spiegelglasbedrijven	Huiden- en ledernijverheid	Papierenijverheid en grafische bedrijven	Cementfabrieken	Allerhande bedrijven	Totaal
<i>Europa :</i>															
E. B. U.-landen (Moederlanden) (1)	71,4	41,9	49,9	73,8	55,2	82,3	33,6	83,8	82,4	44,8	83,4	74,9	56,6	80,2	60,8
Oost-Europa	5,3	4,5	3,4	2,1	6,1	1,7	—	1,2	6,1	0,2	1,6	1,1	—	2,2	3,8
Andere landen van Europa.....	0,1	1,2	0,3	0,1	2,9	0,3	—	0,4	3,6	0,2	0,1	0,2	—	0,4	0,7
<i>Afrika :</i>															
Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi	1,6	13,3	2,9	1,3	2,4	2,4	—	2,0	0,6	1,9	1,9	8,0	8,3	5,0	4,1
Andere landen van Afrika	3,3	7,4	6,1	1,0	3,5	7,0	0,8	1,4	1,8	3,7	0,6	1,6	15,7	2,1	4,3
<i>Amerika :</i>															
Verenigde Staten, Alaska en Canada	6,4	6,4	13,3	12,0	5,5	1,1	53,1	8,4	—	20,4	7,2	3,4	3,8	2,5	9,3
Latijns-Amerika	4,1	11,7	12,1	4,3	6,9	0,4	0,6	0,6	2,0	10,2	3,3	2,1	6,2	1,4	6,9
<i>Azië .....</i>	5,4	9,2	8,5	4,4	11,3	4,4	11,1	0,6	0,5	11,0	1,8	5,6	8,0	3,3	7,0
<i>Oceanië .....</i>	2,3	4,3	3,5	1,0	2,2	0,1	0,8	0,1	0,2	7,5	0,1	3,1	1,4	1,9	2,6
<i>Diversen .....</i>	0,1	0,1	—	—	4,0	0,3	—	1,5	2,8	0,1	—	—	—	1,0	0,5
Totaal...	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—
E. B. U.-landen (2)	78,0	58,3	64,5	77,4	65,6	90,4	44,3	84,7	82,9	62,2	84,7	84,5	78,2	85,2	70,9
Sterlinggebied	21,5	16,5	17,8	13,1	19,3	37,2	29,6	8,7	0,6	25,6	6,7	19,0	26,1	13,3	18,5
Absolute getallen (miljoenen franken)	30.298	20.705	29.036	12.445	12.258	4.852	3.445	3.202	2.541	2.193	1.397	2.068	1.169	6.959	132.568
(1) waarvan :															
Frankrijk	11,0	5,7	1,7	15,7	5,1	12,1	7,2	32,1	28,4	2,2	9,6	22,2	1,9	18,4	9,2
West-Duitsland	7,5	3,8	0,3	7,2	7,0	25,4	2,8	13,4	0,3	0,2	20,6	7,2	—	13,2	6,1
Verenigd-Koninkrijk ...	15,6	4,6	4,3	10,0	10,1	33,5	18,9	8,1	—	9,3	5,6	11,5	14,5	9,6	10,0
Nederland.....	22,7	16,9	16,4	18,6	11,9	4,5	3,—	17,3	14,1	18,6	36,0	26,1	38,2	24,6	17,9

(2) E.B.U.-landen en hun overzeese gebieden en landen van het sterlinggebied, welke geen deel uitmaken van de E. B. U.

TABEL-BIJLAGE B

Bijzondere handel van de B.L.E.U. in 1951

Samenstelling van de uitvoer naar elk geografisch gebied

In pCt. van de totale waarde der verkopen aan elk gebied

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Afdeling	E.B.U.- landen (moeder- landen)	Oost- Europa	Belgisch- Kongo en Ruanda- Urundi	Andere landen van Afrika	Verenigde Staten, Alaska en Canada	Latijns- Amerika	Azië	Oceanië	E.B.U.- landen	Sterling- gebied	Totaal
1. Textiel- en kledingbe- drijven	26,8	32,1	8,8	17,3	15,8	13,5	17,7	20,6	25,1	26,6	22,9
2. Metaalverwerkende be- drijven	10,8	18,4	51,1	26,7	10,9	26,4	20,6	25,9	12,8	14,-	15,6
3. Hoogovenbedrijven ...	18,-	19,9	15,8	30,7	31,3	38,5	26,5	29,6	19,9	21,1	21,9
4. Non-ferro metaalnijver- heid	11,4	5,1	2,9	2,2	12,1	5,9	5,9	3,6	10,3	6,7	9,4
5. Chemische bedrijven ...	8,4	14,9	5,4	7,4	5,5	9,3	15,-	7,7	8,6	9,7	9,2
6. Voedselbedrijven	5,-	1,7	2,1	5,9	0,4	0,2	2,3	0,1	4,7	7,4	3,7
7. Diamantnijverheid ...	1,4	—	—	0,5	14,9	0,2	4,1	0,8	1,6	4,2	2,6
8. Landbouw	3,3	0,8	1,2	0,8	2,2	0,2	0,2	0,1	2,9	1,1	2,4
9. Steenkolenmijnen en cokesfabrieken	2,6	3,1	0,3	0,8	—	0,5	0,1	0,2	2,2	0,1	1,9-
10. Glas- en spiegelglasbe- drijven	1,2	0,1	0,8	1,4	3,6	2,4	2,6	4,8	1,5	2,2	1,7
11. Huiden- en ledernijver- heid	1,4	0,4	0,5	0,1	0,8	0,5	0,3	—	1,3	0,4	1,1
12. Papiernijverheid en gra- fische bedrijven	1,9	0,4	3,-	0,6	0,6	0,5	1,2	1,9	1,9	1,6	1,6
13. Cementfabrieken	0,8	—	1,8	3,2	0,4	0,8	1,-	0,5	1,-	1,2	0,9
14. Steengroeven	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1	—	—	—	0,6	0,2	0,5
15. Rubbernijverheid	0,9	0,5	2,4	0,7	0,1	—	0,7	0,1	0,9	0,1	0,8
16. Hout- en meubelnijver- heid	0,8	0,1	0,4	0,1	0,2	—	0,1	0,1	0,7	0,5	0,5
17. Keramische bedrijven en steenbakkerijen	0,3	0,3	0,6	0,3	—	0,2	0,3	—	0,3	0,1	0,3
18. Tabaksnijverheid	0,2	0,2	0,1	—	—	—	—	0,8	0,2	0,1	0,1
19. Diversen	4,1	1,9	2,7	1,2	1,1	0,9	1,4	3,2	3,5	2,7	2,9
Totaal ...	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-
Absolute getallen (miljoenen franken)	80.634	5.022	5.401	5.735	12.294	9.134	9.277	3.428	93.964	24.512	132.568

Bijzondere handel van de B.L.E.U. in 1951

Geografische spreiding van de invoer

Procentueel aandeel van elke goederengroep in de totale invoerwaarde

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Goederengroep	E.O.E.S.- landen (moeder- landen)	Oost- Europa	Belgisch- Kongo en Ruanda- Urundi	Andere landen van Afrika	Vere- nigde Staten en Canada	Latijns- Ame- rika	Azië	Ocea- nië	E.B.U.- landen (1)	Ster- lingge- bied	Totaal abso- lute getallen
PRODUCTIEGOEDEREN	37,9	3,4	10,6	4,2	22,4	6,3	9,1	5,7	53,7	20,4	89.777
voor de landbouw en de voedselbedrijven...	17,7	6,0	0,8	4,3	52,6	10,4	7,4	0,5	24,8	3,6	12.658
voor de metaalbedrijven	39,7	0,9	29,0	6,4	17,9	2,2	0,9	1,6	47,8	10,9	21.049
voor de textielbedrijven	27,5	0,6	7,9	6,4	13,7	10,2	10,4	23,3	64,4	42,3	19.450
voor diverse bedrijfstakken :											
Houtnijverheid	38,9	46,5	1,9	0,4	6,4	0,3	5,6	—	39,4	0,4	1.870
Diamantnijverheid	87,2	1,0	—	3,0	8,0	0,3	0,4	0,1	90,4	85,0	3.296
Ledernijverheid	48,6	4,0	2,2	7,2	11,6	15,7	4,0	6,6	64,3	32,1	1.831
Papier- en grafische bedrijven	73,4	17,3	—	—	9,3	—	—	—	73,4	0,3	1.915
Tabaksnijverheid	10,5	1,6	0,1	0,7	68,5	11,5	7,0	—	17,5	2,0	985
voor diverse productiesectoren zonder onder- scheid :											
Brandstoffen	68,3	0,2	—	0,4	31,1	—	—	—	68,7	4,1	4.310
Minerale oliën	24,7	0,2	—	—	17,4	25,2	32,4	—	68,4	28,0	4.201
Chemische producten	65,2	2,2	0,2	0,2	30,3	0,7	0,9	—	66,4	11,1	2.921
Diversen	40,5	4,0	10,9	2,6	17,1	2,7	21,8	0,2	54,1	14,8	15.291
VERBRUIKSGOEDEREN	68,7	1,2	2,0	1,0	9,8	12,2	2,9	0,1	72,1	10,1	26.856
Voedingsmiddelen gereed voor het verbruik :											
Dierlijke producten	81,7	1,7	—	0,6	8,3	6,9	0,5	0,3	82,6	2,7	5.138
Plantaardige producten	37,3	0,4	7,0	3,2	8,4	33,1	3,5	0,2	42,8	3,9	7.460
Goederen andere dan voedingsmiddelen gereed voor het verbruik	80,3	1,5	0,1	0,1	11,1	3,2	3,5	—	83,6	16,0	14.258
UITRUSTINGSGOEDEREN	80,8	0,8	0,1	—	17,3	0,3	0,1	—	80,8	16,0	10.569
Eindtotaal...	47,9	2,7	7,9	3,2	19,3	7,1	7,0	4,1	59,9	17,9	127.202

(1) E.O.E.S.-landen en hun overzeese gebieden en landen van het sterlinggebied welke geen deel uitmaken van de E.O.E.S

Bijzondere handel van de B.L.E.U. in 1951
Samenstelling van de invoer uit elk geografisch gebied
 Procentueel aandeel in de totale invoer uit elk gebied

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek — Berekeningen door de Studieafdeling van de Nationale Bank van België.

Goederengroep	E.O.E.S.- landen (moeder- landen)	Oost- Europa	Belgisch- Kongo en Ruanda- Urundi	Andero landen van Afrika	Vere- nigde Staten en Canada	Latijns- Ame- rika	Azië	Ocea- nië	Diver- sen	Totaal	E.B.U.- landen (1)	Stor- lingge- bied
PRODUCTIEGOEDEREN	55,8	88,0	94,6	93,1	81,8	63,1	91,2	99,4	38,0	70,6	63,4	80,7
<i>voor de landbouw en de voedselbedrijven</i> ..	3,7	21,9	1,0	13,2	27,1	14,7	10,5	1,3	3,7	10,0	4,1	2,0
<i>voor de metaalbedrijven</i>	13,7	5,4	60,8	33,0	15,3	5,2	2,1	6,8	30,1	16,5	13,2	10,1
<i>voor de textielbedrijven</i>	8,8	3,0	15,3	30,7	10,8	22,1	22,7	88,1	0,3	15,3	16,5	36,2
<i>voor diverse bedrijfstakken :</i>												
Houtnijverheid	1,2	24,9	0,3	0,2	0,5	0,1	1,2	—	—	1,5	1,0	0,1
Diamantnijverheid	4,7	0,9	—	2,5	1,1	0,1	0,1	0,1	—	2,6	3,9	12,3
Ledernijverheid	1,4	2,1	0,4	3,2	0,9	3,2	0,8	2,3	0,2	1,4	1,5	2,6
Papier- en grafische bedrijven	2,2	9,5	—	—	0,7	—	—	—	—	1,5	1,8	—
Tabaknijverheid	0,2	0,4	—	0,2	2,7	1,2	0,8	—	0,1	0,8	0,2	0,1
<i>voor diverse productiesectoren zonder onder- scheid :</i>												
Brandstoffen	4,8	0,2	—	0,4	5,5	—	—	—	—	3,4	3,9	0,8
Minerale oliën	1,7	0,2	—	—	3,0	11,7	15,3	—	0,2	3,3	3,8	5,2
Chemische producten	3,1	1,9	0,1	0,1	3,6	0,2	0,3	—	0,9	2,3	2,6	1,4
Diversen	10,2	17,6	16,7	9,6	10,6	4,6	37,4	0,8	2,5	12,0	10,9	9,0
VERBRUIKSGOEDEREN	30,2	9,5	5,3	6,9	10,7	36,5	8,7	0,6	56,0	21,1	25,4	11,9
<i>Voedingsmiddelen gereed voor het verbruik :</i>												
Dierlijke producten	6,9	2,5	—	0,8	1,7	4,0	0,2	0,3	0,1	4,0	5,6	0,6
Plant aardige producten	4,5	1,0	5,2	5,8	2,6	27,4	2,9	0,3	51,8	5,9	4,2	1,3
<i>Goederen andere dan voedingsmiddelen gereed voor het verbruik</i>	18,8	6,0	0,1	0,3	6,4	5,1	5,6	—	4,1	11,2	15,6	10,0
UITRUSTINGSGOEDEREN	14,0	2,5	0,1	—	7,5	0,4	0,1	—	6,0	8,3	11,2	7,4
Eindtotaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Absolute getallen	60.987	3.490	10.033	4.071	24.571	9.013	8.899	5.149	989	127.202	76.144	22.748

(1) E.O.E.S.-landen en hun overzeese gebieden en landen van het sterlinggebied welke geen deel uitmaken van de E.O.E.S.

HET FRANSE STABILISATIEFONDS VOOR DE WISSELKOERSEN

Het Franse Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen werd ingesteld bij de muntwet van 1 October 1936, die de gouden standaard schorste.

De modaliteiten zelf van die wet maakten dit Fonds onontbeerlijk. Er zij inderdaad herinnerd dat luidens die beschikkingen een nieuw goudgehalte later bij decreet zou worden vastgesteld, op de basis van 43 tot 49 mgr goud 900/1.000 fijn voor één franc.

Aldus werden te dien tijde wettelijke grenzen gesteld aan de bewegingen van de franc, die men niet algeheel van het goud wilde losmaken, zoals Engeland het met zijn valuta in September 1931 gedaan had. In tegenstelling met het pond sterling dat tot de oprichting van het Engelse Stabilisatiefonds in 1932 vrij bewoog zonder enige officiële of officieuze contrôle, eiste het stelsel dat in Frankrijk tijdens de maand October 1936 werd ingevoerd, uiteraard een onmiddellijk overheidstoezicht op de valutamarkt, zulks om te verhinderen dat de noteringen boven of beneden de bij de wet vastgestelde grenzen zouden stijgen of dalen.

Theoretisch had die taak zonder meer aan de Banque de France kunnen toevertrouwd worden. Doch naast de storing welke die oplossing, wegens de veranderlijke noteringen, in de balans van de circulatiebank zou hebben veroorzaakt, kwam hierbij nog het grote bezwaar verbonden aan een wekelijkse boekhoudkundige bekendmaking van de tussenkomsten op de markt. Nu was het welslagen van de onderneming hoofdzakelijk afhankelijk van de geheimhouding der verrichtingen. De devaluatie waartoe Frankrijk gedwongen was, had weliswaar diepe en bestendige oorzaken en was niet alleen het gevolg van een voorbijgaande onevenwichtigheid in de betalingsbalans. Doch zij werd verhaast door de internationale bewegingen van zwevende kapitalen, die op geen enkele belangrijke markt door beperkings- of contrôlemaatregelen gehinderd werden en door een zeer bedrijvige speculatie werden onderhouden. Het was niet te verwachten dat het voldongen feit van de Franse devaluatie plotseling een einde zou stellen aan de verplaatsingen van liquide geldmiddelen op zoek naar veiligheid — of vlugge winsten —, en de geldoverheid diende dan ook gewapend tegen een

ongewenste ontwikkeling in de ene of andere richting. Om de speculatie geen zekere troeven in de hand te spelen, moest zij onwetend blijven van de inzichten en de middelen waarmee men haar zou bestrijden. Zij kon niet met enige kans op succes worden bekampt indien zij iedere week officieel werd ingelicht over haar tegenpartij, hetgeen onvermijdelijk het geval ware geweest indien het toezicht op de markten alleen was toevertrouwd aan de Banque de France, die regelmatig haar weekstaat moet openbaarmaken. De enige uitweg om de noodzakelijke geheimhouding te bewaren was dan ook de oprichting van een bijzondere instelling die een eigen boekhouding moest bezitten.

Nochtans kon er geen sprake van zijn het Fonds geheel onafhankelijk te maken van de circulatiebank die uiteraard belast is met de handhaving van de buitenlandse zowel als binnenlandse stabiliteit van het geldwezen; bovendien hadden de diensten van de Bank een waardevolle praktische marktervaring opgedaan tijdens de verrichtingen welke van 1926 tot 1928 tot de stabilisatie hadden geleid. Om die reden bepaalde de wet van 1 October 1936 dat het Fonds zou beheerd worden door de Banque de France voor rekening en onder verantwoordelijkheid van de Schatkist. Zij bepaalde verder dat de voorwaarden waaronder het zijn werking uitoefent, door de Gouverneur van de Banque de France worden vastgesteld, in het raam van de algemene onderrichtingen van de Minister van Financiën.

Bezit het Stabilisatiefonds een eigen boekhouding, het heeft daarentegen geen zichtbaar fysisch bestaan: noch afzonderlijke lokalen, noch eigen personeel. Zijn dagelijkse operatiën worden gedaan door de Banque de France, die het Fonds beheert en de rekeningen houdt. Meer nog, het heeft geen rechtspersoonlijkheid. Het kan geen overeenkomsten afsluiten. De Schatkist draagt de verantwoordelijkheid voor zijn beheer. Een overeenkomst tussen de Minister van Financiën en de Gouverneur van de circulatiebank op 25 September 1936 afgesloten (overeenkomst goedgekeurd bij de wet van 1 October) voorziet dat de opbrengst der vereffening van het Fonds alleen tot delging van de Rijksschuld mag aangewend worden. Hieruit volgt dat de winsten of verliezen in

francs van het Fonds uit hoofde van zijn verrichtingen op de markt, voor de Schatkist, noch een winstpost, noch een lastpost zijn, althans in den beginne, en de gebeurlijke aanrekening pas bij de vereffening van het Fonds mag geschieden. Naderhand zullen wij zien dat dit stelsel in 1949, onder de drang der omstandigheden, moest gewijzigd worden. Doch ook dan zal het beginsel gehandhaafd worden volgens welk de Schatkist verantwoordelijk is voor het beheer van het Fonds en zij alleen de wijzigingen van de activa voor haar rekening neemt.

Wat de algemene onderrichtingen betreft, die de Minister van Financiën luidens de wet aan de Gouverneur van de Banque de France voor het beheer van het Fonds moet geven, men heeft er vanzelfsprekend nooit kennis van gekregen. In ieder geval blijkt het niet dat zij ooit de vorm aannamen van geschreven, nauwkeurige onderrichtingen gelijkaardig aan die welke bijv. de diplomaten belast met internationale onderhandelingen kunnen krijgen. In dit opzicht schijnt de bepaling van de wet niets toe te voegen aan diegene waarbij de Schatkist verantwoordelijk wordt gesteld voor het beheer van het Fonds door de Bank. Het blijkt zelfs niet dat zij iets nieuws bracht in de traditionele betrekkingen tussen de Bank en de Schatkist. Hoewel de circulatiebank te dien tijde nog niet genationaliseerd was, is het duidelijk dat de leiding van de geldpolitiek en de verdediging van de valuta steeds een bestendig overleg tussen de Gouverneur en de Minister onderstelden. Strikt genomen zou alleen een nieuwigheid kunnen bespeurd worden in het feit dat de wet voor het eerst de benaming algemene onderrichtingen gebruikt. Doch praktisch ging het hier eenvoudig om de uitdrukkelijke bevestiging van hetgeen steeds stilzwijgend had bestaan en men zou stellig de waarheid geweld aandoen zo die bijzondere beschikking in de wet van October 1936 verklaard werd als een verkorting van de zelfstandigheid van de Banque de France. Wel integendeel, het blijkt dat de formulering van de wet veeleer de algehele handelingsvrijheid van de Bank voor de dagelijkse verrichtingen van het Fonds bekrachtigde. De Gouverneur stelt luidens de wet de voorwaarden vast waaronder het Fonds zijn werking uitoefent en hoewel hij dit moet doen « in het raam van de algemene onderrichtingen door de Minister gegeven », bezit hij al de bevoegdheden van een zaakvoerder. Dit was onontbeerlijk om hem in staat te stellen al de tussenkomsten te doen die door de dagelijkse marktschommelingen wenselijk bleken, zonder hiervoor bestendig de Minister te moeten raadplegen.

De dotatie van het Stabilisatiefonds werd op zeer eenvoudige wijze gevormd en wel door aanwending van een deel der meerwaarde voortvloeiend uit de herwaardering van de goud- en deviezenvoorraad van de Bank. Bovengenoemde overeenkomst van 25 September 1936 voorzag inderdaad dat het goud- en deviezenbezit van de circulatiebank, sedert de stabili-

lisatie van 25 Juni 1928 geraamd op basis van 65,5 mgr goud 9/10 fijn per franc, zou worden herwaardeerd op een nieuwe basis voorzien bij de wet van 1 October 1936, d.i. 49 mgr goud 9/10 fijn per franc. Op de opbrengst van die herwaardering werden 10 milliard franc, d.i. de tegenwaarde van 441 t fijn metaal, als aanvangsdotatie voor het Fonds bestemd.

Aldus volgde Frankrijk het voorbeeld van de U.S.A. waar het in Januari 1934 opgerichte Stabilisatiefonds, als dotatie, een deel van de opbrengst der herwaardering van de goudvoorraden der Reservebanken ontving. Gelet op de bijzondere toestand die toentertijde op de geldmarkt heerste, kon het niet het voorbeeld van Engeland volgen, waar het Stabilisatiefonds — pas verscheidene maanden na de devaluatie van het pond ingesteld, op een tijdstip toen de hevigste beroering gestild was — schatkistbons ontving.

Het Franse Stabilisatiefonds ontving aldus een dotatie van 10 milliard franc die speciaal door de Banque de France werden geschapen als tegenwaarde van de meerwaarde voortvloeiend uit de herwaardering van haar goud- en deviezenvoorraad. Die 10 milliard heeft het onmiddellijk aangewend tot aankoop van goud bij de Bank. Aldus kwam die dubbele operatie hierop neer dat de dotatie rechtstreeks in metaal werd aangelegd, vermits de gelijktijdige schepping en vernietiging van francs door de circulatiebank eenvoudig een boekhoudkundige betekenis had.

Aldus vertoonde de instelling van het Franse Stabilisatiefonds, evenmin als in Engeland, een inflatiekarakter.

Over de oprichting van het Fonds zij ten slotte nog in herinnering gebracht dat de wet van 1 October 1936 de Banque de France het recht gaf vreemde deviezen van het Fonds aan te kopen of aan hem te verkopen. Opgemerkt zij dat het hier voor de Bank om een recht en niet om een verplichting ging. De wetgever die de gouden standaard schorste tegenover de algeheelheid der houders van francs, meende niet dit recht van inwisselbaarheid alleen ten gunste van het Stabilisatiefonds te moeten handhaven. Iedere verrichting is onderworpen aan de goedkeuring van de circulatiebank en niets toont beter aan dat de wet van 1 October 1936 geenszins inbreuk maakte op de zelfstandigheid van de Banque de France.

* * *

Een beschrijving van de bedrijvigheid van het Franse Stabilisatiefonds tijdens de vijftien achter ons liggende jaren van zo diepe beroering, is geen lichte taak. Er is vooreerst een methode, een gedragslijn nodig, want de aaneenschakeling der gebeurtenissen verschilt volgens het standpunt dat wordt ingenomen. De bedrijvigheid van het Fonds kan immers

van uit een tweevoudige gezichtshoek worden ontleed, al naar gelang men de wijze beschouwt waarop het zijn koers regelende taak volbracht, of de weerslag tracht na te gaan van zijn tussenkomsten op het binnenlandse geldwezen. Hierna zullen wij meer in het bijzonder zien dat het mechanisme zelf van de financiering van het Fonds op zekere ogenblikken inflatieverschijnselen veroorzaakte, waarvan de gevolgen op de Franse frank, aanvankelijk van binnenlandse aard, zich uiteraard ook naar buiten, d.w.z. op de valutamarkt, moesten doen gevoelen. De twee gezichtspunten van waaruit het optreden van het Fonds en zijn resultaten kunnen bekeken worden, zijn dus nauw aan elkaar verbonden en beide even belangrijk. Chronologisch echter valt de duur der perioden die een grondige wijziging in de een of de andere dier twee aspecten teweegbrachten, niet samen. Wij zijn dan ook voor een keuze gesteld. Gemakshalve en daar per slot van rekening de essentiële taak van het Fonds de stabilisatie van de wisselkoers is, lijkt ons de beste methode de indeling in drie grote perioden welke overeenstemmen met de grote trekken in de Franse monetaire wetgeving sedert 1936 :

— de eerste periode gaat van 1 October 1936, datum van oprichting van het Fonds, tot 9 September 1939, datum van invoering der wisselcontrôle in Frankrijk;

— de tweede periode die aanvangt op 9 September en zich uitstrekt tot de invoering van de vrije officiële valutamarkt op 26 Januari 1948;

— de derde periode die thans nog niet ten einde is.

* * *

Tot het uitbreken van de oorlog waren de wisseltransacties in Frankrijk volledig vrij gebleven. Generlei beperking werd gelegd op de financiële verrichtingen met het buitenland. Weliswaar zal de Banque de France herhaaldelijk de particuliere banken verzoeken ongewenste speculatieve verrichtingen niet in de hand te werken. Doch, zoals zulks ook vóór 1936 af en toe voorkwam, bleef het steeds bij eenvoudige aanbevelingen, waaraan de particuliere banken zich vrijwillig onderwierpen. Bovendien was de draagwijdte van die tussenkomsten zeer beperkt. Kon de geldoverheid van de banken verkrijgen dat zij zuiver speculatieve verrichtingen niet met kredieten zouden steunen, daarentegen stond zij geheel machteloos tegenover de bezitters van beschikbare geldmiddelen die er voor iedere transfer vrij konden over beschikken. Trouwens, hoe vastberaden de banken ook de landsvaluta hielpen verdedigen, het was voor hen niet doenlijk in ieder afzonderlijk geval duidelijk de speculatieve bedoeling bij de aanvragen om kredietverlening te onderscheiden. Het is immers een vaststaand feit — het werd door de ervaring welke later inzake kredietcontrôle werd opgedaan grotelijks bevestigd — dat de kasmiddelen van een onderneming één geheel vormen en buitenstaanders

moelijk een nauwkeurig inzicht krijgen in het gebruik dat hiervan gemaakt wordt. In ieder geval week de rol van de kredietcontrôle voor de beveiliging van de valuta na 1 October 1936 niet af van diegene welke van oudsher de hare is.

Wat het goud betreft, de muntwet van 1 October 1936 had zijn verhandeling in het binnenland, zijn invoer en uitvoer (deze laatste was reeds geschorst bij decreet van 28 September) zonder goedkeuring van de Banque de France verboden. De wet behelsde eveneens voor de particulieren de verplichting hetzij naar eigen keus hun goud tegen de vroegere notering af te staan, hetzij het aan te geven en een belasting te betalen gelijk aan de meerwaarde in francs van hun goudbezit ingevolge de gelddevaluatie. Doch al die maatregelen werden bij een wet van 10 Maart 1937 snel ingetrokken, toen de regering er toe besloot een politieke en maatschappelijke « pause » te volgen en een lening uitgaf waaraan valutawaarborgen en -opties verbonden waren. Van toen af werden de goudtransacties in Frankrijk opnieuw geheel vrij en zulks tot September 1939. Doch in werkelijkheid bleven zij te weinig belangrijk en te ongeregeld om een echte markt te kunnen vormen.

Het Fonds zal dan ook in de eerste periode van zijn bestaan geheel zijn bedrijvigheid kunnen richten op het toezicht van een volledig vrije valutamarkt waarvan het de noteringen zal moeten regulariseren. Die taak vervulde het door dagelijkse tussenkomsten, zowel op de contant- en termijnmarkten als op de vreemde markten en te Parijs.

Toen het aanbod van deviezen overwoog — dit deed zich voor onmiddellijk na de muntaanpassing —, trad het Stabilisatiefonds als koper op van ponden, dollars, enz., en wel met de francs die het van de Banque de France in ruil van de metaaloverdracht had verkregen. Zijn aankoopmogelijkheden waren niet beperkt door de dotatie van 10 milliard. Immers, luidens de technische schikkingen getroffen in het raam van de monetaire overeenkomst, het zgn. Driedelig Accoord van 25 September 1936, was het gerechtigd de op de markt verworven ponden en dollars in goud om te zetten. Het kon vervolgens het metaal aan de Bank overmaken om francs te bekomen. De werkmiddelen van het Fonds waren aldus veel ruimer dan het bedrag van zijn aanvangsdotatie deed veronderstellen. Zijn middelen waren in feite slechts beperkt door het — zuiver boekhoudkundig — verlies dat het Fonds leed bij de afstand van het goud aan de Banque de France. De circulatiebank kocht hem immers het metaal af op basis van 49 mgr goud 900/1.000 voor één franc, d.w.z. tegen de hoogste waarde in de muntwet voorzien. Nu was het Fonds er toe gebracht ponden te kopen tegen koersen welke bijv. overeenstemden met één franc van 46 mgr. Het droeg aldus een verlies van ca. 6 pCt. Hadden zijn deviezenaankopen een grote omvang aangenomen, dan was de dotatie op een zeker ogenblik geheel uitgeput geweest en had men naar nieuwe middelen moeten

uitzien. Doch dit probleem werd niet gesteld, want over het geheel moest veeleer tegen een depreciatie dan tegen een waardestijging van de franc worden opgetreden, daar de marktvraag naar deviezen meestal overwoog.

Toen er een kopersmarkt heerste, leverde het Stabilisatiefonds de nodige deviezen. Het verkocht de vroeger aangekochte ponden en dollars of zo het niet over voldoende deviezenvoorraden beschikte, kon het steeds, met de goedkeuring van de betrokken geldoverheid, een deel van zijn goud in ponden of dollars omzetten. De deviezenafstand kon hem een kleine winst opleveren, vermits de ontvangen 10 milliard goud hem tegen de voet van 49 mgr goud 900/1.000 voor één franc werden overgemaakt. Immers, indien het deviezen verkocht die het met dit metaal had aangekocht tegen noteringen overeenstemmend met een goudgehalte van 46 mgr, maakte het een winst die, zoals het verlies waarvan hierboven sprake, van zuiver boekhoudkundige aard is. De werkmiddelen van het Stabilisatiefonds, wanneer de aankopen van deviezen op de markt overwogen, waren niet beperkt door de dotatie van 10 milliard. Zo deze laatste uitgeput was geweest, d.w.z. had het Fonds al zijn goud in deviezen omgezet, dan kon het aan de Banque de France vragen hem goud af te staan tegen de francs die het in ruil van de verkochte deviezen had ontvangen.

Aldus namen de regelende tussenkomsten van het Fonds al naar gelang de marktstemming de vorm aan van deviezenaankopen of -verkopen op de wisselmarkt en zulks zowel op de termijn- en de contantmarkt als te Parijs en op de buitenlandse markten; ze geschieden steeds in nauw contact met de geldoverheid van de landen die tot het Driedelig Accoord waren toegetreden, ten einde een valutaoorlog te vermijden en de stabiliteit van de koersen te handhaven. Die tussenkomsten op de deviezenmarkt gingen voor de eisen van de internationale arbitrage uiteraard gepaard met goudaankopen en -verkopen die vanzelfsprekend tegen veranderlijke koersen geschieden; al naar gelang de behoeften van het ogenblik werd het Fonds er aldus toe gebracht periodisch zijn goudkoers te wijzigen. Gedurende verschillende dagen ja zelfs weken bleef de prijs dezelfde, doch het gebeurde eveneens dat hij herhaaldelijk in de loop van dezelfde dag gewijzigd werd.

* * *

Gedurende de eerste maanden van zijn bestaan slaagde het Fonds er in de deviezennoteringen op een opmerkelijk stabiel peil te handhaven. Gedurende het laatste kwartaal van 1936 schommelde de koers van het pond sterling te Parijs slechts tussen 104,72 en 105,82, dan wanneer de afwijking gedurende de eerste negen maanden van het jaar meer dan 2 1/2 punten bedroeg en zij in 1935 schier 5 punten had bereikt,

een vrij grote afwijking, vermits het pond ca. 75 tot 77 franc waard was. Even opvallend was de standvastigheid van de dollarkoers te Parijs en zulks te meer daar de Amerikaanse valuta sedert 1934 aan het goud is gekoppeld. Immers gedurende het laatste kwartaal van 1936 schommelde de dollar te Parijs slechts tussen 21,37 5/8 en 21,63 5/8 en het gehele eerste halfjaar van 1937 door handhaafde hij zich tussen 21,39 en 22,42 3/8. Tegelijkertijd bewogen de door het Fonds vastgestelde goudnoteringen binnen nauwe grenzen: tussen 23.816 franc en 24.095 franc per kg fijn goud in het laatste kwartaal van 1936 en tussen 23.984 en 25.135 franc gedurende de eerste zes maanden van 1937.

Over het geheel genomen waren de wisselkoersen tijdens de eerste negen maanden van het bestaan van het Fonds practisch zo stabiel als onder het stelsel van de gouden standaard, doch zulks op een peil dat overeenstemde met een franc van 44 tot 45 mgr goud 900/1.000.

Hoe een dergelijke koersvastheid kon worden gehandhaafd en welke de omvang was der tussenkomsten van het Fonds in de ene of de andere richting gedurende dit tijdvak, is vanzelfsprekend niet nauwkeurig te bepalen want van de gouden regel der geheimhouding van de verrichtingen werd niet in het minst afgeweken. Nochtans kan men zich hierover een denkbeeld vormen op de grondslag van de goudaankopen of -verkopen van de Banque de France aan het Fonds gedurende die periode. Weliswaar werden die bewegingen stelselmatig voor afgeronde sommen gedaan en wel op data die niet noodzakelijk overeenstemden met die der werkelijke behoeften van het Fonds; dit was om te vermijden dat de speculanten regelmatig zouden worden ingelicht. Doch het is duidelijk dat de belangstelling van dergelijke manipulaties mettertijd verflauwde en dat alleen de schommelingen van de reserves van de Bank voor de voorziening van het Fonds van belang waren.

Onmiddellijk na de devaluatie, toen de kapitaalstroom die haar had verhaast, was omgeslagen, moest het Fonds als koper van deviezen optreden en in de loop van de maand October 1936 kon het op die wijze eerst 5 en daarna 2 milliard goud aan de Banque de France terug afstaan (op de grondslag van 49 mgr de franc, basis waarop de goudvoorraad gewaardeerd was).

Nochtans was die beweging van korte duur. Spoedig keerde de stemming om en het Fonds had voortdurend het hoofd te bieden aan een bestendige druk die door de kapitaaluitvoer veroorzaakt werd. Om zich hiertegen te weer te stellen, moest het zijn tussenkomsten vermenigvuldigen en na enkele weken tijds was het gedwongen opnieuw goud van de Bank te kopen om zijn valuta-reserves op peil te houden. Een eerste overdracht van 4 milliard franc metaal vond plaats in December; zij werd weldra gevolgd door een andere van 3 milliard in Januari 1937.

Ten einde een psychologische ommekeer te bewerken die de toestand kon herstellen, besloot de regering de openbare mening gerust te stellen door een beroep te doen op hoge personaliteiten. Aldus werd bij een besluit van 6 Maart 1937 een comité van beheer bij het Stabilisatiefonds ingesteld waarin naast de Gouverneur van de Banque de France en de vertegenwoordiger van de Schatkist, ook de heer Charles Rist, Ere-Gouverneur, en de heer Paul Baudouin, Directeur-generaal van de Circulatiebank van Indochina, zetelden. De deelneming van die twee personen was bedoeld om de openbare mening een waarborg van goed beheer te schenken. Dit Comité kwam elke dag bijeen. Doch het bleek aldaar dat de zaken daarom niet beter gingen. Immers, reeds in April begon de notering van het pond sterling plotseling tot dicht bij 110 te stijgen.

In de overtuiging dat hun inspanningen op het technische plan nutteloos waren zolang geen strenge maatregelen getroffen werden om de binnenlandse financiële toestand te verbeteren, aarzelden HH. Charles Rist en Paul Baudouin niet ontslag te nemen. De openbaarmaking van hun ontslagbrief dd. 14 Juni was vanzelfsprekend niet van dien aard dat zij de franc kon verstevigen. De speculatie woedde met verdubbelde hevigheid en de strijd van het Fonds werd hoe langer hoe harder. Het kon weldra niet meer tegen de stroom op en in twee weken tijds moest het aan de Bank eerst 2 1/2 milliard en daarna 6 milliard goud vragen.

Over het geheel bereikten de goudoverdrachten van de Bank aan het Fonds van 2 October 1936 tot 1 Juli 1937 netto 8,5 milliard metaal, d.i. 375 t (naast de 10 milliard, of 441 t van de aanvangsdotatie) op basis van 49 mgr goud 900/1.000 per franc.

De verdediging van de franc op de grondslagen welke door de wet van 1 October 1936 waren gelegd, bleek aldus zo al niet onmogelijk, dan toch te schadelijk. De laagtegrens van 43 mgr dreigde te worden voorbijgestreefd. Het werd dan ook nodig ze af te schaffen. In uitvoering van de wet van 30 Juni 1937 waarbij aan de regering ruime machten werden verleend om het financieel herstel te bewerken, werd dezelfde dag door de in raad vergaderde ministers een decreet uitgevaardigd dat de bepaling van de geldeenheid op de grondslag van een goudgewicht definitief afschafte.

Aldus werd de franc op 30 Juni 1937 een geheel zwevende valuta.

Hierdoor werd de taak van het Fonds fundamenteel niet gewijzigd: het hield verder toezicht op de markten ten einde al te hevige koerssprongen te vermijden. Wel werden de voorwaarden gewijzigd waaronder het zijn taak vervulde. Vooreerst werd elke wettelijke grens aan de stijging van de deviezen opgeheven. Voorts waren ook de omstandigheden veranderd. Tot 30 Juni 1937 was het er voor de Franse geldpolitiek in de eerste plaats om te doen de koers

van de franc te verdedigen, zelfs ten prijze van verdere goudverliezen. Op die datum was de goudvoorraad van de circulatiebank tot 2.154 t gevallen, welke hoeveelheid afgetekend beneden het peil lag dat aan de vooravond van de devaluatie van 1936 als een minimum werd beschouwd waaronder de oorlogsschat niet mocht vallen, rekening gehouden met de internationale politieke toestand. De verdediging van de goudvoorraad vergde dan ook de meeste aandacht en in feite zal die voorraad tot Maart 1940 niet meer beneden het peil vallen dat omstreeks het midden van 1937 werd bereikt.

Nu was de beslissing welke toen genomen werd niet van dien aard dat zij de val van de franc op al de markten kon stuiten. Op 1 Juli 1937 deed het pond sterling 129. Het bereikte 147 per einde jaar en steeg verder trapsgewijze tot 165 per 15 Maart 1938 en tot 169 bij het begin van Mei. Op dit tijdstip noteerde de dollar 34,05 en werd het goud verhandeld op een grondslag die dicht de 40.000 franc per kg fijn goud benaderde. Aldus vertegenwoordigde de franc ca. 25 mgr fijn goud, d.i. 27,7 mgr goud 900/1.000. Gedurende die gehele periode werd het Fonds er aldus toe gedwongen voortdurend in te grijpen om te ernstige storingen te verhinderen, doch hierbij was het steeds verplicht, bij gemis aan middelen, uiteindelijk terrein prijs te geven.

Op 4 Mei 1938 kondigde de Voorzitter van de Ministerraad in een radiotoespraak aan dat de koers van 179 franc voor één pond niet zal worden overschreden. Die belofte, hoe plechtig ook gedaan, had generlei wettelijke waarde. Doch het feit bleef dat die verbintenis werd nagekomen. Sedert die datum en tot de inzet der vijandelijkheden waren de uiterste koersen van het pond te Parijs 175,215 en 178,965. Op sommige ogenblikken en wel tijdens de internationale spanning die München voorafging, stegen weliswaar de dollarnoteringen in lichte mate en verminderde aldus de waarde van de franc tegenover het goud. Doch, zoals de regering besloten had, bleef hij aan het pond sterling vastgehecht, dat toentertijde als richtmunt diende.

Gewis had het Fonds een werkzaam aandeel in de handhaving van die waardevastheid. Nochtans is het duidelijk dat zijn dagelijkse, zuiver technische tussenkomst niet had volstaan zo de stemming welke in de eerste maanden van 1938 overheerste, was blijven duren. In werkelijkheid was de inspanning die voor het herstel van de overheidsfinanciën geleverd werd, de ware grondslag van de kentering in de kapitaalbewegingen na de buitenlandse politieke crisis in de herfst. Van toen af moest het Stabilisatiefonds zich niet meer schrap zetten tegen een voortdurende druk die het met zijn middelen niet kon stuiten. Het kon zijn rol van egalisatiefonds ten volle spelen en de hoogte- en laagtepunten verzachten. In die periode oefende het zijn invloed uit op de termijnmarkt, waar

het bijv. het report op het driemaandspond van 18,4 pCt. bij het begin van October 1938 tot 2,3 pCt. op 1 December deed vallen en in December nagenoeg elk report deed verdwijnen. Gedurende de eerste acht maanden van 1939 overschreed het report op het Fonds nooit 2,1 pCt. en af en toe trad een deport in de plaats.

Al die tussenkomsten geschieden zonder verder beroep op het goud van de circulatiebank. Integendeel, tweemaal — in April en in Augustus 1939 — kon het Fonds goud aan de Banque de France overdragen telkens voor een bedrag van 5 milliard, zij het ook in francs op de nieuwe grondslag van 24,75 mgr fijn goud, waarop de goudvoorraad op 12 November 1938 was herwaardeerd. Het betrof hier dus twee goudoverdrachten van 124 t elk.

De algemene verbetering in het geldwezen deed de regering er toe besluiten de geheimhouding welke tot dusverre over de stand van het Fonds was bewaard, prijs te geven. Op 24 Juni 1939 maakte het *Journal officiel* voor het eerst de toestand van het Stabilisatiefonds bekend met de opgave van zijn goudbezit per einde maand, van October 1938 tot Februari 1939. Daarna werd die staat regelmatig de vijf en twintigste dag van iedere maand gepubliceerd, doch steeds met dezelfde vertraging; en zulks tot September 1939. De laatste staat, op 25 September 1939 verschenen, gaf de toestand weer van het Fonds bij het einde van Mei. In weerwil van de goudafstand aan de Bank in April, bezat het Fonds op dat tijdstip 415 t metaal 900/1.000. Dit bezit steeg ongetwijfeld tot het begin van de oorlog, vermits het Fonds, zoals gezegd, in Augustus 1939 5 milliard aan de Bank afstond, en anderzijds de Minister, in een redevoering op 13 December 1939, kon verklaren dat de repatriëring van kapitalen gedurende de tien maanden die de oorlog voorafgingen, de goudvoorraad met 26 milliard franc had doen stijgen, d.i. 643 t fijn goud op de waardegrondslag die te dien tijde gold.

* * *

Welke waren tijdens die periode October 1936-September 1939 de boekhoudkundige betrekkingen tussen het Fonds, de Banque de France en de Schatkist of m.a.w., welke waren de gevolgen van het optreden van het Fonds op de binnenlandse toestand van het geldwezen? Dit zullen wij thans bondig in herinnering brengen.

Van October 1936 tot Mei 1938 waren die verhoudingen zeer eenvoudig. De Schatkist kwam niet tussenbeide. Het Fonds trad alleen met zijn aanvangs-dotatie op. Naar gelang van zijn behoeften, kocht of verkocht het goud van of aan de Banque de France. Hoofdzaak van binnenlands monetair standpunt gezien was dat de geldmiddelen in francs van het Fonds voortdurend in zijn rekening-courant bij de

circulatiebank geblokkeerd bleven en alleen mochten dienen tot vereffeningen met de Bank. Ze waren gesteriliseerd en behoorden dan ook niet tot het actieve geldvolume van het land. Elk tekort op de betalingsbalans ging dan ook verder gepaard met een gelddeflatie, terwijl elk overschot de geldsomloop verhoogde. Anders gezegd, de splitsing van het Fonds en van de Bank leidde niet in die periode tot het prijsgeven van de beschermende regelen van de gouden standaard, die ondanks de afschaffing van de inwisselbaarheid gehandhaafd werden.

In Mei 1938 werd de werking van het Fonds iets ingewikkelder.

De omvangrijke kapitaalstroom naar Frankrijk op dit tijdstip schiep een grote geldruimte die aan de Schatkist ten goede kwam; doch hij verplichtte het Fonds veel francs uit te geven als tegenwaarde van het goud en de deviezen die het aankocht. Die beweging kon echter op ieder ogenblik omslaan en de geldoverheid vreesde de schadelijke psychologische gevolgen van een latere afstand van belangrijke goudhoeveelheden die de circulatiebank zich wellicht zou moeten aanschaffen om aan het Fonds de ontbrekende middelen te bezorgen. Derhalve werd een nieuwe techniek uitgewerkt die op de toekomst was berekend en bovendien dat voordeel bood dat het de geheimhouding der transacties nog vergrootte.

Bij een decreet-wet van 17 Mei 1938, uitgevaardigd in toepassing van een wet van 13 April, met het oog op het herstel der overheidsfinanciën, werd de Schatkist gemachtigd aan het Fonds renteloze voorschotten te verlenen, die op ieder ogenblik konden terugbetaald worden. Bij een besluit van dezelfde datum werd toelating tot goudaankoop verleend aan het Steunfonds der renten, een orgaan dat op 22 Juli 1937 werd ingesteld en dat als dotatie de opbrengst ontving van de herwaardering van de goudvoorraad der Bank, welke op dit ogenblik gedaan werd op de grondslag van 43 mgr goud 900/1.000 fijn (die herwaardering bracht 6.870 miljoen franc op).

Voortaan kon het Fonds zich opnieuw van francs voorzien zonder dat het metaal aan de Bank moest afstaan. Wanneer de Schatkist of het Steunfonds der renten goud aankocht of francs aan het Stabilisatiefonds voor de wisselkoersen leende, werd de rekening van dit laatste gecrediteerd in de boeken van de Bank door het debet der rekening van de Schatkist of van het Steunfonds. De francs welke aldus aan het Fonds werden overgemaakt, bestonden dus reeds voordien en moesten niet speciaal voor de dekking zijner behoeften worden geschapen. Door die handelwijze werd het goud dat Frankrijk uit de kapitaalbewegingen verkreeg, gesteriliseerd. Met andere woorden, die nieuwe techniek vermeerde de inflatorische gevolgen die een overschot op de betalingsbalans onder het stelsel van de gouden standaard automatisch met zich brengt.

Nochtans dient aangestipt dat voor de gehele beschouwde periode, het Fonds veel meer het hoofd te bieden had aan vraag naar deviezen dan aan uitgaven van francs en dat in dergelijk geval een vermindering van de valutareserves steeds gepaard ging met een vermindering van de geldsomloop. Anders gezegd, het tekort op de betalingsbalans gedurende die gehele periode veroorzaakte een klassieke deflatiebeweging. Thans zullen we zien dat dit niet steeds het geval was.

Doch vooraleer die eerste periode van het bestaan van het Fonds af te sluiten, dient nog die bijzonderheid onderstreept dat bij een wet van 13 April 1938, in geval van liquidatie van het Fonds, de opbrengst moest worden besteed aan de terugbetaling der voorschotten van de Bank aan de Schatkist. Er zij in herinnering gebracht dat de Overeenkomst van 25 September 1936, goedgekeurd bij de wet van 1 October, voorzag dat de opbrengst van de vereffening van het Fonds slechts kon worden aangewend tot delging van de Openbare Schuld, zonder dat hierover meer nauwkeurigere inlichtingen werden verstrekt.

* * *

Het tweede tijdvak in het bestaan van het Franse Stabilisatiefonds der Wisselkoersen ving aan met de wereldoorlog en duurde, zoals eerder gezegd, tot de invoering van de vrije wisselmarkt op 26 Januari 1948.

Op 9 September 1939 werd de contrôle van het valutaverkeer en van de buitenlandse handel door twee decreten ingevoerd. Het eerste verbood elke kapitaaluitvoer in welke vorm ook, behalve mits goedkeuring van de Minister van Financiën; het voorzag een monopolie der wisselverrichtingen ten voordele van de Banque de France en de erkende banken; het onderwierp elke goudtransactie aan het toezicht van de circulatiebank. Het tweede decreet maakte elke invoer afhankelijk van een vergunning en elke uitvoer van de verplichting de deviezen af te staan. Die teksten zullen geleidelijk worden uitgewerkt, aangevuld en gewijzigd. Ons standpunt deed weinig ter zake. Hoofdzaak was dat er geen vrije wisselkoers in Frankrijk meer bestond en de regulerende taak, welke aan het Fonds was toevertrouwd, doelloos werd.

Het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen werd een kassier-boekhouder zonder meer. Het verzamelde al de valutareserves van het land (vanzelfsprekend niet de voorraad van de circulatiebank) en voorzag met zijn hulpbronnen in de wettig erkende behoeften.

Een beschrijving van de middelen waarmee het deviezen verkreeg en van de beperkingen welke op hun aanwending gelegd werden, zou neerkomen op een beschrijving van de monetaire geschiedenis van Frankrijk. Dit zou het bestek te buiten gaan van een studie die alleen aan de bedrijvigheid van het Fonds is gewijd. Gedurende geheel die periode trad het

Fonds niet meer actief op. Zijn tussenkomst beperkte er zich toe de hem toegewezen middelen in ontvangst te nemen, er voor zorg te dragen, alsook deviezen te leveren aan de aanvragers in het bezit van een vergunning, in welker toekenning het geen medezeggenschap had; de deviezenaankopen of -verkoop geschieden tegen vaste koersen.

We zullen er ons dan ook toe bepalen, aan de hand van enkele cijfers, de monetaire balans van die periode op te maken. Zij is heel eenvoudig. Ondanks de opeising van particulier deviezenbezit en in weerwil van de buitenlandse bijdrage in allerhande vormen (leen- en pachtwet, trekkingen op het Internationaal Monetair Fonds, leningen, kredietmarges in bilaterale overeenkomsten), daalde de voorraad van de Banque de France van 2.407 t fijn goud in September 1939 tot 394 t in November 1947. In dezelfde periode steeg de officiële dollarkoers van 43,80 tot 119,10, waarna hij in Januari 1948 214,39 bereikte.

Dat de grondoorzaak van die afbrokkeling gelegen was in de door de oorlog en de bezetting ontstane geldinflatie hoeft geen nader betoog. Daarentegen is het hier wel de plaats om aan te tonen hoe de techniek zelf der verrichtingen van het Fonds tijdens de beschouwde periode bijdroeg tot de bestendiging van de inflatie.

Die ontwikkeling ving aan op 29 Februari 1940. Tot die datum oefenden de verrichtingen van het Fonds de monetaire invloed uit welke hierboven beschreven werd: tegenover ieder tekort op de betalingsbalans stond een klassieke binnenlandse inkrimping van het geldvolume, terwijl elk overschot een uitbreiding teweegbracht waarvan de omvang door gedeeltelijke sterilisatiemaatregelen kon beperkt worden. Met ingang van 29 Februari 1940 trad een grondige verandering in. Krachtens een decreet-wet en een overeenkomst afgesloten op die datum tussen de Staat en de circulatiebank, werden de wederzijdse verhoudingen tussen de Schatkist, het Fonds en de Bank op nieuwe grondslagen gevestigd, welke een diepgaande weerslag op de toestand van het Franse geldwezen zullen hebben.

Bedoelde overeenkomst voorzag dat de Banque de France haar goudvoorraad zou herwaarderen op basis van een goudgewicht van 23,34 mgr 900/1.000 fijn per franc. De opbrengst van die herwaardering werd aangewend tot terugbetaling der voorschotten welke vóór de oorlog aan de Staat waren verleend. Daar de middelen hiertoe onvoldoende waren, werden zij aangevuld met een overdracht van de beschikbare francs van het Fonds aan de Bank. De dotatie van het Fonds werd aldus van 10 milliard tot 6.865 miljoen teruggebracht; de monetaire invloed van die operatie was nochtans gering en het is dan ook nutteloos hierbij te blijven stilstaan. Van heel wat groter belang waren de andere bepalingen van het decreet en van de overeenkomst van 29 Februari 1940.

Vooreerst bepaalde de Overeenkomst dat de Banque de France een deel van haar goudvoorraad zou

afstaan aan de Staat, die het aan het Stabilisatiefonds zou overnemen en wel ten belope van 30 miljard franc op de nieuwe basis van 23,34 mgr goud 900/1.000 fijn per franc. Ter regeling van die overdracht ontving de Bank van de Staat driemaands schatkistbons die op de markt verhandelbaar waren.

Dit was de eerste maal dat de Banque de France goud van haar voorraad afstond, zonder dat francs als tegenwaarde geannuleerd worden. De intering van de goudvoorraad ging niet met een binnenlandse deflatie gepaard. Op het ogenblik dat de Bank goud aan de Schatkist afstond, werd de vermindering van haar metaalvoorraad op de actiefzijde van haar balans gecompenseerd door een nieuwe post « Verhandelbare schatkistbons » en op het ogenblik dat de Schatkist goud aan het Fonds leende, werd deze laatste schuldenaar van de Staat in zijn boekhouding, doch dit kwam in de balans van de Bank niet tot uitdrukking. Aangezien de Bank de schatkistbons niet op de markt zal verhandelen (alleen sporadisch en gedurende een zeer korte periode van de zomer 1945, ten gevolge van de omwisseling van de biljetten) en de Staat geen goud aan de Bank zal kunnen teruggeven, vloeit hieruit voort dat de vermindering van de metaalvoorraad niet gepaard ging met een inkrimping van het actieve geldvolume, zoals dit zich in de eerste bestaansperiode van het Fonds voordeed.

Verder werd het Fonds bij decreet van 29 Februari 1940 gerechtigd gedurende de vijandelijkheden zijn liquide middelen in francs tijdelijk in schatkistbons met drie maanden looptijd te beleggen. Aldus werden de francs die het Fonds ontving in ruil van zijn deviezenverkopen aan de Schatkist of aan de houders van vergunningen niet, zoals in de vorige periode, op zijn rekening gelaten in de boeken van de Bank, waar zij in feite gesteriliseerd waren. Voortaan werden zij door de inschrijving op bons in de Schatkist gestort. Eerst kwamen ze in mindering van de goudleningen van de Schatkist aan het Fonds en vervolgens werden zij een voorschot van het Fonds aan de Schatkist. Nu gebruikte deze laatste die franken niet om de Bank terug te betalen, doch wel om haar lopende behoeften te dekken.

Over het geheel genomen kwam de handelwijze voorzien bij het decreet en de overeenkomst van 29 Februari 1940 hierop neer dat de tegenwaarde in francs van het tekort op de betalingsbalans ter beschikking van de Schatkist gesteld werd. Weliswaar ging het hier niet om een eigenlijke geldinflatie, vermits die francs reeds bestonden en zij eenvoudig van de rekening der invoerders naar die van de Schatkist werden overgeschreven. Doch die nieuwe werkwijze van het Fonds leidde tot de afschaffing van het klassieke proces waarbij elk tekort op de betalingsbalans automatisch vergezeld gaat van een gelddeflatie. Aldus was geen rem meer bij machte de deviezenaankopen automatisch te vertragen, daar deze laatste niet meer beperkt werden door een

inkrimping van de geldvoorraad, doch alleen door de wisselcontrole waarvan de taak hierdoor des te zwaarder viel.

Aldus moesten de beginselen van een gezond beheer van het geldwezen de plaats ruimen voor de eisen van de landsverdediging. Op het ogenblik dat het Fonds zijn koers wijzigde, was het voor de Franse regering hoofdzaak oorlog te voeren en zoals de andere oorlogvoerende partijen was zij er toe gedwongen hiertoe al de hulpbronnen van het land, zowel deviezen als landsmunt, in te zetten. Het zou dan ook ijdel zijn onder die voorwaarden de wettelijkheid der in Februari 1940 ingevoerde maatregelen te betwisten en zulks te meer daar, luidens dezelfde overeenkomst van 29 Februari, de Bank er zich tegelijkertijd moest toe verbinden nieuwe voorschotten aan de Staat te verlenen ten bedrage van 20 miljard franc. Bedenkelijker was het feit dat die handelwijze, welke alleen voor de duur van de vijandelijkheden voorzien was, na de oorlog gehandhaafd zal worden en het Fonds verder al de francs die het als tegenwaarde van zijn deviezenverkopen zal ontvangen, ter beschikking van de Schatkist zal stellen. Aldus zal de Schatkist voor haar lopende behoeften niet alleen de francs verkrijgen uit het verbruik van 30 miljard goud, krachtens de overeenkomst van Februari 1940, doch ook de francs voortkomend van de nieuwe interingen van de goudvoorraad en van het gebruik van al de deviezen afkomstig hetzij van binnenlandse opeisingen, hetzij van leningen of kredieten van het buitenland. Naarmate de valutareserves zullen uitgegeven worden en de buitenlandse schuld zal aangroeien, zal de binnenlandse monetaire toestand dan ook verzwakken.

Gedurende de beschouwde periode werd de metaalvoorraad van de circulatiebank verder zesmaal aangesproken. De eerste maal voor 10 miljard franc, d.i. 210 t fijn in October 1945; de tweede vermindering, op 26 December 1945, betrof 53,6 miljard op de nieuwe grondslag welke toen voor de herwaardering van de metaalvoorraad, nl. 134.027,90 franc per kg fijn, gekozen werd, zegge 8,29 mgr fijn goud per franc. Die afstand van 400 t metaal werd geregeld door de boekmeerwaarde ontstaan uit bedoelde herwaardering. De vier andere afnemingen werden zoals die in Februari 1940, geregeld door overdracht van verhandelbare schatkistbons aan de Bank. Zij bedroegen achtereenvolgens 35 miljard op 11 April 1946, 12 miljard op 20 Februari 1947, 18 miljard op 24 Juni 1947 en 12 miljard op 28 Augustus 1947. Na al die afnemingen, berekend op de nieuwe grondslag in December 1945 vastgesteld, was de goudvoorraad tot 394 t fijn goud gedaald.

Toen Frankrijk in November 1947 van de Driedelige Commissie te Brussel, als eerste recuperatie, een deel ontving van het goud dat het in 1944 aan de Nationale Bank had afgestaan onder de welbekende omstandigheden, bestemde het de aldus teruggewonnen 92,5 t metaal voor onderpand van een dollarkrediet bij de Federal Reserve Bank te New-York en de aldus ver-

kregen dollars werden ter beschikking van het Fonds gesteld (overeenkomst van 17 November 1947, goedgekeurd bij de wet van 25 November).

Naast de goudoverdrachten aan het Fonds, verkreeg dit laatste, zoals hiervoren gezegd, de opbrengst van al de opeisingen van particulier bezit waartoe met ingang van 1946 werd overgegaan. Het is hier evenmin de plaats om een ontleding of een opsomming te geven van de beslissingen die de Franse regering trof. Vermelden wij hieromtrent alleen dat het Fonds de aldus opgeëiste buitenlandse geldswaarden beheerde en voor de geleidelijke liquidatie er van zorg droeg. Verder zij herinnerd dat de opbrengst van de in die periode verkregen buitenlandse kredieten en leningen telkens ter beschikking van het Stabilisatiefonds gesteld werd.

Nu werd zoals voor de operaties van Februari 1940 de opbrengst in francs van de verkoop van deviezen voortkomend van de goudoverdrachten van de Bank, van de opeisingen van particulier bezit en van de buitenlandse leningen, aangewend tot dekking der lopende behoeften van de Schatkist. De hiertoe gevolgde handelwijze werd zelfs vereenvoudigd. Terwijl krachtens de beschikkingen in Februari 1940 genomen, het Fonds aanvankelijk zijn liquide middelen in francs voor de inschrijving van schatkistbons gebruikte, werd er in November 1945 besloten dat het Fonds zijn liquide francs eenvoudig op rekening-courant bij de Schatkist zou storten. Aldus werd een stelsel, dat zonder meer neerkwam op de financiering van het chronisch tekort van de Schatkist met het tekort op de betalingsbalans, tot het uiterste vereenvoudigd. In de jaren 1946 en 1947 bracht de Schatkist op die wijze 97 milliard franc opnieuw in omloop, die onder het klassieke stelsel eenvoudig zouden geannuleerd zijn.

Anderzijds deed het Stabilisatiefonds met ingang van Februari 1946 de deviezentransacties op termijn: termijnverkopen en prolongatieverkopen, termijn aankopen, contracten van wisselwaarborg. Daar het Fonds meer verkocht dan aankocht en de franc tijdens de beschouwde periode voortdurend in waarde verminderde, leed het zware verliezen in francs. Deze werden gedekt door voorschotten van de Schatkist, buiten diegene die deze laatste verleende toen zij goud van de Bank ter beschikking van het Fonds stelde. Die nieuwe last van de Schatkist verminderde haar beschikbare middelen en deed de moeilijkheden toenemen. Zij werden door nieuwe voorlopige voorschotten van de Bank aan de Staat ten dele opgelost.

Over het geheel genomen waren de verhoudingen tussen het Fonds, de Bank en de Schatkist gedurende de verslagperiode zo, dat het gewone mechanisme, waarbij elk tekort op de betalingsbalans automatisch met een gelddeflatie gepaard gaat, buiten werking werd gesteld. Dit is het voornaamste wat men over

het Franse Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen van 1940 tot 1947 dient te onthouden.

* * *

De ingrijpende wijzigingen aan de muntwetgeving in Frankrijk einde Januari-begin Februari 1948 waren het uitgangspunt van een nieuwe etappe in de bedrijvigheid van het Stabilisatiefonds.

Op 26 Januari 1948 werd een vrije wisselmarkt ingevoerd, die op 2 Februari in werking trad. Eerst werden er alleen de U.S.-dollar en de escudo verhandeld en daarna, op 31 Maart 1948, ook de Zwitserse frank. Naderhand werden achtereenvolgens de franc Djibouti (20 Maart 1949), de Belgische frank (10 Juni 1949) en de Canadese dollar (3 October 1950) op de markt toegelaten.

Overeenkomstig de aanvankelijk voorziene modaliteiten en rekening gehouden met de wijzigingen op 1 April 1948, werd die markt aanvankelijk gevoed met de helft van de opbrengst van de goederenuitvoer — de andere helft werd aan het Stabilisatiefonds afgestaan tegen de door hem toegepaste koers — en met het totaalbedrag van de deviezen die elders werden gewonnen (niet commerciële lopende vereffeningen van allerhande aard, repatriëring van Frans kapitaal uit het buitenland, invoer van vreemd kapitaal in Frankrijk). Met de aldus verkochte deviezen kon de helft van het bedrag van de goedereninvoer worden betaald — de andere helft werd gedekt door het Fonds tegen de door hem toegepaste noteringen —, alsook al de andere door het Office des Changes toegelaten transacties.

Aldus werden aanvankelijk twee koersen voor de op de vrije markt verhandelde valuta's genoteerd; de notering voor de handelstransacties heette de gemiddelde koers en zij was het rekenkundig gemiddelde tussen de nieuwe officiële koers op 26 Januari vastgesteld (214 franc voor één dollar) en de koers van de vrije markt (aanvankelijk 306 franc voor één dollar); hij bedroeg bij benadering 260. De koers voor al de andere financiële verrichtingen was de notering van de vrije markt, zegge aanvankelijk ca. 306 voor één dollar. De nieuwe officiële pariteit van 214 franc voor één dollar was dus zuiver theoretisch en geen enkele werkelijke transactie werd tegen die koers vereffend, behalve de invoer van zekere essentiële goederen waarvoor die gunstkoers een tijdlang zal worden gehandhaafd.

In September 1949 werd na de pariteitswijzigingen een einde gesteld aan het tweevoudig régime dat in Januari 1948 op de vrije markt voor de handels- en voor de financiële transacties werd ingevoerd. Van toen af werden alle verrichtingen, welke ook hun aard was, volledig op de vrije markt afgewikkeld.

Die bondige beschrijving van de wijzigingen aan het wisselrégime in Januari 1948 toont aan dat het Stabilisatiefonds op die datum de passieve rol die het

sedert September 1939 in acht nam, vaarwel zegde en opnieuw geroepen werd om de taak te vervullen waarvoor het werd opgericht. De invoering van een vrije wisselmarkt vereiste inderdaad een dagelijks toezicht dat aan het Fonds krachtens de wet van 1936 is opgedragen.

Gewis was de nieuwe markt niet zo vrij als diegene die vóór September 1939 bestond. Weliswaar was de markt vrij in die zin dat de noteringen door vraag en aanbod bepaald werden, doch alleen de door de wisselreglementering uitdrukkelijk toegelaten verrichtingen hadden toegang tot die markt. Met andere woorden, de omvang der verrichtingen werd niet zoals vóór de oorlog bepaald door de vrije wil van de cliënteel. Hij werd geregeld door de monetaire overheid door middel van vergunningen welke vooral inzake invoer in het raam van in gemeen overleg vastgestelde programma's werden toegewezen. Het aanbod was vrij, doch niet de vraag.

Doch zo de deviezenbegroting van Frankrijk van overheidswege werd vastgesteld, de kaspositie der deviezen was het niet. Het tempo van de aankopen en verkopen op de markt is afhankelijk van de min of meer grote snelheid waarmee de houders van vergunningen en de ondertekenaars van valutaverplichtingen besluiten hun verrichtingen af te wikkelen. De omvang der transacties op de vrije markt is dus wel, over een lange periode gezien, bepaald door de min of meer liberale houding van de geldoverheid; het dagelijks bedrag echter hangt alleen af van de wil van degenen die op de markt opereren en zulks natuurlijk binnen de grens der lopende vergunningen. Onder die voorwaarden is het dagelijks optreden van het Fonds hetzelfde als vóór de invoering van de wisselcontrôle. Het komt op de markt tussenbeide om te vermijden dat plotse bewegingen van de vraag of het aanbod van deviezen hevige koersschommelingen zouden veroorzaken. Kortom, het vervult de taak waarvoor het werd opgericht.

Zodoende handhaafde het Fonds een opvallende vastheid der deviezennoteringen op de vrije markt. Gewis schommelden deze laatste sedert Januari 1948, vermits bijv. de dollarkoers van ca. 306 tot bij de 350 steeg. Doch dit geschiedde met plotse sprongen op het ogenblik van gewilde muntaanpassingen en sedert de devaluatie van September 1949 bleef de dollar op enkele centimes na onveranderd op 350. Het is hier niet de plaats om de verschillende etappes in herinnering te brengen die de koers van 306 op 350 brachten. Evenmin zal hier worden nagegaan of een dergelijke onbeweeglijkheid geheel in de lijn lag van de bedoelingen die bij de invoering van de vrije markt in Januari 1948 voorzaten. Hoe belangwekkend die kwesties ook mogen zijn, zij vallen buiten het bestek onzer studie. Hoofdzaak voor ons is dat het Fonds sedert meer dan vier jaar, t.a.v. de op de vrije markt toegelaten deviezen, opnieuw de rol vervult die van 1936 tot 1939 de zijne was.

Aangaande de niet tot de vrije markt toegelaten deviezen, werd in 1948 geen enkele wijziging gebracht aan hun wijze van verhandeling. Aanvankelijk stelde het Stabilisatiefonds zich tegenpartij voor al de aankopen en verkopen door de erkende banken. Die operaties werden uitgevoerd tegen vaste koersen, die aan de noteringen van de vrije markt gebonden waren volgens normen die wel veranderden. Zo werd in September 1949 besloten dat de officiële wisselkoersen der door het Stabilisatiefonds verhandelde deviezen iedere maand zouden worden vastgesteld op grond van de officiële pariteit van de betrokken valuta tegenover de dollar en de gemiddelde koers van deze laatste gedurende een bepaalde referentieperiode. Op die datum werd de officiële koers van het pond sterling vastgesteld op 980, d.i. een notering voortvloeiend enerzijds uit de koers van 350 franc voor één dollar en anderzijds uit de *cross-rate* van 2,80 dollar voor één pond. Terloops zij in dit verband aangestipt dat de homogeniteit van het Franse valutarégime dat in Januari 1948 werd prijsgegeven — hetgeen door het Internationaal Monetair Fonds werd afgekeurd — op die wijze hersteld werd ter gelegenheid van de muntaanpassingen in September 1949.

Aldus bleef het monopolie dat het Fonds sedert 1939 bezat, in Januari 1948 voor de niet tot de vrije markt toegelaten deviezen gehandhaafd en werden zijn transacties verder tegen vaste noteringen uitgevoerd. Doch, zoals vroeger, waren de verkoopkoersen natuurlijk iets hoger dan de aankoopkoersen; het verschil vertegenwoordigde de vergoeding voor het Fonds. Zo verkocht het sedert September 1949 ponden sterling tegen 981 franc en kocht ze deze tegen 979.

In Juli 1950 stelde het Stabilisatiefonds zich niet langer geheel tegenpartij voor de betrokken deviezen. Te dien tijde werd inderdaad besloten naast de vrije markt een nieuwe, zogenaamde « officiële » markt in te voeren waarop de erkende banken onder elkaar de deviezen zouden verhandelen, die tot dusver geheel aan het Stabilisatiefonds werden aangeboden of gevraagd, onder voorwaarde dat de noteringen binnen de grenzen van de officiële koop- en verkoopkoersen van het Fonds zouden blijven en met dien verstande dat dit laatste desgevallend zou ingrijpen om het netto-overschot van het aanbod of de vraag tegen die koersen te salderen. Wat het pond sterling betreft, zij terloops opgemerkt dat in verband met de nieuwe maatregelen te Londen getroffen, de koop- en verkoopkoersen op 14 December 1951 respectievelijk op 972 en 988 werden vastgesteld.

Kortom, het Fonds treedt sedert Juli 1950 nog alleen op als tegenpartij voor het saldo en dit zowel op de vrije als op de officiële markt. Het enige verschil tussen beide markten ligt hierin dat de marges op de officiële markt, in tegenstelling met die op de vrije markt, streng geregeld zijn. De tussenkomsten van het Fonds, welke automatisch geschieden op eerstgenoemde markt, zijn het niet op de tweede.

Een gelijkaardige ontwikkeling voltrok zich op de termijnmarkt. Hiervoren werd er reeds op gewezen dat het Fonds sedert 1946 zware verplichtingen had aangegaan, die hem, wegens de waardevermindering van het geld, grote verliezen hadden berokkend. Met ingang van 1948 werden een reeks maatregelen getroffen om het Stabilisatiefonds te ontslaan van de verplichting als tegenpartij voor al de termijntransacties op te treden. In Juni 1948 werden de erkende tussenpersonen er toe gemachtigd onder elkaar dollartransacties op termijn te doen betreffende de betaling van de invoer en de uitvoer, welke op dit ogenblik ten belope van 50 pCt. op de vrije markt plaats vond. In Juli 1949 werden die operaties uitgebreid tot de andere op de vrije markt toegelaten deviezen. Daar de commerciële betalingen met ingang van September 1949 geheel op die markt werden uitgevoerd, was het Stabilisatiefonds niet meer verplicht tussenbeide te komen in de termijnverrichtingen op de deviezen die hier worden genoteerd. Toen in Augustus 1950 de officiële contantmarkt voor al de andere deviezen werd ingevoerd, moest het Stabilisatiefonds eveneens niet meer optreden als tegenpartij voor het geheel der termijnverrichtingen op die markt.

Zoals op de contantmarkt vervult het Fonds op de termijnmarkt nog enkel een regulerende taak. Het report of deport wordt vrij vastgesteld met inachtneming van de bijzondere toestand van elke valuta en de algemene toestand van de geldmarkt. Zoals de Banque de France op die markt tussenbeide komt door middel van haar open-marktverrichtingen, kan zij het eveneens wenselijk oordelen voor rekening van het Fonds op te treden door deviezen uit te lenen of te ontlenen. Doch in de regel verkiest zij de markt zelf haar evenwicht te laten vinden en zo kon zij schier de gehele vroegere debetpositie van het Fonds uitschakelen. In feite boekt zij thans, buiten een overschot van oude operaties en incidentele tussenkomsten van het Fonds, nog alleen de kredietverrichtingen op korte termijn onder de centrale banken ingevolge de werking van de Europese Betalingsunie.

In dit verband zij opgemerkt dat de oprichting van de Europese Betalingsunie de werking van het Franse Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen in genen dele wijzigde. De maandelijks afrekeningen van de Unie geven alleen aanleiding tot aanpassingen welke zullen beschreven worden bij het onderzoek van de nieuwe verhoudingen die tijdens de beschouwde periode tussen het Fonds, de Schatkist en de Banque de France ontstonden.

* * *

Tegelijk met de invoering van een vrije valutamarkt begin 1948 schiep Frankrijk een vrije goudmarkt. De wet van 2 Februari 1948 herstelde immers de volledige

vrijheid van bezit, vervoer en handel van goud, die sedert het begin van de oorlog in 1939 streng gerelementeerd waren. Alleen de invoer en uitvoer van edel metaal bleef aan een voorafgaande vergunning van de Banque de France onderworpen. Ten gevolge van die beschikking werd een officiële goudmarkt geopend, eerst te Parijs en daarna in de voornaamste provinciesteden waar een effectenbeurs gevestigd is. Dit was een geheel nieuw feit want nooit tevoren had een officiële goudmarkt in Frankrijk bestaan, want de transacties op edele metalen geschieden vóór de oorlog onder bankiers, makelaars en gespecialiseerde instellingen.

Zij is een binnenlandse markt die zowel voor de aankoop als voor de verkoop geheel vrij is en waar de transacties volstrekt naamloos gebeuren. Van meet af aan werden natuurlijk veel gissingen gemaakt over de gebeurlijke tussenkomsten van de overheid. Tot zeer onlangs bewaarde de geldoverheid hierover het grootste geheim, al was het ook — veroorloof mij de uitdrukking — een publiek geheim. Eerst in het verslag van de Banque de France over de verrichtingen van 1950 werd voor de eerste maal aan die tussenkomsten een gedeeltelijke ruchtbaarheid gegeven. Het moge volstaan hieruit de passus over te nemen waar die kwestie ter sprake komt : « Bekleed door de wet met een regelende opdracht, kon het Stabilisatiefonds niet onverschillig blijven voor de ontwikkeling van de goudmarkt te Parijs, daar de ervaring geleerd had dat de prijzen van het metaal en de parallele deviezennoteringen nauw met elkaar verbonden zijn. Af en toe kwam het dan ook zoals vroeger tussenbeide en zulks niet om de marktstemming te doen omslaan — zij kon zich vrij uiten —, doch om buitensporige afwijkingen uit te schakelen. Die tussenkomst bestond vooral in de verkoop van muntstukken en de aankoop van baren. Hoewel zij, wegens de bescheiden bedragen, geen sterke invloed kon uitoefenen, beoogde zij toch een matiging van de prijsstijging van het goud en dientengevolge de ondersteuning van de muntpariteit van al de valuta's. »

Anderzijds maakte het Franse Ministerie van Financiën op 30 Januari 1952 volgende mededeling bekend : « Krachtens een besluit van de Minister van Financiën, genomen in Mei 1951, worden sedert zes maanden in de Munt ontmunte goudstukken van 20 franc geslagen van het type « haan ». Daar de Banque de France bij het einde van de oorlog een grote voorraad dier stukken bezat, waarvan een deel te dien tijde tot baren werd omgesmolten, leek het gewenst een deel dier baren terug in specie om te zetten, ten einde de regelende taak van het Stabilisatiefonds op de goudmarkt te vergemakkelijken. »

Deze heldere en nauwkeurige tekst vergt geen nadere commentaar.

* * *

Er blijft ons nog na te gaan welke de verhoudingen waren van het Fonds met de Bank en de Schatkist sedert 1948, d.w.z. welke de gevolgen waren van het beheer van het Fonds op het binnenlands geldwezen.

Wij wezen reeds op de schadelijke gevolgen van het mechanisme dat in Februari 1940 — gedurende de tweede periode in het bestaan van het Fonds — werd ingevoerd en hierin bestond dat het chronisch tekort van de Schatkist door het niet minder chronisch tekort van de betalingsbalans werd gedekt; het Stabilisatiefonds stelde immers zijn tegoeden in francs automatisch ter beschikking van de Schatkist die deze voor haar lopende behoeften aanwendde.

Met ingang van 1948 groeiden de tegoeden in francs van het Fonds niet langer aan, enerzijds omdat het zware verliezen in francs te dragen had wegens de afwikkeling der termijncontracten welke tegen de pariteiten van 1945 waren afgesloten, en anderzijds omdat de ontwikkeling van de toestand er hem toe bracht meer deviezen aan te kopen dan te verkopen. Bij gebrek aan francs moest het Fonds een beroep doen op de Schatkist in een tempo dat bij het begin van 1949 zo snel toenam, dat voor een gedwongen beroep van de Schatkist op de Bank ter verhoging van de voorschotmarges kon gevreesd worden. In die gewijzigde omstandigheden kwamen de verhoudingen tussen het Fonds en de Schatkist nog hierop neer dat de circulatiebank niet meer bij machte was de geldcirculatie aan de bewegingen van het ruilverkeer met het buitenland aan te passen.

De Overeenkomst van 27 Juni 1949, goedgekeurd bij de wet van 22 Juli 1949, stelde hieraan een einde. Naast bepalingen betreffende de voorwaarden waaronder de vroegere verrichtingen van het Stabilisatiefonds zullen worden aangezuiverd en de modaliteiten van de periodieke overname door de Schatkist van de verliezen of winsten op haar toekomstige verrichtingen, zijn practisch twee beschikkingen in die overeenkomst van het hoogste belang :

— enerzijds moeten de franctegoeden van het Stabilisatiefonds uitsluitend in rekening bij de Banque de France gestort worden; aldus worden zij van de Schatkistmiddelen afgezonderd;

— anderzijds neemt de Banque de France opnieuw rechtstreeks de taak op zich, hetzij door voorschotten, hetzij tegen afstand van deviezen of goud, aan het Fonds de nodige francs te leveren voor zijn verrichtingen op de wisselmarkt.

Aldus herkreeg het Fonds t.o.v. de Schatkist de zelfstandigheid die het tot 29 Februari 1940 had bezeten. De enige betrekkingen tussen het Fonds en de Schatkist beperken zich voortaan tot de periodieke afrekening door deze laatste van de semestriële winsten of verliezen van het Fonds, zulks in overeenstemming met de wet van 1936 krachtens welke het Fonds voor rekening van de Schatkist beheerd wordt. Al de tegoeden in francs van het Fonds worden voortaan

in zijn rekening bij de Banque de France aangehouden, welke instelling overeenkomstig haar traditionele taak opnieuw in de behoeften van het Fonds aan nationale munt moet voorzien.

De overeenkomst van 27 Juni 1949 bekrachtigde aldus het herstel van een normale monetaire techniek, waardoor de gelduitgifte van de centrale bank rechtstreeks gebonden werd aan de veranderingen in de nationale goud- en deviezenvoorraad.

Aldus verscheen voor het eerst in de balans van de Banque de France per 28 Juli 1949 een nieuwe rekening onder het hoofd « Voorschotten aan het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen » en werd op hetzelfde tijdstip opnieuw de sinds lang ongebruikte post « Dadelijk beschikbare middelen in het buitenland » aangewend. Immers, het Fonds houdt, t.a.v. het goud en de inwisselbare deviezen, nog alleen een volgens zijn behoeften veranderlijke « masse de manœuvre », waarvan het overschot aan de Bank wordt overgemaakt om in vorengenoemde rekening in de weekstaat te worden geboekt.

Met de oprichting van de Europese Betalingsunie trad door de maandelijke verrekening in het raam van dit orgaan een vordering of een schuld tegenover de Unie en eventueel een ontvangst of een uitgave van dollars of goud in de plaats van een overschot of tekort aan Europese deviezen gedurende de beschouwde verrekenperiode. Op de actiefzijde van de balans der Bank beïnvloedden de compensatieverrichtingen de post « Voorschotten aan het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen », terwijl de ontvangsten of uitgaven van dollars of goud voortvloeiend uit de verrekening geboekt werden hetzij op de rekening « Dadelijk beschikbare middelen in het buitenland », hetzij op de post « Voorschotten aan het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen » wanneer de nodige dollars of goud door het Fonds geleverd werden. Tijdens de eerste vijftien maanden waarin de Europese Betalingsunie in werking was, had Frankrijk een cumulatieve creditstand en de vordering van Frankrijk op de Unie werd opgenomen in de rekening « Dadelijk beschikbare middelen in het buitenland ». Daar echter de rekening-courant van Frankrijk bij de Unie alleen bij elke maandverrekening wordt bijgehouden, kon haar saldo niet als een zuiver beschikbaar tegoed worden beschouwd. Het bleek dan ook juister die post dienovereenkomstig te wijzigen, weshalve hij sedert 19 October 1950 volgende benaming draagt : « Dadelijk beschikbare middelen in het buitenland en tegoeden bij de Europese Betalingsunie ».

Deze post van de balans der Bank nam toe zolang de overschotten van Frankrijk in de Europese Betalingsunie aangroeiden. Hij bereikte zijn maximum — 194 milliard — begin April 1951, toen hij het bedrag overtrof van de goudvoorraad, d.i. 182 milliard sedert de herwaardering in Augustus 1950 op de grondslag van 350 franc voor één dollar. Sedert de lente van 1951 begon hij te verminderen, toen de maandverre-

keningen van de Unie regelmatig een tekort voor Frankrijk vertoonden, waarbij nog het stijgend tekort tegenover het dollargebied kwam. Sedert October 1951, datum waarop de cumulatieve stand van Frankrijk voor het eerst een debetsaldo te zien gaf, omvat hij vanzelfsprekend geen tegoeden meer in E.B.U.-rekeneenheden. Van die datum af werd de Franse schuld tegenover de Unie in de eigen rekeningen van het Stabilisatiefonds geboekt.

De voorschotten die de Banque de France krachtens de overeenkomst van 27 Juni 1949 aan het Fonds verleent, vertoonden een gelijklopende ontwikkeling. Zolang de betalingsbalans gunstig bleef, steeg het saldo ononderbroken. Daarna nam het geleidelijk af, daar het tekort op die balans francs naar het Fonds deed toevloeien waarmee het de Bank kon terug-

betalen. In de weekstaat van 20 Maart 1952 zijn de voorschotten gesaldeerd, hetgeen betekent dat het Fonds een tegoed in francs in zijn rekening-courant bij de Banque de France begon te kweken.

Het mechanisme van de Europese Betalingsunie deed dus in geen deele afbreuk aan de beginselen welke in Juni 1949 werden vooropgesteld.

Sedert die datum heeft het Stabilisatiefonds zijn volledige zelfstandigheid tegenover de Schatkist herregen en oefenen zijn verrichtingen een rechtstreekse invloed uit op de circulatiebank. Aldus werd een normaal régime hersteld dat in 1940 wegens de eisen van de oorlog en zijn gevolgen moest worden geschorst. Voortaan beïnvloeden de bewegingen in de betalingsbalans rechtstreeks en op zeer klassieke wijze de omvang van de geldcirculatie.

LITERATUUR BETREFFENDE DE MONETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND VAN BELGIË

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons April-Mei-nummer 1952 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN.

CONSEIL COLONIAL. Examen du projet de décret relatif à la création de la Banque Centrale du Congo Belge et du Ruanda-Urundi (Séances des 15, 22 et 29 juin 1951). (*Brussel, 1951, 3 dl.*)

CONSEIL COLONIAL. Rapport présenté par M. Deraedt sur le projet de décret autorisant la création d'une association de droit public dénommée : « Banque Centrale du Congo Belge et du Ruanda-Urundi ». Séance du 20 juillet 1951. (*Brussel, 1951.*)

DELMOTTE, L. De Belgische geld- en kapitaalmarkt in April 1952. (*Economisch-Statistische Berichten, uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut, Rotterdam, XXXVII, n° 1826, 21 Mei 1952, blz. 402-403.*)

KLAASSE, C.-A. Le développement du taux d'intérêt du capital en Belgique et aux Pays-Bas après la guerre. (*Bulletin bimestriel de la Société belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 150, Maart-April 1952, blz. 338-342.*)

PERSOONS, Fr. Les finances privées en 1951. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 185-203.*)

WOITRIN, M. La conjoncture économique de la Belgique. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 4, Juni 1952, blz. 385-409.*)

2. BEURS- EN SPAARWEZEN.

BONVOISIN, P. Le problème des investissements en Belgique. (*Annales de Sciences économiques appliquées, Leuven, X, n° 2, April 1952, blz. 110-132.*)

Emissions et rendement des sociétés congolaises, année 1951. (*Bulletin mensuel d'Information et Revue des Marchés de la Banque du Congo Belge, Brussel, V, n° 5, Mei 1952, blz. 258-261.*)

Investeringsprogramma van de steenkoolmijnen. (*Fabrimétal, wekelijks inlichtings- en contactbulletin van de Federatie der Metaalverwerkende Nijverheid, Brussel, n° 311, 9 Juni 1952, blz. 448-452.*)

KLAASSE, C.-A. Le développement du taux d'intérêt du capital en Belgique et aux Pays-Bas après la guerre. (*Bulletin bimestriel de la Société belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 150, Maart-April 1952, blz. 338-342.*)

PERSOONS, Fr. Les finances privées en 1951. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 185-203.*)

3. PRIJZEN EN LONEN.

BAUDHUIN, F. Prix, consommation, balance et revenus. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 353-381.*)

JACQUEMYS, G. Opinions au sujet des allocations familiales. (*Institut universitaire d'Information sociale et économique, Brussel, 1952, n° 3, blz. 1-59.*)

Les méthodes de fixation des salaires et la politique des salaires dans le monde (1re et 2e parties). (*Etudes et Conjoncture, Economie mondiale, Parijs, VII, n° 2, Maart-April 1952, blz. 164-196.*)

MINISTERE DES AFFAIRES ECONOMIQUES, Luxembourg. La clause de l'échelle mobile au Grand-Duché de Luxembourg, aux Etats-Unis, en Grande-Bretagne, en Belgique, en France et en Suisse. (*Luxemburg, 1952, 99 blz.*)

4. BEGROTING EN OPENBARE FINANCIEN.

Budget ordinaire du Congo belge et du Ruanda-Urundi pour l'exercice 1952. (*Bulletin mensuel d'Information et Revue des Marchés de la Banque du Congo Belge, Brussel, V, n° 5, Mei 1952, blz. 253-257.*)

FRANK, M. Pourquoi et comment axer le budget belge sur la comptabilité nationale. (*Brussel, Institut belge de Finances publiques, 1952, 23 blz.*)

JUSSIANT, J. Les finances publiques de la Belgique en 1951. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 171-184.*)

5. FINANCIËLE ORGANEN BEHEERST DOOR BIJZONDERE WETTELIJKE BESCHIKKINGEN OF GEPLAATST ONDER DE WAARBORG OF DE CONTROLE VAN DE STAAT.

FRANK, M. Vers un renforcement du contrôle des organismes parastataux en Belgique. (*Revue internationale des Sciences administratives, Brussel, XVIII, n° 2, 1952, blz. 384-412.*)

GOLDSCHMIDT, P. & CASTRO-GRAFFAR, J. Geldelijke Staatstussenkomsten in de Maatschappelijke Zekerheid voor de dienstjaren 1950, 1951 en 1952. (*Arbeidsblad, orgaan van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Brussel, LIII, n° 3, Maart 1952, blz. 211-219.*)

6. WEDERUITRUSTING — STRIJD TEGEN DE WERKLOOSHEID.

BEKAERT, L. Le problème de l'industrialisation en Flandre occidentale. (*Bulletin social des Industriels, Brussel, XXIV, n° 187, Mei 1952, blz. 193-201.*)

BONVOISIN, P. Le problème des investissements en Belgique. (*Annales de Sciences économiques appliquées, Leuven, X, n° 2, April 1952, blz. 110-132.*)

Investeringsprogramma van de steenkoolmijnen. (*Fabrimétal, wekelijks inlichtings- en contact-bulletin van de Federatie der Metaalverwerkende Nijverheid, Brussel, n° 311, 9 Juni 1952, blz. 448-452.*)

Placement et chômage en Belgique. (*Informations sociales, uitgegeven door het Bureau International du Travail, Geneve, VII, n° 10, 15 Mei 1952, blz. 404-409.*)

Tewerkstelling van de werklozen door de Openbare Besturen. (*Arbeidsblad, orgaan van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Brussel, LIII, n° 3, Maart 1952, blz. 205-210.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE VERRICHTINGEN.

BACHMANN, H. La prolongation de l'Union Européenne de Paiements. (*Economie contemporaine, Centre de Recherches et de Documentation économiques, Parijs, Februari 1952, blz. 18-28.*)

BARNERIAS, J.-S. Les origines de l'Union Européenne de Paiements. (*Economie contemporaine, Centre de Recherches et de Documentation économiques, Parijs, Februari 1952, blz. 3-11.*)

BAUDHUIN, F. Prix, consommation, balance et revenus. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 353-381.*)

DIEUDONNE, Ph. L'Union Européenne de Paiements a-t-elle rempli sa mission? (*Etudes économiques, publiées sous les auspices de l'Association des Licenciés de l'Institut supérieur commercial et consulaire de Mons, n° 83, April 1952, blz. 247-272.*)

du PAGE, R. L'Union Européenne de Paiements à l'épreuve des faits. (*Economie contemporaine, Centre de Recherches et de Documentation économiques, Parijs, Februari 1952, blz. 12-17.*)

GISCARD d'ESTAING, Ed. La structure monétaire de l'Europe. (*Economie contemporaine, Centre de Recherches et de Documentation économiques, Parijs, Februari 1952, blz. 1-2.*)

L'Union Européenne de Paiements. (*Archives politiques, économiques et sociales.*) (*Parijs, VIII, n° 6, 1 April 1952, blz. 1-6, Doc. n° 1057.*)

POSTHUMA, S. Enige beschouwingen over de Europese Betalingsunie. (*De Economist, Haarlem, C, n° 4, April 1952, blz. 244-271.*)

Principieel accoord inzake : Voortzetting van de E.B.U. (*Economische Voorlichting, 's-Gravenhage, XLVI, n° 24, 13 Juni 1952, blz. 1-2.*)

SELLESLAGS, F. Les contrôles des changes et les accords de paiements internationaux. (*Revue de l'Université de Bruxelles, Brussel, IV, n° 4, 1952, blz. 308-323.*)

8. **FINANCIELE ASPECTEN VAN BENELUX.**

BROUWERS, S. Holland — A triumph for economic orthodoxy. (*The Banker, Londen, XCVIII, n° 347, Juni 1952, blz. 344-347.*)

Economisch Benelux Congres te Luxemburg. Benelux groeit geleidelijk. (*Economische Voorlichting, 's-Gravenhage, XLVI, n° 24, 13 Juni 1952, blz. 7-8.*)

KLAASSE, C.-A. Le développement du taux d'intérêt du capital en Belgique et aux Pays-Bas après la guerre. (*Bulletin bimestriel de la Société belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 150, Maart-April 1952, blz. 338-342.*)

10. **ALGEMEEN.**

Aperçu de la conjoncture économique en Belgique. (*Annales de Sciences économiques appliquées, Leuven, X, n° 2, April 1952, blz. 107-109.*)

BAUDHUIN, F. Prix, consommation, balance et revenus. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 3, Mei 1952, blz. 353-384.*)

La Belgique, « producteur marginal ». (*Perspectives, Parijs, n° 20, 24 Mei 1952, blz. 4-7.*)

WOITRIN, M. La conjoncture économique de la Belgique. (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales de l'Université de Louvain, Leuven, XVIII, n° 4, Juni 1952, blz. 385-409.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — *Algemene economische wetgeving*
- II. — *Overheidsfinanciën (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving*
- III. — *Landbouw*
- IV. — *Nijverheid*
- V. — *Arbeid*
- VI. — *Binnenlandse handel*
- VII. — *Buitenlandse handel*
- VIII. — *Verkeerswezen*
- IX. — *Prijzen en lonen*
- X. — *Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)*
- XI. — *Oorlogsschade*

I — ALGEMENE ECONOMISCHE WETGEVING

Wet van 29 Mei 1952

tot inrichting van de Nationale Arbeidsraad (Staatsblad, 31 Mei 1952, blz. 4207).

Artikel 1. — Er wordt een publiekrechtelijk lichaam ingesteld, « Nationale Arbeidsraad » genaamd, waarvan de opdracht er in bestaat, aan een minister of aan de Wetgevende Kamers, hetzij uit eigen beweging, hetzij op aanvraag van deze overheden en in de vorm van verslagen die de verschillende in zijn midden uiteengezette standpunten weergeven, alle adviezen of voorstellen omtrent de algemene vraagstukken van sociale aard welke de werkgevers en de werknemers aanbelangen, te laten geworden, alsook advies uit te brengen over de geschillen van bevoegdheid welke tussen de Nationale Paritaire Comité's zouden kunnen rijzen.

Art. 2. — § 1. De Nationale Arbeidsraad bestaat uit een voorzitter en uit werkende leden, waarvan het getal, door de Koning bepaald, ten hoogste vier en twintig kan bedragen.

§ 2. De werkende leden worden door de Koning benoemd. De meest representatieve werkgeversorganisaties en de meest representatieve werknemersorganisaties zijn onder hen in gelijken getale vertegenwoordigd.

De leden die de meest representatieve werkgeversorganisaties uit de nijverheid, de landbouw, de handel en het ambachtswezen vertegenwoordigen, worden gekozen op een door die organisaties voorgedragen dubbele lijst van kandidaten, van wie een bepaald aantal de kleine ondernemingen alsmede de gezinsondernemingen vertegenwoordigen.

De leden die de meest representatieve werknemersorganisaties vertegenwoordigen, worden gekozen onder de kandidaten, op een dubbele lijst, voorgedragen door de op nationaal plan verbonden interprofessionele organisaties.

§ 3. De voorzitter wordt door de Koning benoemd. Hij

wordt gekozen onder de onafhankelijke personen die op sociaal en economisch gebied bijzonder bevoegd zijn.

§ 4. De Koning benoemt evenveel plaatsvervangende leden als de Raad werkende leden telt. Voordracht en benoeming geschieden voor hen op dezelfde wijze als voor de werkende leden.

§ 5. De Raad kiest uit zijn midden vier ondervoorzitters, overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van het huishoudelijk reglement.

Art. 3. — De Koning regelt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de wijze waarop de werkende en de plaatsvervangende leden worden voorgedragen.

Art. 4. — De Raad kan vertegenwoordigers van de besturen, van de openbare instellingen of van de instellingen van openbaar nut oproepen om hun advies te vernemen.

Hij kan voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken eveneens beroep doen op bijzonder bevoegde personen, onder de voorwaarden welke het huishoudelijk reglement zal bepalen.

Art. 5. — De werkende en plaatsvervangende leden worden voor vier jaar benoemd; de voorzitter voor zes jaar.

Hun mandaten zijn hernieuwbaar.

Art. 6. — De Raad maakt zijn huishoudelijk reglement op; het wordt aan de Koning ter goedkeuring voorgelegd. Het kan bepalen dat in de Raad beperkte commissies worden opgericht, bestaande uit een gelijk aantal leden die de werkgevers, en leden die de werknemers vertegenwoordigen.

Het reglement bepaalt eveneens de wijze van aanstelling en de werkwijze van een uitvoerend dagelijks bestuur, dat inzonderheid tot opdracht heeft :

1° de agenda van de vergaderingen van de Raad vast te stellen;

2° te zorgen voor het overmaken van de voorstellen, resoluties of adviezen aangenomen door de Raad;

3° de jaarlijkse begrotingsvoorstellen voor te bereiden.

Art. 7. — § 1. Bij de Raad wordt een secretariaat opgericht dat tot opdracht heeft :

1° te voorzien in de dienst van griffie en econoomaat;

2° de documentatie in verband met de werkzaamheden van de Raad te verzamelen.

De Koning bepaalt, op met redenen omkleed advies van de Raad, het kader, het statuut en de wedden van het personeel, alsmede de wijze waarop het secretariaat werkt.

De secretaris wordt door de Koning benoemd. De andere personeelsleden worden door de Raad benoemd.

§ 2. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de paritaire comité's, het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de instellingen die deel nemen aan het beheer van de maatschappelijke zekerheid zijn gehouden de secretaris, op diens verzoek, alle inlichtingen waarover zij beschikken, en die op het voorwerp van de werkzaamheden van de Raad zouden betrekking hebben, te verstrekken.

De Koning kan deze verplichting op andere instellingen toepasselijk maken.

Artikel 9, § 4, der wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken is toepasselijk.

Art. 8. — Wanneer een wet bepaalt dat de Koning de Nationale Arbeidsraad moet raadplegen, is deze verplicht zijn advies binnen twee maanden na de hem gedane aanvraag mede te delen. Na het verstrijken van deze termijn mag een beslissing getroffen worden.

Art. 9. — De door de Raad opgemaakte jaarlijkse begroting wordt, samen met het voorstel tot toelage, ter goedkeuring voorgelegd aan de bevoegde Minister, die de nodige kredieten op de begroting van zijn departement inschrijft.

De modaliteiten met het oog op de uitoefening van de budgetaire en financiële controle van de Raad en van zijn secretariaat worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

Art. 10. — De Hoge Raad voor de Arbeid en de Maatschappelijke Voorzorg, de Nijverheids- en Arbeidsraden en de Algemene Paritaire Raad zijn afgeschaft. Hun bevoegdheden worden aan de Nationale Arbeidsraad overgedragen.

In de gevallen waarin volgens de wet het advies van de Algemene Paritaire Raad moet worden ingewonnen, treedt de Nationale Arbeidsraad in zijn plaats.

In de gevallen waarin de wet de verplichting oplegt tegelijk het advies in te winnen van een der in de voorgaande alinea's vermelde colleges en van de Hoge Gezondheidsraad, is het advies van deze laatste niet meer vereist.

Art. 11. — De Koning kan bij een in Ministerraad overlegd besluit wijziging brengen in de tekst van de wetten, die het inwinnen van het advies van een der colleges, vermeld in artikel 10 van deze wet, voorschrijven, ten einde de tekst in overeenstemming te brengen met deze laatste bepaling.

Art. 12. — Worden opgeheven :

1° de wet van 16 Augustus 1887 ter instelling van de Nijverheids- en Werkraad;

2° de wet van 15 Juli 1919 tot vernieuwing van de Nijverheids- en Arbeidsraden.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worde.

II — OVERHEIDSFINANCIËN

(INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Wet van 7 Maart 1952

houdende de begroting der buitengewone ontvangsten en uitgaven van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1951 (Staatsblad, 1 Mei 1952, blz. 3367).

Wet van 7 Maart 1952

houdende de gewone begroting van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1951 (Staatsblad, 4 Mei 1952, blz. 3847).

Wet van 8 April 1952

houdende de begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs voor het dienstjaar 1952 (Staatsblad, 1 Mei 1952, blz. 3373).

Wet van 17 April 1952

betreffende de begroting van de Regie der Luchtweegen voor het dienstjaar 1950 (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3423).

Wet van 17 April 1952

betreffende de begroting van de Regie der Luchtweegen voor het dienstjaar 1951 (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3427).

Koninklijk besluit van 25 April 1952

betreffende de uitgifte van een 4 1/2 pCt.-lening, nominaal groot 1.250 miljoen frank, onder 's Rijks waarborg aan te gaan door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorweegen (Staatsblad, 7 Mei 1952, blz. 3576).

Koninklijk besluit van 9 Mei 1952

tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 Maart 1952 betreffende de wisselcontrole (Staatsblad, 10 Mei 1952, blz. 3642).

Wet van 24 Mei 1952

tot wijziging van het fiscaal régime van tabak (Staatsblad, 25 Mei 1952, blz. 4058).

Ministerieel besluit van 24 Mei 1952

betreffende het fiscaal régime van tabak (Staatsblad, 25 Mei 1952, blz. 4059).

Wet van 29 Mei 1952

waarbij nieuwe voorlopige kredieten komende in mindering van de begrotingen voor het dienstjaar 1952 geopend worden (Staatsblad, 31 Mei 1952, blz. 4206).

III — LANDBOUW

Ministerieel besluit van 2 Mei 1952

waarbij de land- en tuinbouwtelling op 15 Mei 1952 wordt voorgeschreven (Staatsblad, 10 Mei 1952, blz. 3643).

IV — NIJVERHEID

Ministerieel besluit van 11 Maart 1952

houdende wijziging en aanvulling van het ministerieel besluit van 24 Mei 1951, waarbij het opmaken van een jaarlijkse statistiek van de valorisatienijverheid van ijzerschroot en oude metalen voorgeschreven wordt (Staatsblad, 8 Mei 1952, blz. 3605).

Wet van 12 April 1952

houdende wijziging van de wet van 12 Juli 1939 tot oprichting van een Nationaal Waarborgfonds inzake kolenmijnschade (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3422).

Ministerieel besluit van 22 April 1952

houdende vaststelling van het bedrag der premiën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk, zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3449).

V — ARBEID

Koninklijk besluit van 18 Maart 1952

waarbij de beslissing van het Nationaal Paritair Comité voor de gas- en de electriciteitsbedrijven van 18 December 1951, betreffende de vaststelling van de feestdag die in de plaats gesteld wordt van de feestdag van 11 November 1951, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 4 Mei 1952, blz. 3516).

Koninklijk besluit van 1 April 1952

waarbij de beslissing genomen door het Nationaal Paritair Comité der stadstramwegen en autobuslijnen, in uitvoering van de wet van 19 Augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredetijd, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 7 Mei 1952, blz. 3583).

Koninklijk besluit van 31 Maart 1952

waarbij de beslissing van 23 November 1951 van het Paritair Comité voor de wapenmakerij met de hand in het Luikse, betreffende de vaststelling van de verlofdata voor het jaar 1952, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3441).

Koninklijk besluit van 19 April 1952

waarbij de beslissing van 3 December 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité van de steenbakkerijen van de Rupelstreek, betreffende de vaststelling der verlofdata gedurende het jaar 1952 voor de steenbakkerijen van de Rupelstreek, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 5-6 Mei 1952, blz. 3548).

Koninklijk besluit van 28 April 1952
tot wijziging van het besluit van de Regent van 15 October 1947, genomen ter uitvoering van de besluitwet van 25 Februari 1947, tot samenordering en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de er mee gelijkgestelden (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3899).

Koninklijk besluit van 29 April 1952
waarbij de beslissing van 6 December 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité van de steenbakkerij-nijverheid der Antwerpse Kempen, betreffende de vaststelling van de verlofdata gedurende het jaar

1952, voor de steenbakkerijen der Antwerpse Kempen, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 16 Mei 1952, blz. 3846).

Koninklijk besluit van 14 Mei 1952
tot wijziging van artikel 293 van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming (Staatsblad, 30 Mei 1952, blz. 4182).

Dit besluit regelt de bereiding van acetyleen.

Wet van 29 Mei 1952
tot inrichting van de Nationale Arbeidsraad (Staatsblad, 31 Mei 1952, blz. 4207). (Zie tekst, rubriek I.)

VI — BINNENLANDSE HANDEL

Ministerieel besluit van 28 Mei 1952
betreffende de opening der markten voor herkauwers en varkens (Staatsblad, 30 Mei 1952, blz. 4184).

VIII — VERKEERSWEZEN

Wet van 17 April 1952
betreffende de begroting van de Regie der Lucht-wegen voor het dienstjaar 1950 (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3423).

Wet van 17 April 1952
betreffende de begroting van de Regie der Lucht-wegen voor het dienstjaar 1951 (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3427).

Koninklijk besluit van 30 April 1952
houdende goedkeuring van: 1) sommige wijzigingen van de magazijnrechten op de goederen opgeslagen in het openbaar entrepot te Aarlen; 2) een nieuw reglement tot heffing van een magazijnrecht op de goederen welke aankomen ter bestemming van het bijzonder magazijn van dit entrepot (Staatsblad, 7 Mei 1952, blz. 3574). — Erratum (Staatsblad, 9 Mei 1952, blz. 3620).

IX — PRIJZEN EN LONEN

Koninklijk besluit van 5 Maart 1952
waarbij de beslissingen van 23 Februari en 23 Juli 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité van de steenbakkerijen der kuststreek, betreffende de vaststelling van minima-lonen in de steenbakkerijen der kuststreek en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 11 Mei 1952, blz. 3686).

Koninklijk besluit van 13 Maart 1952
waarbij de beslissing van 20 December 1951 van het Nationaal Paritair Comité van het huiden- en lederbedrijf tot verlenging van de geldigheidsduur van de overeenkomst van 12 Maart 1951 van hetzelfde Comité, bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 29 September 1951 en betreffende de vaststelling van de minima-lonen in de leerlooierij-nijverheid en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, wordt bindend gemaakt (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3894).

Koninklijk besluit van 15 Maart 1952

waarbij de beslissing van 10 October 1951 van het Nationaal Paritair Comité voor de landbouwondernemingen tot wijziging van zijn beslissing van 5 Mei 1950, betreffende de vaststelling van minima-lonen in de landbouwondernemingen, wordt bindend gemaakt (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3895).

Koninklijk besluit van 26 Maart 1952

waarbij wordt bindend gemaakt de beslissing van 27 December 1951 van het Nationaal Paritair Comité van de handel in voedingswaren tot verlenging, voor een periode van zes maand, van de geldigheidsduur der beslissing van 20 April 1951 van hetzelfde comité betreffende de koppeling van de lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, en bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 15 October 1951 (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3897).

Koninklijk besluit van 1 April 1952

waarbij de beslissing van 7 Februari 1952 van het Nationaal Paritair Comité van de voedingsbedrijven, betreffende de vaststelling van de minima-lonen in de melkerijen, de boterfabrieken, de kaasfabrieken en de fabrieken van melkproducten, wordt bindend gemaakt (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3898).

Koninklijk besluit van 7 April 1952

waarbij de beslissingen van 21 December 1951 van het Nationaal Paritair Comité van de aardewerkbedrijven, betreffende de vaststelling van de minima-uurlonen van de arbeiders, tewerkgesteld in de ondernemingen waar potten in gewone aarde worden vervaardigd en gevestigd in de provinciën Antwerpen, Brabant, Limburg, Oost- en West-Vlaanderen, alsook de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 12-13 Mei 1952, blz. 3743).

Koninklijk besluit van 16 April 1952

waarbij de beslissingen van 12 Maart 1951 van het Nationaal Paritair Comité van het huiden- en lederbedrijf, betreffende de vaststelling der minima-lonen in het handelsbedrijf in het algemeen, de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen en de toekenning van een compensatiepremie, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 26-27 Mei 1952, blz. 4402).

Koninklijk besluit van 19 April 1952

waarbij de beslissingen van 10 Januari 1952 van het Gewestelijk Paritair Comité voor de steenkolenhandel van de provincie Oost-Vlaanderen betreffende de vaststelling van de minima-lonen en werkvoorwaarden, alsook de koppeling van de minima-lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3442).

Koninklijk besluit van 6 Mei 1952

waarbij wordt bindend gemaakt de beslissing van 27 December 1951 van het Nationaal Paritair Comité van de handel in voedingswaren tot verlenging, voor een periode van zes maanden, van de geldigheidsduur der bepalingen betreffende de koppeling van de minima-lonen in de kleinbanketbakkerij aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, voorzien in de beslissing van 30 October 1951 van hetzelfde comité, en bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 31 Januari 1952 (Staatsblad, 18 Mei 1952, blz. 3901).

Koninklijk besluit van 17 Mei 1952

waarbij wordt bindend gemaakt de beslissing van 25 Februari 1952 van het Nationaal Paritair Comité van de voedingsbedrijven tot verlenging van de geldigheidsduur der beslissingen van 13 April 1951, bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 24 September 1951, en betreffende de vaststelling van de minima-lonen in de meelfabricage alsmede de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen (Staatsblad, 30 Mei 1952, blz. 4179).

X — SOCIALE WETGEVING

(PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)

Koninklijk besluit van 13 Maart 1952

waarbij de beslissing van het Gewestelijk Paritair Comité van de steenbakkerijen der Rupelstreek van 23 Mei 1950, betreffende de toekenning van bestaanszekerheidsvergoeding aan de arbeiders der steenbakkerijnijverheid der Rupelstreek, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 11 Mei 1952, blz. 3688).

Koninklijk besluit van 15 Maart 1952

betreffende de wijze van berekening van de bijdragen en de kinderbijslag der arbeiders, aangesloten bij de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag ten bate van de thuiswerkers alsmede van de handelsreizigers en -vertegenwoordigers in dienst van verscheidene werkgevers (Staatsblad, 14 Mei 1952, blz. 3774).

Ministerieel besluit van 17 Maart 1952

tot vaststelling van het gemiddelde loon in aanmerking te nemen voor de berekening van de bijdragen en de kinderbijslag der arbeiders aangesloten bij de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag ten bate van de thuiswerkers alsmede de handelsreizigers en -vertegenwoordigers in dienst van verscheidene werkgevers (Staatsblad, 14 Mei 1952, blz. 3775).

Koninklijk besluit van 26 Maart 1952

waarbij de beslissing van 20 Juli 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité der haven van Antwerpen, genaamd « Nationaal Comité der haven van Antwerpen », bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 10 Mei 1952, blz. 3656).

Wordt bindend gemaakt de in bijlage overgenomen beslissing van 20 Juli 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité der haven van Antwerpen, genaamd « Nationaal Comité der haven van Antwerpen », betreffende het bedrag der bestaanszekerheidsbijdrage verschuldigd overeenkomstig het besluit van 26 September 1946 tot instelling van een Fonds voor bestaanszekerheid voor de arbeiders der haven van Antwerpen.

Koninklijk besluit van 1 April 1952

tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 October 1930 houdende instelling en inrichting der Nationale Verrekenkas voor Gezinsvergoedingen (Staatsblad, 2-3 Mei 1952, blz. 3447).

Ministerieel besluit van 7 April 1952

tot vaststelling, voor het jaar 1950, van de regelen volgens welke een verlofgeld en een gezinstoeslag bij dat verlofgeld worden verleend aan het door de Staat bezoldigd personeel van de gemeentelijke, aangenomen en aanneembare scholen (Staatsblad, 12-13 Mei 1952, blz. 3734).

Koninklijk besluit van 9 April 1952

waarbij de beslissing van 12 Juli 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité van de haven van Antwerpen, genaamd « Nationaal Comité der haven van Antwerpen », betreffende het bedrag der bestaanszekerheidsvergoeding, bindend wordt gemaakt (Staatsblad, 12-13 Mei 1952, blz. 3745).

Koninklijk besluit van 16 April 1952

waarbij de beslissing van 6 Augustus 1951 van het Gewestelijk Paritair Comité der haven van Gent, betreffende het bedrag der bestaanszekerheidsvergoeding, bindend gemaakt wordt (Staatsblad, 26-27 Mei 1952, blz. 4407).

Koninklijk besluit van 24 April 1952

tot bepaling van het aandeel in de Staatstoelage 1951, toegekend aan de bijzondere compensatiekassen voor kinderbijslag der gemeenten, openbare instellingen die er van afhangen en verenigingen van gemeenten (Staatsblad, 16 Mei 1952, blz. 3845).

Koninklijk besluit van 28 April 1952

ter uitvoering van de wet van 14 Juli 1951 tot opheffing van de verjaring gesteld in de wet betreffende de kindertoeslagen ten voordele van de inwoners van het Belgisch gebiedsdeel dat tijdens de vijandelijke bezetting met geweld aan de Duitse wetgeving onderworpen werd (Staatsblad, 7 Mei 1952, blz. 3856).

Koninklijk besluit van 29 April 1952

betreffende de toepassing van het gezinsverlofgeld in 1952 (Staatsblad, 4 Mei 1952, blz. 3486).

Wet van 27 Mei 1952

tot wijziging van de wetten betreffende het jaarlijks verlof der loonarbeiders, samengeordend de 9^e Maart 1951, en toekenning van aanvullend anciënniteitsverlof (Staatsblad, 30 Mei 1952, blz. 4174).

Wet van 27 Mei 1952

betreffende de toekenning van aanvullend anciënniteitsverlof over het jaar 1952 (Staatsblad, 30 Mei 1952, blz. 4177).

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud, zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pCt.)

2

TIJDVAK	OFFICIËLE RENTETARIEVEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË											CALLGELD		
	Disconto						Beleningen van en voorschotten op (*)					In verrekingskamer	Buiten verrekening	
	Bankaccepten en geaccepteerde documentaire wissels vooraf door de N.B.B. geviserd		Geaccepteerde wissels		Niet geaccepteerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden	Vijfjarige Schatkistcertificaten (1941) 3 1/2 %			Andere overheidsfondsen
	wegens goederenuitvoer	wegens goedereninvoer	bij een bank gedomycillieerd	niet bij een bank gedomycillieerd										
1950 Jaargemidd. . .	2,73	3,42	3,42	3,67	4,67	5,17	2,—	2,1875	2,375	5,17	(1) 5,—	5,17	1,25	1,25
1951 Jaargemidd. . .	3,54	3,54	3,54	3,88	4,88	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Maandgemiddelden :														
1951 Maart	3,75	3,75	3,75	4,—	5,—	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
April	3,75	3,75	3,75	4,—	5,—	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Mei	3,75	3,75	3,75	4,—	5,—	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Juni	3,75	3,75	3,75	4,—	5,—	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Juli (van 6 Juli af)	3,50	3,50	3,50	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Augustus	3,50	3,50	3,50	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Sept. (van 13 Sept. af)	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
October	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
November	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
December	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
1952 Januari	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Februari	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Maart	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
April	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25
Mei	3,25	3,25	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	—	5,50	1,25	1,25

N. B. — De warrants worden gediscoonteerd tegen het tarief der bij een bank gedomycillieerde accepten.

(1) Gemiddelde van de eerste zeven maanden.

(*) Quotiteit van het voorschot in Mei 1952 :

Schatkistcertificaten uitgegeven op korte termijn	95 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten met 5 tot 10 jaar looptijd (1947)	90 pCt.
Obligaties 4 1/2 pCt. Lening van 1951	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten met 5 tot 10 jaar looptijd (1948)	90 pCt.
1/2 pCt. Schatkistcertificaten met ten hoogste 15 jaar looptijd (1942)	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten 1949	90 pCt.
pCt. Schatkistcertificaten met 5, 10 of 20 jaar looptijd (1943)	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten 1950 Belgisch Congo	90 pCt.
1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 10 jaar looptijd (1944)	90 pCt.	Obligaties 4 pCt. 1950-1960 Belgisch Congo	90 pCt.
		Ander overheidspapier	80 pCt.

II — RENTETARIEF VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDEN BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTTEKAS

4

TIJDVAK	Banken — Depositorrekeningen (*)					Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	onmiddellijk opvraagbaar	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 50.000 (1)	fr. 50.000 tot 100.000 (2)	boven fr. 100.000 (3)	
1950 Jaargemiddelden . .	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
1951 Jaargemiddelden . .	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Maandgemiddelden :									
1951 Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
October	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
1952 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50

(*) Gemiddelde van vier banken.

Vanaf Januari 1952: (1) tot fr 75.000 — (2) fr 75.000 tot fr 150.000 — (3) boven fr 150.000.

VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN

I — NOTERING DER EDELE METALEN

9

TIJDVAK	GOUD				ZILVER			
	LONDEN sh. en d. per oz. fijn	NEW-YORK dollars per oz. fijn	BOMBAY		LONDEN d. per oz. fijn	NEW-YORK cents per oz. fijn	BOMBAY	
			Roepieën en annas per Fine Tola	Omrekening in sh. en d. per oz. fijn			Roepieën en annas per 100 Fine Tola	Omrekening in pence per oz. fijn
1938 31 December	149/7 1/2	35			(1) 20,06	42,75		
1950 30 December	248/0	35	112.11	450/9	70,00	80,00	187. 2	90
1951 31 December	248/0	35	105.11	422/9	77,00	88,00	187.10	90
Maandgemiddelden :								
1951 Maart	248/0	35	113. 4	453/0	78,50	90,16	193. 1	93
April	248/0	35	116.14	467/6	78,50	90,16	199.11	96
Mei	248/0	35	116. 1	464/3	78,50	90,16	203. 7	98
Juni	248/0	35	116. 3	464/9	77,07	88,44	203. 4	98
Juli	248/0	35	113. 3	452/9	78,50	90,16	194. 9	93
Augustus	248/0	35	113.13	455/3	78,50	90,16	188.12	91
September	248/0	35	111. 2	444/6	78,50	90,16	187. 7	90
October	248/0	35	107.14	431/6	77,00	88,15	185. 5	89
November	248/0	35	107. 8	430/0	77,00	88,00	185. 0	89
December	248/0	35	105. 6	421/6	77,00	88,00	185.15	89
1952 Januari	248/0	35	105.14	423/5	77,00	88,00	190.14	92
Februari	248/0	35	104. 3	416/9	77,00	88,00	190. 0	91
Maart	248/0	35	(2)		77,00	88,00	(2)	
April	248/0	35	(2)		77,00	88,00	(2)	
Mei	248/0	35	(2)		74,89	85,44	(2)	

(1) Notering per stand. oz.

(2) Gesloten markt.

N. B. — 1 oz. troy = 31,1035 gram; 1 tola = 11,6638 gram; 1 roepie = 16 annas; 1 roepie = 18 pence.

II — OFFICIËLE WISSELKOERSEN PER 31 MEI 1952

vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 Mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 September 1944, n° 22)

(Belgische franken)

10

VALUTA	Contractuële of gemiddelde koers	Transfers	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers
100 Nederlandse gulden	1.315,7908	1.314,—	1.317,—
1 Zweedse kroon	9,6652	9,64	9,69
1 Deutsche Mark	11,90475	11,88	11,93
100 Congolese frank	—	100,—	100,—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—
1 Deense kroon	7,2389	7,21	7,26
1 Noorse kroon	7,—	6,98	7,02
100 Escudo	173,913	173,—	174,80
100 Tsjechooslowaakse kroon	100,—	99,70	100,30

OFFICIËLE WISSELKOERSEN

vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers

(Belgische franken)

Tijdvak	100 Zwitserse frank	1 U.S.-dollar	100 Franse frank	1 Canadese dollar	1 pond sterling
1950 Jaargemiddelde	1.161,88	50,21	14,35 (1)	48,62 (2)	
1951 Jaargemiddelde	1.155,38	50,34	14,27	47,76	
Maandgemiddelden :					
1951 Maart	1.168,26	50,39	14,30	48,16	
April	1.166,08	50,40	14,29	47,56	
Mei	1.162,13	50,40	14,26	47,23	
Juni	1.147,11	50,38	14,24	46,97	
Juli	1.145,72	50,34	14,24	47,35	
Augustus	1.146,85	50,28	14,22	47,50	
September	1.147,23	50,32	14,21	47,61	
October	1.152,10	50,40	14,27	47,99	
November	1.147,18	50,40	14,30	48,32	
December	1.143,96	50,40	14,30	49,08	
1952 Januari	1.143,28	50,40	14,26	50,12	140,14 (3)
Februari	1.143,79	50,40	14,19	50,34	139,63
Maart	1.143,28	50,40	14,25	50,57	139,69
April	1.144,25	50,40	14,30	51,37	140,03
Mei	1.145,21	50,40	14,30	50,22	139,98

(1) Gemiddelde van 19 Juni tot 31 December 1950.

(2) Gemiddelde van 28 Juni tot 31 December 1950.

(3) Gemiddelde van 17 tot 31 December 1951.

KAPITAALMARKT

I — NOTERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

14

AARD DER EFFECTEN	Notering voor	NOTERING PER				
		1 Februari 1952	3 Maart 1952	1 April 1952	2 Mei 1952	3 Juni 1952
I. — Rechtstr. Belgische binnenl. Staatsschuld (Rente bij te rekenen).						
2 ½ pCt. Schuld	100,—	53,10	52,80	53,30	53,20	53,20
3 pCt. Schuld, 2 ^e reeks (1) (2)	100,—	87,85	88,—	88,05	87,90	87,65
3 ½ pCt. Schuld 1937	100,—	78,75	78,80	78,90	78,85	78,95
3 ½ pCt. Schuld 1943 (1) (2)	100,—	76,33	76,50	76,75	76,90	76,65
4 pCt. Geünificeerde Schuld	100,—	87,25	87,60	88,05	88,40	88,65
4 pCt. Bevrijdingslening, 1945 (2)	100,—	85,25	85,70	86,20	86,40	86,65
4 ½ pCt. Lening, 1951 (2)	100,—	—	98,—	96,40	96,65	96,75
3 ½ pCt. met ten hoogste 15 jaar looptijd Schatkistcertificaten, 1942, 1 ^e reeks	100,—	106,65	107,—	107,15	107,05	107,—
3 ½ pCt. Vijf, tien- twintigjaarschatkistcertificaten, 1943 (1) (2) (3)	100,—	103,55	103,70	104,55	104,60	104,50
3 ½ pCt. Tienjaarschatkistcertificaten, 1944, 1 ^e reeks (1) (2)	100,—	98,75	99,10	99,70	99,25	99,45
4 pCt. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1947 (2)	100,—	100,20	100,30	100,10	100,05	99,95
4 pCt. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1948 (2)	100,—	101,75	101,45	101,75	101,35	101,75
4 pCt. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1949 (2)	100,—	97,10	97,10	97,65	97,60	97,85
4 pCt. Lotenlening 1933	1.050,—	988,—	994,—	993,—	999,—	1.003,—
4 pCt. Lotenlening 1938	500,—	459,—	457,—	459,—	461,—	461,—
Lotenlen. 1941 (3 pCt. tot 1946; 3 ½ pCt. van 1946 tot 1951; daarna 4 pCt.)	1.000,—	890,—	894,—	892,—	891,—	894,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door de Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 pCt. Lotenlening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	477,—	476,—	475,—	477,—	478,—
Lening tot Wederopb. 1 ^{ste} schijf 1947 (2 pCt. tot 1957; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	976,—	981,—	982,—	981,—	983,—
Lening tot Wederopb. 2 ^e schijf 1949 (2 pCt. tot 1958; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	999,—	1.000,—	1.001,—	1.001,—	1.000,—
Lening tot Wederopb. 3 ^e schijf 1950 (2 pCt. tot 1960; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	1.001,—	1.001,—	1.003,—	1.003,—	1.004,—
6 pCt. pref. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Zwits. schijf) (1) (2)	500,—	549,—	545,—	546,—	548,—	547,—
6 pCt. pref. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Ned. schijf) (1) (2)	500,—	539,—	539,—	540,—	542,—	536,—
4 pCt. pref. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Belg. schijf) (1) (2)	500,—	431,—	431,—	440,—	441,—	444,—
(*) 3 pCt. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. coup. Januari-Juli(1)(2)(4)	100,—	63,45	63,10	63,—	62,85	62,45
3 ½ pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1943	100,—	77,30	74,40	—	76,70	76,45
4 ½ pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1949 (2)	100,—	98,60	99,—	98,70	98,75	99,40
4 pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1950 (2)	100,—	96,60	96,55	96,50	96,75	97,40
4 ½ pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1951 (2)	100,—	98,—	98,—	98,—	98,20	98,40
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld.						
Rentevoet : Belgisch Congo, Lotenlening 1888	100,—	215,—	215,—	214,—	213,—	212,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>						
3 pCt. Koloniale Schuld 1904 (1) (2)	100,—	70,25	70,20	70,20	70,20	70,10
4 pCt. Koloniale Schuld 1936	100,—	92,30	92,40	92,70	92,65	92,70
(*) 3 ½ pCt. Koloniale Schuld 1937	100,—	82,80	82,80	82,85	82,90	82,90
4 pCt. Koloniale Schuld 1950-60 (2)	100,—	99,40	100,15	100,25	100,40	100,60
4 pCt. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1950 (2)	100,—	100,10	100,85	100,90	101,—	101,15

(*) De coupons van bovengenoemde leningen zijn belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje getekend.

(1) Effecten waarvoor een operatie in uitvoering is, krachtens de besluiten van 6 October 1944.

(2) Effecten na 6 October 1944 gecreëerd.

(3) De rentevoet werd met ingang van 14 October 1948 op 4 pCt. gebracht

(4) Leningen van 1930, 1931, 1932, 1934, 1935 en 1936.

II — MAANDINDEXCIJFERS DER AANDELENNOTERINGEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

15

DATUM	Algemeen indexcijfer	Verzekeringsmaats., banken, beleggingsmaats.	Ontroerende en hypoth. ondern.	Hotelbedrijven	Taanwegen en buurtspoorwegen	Trusts van tramwég- en electriciteits-ondernemingen	Gas- en electriciteits-ondernemingen	Metaalindustrieën	Zink- en loodbedrijven, mijnen	Chemicaliën	Steenkolenmijn- en cokesevens	Spiegelglas fabrieken	Glasfabrieken	Bouwbedrijf	Textiel- en zijdenijverheid	Koloniale ondernemingen	Voeding	Diversen
Indexcijfers t.o.v. de noteringen der voorgaande maand																		
1952 2 Mei	98	97	98	99	96	97	98	98	98	94	97	91	93	96	95	99	99	98
3 Juni	100	100	100	95	99	98	99	99	93	96	88	96	100	98	103	97	102	
Indexcijfers t.o.v. de periode 1936 tot 1938 = 100																		
1951 2 April	199	174	111	63	86	170	190	189	157	193	90	130	198	240	407	150	176	
2 Mei	204	170	108	61	85	167	188	195	158	188	91	133	201	230	423	150	169	
1 Juni	200	173	102	60	84	166	187	209	156	193	90	127	191	223	404	152	168	
2 Juli	197	170	98	58	81	163	184	206	155	210	87	120	183	209	394	149	170	
1 Augustus	205	168	107	60	84	176	193	227	169	230	89	119	191	212	401	151	182	
3 September	214	178	108	71	89	182	198	254	175	240	90	119	191	212	422	158	185	
1 October	223	187	108	72	90	187	204	266	181	262	93	114	204	225	440	153	197	
2 November	230	194	111	72	95	190	204	291	193	240	92	114	206	230	465	155	208	
3 December	234	203	106	68	97	194	205	294	196	245	91	109	204	226	471	160	217	
1952 2 Januari	250	224	119	74	106	198	227	340	213	262	94	101	221	220	501	161	229	
1 Februari	254	225	128	81	110	209	226	360	217	255	87	102	227	224	503	163	245	
3 Maart	230	209	121	76	98	195	210	304	193	245	84	91	214	207	444	150	222	
1 April	227	207	118	74	99	198	205	289	187	239	80	81	207	186	438	145	227	
2 Mei	222	201	116	73	95	192	201	283	175	232	73	75	198	177	435	144	222	
3 Juni	222	202	116	69	94	188	199	264	168	223	64	72	198	174	448	140	226	

III — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

15

Bron: Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

TIJDVAK	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen		Totaal	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)
1950.....	246	191	180	14.734	11.698	14.925	11.878
1951.....	246	194	180	19.240	20.658	19.434	20.838
1951 Maart.....	20	19	18	1.847	1.531	1.866	1.549
April.....	21	18	17	1.731	1.518	1.749	1.535
Mei.....	20	15	14	1.407	1.435	1.422	1.449
Juni.....	21	14	13	1.042	1.071	1.056	1.048
Juli.....	20	14	13	1.005	1.137	1.019	1.150
Augustus.....	21	12	11	1.277	1.507	1.289	1.518
September.....	20	12	11	1.694	1.981	1.706	1.992
October.....	23	21	19	2.452	2.981	2.473	3.000
November.....	20	18	16	1.366	1.870	1.384	1.886
December.....	18	14	13	1.562	2.211	1.576	2.224
1952 Januari.....	22	18	17	2.657	3.599	2.675	3.616
Februari.....	21	15	14	1.838	2.623	1.853	2.637
Maart.....	21	13	12	1.286	1.756	1.299	1.768
April.....	20	13	12	917	1.167	930	1.179
Mei.....	19	11	10	905	1.227	916	1.237

IV — NOTERINGEN EN RENDEMENT DER VOORNAAMSTE TYPEN VAST RENDERENDE EFFECTEN

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN										OBLIGATIES VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen	
	Koers					Rendement (t. o. v. de koers alleen)					Gemiddelde beurswaarde	Gemiddeld netto-rendement
	I	II	III	IV		I	II	III	IV			
	Geünific. Schuld	Koloniale Schuld 1936	Provinc., steden en gemeenten	Nijverheids- en handels-ondernemingen		Geünific. Schuld	Koloniale Schuld 1936	Provinc., steden en gemeenten	Nijverheids- en handels-ondernemingen			
4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4½ pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4½ pCt.			
1951 2 April.....	86,75	91,45	90,10	86,95	94,23	4,61	4,37	4,44	4,61	4,78	92,14	4,74
2 Mei.....	86,55	91,50	89,71	86,82	93,95	4,62	4,37	4,46	4,61	4,79	92,10	4,74
1 Juni.....	88,—	91,70	89,60	87,44	94,17	4,65	4,36	4,40	4,58	4,78	92,56	4,72
2 Juli.....	85,60	91,70	89,43	87,19	93,99	4,67	4,36	4,47	4,59	4,79	92,24	4,73
1 Augustus.....	86,15	91,45	90,01	86,18	93,85	4,64	4,37	4,44	4,65	4,80	92,04	4,75
3 September.....	86,65	91,40	89,70	86,08	95,01	4,62	4,38	4,46	4,60	4,74	92,78	4,71
1 October.....	87,—	91,55	89,86	87,17	95,15	4,60	4,37	4,45	4,59	4,73	93,03	4,69
2 November.....	87,—	91,60	89,96	86,40	93,60	4,60	4,37	4,44	4,63	4,81	91,74	4,70
3 December.....	86,80	91,50	89,92	86,06	93,94	4,61	4,37	4,45	4,65	4,79	91,88	4,75
1952 2 Januari.....	87,05	92,35	89,93	87,57	91,12	4,60	4,33	4,45	4,57	4,78	92,47	4,72
1 Februari.....	87,25	92,30	v 87,08	v 88,39	v 94,69	4,58	4,33	v 4,59	v 4,53	v 4,75	v 93,87	v 4,73
3 Maart.....	87,60	92,40	v 87,15	v 88,13	v 94,55	4,57	4,33	v 4,59	v 4,54	v 4,76	v 93,72	v 4,74
1 April.....	88,05	92,70	v 87,22	v 88,86	v 94,98	4,54	4,31	v 4,59	v 4,50	v 4,74	v 94,10	v 4,72
2 Mei.....	88,40	92,65	v 87,28	v 89,—	v 94,55	4,52	4,32	v 4,58	v 4,49	v 4,76	v 93,91	v 4,73
3 Juni.....	88,65	92,70	v 87,30	v 89,11	v 95,04	4,51	4,32	v 4,58	v 4,49	v 4,73	v 94,33	v 4,71

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 193

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Retrospectief overzicht

(duizenden franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (Commandit. vennootschappen op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal- bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1950.....	1.284	2.235.507	1.953.204	1.111	434.418	402.543	851	7.090.563	9.258.665	8.342.571
1951.....	818	3.534.952	2.373.802	1.202	747.507	670.645	861	7.327.506	7.876.241	7.149.196
1951 Januari	82	380.615	171.517	109	34.089	32.147	41	329.301	278.386	213.902
Februari	81	351.001	135.235	71	23.122	22.187	47	79.689	176.298	168.164
Maart	100	739.860	568.052	91	25.957	25.433	73	295.787	541.090	528.250
April	86	187.630	131.714	104	34.270	33.612	90	1.695.804	1.055.399	975.688
Mei	75	118.472	104.227	79	34.351	32.188	76	1.130.933	904.192	685.170
Juni	70	218.817	164.931	89	35.586	33.441	87	1.013.138	1.144.701	1.108.983
Juli	62	405.125	209.785	74	24.259	23.934	68	322.472	348.876	340.722
Augustus	62	552.371	438.006	90	27.602	27.272	32	141.738	136.870	133.520
September	53	182.023	139.265	77	24.089	23.509	60	348.945	599.410	493.213
October	83	126.003	88.040	87	27.950	27.345	70	263.150	381.491	359.927
November	67	155.952	100.163	89	41.839	39.998	67	193.170	201.594	182.580
December	104	467.336	411.785	135	64.140	60.661	150	1.513.379	2.107.934	1.959.077
1952 Januari	88	169.835	157.490	127	44.615	43.246	53	2.734.255	1.414.915	1.106.497
Februari	v	131.302	95.866	150	57.203	54.017			79.189	69.727
Maart	v	317.350	119.751		81.455	80.683			622.272	511.613

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFFTEN		Gezamenlijke uitgiften	UITGIFTE- PREMIËN (1)	STORTINGEN ANDERS DAN IN GELD		Netto- uitgiften (4)
	Aantal	Nominaal bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura (2)	Bijvoeging van reserves (3)	
1950.....	55	1.092.672	13.021.262	56.445	2.008.594	6.695.930	3.142.211
1951.....	39	1.959.500	14.118.200	123.814	2.197.413	4.770.529	5.309.015
1951 Januari	3	61.000	754.090	—	132.650	112.777	233.139
Februari	7	1.172.000	1.722.421	430	70.076	135.298	1.292.642
Maart	2	8.000	1.314.907	2.000	497.704	217.295	416.738
April	6	101.500	1.378.799	104.225	98.831	475.028	772.880
Mei	2	37.000	1.094.015	10.500	114.541	168.673	585.871
Juni	3	33.000	1.432.104	75	100.269	962.417	277.744
Juli	2	60.000	838.260	675	129.226	270.206	235.684
Augustus	3	42.000	758.843	254	369.298	63.403	208.351
September	4	145.000	950.522	1.007	202.100	346.691	253.203
October	2	65.000	600.444	20	37.071	311.098	102.165
November	5	235.000	634.365	678	70.953	140.956	346.510
December	—	—	2.639.410	3.950	374.694	1.566.689	494.090
1952 Januari	3	1.160.000	2.789.365	36.500	137.668	728.670	1.637.395
Februari	6	340.068	607.762	250	75.122	30.092	454.714
Maart	1	75.000	1.098.077		116.399	459.699	210.949

(1) In de gestorte bedragen niet begrepen.

(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

(4) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

V — EMISSIES VAN CONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

17

(duizenden franken)

JANUARI 1952

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

RUBRIEK	OPRICHTINGEN van						KAPITAALSVERHOOGINGEN (aandelenvennootschappen en personenvennootschappen)			OBLIGATIE- UITGIFTEN			UITGIFTEPREMIËN (niet in de gestorte bedragen begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD				ONTBINDINGEN van personenvennoot- schappen en aandelen- vennootschappen				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN Ven. op aand. en personen- vennootsch.		
	aandelenvennoot- schappen			personenvennoot- schappen			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag		waarvan conver- siesleningen	Inbreng in natura				Veref- fening		Samen- smelting		Aantal	Bedrag
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde									Oprichtingen van				Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag		
															Aandelen- vennoot- schappen	Personen- vennoot- schappen	Kapitaalsver- hoging	Bijvoeging van reser- ves, herwaard. van het vastliggend kapi- taal, inbreng van vorderingen						

Indeling der emissies

Banken, financ. maatsch.	—	—	1	7.500	7.500	1	72.000	72.000	72.000	—	—	—	36.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelsvennootschappen..	—	—	8	39.835	36.535	2	1.450	4.550	4.550	—	—	—	—	—	—	27.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nijverheidsvennootschap..	1	1.000	2	7.000	5.560	3	47.000	73.000	37.800	—	—	—	—	—	2.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnen.....	1	17.000	—	—	—	1	15.000	35.000	7.000	—	—	—	—	—	8.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huizenbouw	—	—	1	4.000	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.983	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landbouwmaatschappijen.	1	9.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoer	—	—	—	—	—	1	9.000	21.000	21.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	3	27.000	22.750	12	58.335	53.595	8	144.450	205.550	142.350	—	—	36.000	17.040	34.083	—	21.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Groepering der vennootschappen naar de grootte van het uitgegeven of geannuleerd nominaal kapitaal

Een miljoen en minder ..	1	1.000	1.000	3	835	835	1	450	550	550	—	—	—	—	—	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 1 tot 5 miljoen..	—	—	—	5	19.500	17.060	1	1.000	4.000	4.000	—	—	—	—	—	9.433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 5 tot 10 miljoen..	1	9.000	9.000	3	27.500	25.200	—	—	—	—	—	—	—	—	8.540	13.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 10 tot 20 miljoen..	1	17.000	12.750	1	10.500	10.500	2	3.000	29.000	29.000	—	—	—	—	8.500	10.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 20 tot 50 miljoen..	—	—	—	—	—	—	3	68.000	100.000	36.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 50 tot 100 miljoen..	—	—	—	—	—	—	1	72.000	72.000	72.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meer dan 100 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	3	27.000	22.750	12	58.335	53.595	8	144.450	205.550	142.350	—	—	36.000	17.040	34.083	—	21.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Indeling der vennootschappen naar het recht, dat hen beheerst

Venn. van Belgisch recht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Venn. van Congolees recht	3	27.000	22.750	12	58.335	53.595	8	144.450	205.550	142.350	—	—	36.000	17.040	34.083	—	21.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	3	27.000	22.750	12	58.335	53.595	8	144.450	205.550	142.350	—	—	36.000	17.040	34.083	—	21.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Indeling der emissies

(duizenden franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

FEBRUARI 1952

BEDRIJFSKLASSE	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOGINGEN (naamloze vennootschap.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD				ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamloze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamloze vennoot.) (com. ven. op aandel.) (personen- vennoot. m. beperk. aansprak.)					
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verho- ging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	waarvan conversie- leningen		Inbreng in natura		Bijvoeging van reserves (in de kapitaalsverhogingen begrepen)	Liquidaties		Samen- smeltingen		Aantal	Bedrag					
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag									Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominaal bedrag	Oprichtingen van vennootsch. op aandelen	Kapitaalsverhogingen personenvenn. met beperkte aansprakelijkh.	Aantal			Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Verzekeringen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Financiële en immobiliënverrichtingen	8	33.450	16.450	1	1.000	1.000	3	5.310	8.194	2.972	—	—	—	—	750	—	—	—	—	—	3	3.170	—	—	—	—	
Kleinhandel	3	500	500	22	3.711	3.301	4	625	1.775	1.775	—	—	—	—	15	1.893	—	—	—	—	2	135	—	—	—	—	
Groothandel en buitenl. handel	18	17.215	13.459	41	19.340	17.530	7	13.375	9.975	9.975	—	—	—	—	765	12.530	150	—	—	—	8	3.674	—	—	4	2.600	
Metaalverwerkende nijverheid	7	5.740	5.632	8	5.075	5.075	4	5.360	6.840	5.840	2	7.068	4.568	—	4.513	3.636	975	—	—	—	4	16.300	—	—	—	—	
IJzer- en staalvoortbreng. nijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4.175	—	—	—	—	
Non-ferro metaalnijverheid	—	—	—	—	—	—	2	5.300	2.900	2.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Textielnijverheid	5	28.050	27.370	8	8.476	8.476	3	8.575	6.925	6.925	—	—	—	—	3.010	7.302	—	—	—	—	4	8.305	—	—	—	—	
Voedingsnijverheid	4	2.500	2.100	3	390	390	6	4.450	9.000	9.000	1	8.000	—	—	1.445	95	4.650	—	—	—	2	134	—	—	—	—	
Houtnijverheid	1	1.000	1.000	8	2.265	2.265	2	4.000	2.100	2.100	—	—	—	—	680	1.869	—	—	—	—	1	60	—	—	—	—	
Scheikundige nijverheid	—	—	—	3	1.300	1.300	2	4.100	1.900	1.900	—	—	—	—	—	1.085	—	—	—	—	1	100	—	—	—	—	
Glasnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	325.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ledernijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Papierenijverh. en grafische bedrijven	1	11.500	6.258	3	2.025	2.025	1	1.000	1.000	1.000	—	—	—	—	4.510	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Verkeer	2	3.000	3.000	2	230	198	1	500	750	750	—	—	—	—	—	180	—	—	—	—	4	470	—	—	—	—	
Toerisme	2	820	820	2	200	200	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tussenhandel	2	400	220	10	1.900	1.676	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.090	—	—	—	—	2	600	—	—	—	—	
Oude en afvalgoederen	1	800	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bouwbedrijf	1	1.800	1.800	10	2.876	2.851	3	4.500	1.680	1.680	—	—	—	—	1.730	1.945	80	—	—	—	2	450	—	—	—	—	
Kolennijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kleinijverheid	1	9.520	9.520	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.296	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Cement- en aanverwante bedrijven ..	1	375	375	4	430	430	—	—	—	—	—	—	—	195	253	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Groeven	—	—	—	2	1.700	1.700	1	300	2.700	540	—	—	—	—	—	1.350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	640
Kalknijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ceramische nijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.000	—	—	—	—	
Tabaksnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Diamantnijverheid	—	—	—	1	1.000	505	1	600	600	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Uitgeverij, boekhandel, pers	3	450	410	1	340	340	—	—	—	—	—	—	—	—	294	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Film, schouwburgen, attracties	3	1.312	1.312	1	100	60	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	1	500	—	—	—	—	
Ambachtswezen	2	1.600	1.600	15	3.345	3.345	3	3.950	2.650	1.570	—	—	—	—	1.449	2.675	300	—	—	—	3	850	—	—	—	—	
Landb., tuimb., vissrij, veeteelt ..	—	—	—	—	—	—	1	50	200	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	250	—	—	—	—	
Diversen (niet genoemd)	4	550	520	5	1.500	1.350	—	—	—	—	—	—	—	—	314	733	—	—	—	—	6	3.230	—	—	—	—	
TOTALEN	69	120.582	93.146	150	57.203	54.017	44	61.995	59.189	49.727	6	340.068	4.568	250	29.741	39.226	6.155	30.092	48	43.403	—	—	5	3.240	—	—	

(1) Coöperatieven : 19 vennootschappen opgericht met een minimumkapitaal van fr 2.183.415; 10 ontbonden vennootschappen met een minimumkapitaal van fr 358.000.

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Ingedeeld naar de ligging en naar de grootte van het nominaal uitgegeven of vernietigd kapitaal

17

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(duizenden franken)

FEBRUARI 1952

OMSCHRIJVING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamloze vennootsch. (comm. vennootsch. op aandelen) (personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid)						OBLIGATIE- UITGIFFTEN			Uitrofferemien (in de gestorte bedragen niet begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	waarvan conversie leningen	Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves		Liquidaties	Samensmeltingen	Bedrag		
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde															

1 — Naar hun geographische ligging

België	69	120.582	93.146	150	57.203	54.017	44	61.995	59.189	49.727	6	340.068	4.568	250	75.122	30.092	41.653	—	3.240
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.750	—	—
Totalen ...	69	120.582	93.146	150	57.203	54.017	44	61.995	59.189	49.727	6	340.068	4.568	250	75.122	30.092	43.403	—	3.240

2 — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 mill. en minder.	50	19.092	17.756	138	36.813	33.851	29	23.660	15.274	14.752	—	—	—	250	28.995	6.945	11.453	—	1.740
van 1 tot 5 mill.	14	28.470	23.612	12	20.390	20.166	13	24.335	31.915	22.975	2	7.068	4.568	—	32.321	11.160	11.950	—	1.500
van 5 tot 10 mill.	2	17.520	17.520	—	—	—	2	14.000	12.000	12.000	1	8.000	—	—	9.290	11.987	7.500	—	—
van 10 tot 20 mill.	2	31.500	10.258	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.516	—	12.500	—	—
van 20 tot 50 mill.	1	24.000	24.000	—	—	—	—	—	—	—	1	50.000	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	75.000	—	—	—	—	—	—	—
meer dan 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	200.000	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	69	120.582	93.146	150	57.203	54.017	44	61.995	59.189	49.727	6	340.068	4.568	250	75.122	30.092	43.403	—	3.240

VI — LENINGEN UITGE-
GEVEN DOOR DE OVER-
HEID EN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1)
(Leningen op lange en halflange
termijn door openbare uitgifte
geplaatst.)

TIJDVAK	in België		in het buitenland
	miljoenen franken	miljoenen Zw. fr. 60	
1950	9.477	—	Zw. fr. 60
1951	10.850	—	—
1951 Maart	100	—	—
April	1.000	—	—
Mei	150	—	—
Juni	1.000	—	—
Juli	500	—	—
Augustus	500	—	—
September	—	—	—
October	1.250	—	—
November	6.350	—	—
December	—	—	—
1952 Januari	—	—	—
Februari	1.500	—	—
Maart	1.650	—	—
April	750	—	—
Mei	1.250	50	—

VII — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen
aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN
	Beschikkin- gen over rekeningen (2)	Netto- terugbetaald	
(duizenden franken)			
1950	4.368.750	417.497	3.705.248
1951	5.208.422	2.462.686	3.481.141
1951 Februari	487.099	38.985	316.619
Maart	512.792	35.555	415.610
April	306.275	56.956	375.876
Mei	435.149	52.974	370.641
Juni	498.296	906.081	293.894
Juli	428.156	324.901	276.606
Augustus	421.150	43.974	303.603
September	466.096	304.138	183.257
October	446.765	401.625	212.523
November	370.949	31.435	194.674
December	410.701	60.353	228.935
1952 Januari	380.767	182.260	265.257
Februari	360.832	175.418	414.404
Maart	359.589	40.660	557.811
April	310.643	34.963	438.847

VIII — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (3)

TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten
(duizenden franken)	
1950 Maandgemid.	1.245.326
1951 Maandgemid.	1.024.546
1951 Februari	941.405
Maart	1.063.689
April	1.005.874
Mei	1.030.910
Juni	1.078.935
Juli	1.145.549
Augustus	899.345
September	947.432
October	1.077.094
November	1.005.549
December	1.046.305
1952 Januari	1.135.671
Februari	1.107.860
Maart	1.194.950
April	1.360.312

(1) Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (Excl. de leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.)

(2) Sedert 1 Juni 1950 omvatten de beschikkingen over rekeningen eveneens de bedragen afgehaald op de door de provincie en de Staat verleende toelagen.

(3) Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheeken.

18
19
20

RIJKSFINANCIËN

I — STAND VAN DE STAATSSCHULD

(millioenen franken)

25

TIJDVAK (einde maand)	Geconsolideerde schuld				Halflange schuld (3)			Kortlopende schuld (4)			Parti- culiere tegoeden op post- rekening (5)	Geza- menlijke schuld (1) (6)
	binnenlandse			buiten- landse (1) (2)	binnen- landse	buiten- landse (2)	totale	binnen- landse	buiten- landse (2)	totale		
	directe	indirecte	totale									
1940 Maart	26.184	8.910	35.094	4.936	1.259	—	1.259	0.234	713	6.947	3.384	51.620
1951 Februari	103.939	8.895	112.834	13.992	39.061	1.257	40.318	59.505	2.010	61.515	18.056	246.715
Maart	103.657	8.888	112.445	13.993	39.420	2.648	42.068	57.945	1.758	59.703	18.380	246.589
April	103.228	8.879	112.107	13.936	39.550	2.538	42.088	57.396	1.642	59.038	18.720	245.889
Mei	102.947	8.873	111.820	13.913	38.962	2.402	41.364	59.046	1.373	60.419	18.417	245.933
Juni	102.675	8.861	111.536	13.813	38.989	2.296	41.285	59.253	1.273	60.526	18.625	245.785
Juli	102.400	8.858	111.258	13.753	38.863	2.185	41.048	58.115	756	58.871	18.843	243.773
Augustus	102.100	8.857	110.957	13.709	39.206	2.081	41.287	61.210	757	61.967	19.050	246.970
September	101.785	8.850	110.635	13.701	40.188	1.727	41.915	61.360	759	62.119	18.710	247.080
October	101.282	8.840	110.122	13.723	41.268	1.620	42.888	63.982	760	64.742	19.186	250.661
November	107.276	8.832	116.108	13.725	36.691	1.507	38.198	63.345	768	64.103	19.315	251.449
December	106.551	8.826	115.377	13.696	35.983	1.400	37.383	67.570	757	68.327	19.443	254.226
1952 Januari	105.282	8.803	114.085	13.751	37.972	1.292	39.264	68.732	757	69.489	19.407	255.996
Februari	104.794	8.796	113.590	13.822	36.438	1.184	37.622	72.808	1.158	73.966	19.657	258.657
Maart	104.482	8.789	113.271	13.923	37.037	826	37.863	73.775	2.413	76.188	19.375	260.620
April	104.205	8.780	112.985	13.983	36.523	719	37.242	75.796	2.986	78.782	18.985	261.977

(1) Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden.

(2) Het bedrag der buitenlandse schulden is berekend naar de wisselkoers op de aangegeven datum. Op 31 Maart 1940 zijn de 5 1/2 pCt. leningen 1932 en 1934 berekend op de basis van 195,675 Belgische frank voor 100 Franse frank nominaal kapitaal.

(3) Schatkistcertificaten met meer dan één jaar looptijd.

(4) Certificaten met ten hoogste één jaar looptijd.

(5) Behalve op 31 Maart 1940 zijn die tegoeden ten belope van fr 6.494 miljoen door schatkistcertificaten vertegenwoordigd.

(6) Excl. de Dotatie der Oud-Strijders.

II — STAND VAN HET BEZIT AAN OVERHEIDSFONDSEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË

(millioenen franken)

TIJDVAK (einde maand)	Met ten hoogste 120 dagen looptijd	Met ten hoogste een jaar looptijd	Met ten hoogste vijf jaar looptijd	Met meer dan vijf jaar looptijd		Totaal
	Schatkist- certificaten (1)			Geconsolideerde vordering op de Staat (2)	Nationale overheidsfondsen (3)	
1948 September	3.239	—	—	35.000	742	38.981
December	4.840	—	—	35.000	865	40.705
1949 Maart	3.529	—	—	34.991	915	39.435
Juni	2.640	—	—	34.991	916	38.547
September	5.499	—	—	34.991	915	41.405
December	6.288	—	—	34.991	915	42.194
1950 Maart	5.852	—	—	34.939	1.013	41.804
Juni	5.016	—	—	34.939	1.062	41.017
September	2.881	—	—	34.939	1.079	38.899
December	4.136	—	—	34.939	1.077	40.152
1951 Maart	555	—	—	34.860	1.093	36.508
Juni	1.222	—	—	34.860	1.172	37.254
September	3.741	—	—	34.860	1.188	39.789
December	6.529	—	—	34.860	1.221	42.610
1952 Maart	7.178	—	—	34.763	1.269	43.210

(2) Overeenkomst van 14 September 1948 afgesloten krachtens art. 13 van de organieke wet der Nationale Bank van België

(3) Art. 3, § b), van de wet van 28 Juli 1948 betreffende de sanering van de balans der Nationale Bank van België.

(3) Art. 14 van de organieke wet der Nationale Bank van België.

III — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

26

Bron : Belgisch Staatsblad.

(millioenen franken)

TIJDVAK	Directe belastingen (1)	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Totale ontvangsten van het tijdvak (1)	Gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand (1)
1950.....	26.454	11.793	19.851	58.098	—
1951.....	34.544 (2)	12.453	23.462	70.459 (2)	—
1951 Februari.....	2.615	982	1.861	5.458	12.070
Maart.....	5.111 (2)	1.140	1.977	8.228 (2)	20.298 (2)
April.....	3.621 (2)	1.039	2.105	6.815 (2)	27.113 (2)
Mei.....	2.925 (2)	1.069	1.984	5.978 (2)	33.091 (2)
Juni.....	2.919 (2)	1.031	1.913	5.863 (2)	37.531 (2)
Juli.....	4.814 (2)	1.006	1.851	7.671 (2)	45.202 (2)
Augustus.....	1.925 (2)	1.008	1.787	4.700 (2)	49.902 (2)
September.....	2.056 (2)	954	1.923	4.933 (2)	54.835 (2)
October.....	1.964 (2)	1.096	2.041	5.101 (2)	59.936 (2)
November.....	1.935 (2)	1.064	2.135	5.134 (2)	65.070 (2)
December.....	2.360 (2)	999	2.030	5.389 (2)	70.459 (2)
1952 Januari.....	4.635 (2)	1.131	2.093	7.859 (2)	7.859 (2)
Februari.....	2.663 (2)	959	2.166	5.788 (2)	13.647 (2)
Maart.....	2.514 (2)	1.083	2.011	5.608 (2)	19.255 (2)
April.....	2.488 (2)	1.205	2.107	5.800 (2)	25.055 (2)

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1951 en 1952 vóór 30 April 1952 geïnd

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

Bron : Belgisch Staatsblad.

(millioenen franken)

	BEGROTINGSJAAR 1951		BEGROTINGSJAAR 1952		APRIL 1952
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1952
I. Directe belastingen	34.571 (2)	26.515	5.850 (2)	5.682	2.488
II. Douanen en accijnzen	12.484	11.567	4.267	4.095	1.205
waarvan douanen.....	4.353	3.700	1.462	1.443	378
accijnzen.....	7.285	7.781	2.539	2.609	761
bijzondere verbruikstaxes.....	713		237		60
III. Registratie	23.355	20.116	8.368	7.555	2.107
waarvan registratie.....	2.040	2.000	735	666	188
erfenissen.....	1.028	900	299	289	70
zegel en gelijkgest. taxes.....	20.088	17.000	7.245	6.479	1.822
TOTAAL	70.410 (2)	58.198	18.485 (2)	17.332	5.800
Verschil t.o.v. de budgetaire ramingen	+ 12.212		+ 1.153		

(1) Van Januari tot Mei 1951, zijn de ontvangsten uit de directe belastingen bruto-cijfers: zij bevatten de ordonnantiën van belastingverlaging op ingekohierde doch niet betaalde bijdragen, die het Bestuur der Directe Belastingen sinds 1 Januari 1951 als ontvangst en uitgave boekt.

Met ingang van Juni 1951: netto-ontvangsten. De cumulatieve ontvangsten met ingang van Juni 1951 aangegeven zijn netto-cijfers wat betreft de ontvangsten voor het boekjaar 1951.

(2) Met inbegrip van de opbrengst der vooruitbetalingen aan te rekenen op de bedrijfsbelasting voor de dienstjaren 1951 en 1952.

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingen zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar. Het op 1 Januari 1951 aangevangen dienstjaar 1951 werd op 31 Maart 1952 afgesloten.

INKOMEN EN SPAREN

I — RENDEMENT DER BELGISCHE EN CONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in Januari 1952

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

30

BEDRIJFSKLASSE	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-UITSLAGEN		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatie- schuld (1)	Bruto- obligatie- coupons (2)
	ge- telde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			

A — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België

Bankwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	43.027	976
Verzekeringen	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Financiële en immobiliëre verrichtingen	8	6	2	112.450	52.698	18.739	505	15.007	1.284.774	58.850
Kleinhandel	2	1	1	30.500	4.100	2.878	39	514	10.518	511
Groothandel en buitenlandse handel	19	14	5	26.000	20.475	6.703	325	1.908	3.350	230
Metaalverwerkende nijverheid	7	7	—	51.950	23.525	13.231	—	4.963	76.784	3.949
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	345.823	20.092
Non-ferro metaalnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	51.309	2.308
Textielnijverheid	6	6	—	68.600	87.341	10.361	—	4.454	34.987	2.000
Voedingsnijverheid	18	15	3	1.200.087	184.581	91.013	1.434	55.373	63.532	3.175
Houtnijverheid	1	1	—	830	73	13	—	—	3.000	125
Scheikundige nijverheid	6	4	2	20.690	27.671	2.449	207	275	17.600	1.033
Glasnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	50.105	3.096
Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	430.823	21.364
Gas	2	2	—	99.000	75.493	13.603	—	11.777	60.000	2.837
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	126	5
Ledernijverheid	2	2	—	6.400	671	160	—	—	50.000	2.809
Papierenijverheid en grafische bedrijven	4	3	1	127.000	28.919	17.355	33	3.250	6.342	391
Verkeer	2	1	1	1.200	110	53	61	—	53.549	1.717
Toerisme	4	3	1	277	664	13	32	—	3.053	156
Tussenhandel	3	1	2	3.500	1.349	164	452	—	—	—
Oude en afvalgoederen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	3	2	1	1.125	1.237	200	118	—	1.000	45
Kolennijverheid	1	1	—	50.000	14.066	9.731	—	2.857	114.106	5.940
Kleinnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	2.750	154
Cement- en aanverwante nijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Groeven	1	1	—	3.000	6.502	227	—	218	34	2
Kalknijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	23	1
Keramische nijverheid	1	1	—	80.000	30.473	6.317	—	3.822	—	—
Tabaksnijverheid	1	1	—	1.500	2.600	153	—	—	—	—
Diamantnijverheid	1	1	—	700	—	116	—	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	1	—	1	50	3	—	19	—	—	—
Film, schouwburgen	2	1	1	2.050	237	219	1	120	—	—
Ambachtswezen	3	3	—	14.150	21.692	7.109	—	4.760	1.000	45
Landbouw, tuinbouw, visserij, veeteelt	1	1	—	50	56	82	—	—	—	—
Diversen (niet genoemd)	10	4	6	3.237	31.917	1.453	36	37	14.978	794
TOTAAL...	109	82	27	1.904.346	612.413	202.342	3.262	109.335	2.722.595	132.605

B — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo

Banken, financiële vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	1.134
Handelsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landbouwvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	1.034
Bouwnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoerwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	49.398	1.976
Diverse vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	—	—	—	—	—	—	—	—	89.398	4.144

C — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland

Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	121.684	5.469
Plantages, koloniale vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	—	—	—	—	—	—	—	—	121.684	5.469
Algemeen totaal...	109	82	27	1.904.346	612.413	202.342	3.262	109.335	2.933.677	142.218

(1) De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan die opgegeven in de vorige kolommen.

(2) Daarenboven werden er gedurende de maand Januari 1952 betaalbaar gesteld :

(duizenden franken)

Coupons van Staatsleningen	907.802
Coupons van leningen van de Kolonie	3.218
Coupons van leningen van Provinciën en Gemeenten	16.224
Coupons van verscheidene leningen	26.824

954.068

Coupons van buitenlandse Staatsleningen 7.371

I — RENDEMENT DER BELGISCHE EN CONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Retrospectief overzicht

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto- dividend	Obligatie- schuld (1)	Bruto- obligatie- coupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(duizenden franken)										
1950.....	11.005	7.547	3.458	97.543.361	85.371.587	13.807.598	1.386.262	8.432.641	(2)20.162.032	977.418
1951.....	11.634	8.912	2.722	107.172.041	84.459.646	20.038.471	995.289	10.799.282	(2)22.613.153	1.020.638
1950 November.....	329	229	100	6.566.112	5.426.432	637.960	36.478	474.957	1.468.232	65.043
December.....	321	207	114	3.307.061	2.490.965	476.512	59.398	310.175	1.891.096	85.458
1951 Januari.....	115	82	33	2.086.303	709.073	189.618	7.624	113.965	2.809.357	128.109
Februari.....	197	156	41	567.948	901.078	412.857	11.365	149.094	1.922.426	87.201
Maart.....	1.783	1.377	406	8.552.906	9.479.099	1.684.868	76.118	1.000.855	1.652.030	75.559
April.....	3.128	2.365	763	24.794.028	16.637.629	3.292.705	286.132	1.852.082	1.969.516	88.393
Mei.....	2.669	2.041	628	22.437.242	17.882.239	3.713.642	174.920	1.972.553	1.575.893	72.340
Juni.....	1.257	956	301	13.443.407	10.318.645	2.955.258	103.064	1.348.468	1.794.593	79.428
Juli.....	574	454	120	11.459.791	7.234.385	3.590.660	93.055	1.932.145	2.172.441	98.066
Augustus.....	220	162	58	1.268.473	1.122.399	256.293	9.764	143.441	1.623.853	70.504
September.....	397	314	83	2.154.743	1.863.410	404.932	22.703	139.740	1.778.313	79.841
October.....	650	497	153	8.368.473	5.854.026	1.215.079	77.888	786.579	1.955.897	90.150
November.....	327	255	72	7.386.756	8.005.700	1.189.026	18.383	764.616	1.448.262	64.765
December.....	317	253	64	4.656.471	4.452.040	1.133.890	109.275	595.744	1.910.572	86.282
1952 Januari.....	109	83	27	1.904.346	612.413	202.342	3.262	109.335	2.933.677	142.218

(1) Voor de maandelijkse resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan die waarop de vorige kolommen betrekking hebben. — (2) Op 31 December.

II — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes (Netto-spaarbedrag)

(duizenden franken)

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak	Aantal spaarboekjes einde jaar
1950.....	8.749.313	7.512.399	1.236.914	32.765.216 (1)	7.039.991 (2)
1951.....	9.270.781	8.134.194	1.136.587	34.841.680 (1)	
1951 Maart.....	854.741 (4)	814.984	39.757	33.036.626	
April.....	640.879	822.189	-181.310	32.855.316	
Mei.....	668.400	658.999	9.401	32.864.717	
Juni.....	714.452	709.067	5.385	32.870.102	
Juli.....	831.503	632.330	199.173	33.069.275	
Augustus.....	784.255	607.297	176.958	33.246.233	
September.....	724.188	581.695	142.493	33.388.726	
October.....	835.452	658.347	177.105	33.565.831	
November.....	722.294	589.316	132.978	33.698.809	
December.....	974.793 (3)	771.799	202.994	34.841.680 (1)	
1952 Januari.....	1.166.378	567.909	598.409	35.440.089	
Februari.....	897.175	593.330	303.845	35.743.934	
Maart.....	1.170.350	704.768	465.582	36.209.516	
April.....	949.988	775.873	174.115	36.383.631	
Mei.....	970.183	730.752	239.431	36.623.062	

(1) Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar en de dotatie van de krijgsgevangenen. — (2) Incl. de spaarboekjes van de krijgsgevangenen. — (3) Incl. de rente vervallen op de obligaties van de Muntsaneringslening bedragende 68 miljoen frank op 31 December 1951. — (4) Incl. 254,1 miljoen franken ter beschikking van de krijgsgevangenen.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas (*)

(duizenden franken)

TIJDVAK	Handarbeiders				Bedienden (Wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	Totalen
	Wet van 16 Maart 1865	Wet van 15 December 1937				
		Verplichte stortingen	Vrije stortingen			
1949.....	27.625	392.028	70.042	246.870	736.565	
1950.....	32.496	389.803	86.337	247.739	756.375	
1950 September.....	3.712	33.353	7.372	20.987	65.404	
October.....	2.639	33.116	7.155	21.665	64.574	
November.....	3.005	30.844	7.066	20.326	61.241	
December.....	3.124	32.771	7.908	21.948	65.811	
1951 Januari.....	4.295	35.850	12.177	20.808	73.130	
Februari.....	3.035	33.504	12.171	20.821	69.531	
Maart.....	2.645	36.835	14.156	21.626	75.282	
April.....	3.637	34.172	12.992	21.367	72.158	
Mei.....	2.489	35.800	13.234	21.187	72.690	
Juni.....	3.250	31.894	11.851	23.951	70.946	
Juli.....	1.675	34.373	12.442	24.178	72.668	
Augustus.....	4.062	34.929	12.561	24.031	75.583	
September.....	3.503	34.778	12.903	25.350	76.532	
October.....	2.318	34.784	12.405	25.636	75.143	
November.....	2.828	33.123	12.343	24.470	72.764	

(*) De stortingen ingeschreven op de rekeningen der « Mijnerkers » (wetten samengeschied door koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 en 25 Februari 1947) aangesloten bij het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnerkers bedroegen respectievelijk fr 194,4 miljoen in 1948, fr 207,7 miljoen in 1949, fr 189,7 miljoen (voorlopige cijfers) in 1950 en fr 212,0 miljoen (voorlopige cijfers) in 1951. (Bron: Nationaal Pensioenfonds voor Mijnerkers.)

III — DRIEMAANDELIJKS LOONINDEXCIJFER (Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)
 Voor de voorwaarden van gebruik en de wijze van berekening: zie Meinummer 1949, blz. 234.

TIJDVAK	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																								
	ALGEMEEN INDEXCIJFER	Metaalbedrijven										Textielbedrijven					Papier			Vervoer			Gas en elektriciteit		
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	IJzer- en staalnijverheid	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietertjen, machinbouw en metaalverwerking	Samen	Aardwerklabrieken, steenbakkerijen	Glasbedrijven	Chemische bedrijven	Voedingsbedrijven	Vlas, katoen, hennep en jute	Wol, tapijton, breigood	Samen	Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Fabrieken	Drukkerij en verwerking	Kunst- en precisiebedrijven	Havenwerkers, sleepers		Spoorwegen (2)	Samen (2)
(3)	(*)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)			
a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon																									
1940 Maart	113	117	110	123	115	114	118	107	114	114	110	112	113	109	118	110	119	106	106	112	104	106	114		
1949 September	404	392	391	403	386	416	407	372	377	389	387	413	416	415	389	401	372	347	326	389	410	385	394	405	
December	407	392	389	404	387	419	409	378	377	391	395	418	412	415	394	398	383	366	326	388	408	374	395	442	
1950 Maart	407	404	390	403	387	417	408	379	383	392	392	416	417	417	395	394	380	348	330	398	406	375	397	448	
Juni	416	412	397	409	393	424	414	388	389	394	397	426	431	428	418	411	403	374	330	397	421	369	394	466	
September	421	415	398	414	415	425	420	392	396	402	401	438	438	438	419	419	401	365	343	397	431	382	400	463	
December (3)	439	463	418	443	449	443	444	416	438	431	429	457	461	459	421	435	426	384	363	417	438	412	401	478	
1951 Maart	444	466	424	454	450	446	449	401	441	455	420	462	466	464	432	426	428	378	369	416	441	418	408	474	
Juni	466	466	446	481	468	469	473	427	456	472	448	491	487	489	459	455	456	405	387	440	460	450	418	500	
September	472	477	459	487	478	471	478	427	459	476	450	495	492	493	472	468	461	401	387	455	467	432	415	510	
December (4)	486	508	469	495	501	479	488	441	488	495	476	519	505	512	480	484	470	424	405	469	460	465	423	431	516
1952 Maart (4)	490	508	472	505	499	493	498	452	477	498	474	511	499	505	482	483	473	430	405	475	463	443	446	445	526
b) Indexcijfer der lonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden																									
1940 Maart	115	113	112	126	117	114	119	107	111	115	110	111	111	111	114	109	120	112	118	107	126	113	—	—	115
1949 September	393	371	379	369	387	397	385	376	371	384	371	432	428	430	383	349	389	340	328	409	397	315	—	—	425
December	395	371	374	374	385	400	389	375	377	391	374	435	427	431	389	348	392	340	328	407	397	315	—	—	458
1950 Maart	397	371	376	374	384	398	387	375	368	394	383	433	424	428	392	351	387	338	330	418	399	330	—	—	464
Juni	403	371	377	377	390	402	391	380	368	394	388	433	438	435	409	373	412	339	330	416	407	330	—	—	467
September	409	371	376	380	421	402	396	387	372	400	394	452	448	450	411	379	409	339	348	416	406	335	—	—	467
December (3)	427	396	395	401	449	418	415	404	424	419	416	471	465	468	412	396	437	351	365	434	416	364	—	—	485
1951 Maart	433	398	397	411	440	423	421	397	428	428	410	473	472	473	425	390	439	357	373	427	416	379	—	—	487
Juni	455	424	422	441	457	447	446	416	434	453	439	492	499	496	433	415	467	410	391	468	433	394	—	—	516
September	459	424	428	441	464	448	448	417	434	453	442	483	507	495	460	437	469	410	391	486	430	394	—	—	516
December (4)	472	456	435	449	501	457	459	419	470	463	457	505	519	512	467	455	477	413	408	499	432	410	—	—	516
1952 Maart (4)	475	459	439	461	495	467	468	428	470	471	457	501	510	506	472	446	478	423	408	505	438	410	—	—	536
c) Indexcijfer der lonen van niet geschoolde noch gespecialiseerde werklieden																									
1940 Maart	113	112	112	125	117	109	116	106	113	116	111	112	112	112	113	106	116	113	118	106	119	108	—	—	116
1949 September	390	372	387	394	414	389	394	392	346	359	354	427	411	419	378	384	341	352	291	375	389	339	—	—	394
December	391	372	386	392	414	391	394	392	348	366	358	427	411	417	381	380	343	353	291	379	401	339	—	—	420
1950 Maart	392	372	388	394	415	394	397	392	362	366	364	418	413	415	383	376	342	352	297	384	398	351	—	—	428
Juni	402	372	387	397	413	399	400	404	367	370	366	427	432	429	410	401	362	351	297	384	413	351	—	—	430
September	408	372	393	399	434	399	403	411	374	375	371	437	446	441	410	398	362	352	311	384	422	375	—	—	429
December (3)	427	399	412	425	464	421	428	436	422	400	394	459	479	469	411	410	383	386	333	406	439	408	—	—	450
1951 Maart	429	398	416	431	465	419	429	447	433	410	391	459	475	467	419	413	396	380	336	393	444	394	—	—	442
Juni	450	419	438	458	483	442	453	469	424	423	417	484	502	493	422	435	413	419	352	425	463	413	—	—	464
September	456	419	446	458	491	443	455	469	425	427	417	488	511	500	450	467	420	418	352	439	453	413	—	—	465
December (4)	468	455	458	464	506	455	465	480	454	435	433	504	527	515	467	475	432	423	370	457	446	446	—	—	476
1952 Maart (4)	474	457	462	475	517	470	478	483	441	443	438	499	525	512	463	467	432	433	370	461	460	436	—	—	486

(*) Wij vestigen de aandacht van de lezers op het feit dat ons indexcijfer van de sector « tabak » gewijzigd werd ingevolge van de nieuw ontvangen inlichtingen. Hieruit volgt een lichte verbetering van ons algemeen indexcijfer.

(1) Deze indexcijfers houden geen rekening met de premien en vergoedingen gevoegd bij de lonen, behalve in December 1950, December 1951 en Maart 1952.

(2) Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der lonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

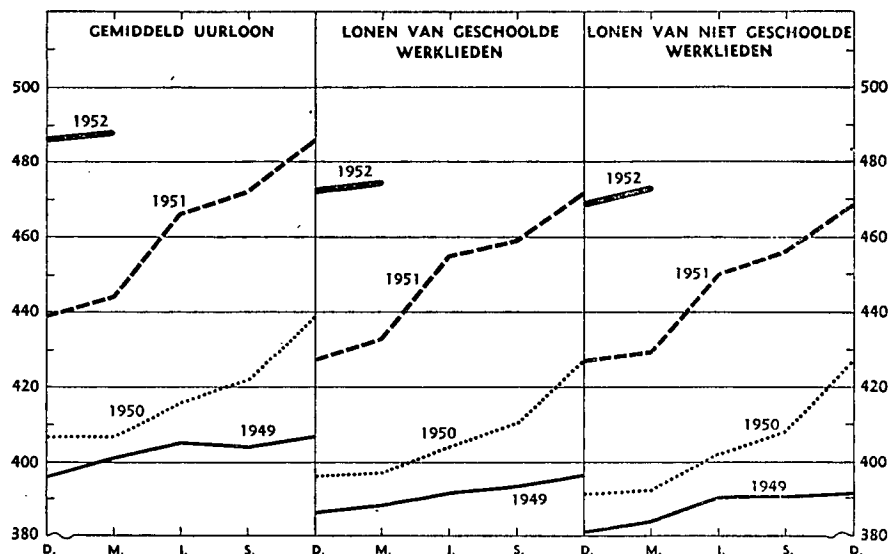
(3) In die indexcijfers werd rekening gehouden met het deel van de compensatiepremie, voorzien in het *Belgisch Staatsblad* van 13 Januari 1951, dat op de maand December betrekking heeft.

(4) Incl. de tijdelijke vergoeding voorzien in het *Belgisch Staatsblad* van 10 November 1951.

III — DRIEMAANDELIJKS LOONINDEXCIJFER (Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)

32

TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Gemiddelde urenlonen.				
Maart.....	400	407	444	490
Juni	405	416	466	
September ..	404	421	472	
December....	407	439	486	
Lonen geschoolde arbeiders.				
Maart.....	388	397	433	475
Juni	391	403	455	
September ..	393	409	459	
December....	395	427	472	
Lonen ongeschoolde arbeiders.				
Maart.....	384	392	429	474
Juni	390	402	450	
September ..	390	408	456	
December....	391	427	468	

LOOP DER ZAKEN

I — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

35

a) Debetverrichtingen

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS						
	Aantal kamers einde tijdvak	HOOFDBANK		BIJBAK EN AGENTSCHAPPEN		TOTAAL	
		Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)
1950 Maandgemiddelde	38 (1)	148	195.102	158	45.361	306	240.463
1951 Maandgemiddelde	38 (1)	159	228.003	171	56.908	330	284.911
1951 Mei	38	161	212.741	172	51.973	333	264.714
Juni	38	166	228.672	175	53.951	341	282.623
Juli	38	160	198.864	161	54.556	321	253.420
Augustus	38	152	233.175	161	56.572	313	289.747
September	38	150	233.259	158	58.377	308	291.636
October	38	164	256.190	179	64.015	343	320.205
November	38	160	278.039	172	61.639	332	339.678
December	38	162	229.662	179	60.388	341	290.050
1952 Januari	38	170	266.047	178	58.166	348	324.213
Februari	38	162	244.521	169	56.626	331	301.147
Maart	38	171	295.733	182	63.618	353	359.351
April	38	164	237.003	177	60.905	341	297.908
Mei	38	164	226.844	173	55.773	337	282.617

(1) Op 31 December.

b) Detailgegevens over het verloop der verrekeningen te Brussel (debetverrichtingen)

TIJDVAK	Callgeld (1)		Effecten overheidspapier en coupons		Overschrijvingen, chèques, wisselbrieven, promessen, kwijtschrijvingen, enz.		Verrichtingen met het buitenland		Totaal	
	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)
1950 Maandgemiddelde	3.231	122.070	1.685	7.613	139.970	61.386	2.638	4.033	147.524	195.102
1951 Maandgemiddelde	2.322	140.209	1.735	8.226	152.482	75.214	2.628	4.354	159.167	228.003
1951 Mei	2.284	128.205	2.492	5.616	153.579	75.189	2.393	3.731	160.748	212.741
Juni	2.418	142.860	1.873	7.380	158.795	74.697	2.536	3.735	165.622	228.672
Juli	2.391	114.161	1.891	6.512	152.958	74.708	2.366	3.483	159.606	198.864
Augustus	2.367	141.407	1.612	8.870	146.081	78.968	2.268	3.930	152.328	233.175
September	2.280	149.103	1.312	9.052	143.604	71.033	2.336	4.071	149.532	233.259
October	2.489	161.606	1.740	10.729	156.717	78.351	3.415	5.504	164.361	256.190
November	2.149	178.096	2.102	11.140	153.166	83.367	2.975	5.436	160.392	278.039
December	2.099	138.740	1.640	7.547	155.469	78.174	2.852	5.200	162.060	229.662
1952 Januari	2.156	170.189	1.921	9.867	163.014	80.614	3.215	5.377	170.306	266.047
Februari	4.575	153.551	1.684	6.817	152.378	79.202	3.018	4.951	161.655	244.521
Maart	2.150	193.934	1.808	11.379	163.964	85.957	3.146	4.463	171.068	295.733
April	2.029	141.197	1.854	9.005	157.322	82.443	2.942	4.358	164.147	237.003
Mei	2.132	128.877	1.988	7.728	156.834	86.402	2.854	3.837	163.808	226.844

(1) Incl. de terugbetaalde kapitalen die de vorige dag als callgeld werden uitgeleend.

II — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER
(miljoenen franken)

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed (*) (Daggemiddelde)	Tegoed van particulieren (*) (*)	CREDIT		DEBIT		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van chartaal-geld pCt.	Omloop-snelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1950 Maandgemiddelde	(1)637.348	27.093	19.529	23.037	61.823	23.210	61.823	169.893	91	3,44
1951 Maandgemiddelde	(1)641.104	27.377	20.217	26.126	69.264	26.006	69.264	190.660	91	3,75
1951 Maart	637.297	26.949	19.834	28.976	73.672	25.060	73.672	201.380	90	3,85
April	637.273	29.613	19.675	25.267	75.524	28.483	75.524	204.798	92	3,81
Mei	636.846	27.152	19.918	26.379	70.273	26.974	70.273	193.899	92	4,05
Juni	636.678	26.421	20.088	25.622	66.773	24.207	66.773	183.375	91	3,61
Juli	636.715	28.873	20.376	26.579	68.897	27.513	68.897	191.886	91	3,78
Augustus	637.002	26.539	20.307	27.052	68.473	26.815	68.473	190.813	92	3,77
September	638.082	26.595	20.290	24.230	62.157	23.169	62.157	171.713	91	3,48
October	639.255	27.480	20.618	25.457	69.977	26.456	69.977	191.867	90	3,53
November	640.075	26.943	20.945	26.975	69.103	26.226	69.103	191.407	92	3,82
December	641.104	27.685	21.144	27.204	70.940	25.265	70.940	194.349	92	3,77
1952 Januari	642.405	28.197	21.298	28.047	78.402	30.234	78.402	215.085	91	3,70
Februari	643.305	25.611	20.595	27.213	70.281	26.840	70.281	194.615	92	3,79
Maart	644.676	25.661	20.692	26.841	70.385	26.418	70.385	194.030	93	3,63
April	644.987	26.402	20.885	26.672	70.535	27.744	70.535	195.486	91	3,72
Mei	645.370	26.240	20.888	30.857	77.952	30.090	77.952	216.850	92	4,12

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

(*) Deze tegoeden omvatten de vrije tegoeden, de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet en tot December 1951 de tijdelijk onbeschikbare tegoeden.

PRIJZEN

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron: *Ministerte van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Dierlijke producten	Plant-aardige producten	Vet-stoffen	Minerale producten						Scheikundige producten			Huiden en leder
					Algemeen indexcijfer van de groep	Steen-kool	Bij-prodecten uit steen-kool	Petro-leum-prodecten	Ertsen en ruwe metalen	Groove-producten	Algemeen indexcijfer van de groep	Schei-kundige producten	Schei-kundige mest-stoffen	
<i>Aantal producten ...</i>	135	13	14	2	19	4	4	3	5	3	11	8	3	5
1950 Maandgemidd.	387	368	456	381	372	529	350	230	353	443	287	295	267	414
1951 Maandgemidd.	471	416	487	485	446	542	437	259	533	454	355	388	279	496
1951 Maart	479	419	508	523	423	529	400	254	483	453	328	353	271	607
April	478	400	508	531	428	547	400	259	483	454	347	381	271	571
Mei	473	391	501	501	433	547	417	259	490	454	365	408	271	510
Juni	475	405	489	475	436	547	417	259	503	454	368	412	273	497
Juli	469	412	474	448	452	547	427	259	565	454	365	407	273	483
Augustus	467	426	467	460	455	547	439	259	567	454	370	408	286	451
September	464	421	463	455	467	547	439	259	575	454	372	410	286	457
October	473	414	475	466	478	547	508	259	609	455	375	413	290	441
November	473	424	476	464	483	547	513	270	612	455	375	413	291	404
December	477	443	493	467	484	547	515	270	615	455	379	416	295	396
1952 Januari	477	424	502	452	490	554	515	273	631	455	377	420	282	393
Februari	470	416	495	421	494	554	530	281	623	461	377	420	283	371
Maart	457	403	490	399	489	554	530	281	598	460	372	413	283	352
April	450	389	494	389	493	554	530	298	598	461	360	396	280	344
Mei	445	385	492	405	485	554	530	298	562	462	359	394	280	344

TIJDVAK	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielproducten						Bouw-materiaal	Metalen en metaalproducten			
				Algemeen indexcijfer van de groep	Wol	Vlas	Katoen	Jute	Kunst-matige vezels		Algemeen indexcijfer van de groep	Metaal-nijverheid	Metaal-fabrik.	Niet ijzerhou-donde
<i>Aantal producten ...</i>	1	6	4	21	5	5	6	2	3	13	26	9	13	4
1950 Maandgemidd.	345	551	416	428	482	363	516	552	267	410	346	340	321	459
1951 Maandgemidd.	557	690	706	545	599	516	652	694	305	427	456	487	394	633
1951 Maart	722	682	714	654	868	577	788	795	304	426	425	443	366	632
April	641	691	738	633	803	560	767	795	307	427	432	450	372	641
Mei	495	691	743	604	701	564	715	797	313	427	434	452	374	647
Juni	497	686	744	557	599	522	660	781	315	428	473	503	413	637
Juli	477	686	744	506	516	480	583	725	315	428	476	513	414	636
Augustus	483	692	744	485	480	486	545	670	313	427	478	518	414	642
September	528	708	722	468	442	482	544	587	313	426	482	525	416	647
October	530	714	700	483	494	475	559	592	313	428	491	536	418	677
November	488	721	688	484	470	480	590	566	312	431	491	536	420	673
December	479	721	686	480	451	462	585	684	303	437	492	535	422	665
1952 Januari	477	721	697	484	437	445	636	728	291	441	492	538	422	656
Februari	394	714	677	458	417	427	601	606	291	442	492	540	422	655
Maart	392	710	567	426	386	379	581	522	287	442	489	540	423	627
April	382	695	567	405	355	368	557	487	275	444	486	539	421	620
Mei	286	657	549	404	385	361	544	449	269	444	479	530	421	585

**b) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN
IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND**

Basistijdvak : gemiddelde 1948 = 100

TIJDVAK	België (Ministerie van Econoomische Zaken)	Vere- nigde Staten (Depart- ment of Labor, Bureau Labor Statistics)	Frank- rijk (Statistie générale de la France) (1)	Neder- land (Centraal Bureau voor de Statistiek)	Vere- nigd Konink- rijk (Board of Trade)	Zweden (Hand- dels- dienst)	Zwitser- land (Office fédéral de l'Indus- trie, des Arts et Métiers et du Travail)
1950 Maandgemidd.	100	98	108	117	120	106	94
1951 Maandgemidd.	121	109	138	143	146	140	105
1951 Maart	123	112	134	144	143	134	107
April	123	111	140	145	145	139	106
Mei	122	111	141	146	146	141	107
Juni	122	110	138	145	146	143	105
Juli	121	109	135	142	146	143	103
Augustus	120	108	134	142	148	142	103
September	119	108	138	142	148	142	103
October	122	108	146	143	150	143	105
November	122	108	151	144	150	148	104
December	123	108	152	145	151	149	105
1952 Januari	123	107	153	145	153	150	105
Februari	121	107	152	145	150	150	104
Maart	118	107	149	143	152	150	103
April	116	106	147	142	v 150		102
Mei	114	v 106	v 145				

(1) Frankrijk : nieuw indexcijfer van de groothandelsprijzen (319 artikelen), basis 1949 = 100. Het vroeger indexcijfer (135 artikelen), teruggebracht tot basis 1948 = 100, bedroeg in 1949 ongeveer 112.

**c) INDEXCIJFERS DER
KLEINHANDELSPRIJZEN IN BELGIE**

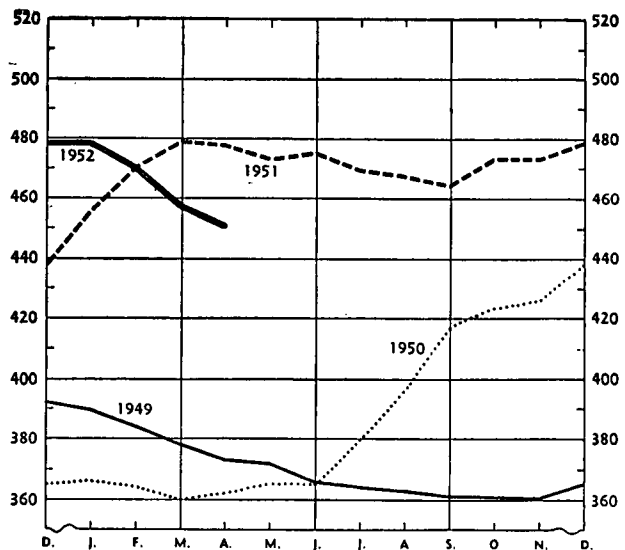
Basistijdvak 1936-1938 = 100

TIJDVAK	Alge- meen index- cijfer	Voed- dings- waren	Prodo- ten excl. voed- dings- waren
Aantal producten	56	34	22
1950 Maandgemiddelde	377	354	414
1951 Maandgemiddelde	413	378	467
1951 April	414	376	475
Mei	415	374	479
Juni	416	375	490
Juli	416	377	476
Augustus	415	378	475
September	417	382	472
October	419	387	469
November	421	390	468
December	422	392	467
1952 Januari	424	395	467
Februari	424	397	466
Maart	421	392	463
April	416	388	459
Mei	412	387	450
Juni	413	390	448

ALGEMEEN INDEXCIJFER DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

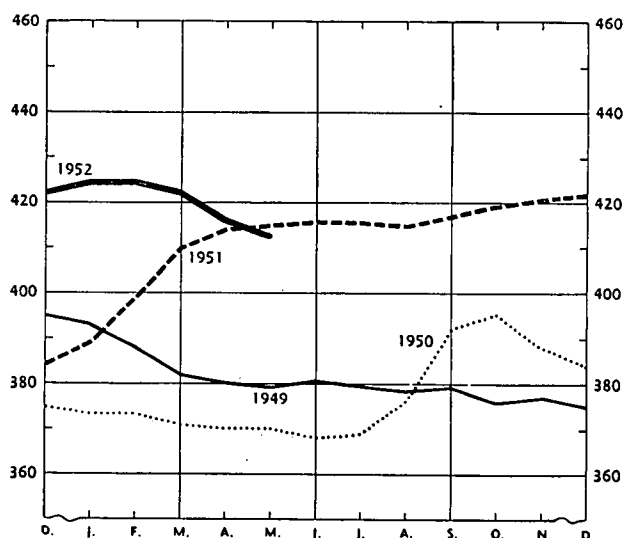
TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Januari	390	366	456	477
Februari	384	364	471	470
Maart	378	360	479	457
April	373	362	478	450
Mei	372	365	473	
Juni	366	365	475	
Juli	364	379	469	
Augustus	363	396	467	
September	361	417	464	
October	361	423	473	
November	361	426	473	
December	365	438	477	

ALGEMEEN INDEXCIJFER DER KLEINHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Januari	393	373	389	424
Februari	388	373	399	424
Maart	382	371	410	421
April	380	370	414	416
Mei	379	370	415	412
Juni	381	368	416	
Juli	379	369	416	
Augustus	378	376	415	
September	379	392	417	
October	376	395	419	
November	377	388	421	
December	375	384	422	

PRODUCTIE

I — STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Algemene Directie der Mijnen).

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN									
	GEMIDDELD AANTAL AANWEZIGE ARBEIDERS		NETTO-HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. t.)						Gemidd. aantal extractie-dagen	Voorraad einde maand (duiz. tonnen)
	ondergrondse	onder- en bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936-1938 Maandgemiddelde	87.252	125.866	408	353	640	451	541	(1) 2.425	24,0	1.502
1950 Maandgemiddelde	92.154	133.320	387	276	563	372	677	2.275	23,8	(2) 1.031
1951 Maandgemiddelde	94.417	132.962	405	299	597	399	772	2.472	24,4	(2) 225
1951 Februari	90.289	129.031	314	221	548	304	729	2.116	22,2	529
Maart	95.202	134.608	457	304	620	436	818	2.635	25,5	353
April	95.622	134.919	425	320	615	413	795	2.569	24,7	260
Mei	96.214	135.291	416	313	604	406	755	2.494	23,8	233
Juni	93.277	132.134	437	322	601	424	789	2.598	25,5	234
Juli	91.139	129.332	352	236	477	336	710	2.111	21,3	212
Augustus	92.175	129.759	383	308	601	370	745	2.407	24,6	224
September	93.987	131.853	387	305	585	403	730	2.410	24,2	212
October	96.065	134.102	446	338	668	447	829	2.728	26,7	222
November	100.389	138.891	431	327	642	417	820	2.637	24,8	236
December	100.268	138.763	392	294	594	419	761	2.460	23,2	225
1952 Januari	100.017	137.850	436	331	650	435	817	2.669	25,4	223
Februari	99.550	137.088	400	313	634	421	839	2.607	24,6	235
Maart	100.364	138.361	445	331	657	437	870	2.740	25,8	446
April	99.032	137.280	413	314	617	417	797	2.558	24,6	

(1) Inbegrepen 32.000 ton voorkomende van het bekken van Namen. De koolmijnen, die deel uitmaakten van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi. — (2) Op 31 December.

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (einde tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duizenden tonnen)		
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Afgewerkt ijzer en staal
1936-1938 Maandgemiddelde	451	3.831	113	855	(1) 37	261	253	202
1950 Maandgemiddelde	382	4.157	85	526	(2) 45	308	310	246
1951 Maandgemiddelde	509	4.613	150	718	(2) 49	404	417	324
1951 Februari	435	4.504	146	758	49	368	383	306
Maart	511	4.521	175	717	49	411	423	330
April	504	4.568	167	711	49	407	422	334
Mei	521	4.561	142	744	49	404	410	316
Juni	494	4.575	132	680	49	408	433	341
Juli	509	4.617	109	673	49	389	390	278
Augustus	536	4.631	130	698	49	413	429	328
September	515	4.674	148	699	49	406	404	321
October	541	4.741	173	727	49	429	460	365
November	524	4.749	171	768	49	413	426	326
December	541	4.759	158	764	49	421	423	324
1952 Januari	550	4.819	179	753	49	439	450	352
Februari	515	4.834	168	780	50	408	427	334
Maart	552	4.827	131	726	50	440	460	352
April	528	4.843	114	642	v 48	v 412	v 431	v 325

(1) Op 31 December 1938. — (2) Op 31 December.

II — TEXTIELNIJVERHEID

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

56

TIJDVAK	SPINNERIJ (tonnen)						PRODUCTIE VAN RUWE WEEFSELS VAN GETOUW GEVALLEN (VOOR EIGEN REKENING, VOOR OPENBARE LOONDIENTSTEN EN VOOR ORDERS)(t.)					
	vlas-garen	jute-garen	hennep-garen	katoengaren		wollen garen		vlas	jute	katoen	wol	rayonne
				fijn-spinnerij	kaard-spinnerij	kamwol	kaardwol					
1950 Maandgemiddelde	791	4.331	201	7.174	1.029	1.759	1.590	642	3.239	6.122	2.200	516
1951 Maandgemiddelde	1.020	5.603	253	8.187	675	1.453	1.309	652	3.824	6.586	2.092	527
1951 Januari	1.074	5.094	333	7.853	1.170	2.017	1.650	808	3.692	7.482	2.493	637
Februari	937	5.388	297	8.099	1.159	1.998	1.626	805	3.596	7.410	2.509	656
Maart	994	5.799	275	9.438	1.293	1.943	1.789	871	3.884	8.050	2.676	746
April	1.014	5.612	322	8.359	730	1.715	1.820	806	3.669	7.622	2.703	705
Mei	917	5.229	293	8.527	627	1.627	1.580	744	3.481	7.202	2.479	627
Juni	1.092	6.235	275	8.326	569	1.406	1.551	767	4.130	6.809	2.259	587
Juli	826	5.222	229	6.962	433	771	980	623	3.661	5.173	1.714	393
Augustus	1.005	5.542	177	8.140	402	1.054	1.077	514	3.612	5.609	1.866	476
September	1.093	5.662	187	8.109	499	1.096	955	549	4.057	5.497	1.682	400
October	1.185	6.103	257	8.474	409	1.268	1.047	513	4.091	6.195	1.765	383
November	1.009	6.049	171	8.925	421	1.365	930	556	4.087	6.340	1.585	386
December	1.091	5.333	216	8.039	391	1.180	697	564	3.920	5.630	1.300	305
1952 Januari	1.125	6.077	188	9.014	391	1.089	729	585	4.044	6.011	1.391	393
Februari	v 1.104	5.904	208	6.299	400	1.110	752	594	4.263	5.618	1.416	527
Maart	v 961	57.99	219	6.011	411	1.122	900	565	4.249	5.470	1.435	370

(1) Incl. de jutetapjten. — (2) Incl. wollen dekens en tapjten.

III — DIVERSE PRODUCTIES

56

Bron : *Ministerte van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).*

TIJDVAK	CEMENT	KALK (tonnen)	KALK- STEEN	SYNTHETISCHE AMMONIAK EN DERIVATEN		SAMENGE- STELDE MEST- STOFFEN (tonnen)	PAPIER		BAKSTEEN	
				(tonnen primaire stikstof)	(tonnen stikstof in de afgewerkte mest- stoffen)		Papier (tonnen)	Karton (tonnen)	Gewone baksteen (duizenden stuke)	i/d. dag. komende steen
1938 Maandgemiddelde	250.000	(1) 117.382	(1) 155.538	13.113	12.235	4.860	15.462		152.641	14.341
1950 Maandgemiddelde	296.436	105.219	139.799	15.972	14.902	6.209	23.458	1.641	194.587	13.838
1951 Maandgemiddelde	366.286	140.289	195.831				23.255	3.904		
1951 Februari	322.928	155.135	160.251	13.769	12.565	10.940	23.667	4.398	111.667	16.146
Maart	390.363	131.538	171.755	16.325	14.628	10.629	25.995	4.541	104.505	12.891
April	377.316	127.082	187.971	14.555	12.920	6.042	22.740	4.778	122.461	14.565
Mei	384.899	85.706	187.308	16.667	15.218	3.313	22.809	3.870	216.406	12.141
Juni	393.648	128.809	236.090	16.307	15.342		22.742	4.743	256.532	13.827
Juli	380.805	132.897	216.473	16.697	15.855	1.137	18.993	4.123	269.675	13.781
Augustus	395.901	146.294	235.962	16.951	15.802	3.471	21.887	3.895	254.713	13.766
September	398.837	176.394	203.445	13.787	15.232	6.179	23.810	3.700	252.966	13.889
October	418.216	159.471	251.163	16.206	15.218	8.629	24.963	3.660	253.053	13.562
November	366.032	146.019	199.908	17.216	16.085	6.512	22.771	3.667	188.590	12.212
December	325.902	143.490	170.039	18.004	16.627	8.005	20.169	3.302	160.705	12.268
1952 Januari	275.475	129.884	143.616	17.879	16.290	10.703	22.109	4.161	137.027	9.997
Februari	200.452	142.396	123.721	17.342	16.432	9.788	19.224	3.121	114.369	7.926
Maart	340.871	150.327	163.997	17.739	16.233	16.560	18.848	3.075	99.785	10.909
April	369.650	138.327	175.226				17.796	2.644	102.307	9.985
									113.748	

(1) Maandgemiddelde 1937-1938-1939.

Bron : *Bestuur der Douanen en Accijnzen.*

TIJDVAK	SUIKER				BIER- BROUWE- RIJEN	DISTIL- LEER- DERIJEN	LUCIFERS	VISSERIJ				
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffi- neerde suiker) einde maand (tonnen)	In consumptie gebracht				Aange- geven grondstoffen (hoeveelheid meel en suiker) (tonnen)	Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	Productie (miljoenen stukken)	Verkoop van vis (2) in de vismijnen te Oostende, Blanken- berge, Zeebrugge en Nieuwpoort	
	Ruwe suiker	Geraffi- neerde suiker									Hoeveelh. (tonnen)	Waarde (duiz. fr.)
1936-1938 Maandgemiddelde	17.493	17.183	120.910	20.667	(1) 16.412	35.046	4.421	2.260	7.189			
1950 Maandgemiddelde	34.458	14.372	138.634	21.748	11.629	24.213	4.851	3.243	28.489			
1951 Maandgemiddelde	21.084	15.716	123.901	20.015	11.963	23.569	5.277	3.256	32.520			
1951 Februari	—	13.507	156.048	20.567	10.760	21.439	5.718	3.577	37.711			
Maart	—	18.893	126.879	18.852	12.760	27.751	5.996	3.891	35.281			
April	—	13.627	111.573	17.543	12.237	26.256	6.019	3.182	33.452			
Mei	—	16.359	119.634	16.330	13.691	18.483	5.873	3.822	27.041			
Juni	—	14.315	118.446	17.688	14.690	22.175	6.499	3.100	23.718			
Juli	—	12.300	99.834	18.731	12.923	18.884	4.392	2.727	26.813			
Augustus	—	12.719	69.183	21.693	13.362	17.527	4.028	2.635	28.083			
September	7	12.484	25.486	37.631	11.890	21.717	4.109	2.525	26.675			
October	97.041	20.475	80.934	17.080	10.464	35.638	5.949	3.582	37.159			
November	139.403	24.293	183.778	18.104	11.423	27.192	4.803	2.935	33.458			
December	11.610	16.302	191.362	15.253	10.367	17.545	4.035	3.200	39.757			
1952 Januari	—	18.400	177.444	17.297	10.890	23.839	4.535	2.892	38.825			
Februari	—	19.920	162.273	15.188	10.516	26.271	4.519	3.857	34.494			
Maart	—	19.189	157.157	16.218	12.850		4.504	5.038	44.737			
April	—	16.390	146.632	16.163	13.128		5.001					

(1) Inbegrepen Groothertogdom Luxemburg.

(2) Excl. haring, sprot en garnalen. In 1936-1938, enkel verkoop op de mijn te Oostende.

IV — ELECTRISCHE ENERGIE (*)

(duizenden kWh)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand — Bestuur van Energie.

58

TIJDVAK	Voortbrenging (1)				Invoer	Uitvoer	Totale stroomhoeveelheid opgenomen door het net [7] = [4]+[5]-[6]
	Centralen van de voortbrengers-verdelers		Centralen van de industriële zelfvoortbrengers	Totaal voor België [4] = [1]+[2]+[3]			
	Gemeentebedrijven [1]	Particuliere maatschappijen [2]					
1936-1938 Maandgemiddelde	20.361	189.899	227.802	438.062	5.472	2.168	441.366
1950 Maandgemiddelde	31.204	387.592	287.939	706.735	12.092	4.653	714.174
1951 Maandgemiddelde	32.564	428.949	329.941	791.454	17.966	8.749	800.671
1951 Januari	39.553	479.532	326.059	845.144	14.067	13.219	845.992
Februari	34.893	422.925	291.024	748.842	23.182	11.962	760.062
Maart	35.875	453.328	326.737	815.940	20.728	5.441	831.227
April	32.532	419.314	315.104	766.950	16.847	2.504	781.293
Mei	29.423	402.867	310.924	743.214	29.974	4.354	768.834
Juni	28.903	399.319	311.326	739.548	30.801	7.707	762.642
Juli	24.094	377.596	300.945	702.635	17.327	5.284	714.678
Augustus	28.142	399.484	326.997	754.623	25.626	4.101	776.148
September	29.676	418.707	333.603	781.986	8.781	7.779	782.988
October	35.242	455.269	375.098	865.609	8.590	7.869	866.330
November	34.965	447.232	379.942	862.139	10.237	16.933	855.443
December	37.483	472.022	361.697	871.202	9.435	17.834	862.803
1952 Januari	38.473	469.744	394.498	902.715	14.991	25.294	862.412
Februari	33.707	410.774	380.598	825.079	4.960	16.607	813.432
Maart	32.605	401.897	387.939	822.441	10.029	16.205	816.265

(*) Aantal centralen in werking in het begin van het jaar 1949 : 258; begin 1950 : 247; begin 1951 : 238.

(1) Bruto-voortbrenging aan de klemmen der generatoren vermindert met het verbruik der hulpkringen in de centralen hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kW.

V — GAS

(Productie, Invoer en Uitvoer) (1)

(duizenden kubieke meters)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Middenstand — Bestuur van Brandstof en Energie.

59

TIJDVAK	Productie der gasfabrieken		Productie der cokesfabrieken			Productie van de steenkolenmijnen	Totaal in België geproduceerd gas [7]=[1]+[2]+[3]+[4]+[5]+[6]	Invoer	Uitvoer	Saldo : invoer min uitvoer [10] = [8]-[9]	Totaal in België beschikbaar gas [11] = [7]+[10]
	Regiebedrijven en verenigingen van gemeenten [1]	Particuliere vennootschappen [2]	Regiebedrijven [3]	Private vennootschappen							
				Productie bestemd voor de openbare voorziening [4]	Productie bestemd voor de nijverheid [5]						
1950 Maandgemiddelde	182	2.373	5.651	51.577	60.692	—	120.475	119	1.770	- 1.651	118.824
1951 Maandgemiddelde	62	1.174	5.562	57.687	75.413	3.759	143.627	38	2.202	- 2.164	141.463
1951 Februari	99	972	5.560	54.409	67.429	2.527	130.996	29	2.201	- 2.172	128.824
Maart	39	1.087	5.681	60.528	76.475	2.840	146.650	32	3.012	- 2.980	143.670
April	44	1.064	5.643	56.997	74.616	2.992	141.356	32	2.715	- 2.683	138.673
Mei	52	1.166	5.543	58.113	76.011	3.032	143.917	35	2.225	- 2.190	141.727
Juni	55	1.254	5.211	56.865	74.516	3.666	141.567	37	2.082	- 2.045	139.522
Juli	60	1.322	4.865	55.810	72.271	3.844	138.172	41	1.633	- 1.592	136.580
Augustus	59	1.294	5.028	56.953	77.055	4.684	145.073	45	1.642	- 1.597	143.479
September	56	1.259	5.235	56.894	73.970	4.642	142.056	46	2.005	- 1.959	140.097
October	46	1.111	5.829	60.112	81.285	4.336	152.719	43	2.281	- 2.238	150.481
November	37	984	5.497	55.656	78.850	4.330	145.354	37	2.349	- 2.312	143.042
December	37	1.055	6.020	60.066	80.432	5.311	152.921	44	2.219	- 2.175	150.746
1952 Januari	36	1.056	6.342	62.957	81.870	5.693	157.954	31	2.475	- 2.444	155.510
Februari	36	955	6.019	58.853	74.949	5.868	146.680	31	2.435	- 2.404	144.276
Maart	42	985	6.056	60.912	83.323	6.992	158.310	35	2.240	- 2.205	156.105
April	44	1.043	5.331	56.203	82.704	7.294	152.619	34	1.846	- 1.812	150.807

(1) Deze statistiek betreft de gasproductie verkregen door droge distillatie van de steenkolen in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige binding, gas uit de hoogovens en metaan worden gevoegd. Zij omvat eveneens de productie van metaan dat rechtstreeks uit de steenkolenmijnen komt, alsook het vloeibaar gemaakte petroleumgas dat in pijpleidingen wordt vervoerd; al die gassen dienen voor de openbare gasverdeling.

Onderhavige statistiek omvat niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas, gas uit de hoogovens, metaangas of vloeibaar gemaakt gas, die buiten de producerende fabriek worden vermeld met gas voortkomend uit de droge distillatie van steenkolen met uitzondering van het gas dat rechtstreeks aan de openbare distributie wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen, noch het kolengas of het andere gas, die voor de dekking van de eigen behoeften, voor het stoken der ovens, enz. worden gebruikt.

N. B. — a) De gasproductie vermeld in de kolommen (1) (2) (3) (4) (6) is voor de openbare voorziening bestemd.

b) De gasproductie vermeld in de kolom (5) is bestemd voor de rechtstreekse leveringen aan andere afdelingen van de vennootschappen waartoe de betrokken cokesfabrieken behoren of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

c) Het gasvolume voortgebracht door de cokesfabrieken en steenkolenmijnen wordt herleid tot 4.250 kcal, 0° C., 760 mm Hg.

d) De cokesfabrieken welke gas zowel voor de openbare verdeling als voor het directe industriële verbruik voortbrengen zijn begrepen in het aantal cokesfabrieken overeenstemmend met kolom 5. Het totaal aantal cokesfabrieken (particuliere maatschappijen die in 1951 gas produceerden) bedraagt 18

VERBRUIK (*)

I — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

A — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100

65

Bron : Nationale Bank van België.

MAAND	GROOTWARENHUIZEN						WINKELS MET BIJHUIZEN		COÖPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en diversen		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951
April	429	442	458	584	464	562	344	372	229	249	439	501	464	530
Mei	437	404	471	538	450	527	347	376	228	248	432	504	479	467
Juni	407	441	418	521	478	571	366	375	242	264	445	497	392	417
Juli	447	431	419	495	568	595	498	367	230	204	630	450	459	367
Augustus	362	318	400	511	528	600	388	405	225	210	457	480	410	360
September	779	387	661	589	613	575	491	400	244	225	577	489	921	472
October	515	580	489	568	518	601	363	416	241	242	428	534	510	562
November	440	477	456	495	791	864	328	399	230	229	445	528	476	439
December	497	521	504	583	830	961	447	v 466	258	251	588	618	554	487
	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952
Januari	614	439	641	552	555	521	445	v 400	224	v 271	564	536	795	566
Februari	617	364	772	599	550	507	439	v 387	227	v 229	545	542	866	586
Maart	515	443	666	598	647	560	409		265	v 244	565	v 538	713	v 573
April	442	497	584	614	562	590	372		249		501	v 536	503	

B — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1948 = 100

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

MAAND	Algemeen indexcijfer	GROOTWARENHUIZEN MET MENIGVULDIGE AFDELINGEN																				
		Voeding				Kleding					Meubilering			Huishouden			Tabak	Boek-papierhandel		Parfum.		
		Bederfelijk	Niet bederfelijk	Restaurant	Totaal	Stoffen per meter	Bovenkleding heren	Bovenkleding dames	Linnen, ondergoed, hemden en hoeden	Totaal (1)	Textiel	Meubelen, luchters	Totaal	Huishoud-artikelen	Huishoudtoestellen, elektriciteit	Totaal	Rookgerief	Boekhandel	Papierhandel	Totaal	Toilet	Spelen, speelgoed, sport, reis
1951 Februari	141	204	177	125	182	149	124	109	142	128	169	153	163	133	183	138	91	93	104	103	127	52
Maart	144	230	194	138	202	111	142	133	131	122	131	149	138	145	215	152	105	125	109	111	125	90
April	129	196	155	134	170	96	154	143	118	117	111	135	120	126	198	133	102	103	103	103	108	82
Mei	122	186	157	122	165	80	133	135	121	110	98	137	112	120	182	126	84	93	89	89	105	88
Juni	128	184	145	130	160	89	144	145	152	123	93	136	109	121	189	127	88	125	90	95	115	109
Juli	126	163	131	126	144	76	136	138	169	122	98	138	112	122	180	128	83	109	92	94	124	145
Augustus	115	174	136	130	152	55	81	108	106	88	87	127	102	129	207	136	88	106	162	154	117	110
September	123	186	147	126	161	73	107	120	106	99	101	163	123	120	264	134	81	98	204	189	111	68
October	140	207	162	141	179	91	163	190	145	139	110	139	121	123	272	137	85	114	117	116	112	130
November	151	203	176	148	184	77	122	137	130	119	96	127	107	111	236	123	97	272	161	177	116	552
December	174	258	220	168	230	70	125	136	175	141	99	142	115	147	285	160	195	274	232	238	157	368
1952 Januari	127	238	126	140	175	76	77	104	157	112	134	123	130	112	190	119	94	107	162	119	106	48
Februari	121	256	126	138	182	74	73	84	110	92	111	150	125	117	217	127	95	107	106	106	107	52
Maart	131	262	131	146	188	93	132	123	114	108	117	149	128	127	205	135	93	104	105	104	108	77
April	137	237	132	143	178	87	185	171	136	130	106	159	125	122	205	130	92	112	106	107	115	119

MAAND	GROTE ONDERNEMINGEN GESPECIALISEERD IN KLEDING				COÖPERATIES											WINKELS MET BIJHUIZEN		GROOT HANDEL
	Algemeen indexcijfer	Heren	Dames	Ondergoed en bijkom. kleding-stukken	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voeding (behalve bakkerij)	Kleding	Meubilering	Huishouden	Tabak	Boekhandel, papierhandel	Parfumerie, weelde-artikelen	Restaurant tea-room	Verscheidende	Ondergoed, bijkom. kledingstukken, opschikartikelen	Schoenen	
1951 Februari	124	141	92	132	142	101	140	193	147	135	148	95	106	96	137	107	109	113
Maart	114	120	101	129	141	119	145	141	177	148	184	120	126	108	152	97	132	103
April	95	93	97	98	123	111	128	104	143	121	190	184	112	104	142	91	111	91
Mei	90	93	85	80	120	111	128	92	121	124	107	166	111	115	148	111	121	93
Juni	73	74	71	83	119	118	130	77	107	105	116	198	113	103	156	107	106	94
Juli	71	67	74	130	109	107	120	69	124	98	120	198	106	116	126	124	129	88
Augustus	46	46	48	58	118	110	129	66	104	115	137	328	111	113	169	103	86	105
September	63	60	69	69	127	120	133	102	193	133	131	299	101	115	142	85	103	110
October	119	114	113	101	139	128	146	117	151	144	154	170	129	110	175	99	99	103
November	78	72	88	91	130	121	140	93	129	138	152	224	138	109	165	91	104	104
December	81	70	103	90	151	135	167	109	153	147	252	221	136	137	167	128	136	101
1952 Januari	85	88	74	194	109	93	127	70	114	86	91	134	97	94	152	88	99	v 104
Februari		51	48	47	113	96	123	85	148	106	92	114	122	102	158	79	81	v 98
Maart		96	97	74												87	82	v 97
April		v 125	v 127	v 127												124	154	

(*) Voor het verbruik van suiker, zie tabel nr 56.

(1) Dit totaal omvat daarenboven de rubrieken : naaigereedschap, handwerken, linten en patronen; schoeisel; allerlei opschik-artikelen.

II — TABAKVERBRUIK (Productie en invoer)

Bron: Administratie der Douanen en Accijnzen.

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak
	(duizenden stuks)			(tonnen)
1936-38 Maandgemiddelde	16.187	49.414	430.048	1.097
1950 Maandgemiddelde	6.927	21.776	699.935	919
1951 Maandgemiddelde	6.385	25.887	711.922	822
1951 Maart	2.120	5.557	843.069	665
April	10.573	45.602	838.294	1.179
Mei	5.808	32.572	576.610	786
Juni	5.610	24.267	523.280	783
Juli	4.886	18.831	722.835	818
Augustus	6.030	25.343	692.163	893
September	6.641	27.389	700.483	781
October	8.811	32.605	725.172	893
November	8.674	32.622	668.325	799
December	7.628	32.714	818.012	814
1952 Januari	6.630	26.940	885.358	912
Februari	4.358	23.057	492.305	779
Maart	5.512	24.846	498.486	822
April	5.720	28.667	695.563	944
Mei	4.447	27.903	668.759	884

III — SLACHTINGEN IN DE 12 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

67

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
1936-38. Maandgemiddelde	16.561	698	12.242	26.679	6.462
1950 Maandgemiddelde	17.613	3.430	11.978	40.719	6.244
1951 Maandgemiddelde	18.338	3.674	11.297	32.607	6.186
1951 Februari	15.845	4.547	11.308	28.851	5.435
Maart	16.191	4.294	12.647	28.740	4.402
April	17.778	3.598	14.080	32.628	2.463
Mei	18.491	3.442	14.713	36.086	2.417
Juni	15.655	2.812	11.510	30.536	1.586
Juli	15.551	2.691	9.866	28.512	1.371
Augustus	20.073	3.753	12.431	34.298	2.247
September	17.993	3.201	9.654	28.839	4.737
October	22.733	3.814	10.937	39.654	14.818
November	19.387	3.289	8.797	31.062	12.889
December	19.495	3.236	7.673	31.664	12.276
1952 Januari	21.670	3.660	8.817	36.245	9.954
Februari	16.851	3.313	8.576	27.677	5.682
Maart	17.156	3.263	10.390	30.479	2.865
April	19.988	2.749	12.345	34.054	2.886

VERVOER

I — BEDRIJVGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken)

70

TIJDVAK	Ontvangsten						Uitgaven	Overschot der globale ontvangsten op de uitgaven	Bedrijfs- coëfficiënt
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen	Totaal	Tussenkost van de Staat (2)	Algemeen totaal			
1938 Maandgemiddelde (1) .	73,8	146,6	5,2	225,6	—	225,6	238,9	— 13,3	105,9
1950 Maandgemiddelde . . .	245,1	459,4	32,5	737,0	120,8	857,8	847,6	10,2	98,8
1951 Maandgemiddelde . . .	249,8	571,4	33,5	854,7	120,8	975,5	958,2	17,3	98,2
1951 Januari	233,8	532,4	40,4	806,6	121,0	927,6	961,7	— 34,1	103,7
Februari	202,1	505,8	30,3	738,2	121,0	859,2	924,6	— 65,4	107,6
Maart	239,3	568,5	31,2	839,0	121,0	960,0	973,4	— 13,4	101,3
April	231,9	534,2	29,8	795,9	121,0	916,9	933,0	— 16,1	101,7
Mei	246,6	585,0	30,0	861,6	121,0	982,6	938,3	44,3	95,5
Juni	238,2	590,6	44,3	873,1	120,0	993,1	998,0	— 4,9	100,5
Juli	326,0	520,8	30,0	876,8	121,0	997,8	949,5	48,3	95,2
Augustus	303,2	559,9	32,4	895,5	121,0	1.016,5	959,3	57,2	94,4
September	271,2	557,5	30,1	858,8	121,0	979,8	953,8	26,0	97,3
October	248,1	646,5	34,9	929,5	121,0	1.050,5	996,9	53,6	94,9
November	221,4	656,6	31,4	909,4	121,0	1.030,4	955,8	74,6	95,6
December	236,1	598,4	36,7	871,2	120,0	991,2	954,5	36,7	96,3
1952 Januari	249,5	592,1	40,4	882,0	62,5	944,5	988,9	— 44,4	104,7
Februari	220,5	559,4	33,0	812,9	62,5	875,4	946,6	— 71,2	108,1
Maart	243,9	599,8	31,2	874,9	62,5	937,4	984,9	— 47,5	105,1

(1) Nord-Belge inbegrepen.

(2) Toelagen van de Staat voor de ontoersikbaarheid van tarieven en de verhoging van de prijs der brandstoffen te vergoeden.

(vervolg)

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1)				c) Transportstatistiek (2) 1° Algemeen spoorverkeer							
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN					
					Aantal (duizenden)	Reizigers-km. (miljoenen)	Vervoerde tonnen (duizenden)	Ton-km. (miljoenen)				
							Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal		
1938 Maandgemidd. (3)	388.982	114.745	90.665	479.647	16.004	511	6.169	186	154	88	428	
1950 Maandgemiddelde	296.111	94.630	49.696	345.807	18.079	537	5.055	199	166	90	455	
1951 Maandgemiddelde	335.279	106.728	60.912	396.191	18.722	604	6.008	237	207	108	552	
1951 Januari	323.645	117.570	60.170	393.815	20.106	600	5.846	227	211	111	549	
Februari	304.620	95.943	57.941	362.561	18.190	542	5.464	213	194	103	510	
Maart	348.816	116.465	62.461	411.277	19.227	608	6.198	244	206	126	576	
April	335.978	111.869	58.862	394.840	18.529	568	5.774	236	170	100	506	
Mei	327.282	107.306	62.316	389.598	19.850	639	5.868	235	190	113	538	
Juni	345.236	110.951	63.307	408.543	17.482	591	5.970	248	198	89	535	
Juli	304.493	90.312	56.223	360.716	17.675	661	5.594	216	208	118	542	
Augustus	336.495	101.595	55.493	391.998	17.665	659	6.032	235	214	125	574	
September	337.255	98.703	59.994	397.249	18.238	596	6.083	245	223	110	578	
October	386.097	113.352	66.559	452.656	19.506	610	6.981	275	232	111	618	
November	360.898	111.969	63.498	424.396	19.506	595	6.674	257	228	102	587	
December	312.529	104.702	64.123	376.652	18.787	583	5.615	215	206	93	514	
1952 Januari	309.731	115.422	57.484	367.215	20.928	635	6.030	230	231	110	571	
Februari	292.236	110.164	55.827	348.063	18.635	567	5.477	197	222	99	518	
Maart					18.851	590	6.038	220	240	102	562	

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

(2) Militair vervoer niet inbegrepen.

(3) Nord-Belge inbegrepen.

c) Transportstatistiek (1)

2° Vervoer der voornaamste zware goederen

A — Gezamenlijk verkeer

TIJDVAK	Ton-kilom. (miljoenen)	(duizenden tonnen)										
		Totaal	Landbouw- en voedingsproducten	Brandstoffen	Ertezen	Metaalwaren	Bouwmateriaal, glas en spiegglas	Producten der groefbedrijven zand, kiezel en aarde	Textiel leerlooier, kleding	Chemische en artsennikundige producten	Nijverheidsvetten en -oliën, petroleum, teer	Diversen
1938 Maandgemiddelde (2)	428	6.169	405	2.540	472	516	559	934	64	225	77	377
1950 Maandgemiddelde	455	5.055	300	1.897	418	643	412	662	38	249	80	356
1951 Maandgemiddelde	552	6.008	253	2.181	644	793	498	764	40	272	92	471
1951 Januari	549	5.846	221	2.379	617	846	409	511	40	289	109	425
Februari	510	5.464	204	1.982	609	736	437	634	39	278	84	401
Maart	576	6.198	187	2.378	589	863	491	711	36	332	92	519
April	506	5.774	162	2.279	483	785	465	740	24	265	87	484
Mei	538	5.868	191	2.206	567	816	494	795	22	241	89	447
Juni	535	5.970	122	2.231	631	757	534	875	22	254	90	454
Juli	542	5.594	115	1.883	685	779	514	809	21	256	86	445
Augustus	574	6.032	116	2.094	684	839	549	844	53	283	94	477
September	578	6.083	119	2.007	767	801	524	917	117	251	93	487
October	618	6.981	609	2.313	744	827	597	927	46	291	101	526
November	587	6.674	767	2.301	664	770	528	771	29	270	96	478
December	514	5.615	229	2.120	693	699	439	637	29	248	88	433
1952 Januari	571	6.030	189	2.339	662	913	460	546	32	304	110	475
Februari	518	5.477		2.256	657	794						
Maart	562	6.038		2.124	718	827						

(1) Militair vervoer niet inbegrepen

(2) Nord-Belge inbegrepen.

I — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN (ende) II
 B — Belgisch binnenlands verkeer

70

TIJDVAK	Totaal	Land- bouw- en voe- dings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- mate- rialen, spiegel- glas	Produc- ten der groeven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leer- looier., kleding	Chemi- sche en artsenij- kundige produc- ten	Nijver- heids- vetten en -oliën, petro- leum, teer	Diversen	Nationale Maatsch. van Bourt- spoorweg.	Vervoerde ton- kilom. (dai- zenden)
1938 Maandgemidd. (1) ..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248	5.858	
1950 Maandgemiddelde ..	3.266	186	1.605	12	188	286	550	9	122	28	280	3.523	
1951 Maandgemiddelde ..	3.772	127	1.861	19	236	329	625	13	133	35	394	3.273	
1951 Maart	3.902	51	2.058	20	234	332	588	5	150	32	432	2.632	
April	3.808	46	1.988	18	254	331	607	4	122	33	403	2.669	
Mei	3.735	41	1.900	20	233	349	652	4	118	36	382	2.924	
Juni	3.909	32	1.935	20	266	364	728	4	126	40	394	2.997	
Juli	3.354	44	1.573	20	195	336	664	3	118	33	368	2.805	
Augustus	3.709	36	1.753	17	229	365	694	32	142	34	407	3.050	
September	3.766	53	1.708	20	229	355	757	69	126	39	410	2.961	
October	4.465	474	1.932	21	255	390	742	10	158	39	444	5.463	
November	4.231	550	1.909	17	249	329	611	4	132	33	397	6.388	
December	3.472	73	1.800	21	231	283	517	3	128	37	379	2.711	
1952 Januari	3.625	47	2.024	17	244	275	440	4	140	40	394	2.228	
Februari	3.244	37	1.886	15	236	198	351	4	128	37	352	1.657	
Maart	3.639	37	1.851	13	236	332	551	4	166	37	412	2.338	

(1) Nord-Belge inbegrepen, wat de N.M.B.S. betreft.

III — HAVENVERKEER

a) Haven van Antwerpen

Bronnen: Havendienst der stad Antwerpen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

71

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	AANGEKOMEN			VERTROKKEN			AANGEKOMEN			VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Belgische netto tonnen- maat (duizenden register- tonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen		Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m3)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (2)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m3)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (2)
				geladen	op ballast							
1936-1938 Maandgemidd. ...	988	2.008	1.072	837	151	1.072	3.917	1.317	568	3.762	1.268	593
1950 Maandgemiddelde ..	807	1.884	870	669	135	900	2.978	1.228	568	2.937	1.207	593
1951 Maandgemiddelde ..	952	2.209	1.261	798	165	1.169	3.611	1.535	695	3.677	1.554	877
1951 Mei	978	2.182	1.204	854	133	1.074	3.439	1.482	737	3.610	1.549	850
Juni	946	2.092	1.269	813	139	1.276	3.505	1.488	709	3.461	1.514	809
Juli	1.004	2.212	1.144	832	170	1.228	3.489	1.506	697	3.495	1.444	805
Augustus	950	2.213	1.187	767	181	1.228	3.423	1.446	667	3.511	1.484	849
September	902	2.026	1.303	732	172	1.122	3.456	1.521	674	3.455	1.407	815
October	1.001	2.341	1.347	844	158	1.238	4.023	1.646	697	4.179	1.691	939
November	950	2.406	1.434	756	183	1.009	3.991	1.632	678	4.089	1.693	1.027
December	945	2.420	1.515	768	173	997	3.957	1.659	640	3.820	1.578	994
1952 Januari	947	2.228	1.326	805	147	1.032	3.489	1.459	561	3.507	1.497	939
Februari	987	2.326	1.578	815	162	1.218	3.759	1.605	635	3.606	1.554	981
Maart	1.018	2.329	1.264	843	170	1.172	3.494	1.457	614	3.547	1.448	872
April	1.015	2.338	1.345	843	183	1.012	3.642	1.508	672	3.530	1.469	800
Mei	963	2.339	1.345	806	177	1.012	3.375	1.400	607	3.363	1.386	748

(1) Internationaal verkeer. — (2) Internationaal en binnenlands verkeer.

b) Haven van Gent

Bronnen: Havendienst van Gent en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART	
	AANGEKOMEN			VERTROKKEN			GOEDEREN (1) (duizenden metrieke tonnen)	
	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Gelost	Geladen
1936-38 Maandgemiddelde	169	177	208	170	178	92	174	152
1950 Maandgemiddelde	122	117	108	121	116	74	117	43
1951 Maandgemiddelde	153	125	129	155	125	83	147	71
1951 Mei	156	114	147	157	115	74	147	77
Juni	151	115	129	156	116	78	153	84
Juli	146	113	66	146	109	65	137	64
Augustus	166	137	164	167	144	83	204	73
September	134	115	128	131	113	80	146	94
October	149	122	151	153	124	88	188	74
November	159	126	106	159	129	71	164	58
December	183	167	139	185	157	85	133	74
1952 Januari	153	121	112	148	117	94	123	60
Februari	190	129	164	192	140	86	112	51
Maart	145	118	112	147	112	84	137	39
April	178	160	147	172	149	74	146	54
Mei	137	116	143	143	120	74	146	54

(1) Internationaal verkeer.

IV — ALGEMENE BEWEGING DER BINNENSCHIEPVAART

72

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	GELADEN SCHEPEN														
	Aantal					Duizenden metrieke tonnen					Millioenen ton-km.				
	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer
1950 Maandgemiddelde ...	6.020	2.435	1.814	317	10.586	1.437	905	609	72	3.023	150,9	50,3	39,6	9,0	249,8
1951 Maandgemiddelde ...	6.077	2.814	2.119	325	11.335	1.570	1.067	757	77	3.471	170,2	63,0	46,4	9,9	280,5
1951 Januari	4.961	1.890	1.422	282	8.555	1.321	785	584	70	2.760	138,5	40,0	30,0	7,7	216,2
Februari	5.766	2.451	1.695	297	10.209	1.445	966	657	72	3.140	167,5	56,1	36,0	9,2	258,8
Maart	6.477	2.853	2.138	323	11.791	1.649	1.098	796	80	3.623	179,8	64,2	46,1	9,9	300,0
April	6.335	2.854	2.259	360	11.808	1.627	1.119	835	87	3.068	180,7	63,5	48,9	11,1	304,2
Mei	6.146	2.789	2.283	314	11.532	1.532	1.092	768	69	3.461	174,3	62,3	51,2	9,2	297,0
Juni	6.404	2.814	2.257	304	11.779	1.645	1.105	766	66	3.582	180,5	66,5	48,9	7,9	303,8
Juli	5.650	2.850	2.306	281	11.427	1.473	1.069	791	61	3.394	163,1	65,2	51,7	8,4	288,4
Augustus	5.702	3.308	2.392	308	11.710	1.459	1.157	849	74	3.539	159,4	72,0	52,3	10,0	293,7
September	5.997	3.222	2.195	356	11.770	1.519	1.153	756	83	3.511	166,5	70,6	49,1	11,3	297,5
October	7.199	3.193	2.266	351	13.009	1.961	1.161	781	82	3.985	200,1	71,8	52,8	10,9	335,6
November	6.249	2.930	2.079	359	11.617	1.577	1.072	743	88	3.450	169,1	65,5	44,0	11,6	290,2
December	6.041	2.613	2.136	358	11.148	1.632	1.023	762	90	3.507	173,1	58,1	46,0	11,8	289,0
1952 Januari	4.625	2.051	1.627	311	8.614	1.242	782	631	74	2.729	133,9	42,1	39,4	8,8	224,2

BIJZONDERE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE MET HET BUITENLAND

SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMENE NOMENCLATUUR
AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913

75

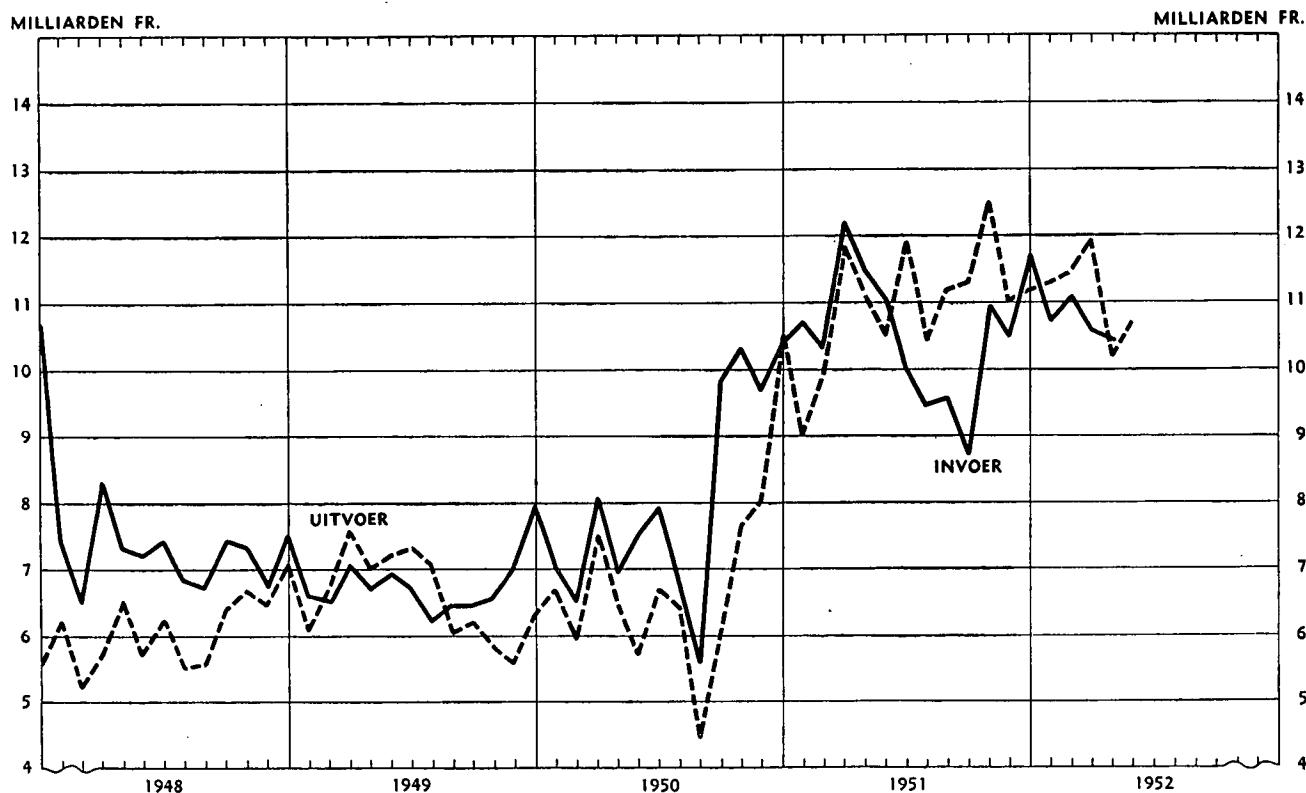
TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)					WAARDE (millioenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	UTVOER- (+) OF INVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UITVOER TOT INVOER IN PCT.	
	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel ver- werkte stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel ver- werkte stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver, gouden en zilve- ren munt				Totaal
INVOER														
1936-38 Maandgem.	1,0	331,5	2.473,8	62,1	2.868,4	3,1	407,8	1.112,4	459,6	35,7	2.018,6	704		
1950 Maandgemidd.	1,5	256,1	2.125,1	95,8	2.478,5	22,4	1.613,2	3.833,2	2.595,3	61,2	8.125,3	3.278		
1951 Maandgemidd.	1,7	287,8	2.785,6	110,8	3.185,9	27,9	1.917,1	5.336,4	3.236,5	82,3	10.600,2	3.327		
1951 Januari	2,4	250,9	2.301,6	101,6	2.656,5	28,4	1.719,5	5.834,6	3.008,8	62,3	10.653,6	4.010		
Februari	2,3	319,2	2.571,7	102,4	2.995,6	31,6	1.889,5	5.169,2	3.103,1	65,0	10.258,4	3.424		
Maart	2,1	365,1	2.787,6	119,8	3.274,6	31,0	2.490,8	5.805,7	3.804,4	89,5	12.221,4	3.732		
April	2,5	308,4	2.691,4	120,1	3.122,4	40,8	2.153,6	5.578,9	3.521,9	65,0	11.360,2	3.638		
Mei	2,2	296,2	2.696,9	118,6	3.113,9	39,5	1.964,4	5.417,8	3.562,5	79,0	11.063,2	3.543		
Juni	1,6	276,6	2.857,1	114,3	3.249,7	28,5	1.626,5	4.972,6	3.304,3	116,3	10.048,2	3.092		
Juli	0,5	220,6	2.592,6	109,7	2.923,4	9,9	1.453,5	4.838,7	3.001,2	68,1	9.371,4	3.206		
Augustus	1,0	253,6	2.845,1	101,4	3.191,1	20,1	1.584,1	5.053,4	2.894,6	86,7	9.638,9	3.021		
September	1,2	216,8	2.872,4	108,3	3.198,7	19,0	1.570,2	4.157,7	2.891,7	70,3	8.708,9	2.723		
October	1,0	312,5	3.049,7	117,8	3.481,0	18,2	2.308,8	5.178,1	3.332,2	99,3	10.936,6	3.142		
November	1,6	284,5	3.010,3	98,3	3.394,7	27,7	1.963,1	5.492,8	2.935,0	87,5	10.506,1	3.095		
December	1,9	330,2	3.048,7	102,1	3.482,9	32,3	2.173,2	6.162,1	3.230,3	97,4	11.695,3	3.358		
UITVOER														
1936-38 Maandgem.	0,5	54,4	1.447,0	410,5	1.912,4	5,6	99,4	831,0	902,1	21,1	1.859,2	972	-159,4	92,1
1950 Maandgemidd.	0,1	47,4	928,1	387,8	1.363,4	4,4	406,7	2.374,4	4.072,5	22,9	6.880,9	5.047	-1.244,4	84,7
1951 Maandgemidd.	0,9	54,4	1.092,8	540,3	1.688,4	28,0	608,4	3.317,4	7.063,0	30,5	11.047,3	6.543	+447,1	104,2
1951 Januari	0,1	51,5	950,1	488,5	1.490,2	2,7	553,0	2.979,3	5.463,9	19,0	9.017,9	6.051	-1.635,7	84,6
Februari	—	80,3	914,6	487,6	1.482,5	2,6	724,1	3.714,8	5.457,6	7,5	9.906,6	6.682	-351,8	96,6
Maart	0,1	77,5	1.019,2	575,0	1.671,9	4,6	703,8	4.079,9	6.944,7	37,6	11.770,6	7.040	-450,8	96,3
April	—	83,0	1.095,7	550,3	1.729,0	1,6	623,1	3.550,7	6.847,4	49,0	11.071,8	6.404	-288,4	97,5
Mei	0,1	46,1	1.026,4	547,8	1.620,4	3,9	445,9	3.064,5	6.972,9	34,8	10.522,0	6.493	-541,2	95,1
Juni	1,3	39,8	1.169,0	605,6	1.815,7	36,1	537,9	3.449,7	7.844,3	19,1	11.887,1	6.547	+1.838,9	118,3
Juli	2,6	28,0	1.102,9	490,6	1.624,0	71,7	506,7	3.023,0	6.800,7	20,1	10.422,2	6.418	+1.050,8	111,2
Augustus	4,3	43,3	1.187,7	550,7	1.784,3	79,6	625,4	3.163,5	7.275,7	24,9	11.169,1	6.260	+1.530,2	115,9
September	2,5	41,9	1.126,7	528,0	1.702,1	80,3	611,1	3.101,2	7.494,1	31,9	11.318,6	6.650	+2.609,7	130,0
October	1,0	54,9	1.246,5	592,9	1.895,3	33,0	665,7	3.379,5	8.365,7	32,7	12.476,6	6.583	+1.540,0	114,1
November	0,3	58,6	1.065,5	515,5	1.639,9	12,0	718,0	2.844,1	7.379,4	41,3	10.994,8	6.705	+488,7	104,7
December	0,1	45,1	1.170,8	510,1	1.726,1	7,4	553,7	3.279,5	7.242,2	47,6	11.130,4	6.448	-564,9	95,2

II — NOMENCLATUUR DER AFDELINGEN VAN DE BIJZONDERE HANDEL
VOLGENS DE TYPE-CLASSIFICATIE VAN DE INTERNATIONALE HANDEL (T.C.I.H.)

75

Tijdvak	0 - Voedings-waren	1 - Drank- en tabak	2 - Niet eetbare grondstoffen, behalve brandstoffen	3 - Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke producten	4 - Oliën en vetten van dierlijke of plantaardige oorsprong	5 - Scheikundige producten	6 - Fabrieken hoofdzakelijk gerangschikt volgens de grondstof	7 - Machines en vervoermateriaal	8 - Diverse fabrieken	9 - Niet elders genoemde goederen	Totaal	Gemiddelde prijs per ton (franken)	Uitvoer (+) of invoersaldo (-) van de handelsbalans (miljoenen franken)	Verhouding van uitvoer tot invoer in pCt.
Waarde (miljoenen franken)														
<i>Invoer.</i>														
1952 Januari	1.673	167	3.286	1.037	170	490	1.960	1.433	355	81	10.652	3.442		
Februari	2.231	136	2.939	1.205	153	506	2.131	1.335	374	60	11.070	3.271		
Maart	2.020	148	2.643	1.025	141	473	2.013	1.505	468	122	10.558	3.273		
April	1.838	165	2.522	1.044	181	498	2.105	1.597	433	100	10.483	3.112		
Mei											9.982	3.023		
<i>Uitvoer.</i>														
1952 Januari	394	17	798	491	232	885	7.092	1.079	286	19	11.293	6.975	+ 641	106,0
Februari	402	20	766	599	268	1.015	6.919	1.051	295	21	11.356	6.684	+ 286	102,6
Maart	458	20	708	495	204	871	6.956	1.776	347	12	11.847	7.031	+ 1.289	112,2
April	383	16	526	614	175	820	6.248	1.109	319	14	10.224	6.046	- 259	97,5
Mei											10.705	5.837	+ 723	107,2
Gewicht (duizenden tonnen)														
<i>Invoer.</i>														
1952 Januari	226	8,2	1.720	907	11,2	91	103	23,7	3,3	1,4	3.095	—	—	—
Februari	311	7,2	1.768	1.062	10,4	95	98	28,4	3,0	1,5	3.384	—	—	—
Maart	257	8,1	1.837	895	10,4	85	101	26,3	3,8	1,9	3.226	—	—	—
April	219	8,8	2.004	879	12,4	106	104	31,1	3,5	1,5	3.369	—	—	—
Mei											3.302	—	—	—
<i>Uitvoer.</i>														
1952 Januari	40	0,5	251	373	11,7	267	651	20,2	4,2	0,1	1.619	—	—	—
Februari	42	0,8	189	449	13,9	329	646	25,4	3,8	0,1	1.699	—	—	—
Maart	50	0,7	250	368	10,6	279	685	37,5	4,1	0,1	1.685	—	—	—
April	39	0,6	284	441	9,5	245	639	28,0	3,3	0,1	1.691	—	—	—
Mei											1.834	—	—	—

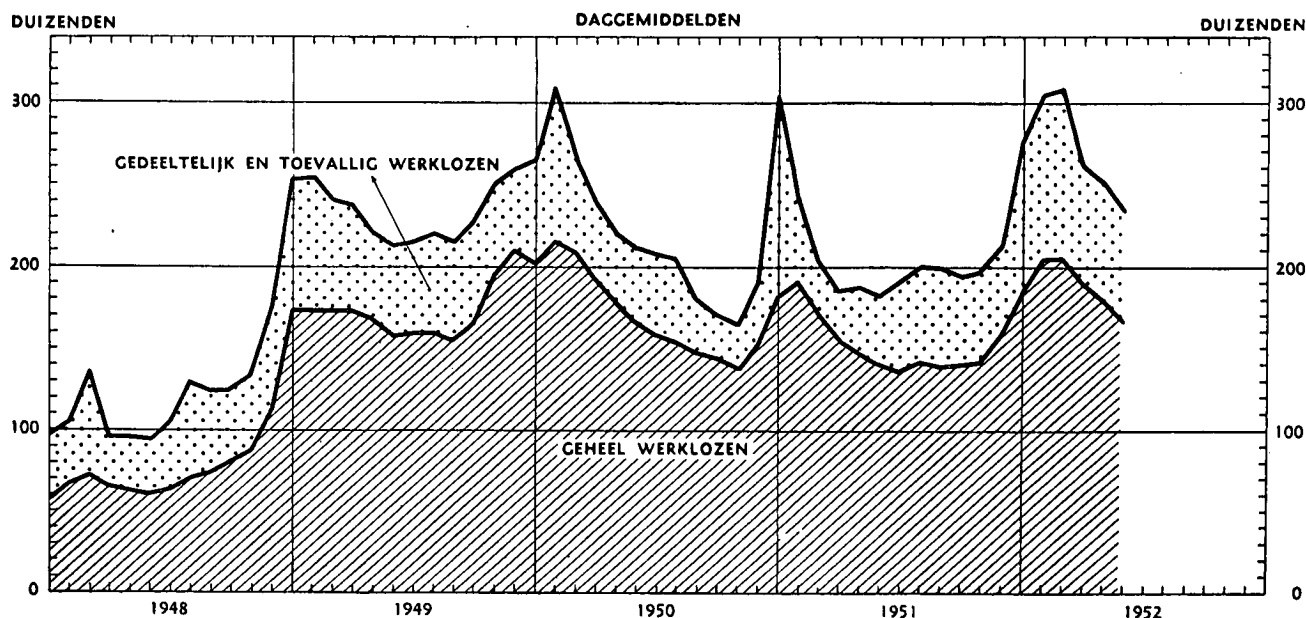
WERKLOOSHEID

I — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

Bron: Steunfonds voor Werklozen.

TIJDVAK	AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN						DUIZENDEN VERLOREN WERKDAGEN		
	INGESCHREVEN WERKLOZEN TIJDENS DE MAAND			DAGGEMIDDELDEN			geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal			
1951 Mei	173.118	143.495	316.613	140.362	42.068	182.430	3.233	962	4.195
Juni	169.311	148.294	317.605	135.517	55.181	190.698	3.259	1.320	4.579
Juli	185.333	183.043	368.376	141.242	58.947	200.189	4.095	1.702	5.797
Augustus	177.054	183.355	360.409	138.914	60.276	199.190	3.200	1.381	4.581
September	188.289	167.757	356.046	139.800	53.728	193.528	4.199	1.606	5.805
October	175.012	172.520	347.532	140.795	56.340	197.135	3.246	1.293	4.539
November	194.620	156.200	350.820	156.794	56.451	213.245	3.773	1.352	5.125
December	231.181	298.130	529.311	185.265	92.840	278.105	5.202	2.612	7.814
1952 Januari	242.402	261.388	503.790	203.494	101.085	304.579	4.892	2.439	7.331
Februari	240.822	264.172	504.994	204.324	103.017	307.341	4.919	2.466	7.385
Maart	238.439	228.378	466.817	188.619	172.775	261.394	5.662	2.186	7.848
April				180.287	73.081	253.368			
Mei				166.020	68.231	234.251			

AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN

II — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

Bron: Steunfonds voor Werklozen.

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Hennegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											
Daggemiddelde der maand													
1951 Mei	—	—	23	182.430	48.093	34.504	31.934	37.609	14.967	7.534	4.961	354	2.474
Juni	—	—	24	190.698	47.434	36.672	31.435	42.541	16.323	9.078	4.585	353	2.277
Juli	—	—	29	200.189	47.474	37.446	33.779	48.132	15.880	10.057	4.751	367	2.303
Augustus	—	—	23	199.190	45.070	36.281	34.551	48.765	16.019	11.153	4.722	333	2.296
September	—	—	30	193.528	47.348	34.141	34.674	44.990	14.525	10.807	4.341	380	2.322
October	—	—	23	197.135	49.133	33.191	37.559	44.883	14.222	11.294	4.080	424	2.349
November	—	—	24	213.245	52.931	36.708	40.418	47.714	15.140	12.138	4.804	797	2.595
December	—	—	28	278.105	62.100	46.400	53.631	64.085	23.091	15.685	7.586	1.780	3.747
1952 Januari	—	—	24	304.579	65.823	51.145	56.077	67.166	26.075	18.422	9.766	4.247	5.853
Februari	—	—	24	307.341	65.918	51.758	54.080	69.182	26.190	19.869	9.819	4.645	5.980
Maart	—	—	30	261.394	62.438	42.906	48.121	62.417	19.939	14.773	6.449	977	3.374
April	—	—	22	253.368									
Mei	—	—	23	234.251									
Daggemiddelde der week													
1952 April	6	12	6	253.761	60.623	40.720	45.895	62.096	20.479	15.071	5.652	372	2.853
	13	19	5	253.343	59.468	40.965	47.268	61.689	20.145	14.907	5.588	323	2.900
	20	26	6	249.752	58.320	39.685	45.594	62.203	20.948	14.477	5.398	303	2.924
	27	4	5	257.261	57.879	40.108	48.621	65.131	21.308	15.291	5.587	259	3.098
Mei	4	10	6	235.041	54.778	37.555	42.176	59.761	18.764	13.915	5.080	263	2.749
	11	17	6	229.968	53.607	36.786	41.297	57.742	18.272	14.080	5.070	261	2.853
	18	24	5	241.471	54.412	38.324	45.087	61.472	19.060	14.625	5.083	253	3.155
	25	31	6	231.727	53.319	36.781	41.719	58.541	18.811	14.110	5.239	233	2.974
Juni	1	7	5	233.040	53.947	37.400	42.963	57.775	19.527	13.458	4.919	229	2.822

BANK- EN GELDSTATISTIEKEN

I — BELGIE EN BELGISCH-CONGO
ALGEMENE STATEN DER BANKEN (1)
(millioenen franken)

POSTEN	31 Jan. 1952	29 Feb. 1952	31 Maart 1952	30 April 1952
ACTIVA				
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	2.453	2.518	3.244	2.249
Daggeld	2.017	1.996	2.110	1.819
Bankiers	3.580	3.697	3.233	3.521
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	914	697	631	594
Andere te innen waarden op korte termijn	3.278	3.142	3.002	3.294
Wissels	42.518	41.814	43.191	43.168
a) Handelswissels (2)	9.370	9.309	10.248	9.920
b) Overheidsfondsen herdisconteerbaar bij de Nationale Bank van België	9.563	9.914	9.279	9.187
c) Overheidsfondsen mobiliseerbaar bij de Nationale Bank van België tot beloop van 95 pCt.	23.585	22.591	23.664	24.061
Prolongaties en voorschotten op effecten	794	751	707	675
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	8.800	8.700	8.103	7.835
Diverse debiteuren	14.587	15.327	14.412	14.521
Effecten	8.907	8.907	8.936	9.427
a) Belegde wettelijke reserve	228	228	230	231
b) Belgische overheidsfondsen	6.938	6.975	6.992	7.083
c) Buitenlandse overheidsfondsen	39	42	49	55
d) Bankaandelen	832	823	839	840
e) Andere fondsen	870	839	826	1.218
Diversen	1.947	2.288	2.698	3.256
Niet gestort kapitaal	4	4	4	4
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	89.799	89.841	90.271	90.363
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :				
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	2	2	2	2
Gebouwen	687	686	694	698
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiëlen	268	270	270	270
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiëlen	211	215	220	222
Materieel en meubilair	86	88	88	90
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	1.254	1.261	1.274	1.282
Algemeen totaal der activa...	91.053	91.102	91.545	91.645
PASSIVA				
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. <i>Opvraagbaar</i> :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeisers	373	301	313	349
Daggeld	—	—	5	4
Bankiers	8.549	8.851	7.915	7.070
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	1.756	1.672	1.203	1.179
Geaccepteerde wissels	8.799	8.701	8.112	7.840
Andere te betalen waarden op korte termijn	1.436	1.628	1.226	996
Crediteuren wegens wissels ter incasso	2.052	1.920	1.487	1.993
Deposito's en crediteuren	57.653	57.145	59.981	59.889
a) Dadelijk opvraagbaar aan en op ten hoogste 30 dagen	51.922	51.160	54.019	53.890
b) Op meer dan 30 dagen	5.731	5.985	5.962	5.999
Obligaties en kasbons	593	623	871	679
Nog te storten bedragen op fondsen en participaties	541	551	575	895
Diversen	3.888	4.275	4.411	5.156
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	85.640	85.667	86.099	86.050
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :				
Kapitaal	3.274	3.274	3.274	3.392
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	174	174	174	174
Wettelijke reserve (artikel 13, K. B. 185)	230	231	233	235
Beschikbare reserve	1.664	1.685	1.707	1.722
Reservefonds	71	71	58	72
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	5.413	5.435	5.446	5.595
Algemeen totaal der passiva...	91.053	91.102	91.545	91.645

(1) De globale staat bevat, wat de banken betreft welke haar bedrijvigheid gedeeltelijk in het buitenland of in de Kolonie uitoefenen, slechts de bestanddelen der activa en passiva van de Belgische zetels.

De saldi van de rekeningen geopend door deze laatste op naam van de in het buitenland of in de Kolonie gevestigde zetels zijn opgenomen onder de rubriek « Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen ».

(2) Om een betere gedachte te geven van de schommelingen van de handelswissels, werd beslist de portefeuille der Nationale Bank van België en parastatale instellingen aan wissels door de banken geherdisconteerd voortaan bekend te maken.

Het bedrag van deze wissels, dat niet bevat is in de handelswissels, beliep op 31 Januari 1952, 29 Februari 1952, 31 Maart 1952 en 30 April 1952 respectievelijk 7.435, 7.658, 7.467 en 6.796 millioenen franken.

WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

85

(miljoenen franken)

ACTIVA

	24-4-1952	30-4-1952	8-5-1952	15-5-1952	21-5-1952	28-5-1952	5-6-1952	12-6-1952	19-6-1952
Goudvoorraad.....	31.689	31.886	31.886	32.291	32.091	32.485	32.485	32.485	33.293
Tegood op het buitenland :									
a) in buitenlandse deviezen	1.393	1.430	1.517	2.010	2.004	1.343	1.791	1.792	1.792
b) in Belgische franken	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Vorderingen op het buitenland in het kader van betalingsaccorden :									
a) E.B.U. { met bijzondere provisie	11.130	11.130	11.130	11.130	11.130	11.130	11.130	11.130	11.130
zonder bijzondere provisie	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066
b) landen, leden van de E. B. U.	2.397	2.555	3.168	1.846	1.967	2.286	2.954	3.278	2.180
c) andere landen	645	648	665	679	701	701	711	699	683
Te ontvangen deviezen en goud	0,1	—	—	394	394	—	—	—	—
Debiteuren wegens termijnverkoop van deviezen en goud.....	1.623	2.134	2.433	2.927	1.517	1.317	1.309	1.309	1.555
Handelspapier op België.....	6.004	7.338	6.565	6.440	6.943	5.863	6.581	5.902	5.140
Voorschotten op overheidsfondsen	285	441	298	467	368	268	500	216	277
Overheidseffecten (art. 20 der statuten. Overeenkomst van 14 September 1948) :									
a) Schatkistcertificaten.....	8.225	8.645	8.555	8.210	7.725	9.045	8.580	9.130	8.880
b) papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	1.124	1.157	980	500	—	—	713	124	264
c) andere overheidseffecten	50	50	20	—	—	—	—	—	—
d) Luxemburgse schatkistcertificaten	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Deel- en pasmunt.....	207	193	280	292	288	290	260	263	257
Tegood bij de Dienst { Rekening A	2	2	2	2	2	2	2	1	2
{ Rekening B	751	724	712	723	728	678	678	718	690
Geconsolideerde vordering op de Staat (art. 3, § b van de wet van 28 Juli 1948) ..	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763
Overheidsfondsen (art. 18 en 21 der statuten)	1.306	1.314	1.423	1.470	1.373	1.382	1.392	1.400	1.415
Gebouwen, materieel en meubelen.....	740	740	740	740	740	740	740	740	740
Waarden van de Pensioenkassen van het Personeel.....	672	672	670	670	670	670	669	669	670
Diversen	459	449	477	420	509	555	492	459	404
	113.831	116.637	116.650	116.340	114.279	113.884	116.116	115.444	114.501

PASSIVA

	24-4-1952	30-4-1952	8-5-1952	15-5-1952	21-5-1952	28-5-1952	5-6-1952	12-6-1952	19-6-1952
Bankbiljetten in omloop.....	93.707	95.772	95.697	94.733	94.308	94.401	96.260	95.625	94.849
Rekeningen-courant :									
Schatkist { Gewone rekening	5	6	7	6	5	3	6	5	4
{ Rekeningen Accoord voor Economische Samenwerking.....	1.284	1.294	1.339	1.349	1.317	1.308	1.236	1.255	1.269
Banken in het buitenland : gewone rekeningen	454	366	337	357	334	316	478	474	409
Diverse rekeningen-courant	1.472	1.567	1.375	1.512	1.275	1.282	1.500	1.298	1.322
Verplichtingen tegenover het buitenland in het kader van betalingsaccorden :									
Landen, leden van de E. B. U.....	611	841	872	411	479	695	712	916	537
Andere landen { a)	302	306	246	282	264	217	192	155	168
{ b)	751	724	712	723	728	678	678	718	690
Totaal der verbintenissen op zicht... ..	98.586	100.876	100.585	99.373	98.710	98.900	101.062	100.446	99.248
Bijzondere provisie voor voorschotten E.B.U. :									
a) Bijzondere rekeningen (besl. 15-9-51)....	3.233	3.276	3.520	3.590	3.774	3.792	4.043	4.129	4.352
b) Openbare schatkist	7.897	7.854	7.610	7.540	7.356	7.338	7.087	7.001	6.778
Te leveren deviezen en goud	1.690	2.191	2.489	3.373	1.968	1.374	1.432	1.367	1.611
Crediteuren wegens termijn aankopen van deviezen en goud	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pensioenkassen van het personeel.....	672	672	670	670	670	670	669	669	670
Diversen	277	292	300	318	325	334	347	356	366
Kapitaal	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Reserves en afschrijvingsrekeningen....	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076
	113.831	116.637	116.650	116.340	114.279	113.884	116.116	115.444	114.501

MAANDSTATEN VAN DE BANK VAN BELGISCH CONGO

(miljoenen franken)

ACTIVA

	31-10-1951	30-11-1951	31-12-1951	31-1-1952	29-2-1952	30-4-1952
Goudvoorraad	1.625	1.634	1.656	1.672	1.706	1.712
Bijzondere rekening van de Kolonie (1) ...	105	105	105	105	105	105
Diverse kasmiddelen	34	39	40	35	37	33
Tegoed in postrekening	12	112	21	56	71	156
Banktegoed { in België	335	534	480	382	253	154
in 't buitenland	1.860	1.995	1.990	1.940	2.571	2.194
Effecten	508	508	500	500	500	500
Overheidspapier op de Kolonie, België en het buitenland	14.518	14.247	15.040	15.240	15.440	15.340
Wissels en ander handelspapier	1.735	1.795	1.776	1.658	1.691	1.774
Debiteuren	940	908	790	858	887	909
Gebouwen en materieel	63	67	43	45	48	48
Te ontvangen buitenlandse deviezen voor wisselcontracten op termijn	14	3	2	2	2	3
Debiteuren voor wisselcontracten op ter- mijn	809	754	705	624	632	632
Diversen	33	33	24	25	22	23
	22.591	22.734	23.172	23.142	23.965	23.583

PASSIVA

	31-10-1951	30-11-1951	31-12-1951	31-1-1952	29-2-1952	30-4-1952
Kapitaal	20	20	20	20	20	20
Reservefonds	49	49	52	52	52	52
Biljetten en munten in omloop	3.720	3.838	3.797	3.775	3.743	3.646
Crediteuren op zicht	14.803	14.916	15.305	15.525	16.242	16.104
Crediteuren op termijn	2.001	2.037	2.069	2.052	2.110	2.301
Crediteuren voor wisselcontracten op ter- mijn	14	3	2	2	2	3
Te leveren buitenlandse deviezen voor wisselcontracten op termijn	809	754	705	625	632	631
Onafgedane transfers en diversen	1.175	1.117	1.222	1.091	1.164	826
	22.591	22.734	23.172	23.142	23.965	23.583

(1) Art. 19 van de overeenkomst van 21 Juni 1935 voor de uitgifte van bankbiljetten en tekenmunten.

II — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

86

Banque de France
(millioenen franken)

DATUM	Goud-voorraad	Dadelijk opeisbare tegoeden in 't buitenland en tegoeden bij de Europese Betalingsunie	Disconto-portefeuille (1)	In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier (decreet van 17-6-1938)	Voorschotten		Schuld van de Staat tegenover de Bank		Bankbiljetten in omloop	Creditsaldi in rekening courant Totaal
					op effecten	met 30 dagen looptijd op overheidsfondsen	gezamenlijke schuld (2)	waarvan voorlopige voorschotten (3)		
1950 Jaargemiddelde ...	102.905	(4)	370.247	132.945	5.456	13.918	775.962	589.175	1.389.244	143.247
1951 Jaargemiddelde ...	188.948	141.068	487.944	191.151	6.510	19.278	797.088	584.792	1.676.806	169.552
1951 5 April	182.785	193.865	392.100	154.502	6.241	22.071	809.155	591.500	1.609.972	169.899
10 Mei	191.447	173.914	396.708	198.381	7.261	27.509	802.563	579.900	1.622.308	184.711
7 Juni	191.447	169.772	356.962	203.013	6.505	24.112	812.348	579.400	1.638.367	178.577
5 Juli	191.447	163.218	388.313	255.400	7.674	22.269	807.001	581.300	1.704.578	155.799
9 Augustus	191.447	155.607	441.561	259.659	6.255	23.095	812.260	575.500	1.739.831	161.666
6 September	191.447	142.160	405.286	255.264	7.328	21.712	810.314	591.000	1.768.637	141.704
4 October	191.447	131.168	524.799	266.098	7.625	24.387	810.154	591.900	1.821.228	156.911
8 November	191.447	76.095	736.195	170.281	6.927	16.259	785.923	587.900	1.812.922	177.156
6 December	191.447	28.231	706.897	215.066	6.702	17.926	761.788	585.300	1.775.489	147.988
1952 10 Januari	191.447	25.642	786.292	224.470	7.676	20.667	747.204	594.000	1.862.546	159.627
7 Februari	191.447	21.167	819.490	240.102	7.556	22.509	732.408	592.800	1.866.528	183.353
6 Maart	191.447	15.173	877.884	243.374	7.073	19.944	708.798	601.000	1.895.636	175.022
10 April	191.447	12.528	871.867	285.045	7.793	23.551	703.001	591.300	1.929.690	170.230
8 Mei	191.147	13.919	855.958	276.763	7.428	21.091	707.406	596.200	1.915.834	157.511
5 Juni	191.147	15.774	873.799	249.760	8.315	20.420	692.950	599.300	1.916.157	144.831

Discontorente { huidige : 4 pCt. sedert 8 November 1951.
vorige : 3 pCt. sedert 11 October 1951.

(1) Deze rubriek omvat de gediscoteerde binnenlandse wissels, de door het « Office des Céréales » gegarandeerde wissels en het gediscoteerd papier op het buitenland. Sedert 5 Januari 1950 bevat deze rubriek ook de « wissels voor mobilisatie van halflange crediten ».

(2) De gezamenlijke schuld omvat: 1° het tegoed van de Bank in haar postchèquerekeningen; de renteloze voorschotten aan de Staat; de voorlopige voorschotten door de Bank aan de Staat; de verhandelbare schatkistbons afgeleverd als tegenwaarde voor de goudoverdrachten aan het « Fonds de Stabilisation des Changes »; de voorschotten aan genoemd Fonds verstrekt krachtens de overeenkomst van 27 Juni 1949; de verbintenis van de Staat met betrekking tot het gouddeposito van de Nationale Bank van België; de verhandelbare bons van de « Caisse autonome d'Amortissement » (overeenkomst van 23 Juni 1928 en 7 December 1931); de verhandelbare schatkistbons (deelneming van de Staat aan het Internationaal Muntfonds en inschrijving op het kapitaal van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling); 2° met ingang van 6 Maart 1952: eveneens aangekochte schatkistbons; 3° met ingang van 10 April 1952: eveneens goudleningen aan het Stabilisatiefonds voor de Wisselkoersen.

(3) De voorlopige voorschotten omvatten namelijk: de « Voorlopige buitengewone voorschotten aan de Staat van 25 Augustus 1940 tot 20 Juli 1944 » die fr 426.000 miljoen bedragen.

(4) Gemiddelde van 5 Januari tot 12 October 1950 (Dadelijk beschikbare tegoeden in het buitenland): 105.398 miljoen frank; gemiddelde van 19 October tot 28 December 1950 (Tegoeden op zicht in het buitenland en tegoeden bij de Europese Betalingsunie): 147.083 miljoen frank.

Bank of England
(millioenen £)

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bankbiljetten in omloop (Issue Department)	Toegelaten biljetten-omloop (1)	Deposito's (Banking Department)				Verhouding van de metaalvoorraad van het Bank. Department tot het saldo van zijn deposito's pCt.	
	Gouden munten en baren (Issue Department)	Munten (Banking Department)	Door de Staat gewaarborgde fondsen	Disconto en voorschotten	Andere waarden	Totaal			Openbare organen		Andere deposito's	Totaal		
									Gewone rekening	Bijzondere rekening van de Schatkist (2)				Banken
1950 Jaargemiddelde .	0,36	4,77	519,8	22,4	26,6	568,8	1.287,4	1.328,4	14,7	195,6	292,2	94,3	596,8	7,7
1951 Jaargemiddelde .	0,36	0,84	341,4	14,8	26,8	383,0	1.342,4	1.382,7	16,0	4,2	297,6	88,5	406,3	10,2
1951 4 April	0,36	0,73	371,5	15,0	24,1	410,6	1.321,7	1.350,0	14,0	14,6	302,8	89,9	421,3	7,0
9 Mei	0,36	0,52	362,1	11,0	28,1	401,2	1.328,0	1.350,0	17,5	0,4	300,1	88,3	406,3	5,6
6 Juni	0,36	0,55	377,5	7,5	22,9	407,9	1.337,1	1.350,0	12,9	4,4	300,0	86,3	403,6	3,4
4 Juli	0,36	0,69	349,5	17,5	22,5	389,5	1.358,4	1.400,0	15,9	9,7	300,4	88,0	414,0	10,3
8 Augustus	0,36	0,54	348,9	4,1	30,4	383,4	1.393,9	1.425,0	15,9	0,3	287,1	93,7	397,0	8,1
5 September	0,36	0,28	318,6	23,0	24,3	365,9	1.353,5	1.400,0	17,3	3,2	279,0	95,1	394,6	11,9
10 October	0,36	0,70	342,1	40,0	24,2	406,3	1.352,1	1.400,0	18,8	0,1	300,2	94,2	413,3	11,8
7 November	0,36	1,24	330,9	13,1	42,4	386,4	1.357,6	1.400,0	16,6	0,2	300,4	95,4	412,6	10,7
5 December	0,36	1,63	360,6	15,7	23,8	400,1	1.383,7	1.400,0	14,1	1,1	296,2	89,0	400,4	4,6
1952 9 Januari	0,36	1,70	339,0	14,2	23,4	376,6	1.395,8	1.450,0	18,2	0,4	304,3	91,9	414,8	13,6
6 Februari	0,36	1,57	327,2	4,4	42,7	374,3	1.357,6	1.400,0	13,9	14,0	286,6	85,7	400,2	11,1
5 Maart	0,36	1,56	334,5	9,5	25,8	369,8	1.375,1	1.400,0	19,6	0,6	274,2	83,7	378,1	7,1
9 April	0,36	1,54	310,7	19,1	21,2	351,0	1.413,7	1.450,0	14,2	0,5	277,1	79,7	371,5	10,3
7 Mei	0,36	1,47	273,4	14,1	38,0	325,5	1.409,4	1.450,0	10,1	0,5	266,4	73,0	350,0	12,1
4 Juni	0,36	1,50	296,2	12,6	18,9	327,7	1.420,1	1.450,0	12,4	0,5	258,5	70,0	341,4	9,3

Discontorente { huidige : 4 pCt. sedert 12 Maart 1952.
vorige : 2 1/2 pCt. sedert 8 November 1951.

(1) Excl. de biljetten uitgegeven als tegenwaarde van het goud.

(2) Rekening Europese Samenwerking.

Nederlandsche Bank

(miljoenen gulden)

DATUM	Gouden munt en gouden muntmateriaal	Binnenlandse wissels, promessen, enz.	Vorderingen en geldwaardige papieren luidende in buitenlandse geldsoorten (1)	Buitenlandse betaalmiddelen	Voorschot in rekening-courant op onderpand, (incl. beleningen op effecten, goederen, celen) Schatstapier, door de Bank overgenomen van de Staat der Nederlanden ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	Boekvoering op de Staat der Nederlanden ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	Vorderingen in guldens, voortvloeiende uit betalingsaccorden (2)	Bankbiljetten in omloop		Rekening-courant saldo's						Saldo's luidende in buitenlandse geldsoorten (6)	
								Oude uitgiften	Nieuwe uitgiften	's Rijks Schatkist	Bijzondere rekening	Saldo's van banken in Nederland	Saldo's voortvloeiende uit betalingsaccorden (3)	Andere saldo's (4)	Andere saldo's van niet-ingezetenen (5)		
																	's Rijks Schatkist
1950 Jaargemiddelde	867	2,6	1.066	1,4	114	1.404	1.500	383	63	2.879	392	941	40	477	421	—	55
1951 Jaargemiddelde	1.178	106,6	848	4,1	164	1.507	1.500	287	50	2.786	63	1.550	41	322	163	110	544
1951 9 April	1.175	1,9	924	2,1	123	1.500	1.500	276	52	2.723	104	1.455	29	434	100	108	484
7 Mei	1.177	12,5	779	2,4	155	1.500	1.500	249	51	2.740	19	1.428	30	407	148	108	490
4 Juni	1.177	31,2	781	1,4	185	1.500	1.500	211	50	2.750	4	1.470	30	402	174	110	603
9 Juli	1.177	262,1	777	2,9	197	1.500	1.500	265	49	2.749	1	1.548	46	425	219	111	693
6 Augustus	1.177	311,8	764	3,8	206	1.500	1.500	296	48	2.772	28	1.626	25	404	181	114	705
10 September	1.177	282,0	812	4,3	214	1.500	1.500	265	47	2.771	32	1.685	26	289	127	114	767
8 October	1.177	200,2	867	6,0	234	1.500	1.500	297	47	2.802	35	1.722	33	256	129	114	724
5 November	1.182	150,0	908	8,5	222	1.500	1.500	293	46	2.844	44	1.745	35	231	117	114	634
10 December	1.182	93,2	1.000	8,1	202	1.500	1.500	281	46	2.843	98	1.762	40	260	125	114	452
1952 7 Januari	1.195	125,1	913	4,8	133	1.500	1.500	237	46	2.925	162	1.692	25	164	138	111	298
4 Februari	1.195	0,1	882	6,3	114	1.500	1.500	276	45	2.887	232	1.730	54	111	127	113	126
10 Maart	1.200	6,0	1.110	2,5	97	1.350	1.500	301	44	2.885	306	1.778	48	97	113	111	38
7 April	1.288	0,2	1.067	4,5	37	800	1.300	283	44	2.912	349	1.054	75	83	100	106	37
5 Mei	1.297	—	1.126	6,3	39	800	1.300	302	44	2.922	400	1.027	105	108	100	107	36
9 Juni	1.303	—	1.222	3,4	41	800	1.300	345	43	2.882	617	1.027	47	126	122	105	33

Discontorente { huidige: 3 1/2 pCt. vanaf 22 Januari 1952.
vorige: 4 pCt. sedert 17 April 1951.

(1) Vóór 2 Januari 1951 was deze rekening onderverdeeld in « Papier op het buitenland » en « Correspondenten in het buitenland ».

(2) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Vorderingen in guldens op vreemde circulatiebanken en soortgelijke instellingen ». Deze wijziging betekent dat deze rubriek voortaan enkel de vorderingen bevat die voortvloeien uit betalingsaccorden met het buitenland en waarvan de saldo's uitgedrukt zijn in guldens. De vorderingen die niet meer onder deze rubriek voorkomen zijn overgebracht onder de rubriek « Diverse rekeningen ».

(3) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Vrije saldo's van vreemde circulatiebanken en soortgelijke instellingen ».

(4) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Andere vrije saldo's ». Ingevolge de verdwijning van de rekening « Geblokkeerde saldo's » luidt deze rekening voortaan « Andere saldo's ».

(5) Deze rekening omvat de tegoeden in guldens van niet-residenten, niet voortvloeiende uit betalingsaccorden.

(6) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Crediteuren in vreemde geldsoort ».

Banque Nationale Suisse

(miljoenen Zwitserse franken)

DATUM	Goudvoorraad	Beschikbare tegoeden in het buitenland kennende dienen tot dekking	Binnenlandse wissels	Voorschotten op voorpand	Binnenlandse correspondenten	Bankbiljetten in omloop	Andere dadelijk opvraagbare verbintenissen	Dekkingspercentage
1950 Jaargemiddelde	6.176	297,4	88,7	23,3	11,3	4.249	2.119	101,67
1951 Jaargemiddelde	6.003	225,4	154,9	30,9	13,8	4.432	1.858	99,03
1951 7 April	5.978	239,1	164,7	26,6	7,3	4.337	1.941	99,03
7 Mei	5.977	244,5	162,9	32,9	10,4	4.359	1.932	98,89
7 Juni	6.028	216,1	141,1	30,7	10,7	4.327	1.963	99,29
7 Juli	5.999	200,0	110,0	32,2	10,8	4.406	1.811	99,73
7 Augustus	6.014	182,8	108,3	32,7	10,3	4.396	1.813	99,79
7 September	5.975	212,3	132,4	32,7	8,7	4.451	1.772	99,44
6 October	5.976	185,3	178,1	32,9	7,5	4.507	1.734	98,72
7 November	5.983	188,0	185,0	32,0	11,8	4.524	1.737	98,55
7 December	6.012	207,5	193,4	39,3	10,3	4.654	1.672	98,31
1952 7 Januari	6.003	227,2	245,4	39,5	7,6	4.740	1.645	97,56
7 Februari	5.935	234,5	205,3	22,1	7,7	4.495	1.770	98,48
7 Maart	5.893	270,3	209,1	20,5	9,2	4.503	1.761	98,41
7 April	5.913	250,4	200,6	26,4	7,2	4.514	1.754	98,33
7 Mei	5.835	301,5	204,5	33,4	12,7	4.514	1.739	98,15
7 Juni	5.821	286,2	200,2	33,9	9,9	4.503	1.710	98,29

Discontorente huidige: 1 1/2 pCt. sedert 26 November 1936.
vorige: 2 pCt. sedert 9 September 1936

Federal Reserve Banks
(*millioenen \$*)

86

DATUM	Reserves goudcertificaten			Andere reserves	Nationale overheidsfondsen	Bankbiljetten in omloop (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Verhouding reserves/dadelijk opeisbare verplichtingen
	Goudcertificaten	Fonds tot wederinkoop van biljetten (F. R. N.)	Totaal					
1950 Jaargemiddelde	22.143	533	22.676	247	18.411	23.001	18.315	54,9
1951 Jaargemiddelde	20.147	642	20.789	322	22.738	23.672	20.816	46,7
1951 4 April	19.948	618	20.566	344	22.914	23.050	21.064	46,6
9 Mei	19.891	623	20.514	323	22.544	23.179	20.795	46,9
6 Juni	19.883	626	20.509	291	22.653	23.335	20.439	46,1
11 Juli	19.845	666	20.511	304	23.093	23.730	20.724	46,3
8 Augustus	19.851	669	20.520	329	23.118	23.774	20.547	46,5
5 September	19.936	675	20.611	299	23.079	24.096	20.255	45,7
10 October	20.149	670	20.819	292	24.072	24.254	21.276	46,4
7 November	20.381	670	21.051	307	23.507	24.370	20.961	16,2
5 December	20.480	685	21.165	297	23.239	24.731	21.207	46,9
1952 9 Januari	20.835	719	21.554	373	23.452	24.785	21.210	48,1
6 Februari	21.074	708	21.782	423	22.614	24.388	20.927	48,3
5 Maart	21.386	706	22.092	396	22.514	24.408	21.353	48,9
9 April	21.416	699	22.115	357	22.494	24.385	20.796	48,1
7 Mei	21.412	690	22.102	349	22.329	24.364	21.546	48,2
4 Juni	21.426	676	22.102	309	22.378	24.628	21.257	

Discontorente { huidige: 1,75 pCt. sedert 21 Augustus 1950.
vorige: 1,50 pCt. sedert 13 Augustus 1948.

Sveriges Riksbank
(*millioenen Kr.*)

TIJDVAK (Jaargemiddelde of einde maand)	Goudvoorraad (1)	Meerwaarde van het goud	Zweedse Staatsfondsen en obligaties	Wissels betaalbaar in Zweden, beleningen en voorschotten in rekening-courant	Vreemde Staatsfondsen, wissels betaalbaar in het buitenland en opdraagbaar tegen bij vreemde banken en bankiers	Diverse activa (2)	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Diverse passiva (3)	Totaal emissierecht (4)	Verhouding in pCt. (5)	
								Staatsinstellingen	Handelbanken	Andere depositanten	Totaal			van de metaalvoorraad tot de biljettencirculatie	van de metaalvoorraad tot het emissierecht
1950 Jaargemiddelde	169	228	2.800	163	970	300	3.200	436	203	73	712	809	3.500	12,42	11,36
1951 Jaargemiddelde	276	372	3.419	226	1.001	200	3.568	612	432	57	1.102	865	3.825	17,90	17,20
1951 Maart	250	337	3.556	178	923	168	3.355	731	263	25	1.020	1.038	3.500	17,52	16,79
April	273	367	3.596	201	741	165	3.458	456	352	53	861	1.024	3.500	18,50	18,28
Mei	285	383	3.778	241	761	167	3.407	688	351	72	1.110	1.099	3.500	19,61	19,18
Juni	284	383	3.718	249	886	153	3.530	605	476	54	1.135	1.007	3.500	18,88	19,12
Juli	284	382	3.526	242	981	129	3.482	636	437	90	1.164	898	4.100	16,24	19,04
Augustus	283	382	3.454	267	822	211	3.577	459	550	72	1.081	857	4.100	18,59	16,22
September	283	381	3.351	247	955	227	3.636	822	288	55	1.165	739	4.100	18,26	16,20
October	295	397	3.054	238	1.281	217	3.755	529	625	48	1.202	622	4.100	18,43	16,88
November	300	404	3.128	244	1.422	282	3.823	858	508	61	1.428	622	4.100	18,41	17,17
December	334	451	2.821	247	1.594	304	4.090	528	522	60	1.110	649	4.400	19,19	17,84
1952 Januari	395	532	2.661	248	1.553	204	3.889	785	425	25	1.235	568	4.400	23,83	21,06
Februari	465	627	2.559	237	1.365	266	3.895	769	319	30	1.118	559	4.400	28,29	25,20
Maart	472	636	2.439	279	1.304	238	3.919	866	55	29	950	599	4.400	27,56	25,18
April	472	636	2.690	256	1.228	235	4.021	866	74	35	976	618	4.400	27,41	24,68
Mei	463	623	2.729	276	1.321	186	3.962	1.018	60	36	1.114	621	4.400		

Discontorente { huidige: 3 pCt. sedert 1 December 1950.
vorige: 2 1/2 pCt. sedert 9 Februari 1945.

- (1) De metaaldekking bestaat uit het gehele goudbezit in Zweden of in het buitenland berustend.
 (2) Vanaf October 1951, niet inbegrepen de nieuwe rekeningen: « Deelneming van Zweden in het Internationaal Monetair Fonds »: 517 millioenen Kr. en « Aandelen van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling, door Zweden ingeschreven, afbetaald gedeelte »: 103 millioenen Kr.
 (3) Vanaf October 1951, niet inbegrepen de nieuwe rekeningen « Internationaal Monetair Fonds »: 429 millioenen Kr. en « Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling »: 93 millioenen Kr.
 (4) Het emissiecijfer werd vastgesteld bij de wet van 3 Juni 1949 en 2 Juni 1950 op 3.500 millioenen Kr., bij de wet van 8 Juni 1951 op 4.100 millioenen Kr. en bij de wet van 14 December 1951 op 4.400 millioenen Kr.
 (5) Voor het berekenen der verhoudingen wordt de metaaldekking geraamd op basis van de goudprijs van de dag.

Discontovoet der voornaamste circulatiebanken (per 31 Mei 1952)

	Sedert	pCt.		Sedert	pCt.
België	13 September 1951	3,25 (1)	Nederland	22 Januari 1952	3,50
Bulgarije	27 Juli 1948	3,50	Noorwegen	9 Januari 1946	2,50
Denemarken	2 November 1950	5,—	Oostenrijk	6 December 1951	5,—
Duitsland	29 Mei 1952	5,—	Polen	1 Augustus 1947	6,—
Finland	16 December 1951	5,75	Portugal	12 Januari 1944	2,50
Frankrijk	8 November 1951	4,—	Roemenië	25 Maart 1948	5,—
Griekenland	12 Juli 1948	12,—	Spanje	22 Maart 1949	4,—
Groot-Brittannië	12 Maart 1952	4,—	Tsjechoslowakije	28 October 1945	2,50
Hongarije	1 November 1947	5,—	Turkije	26 Februari 1951	3,—
Ierland	23 November 1943	2,50	Verenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York)	21 Augustus 1950	1,75
Italië	6 April 1950	4,—	Zweden	1 December 1950	3,—
Joegoslavië	20 Augustus 1948	1,— tot 3,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50

(1) Disconto der bij een bank gedomincieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.

III — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL
Staten in duizenden Zwitserse goudfranken
 [eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)].

	29 Februari 1952			31 Maart 1952			30 April 1952		
		%		%		%		%	
ACTIVA									
I. Gouden baren en -munten....	386.887	43,2	438.453	43,4	461.428	41,3			
II. Kasmiddelen :									
In de Bank en in rekening-courant bij andere Banken	52.781	5,9	91.161	9,0	79.193	7,1			
III. Rentegevende call-gelden....	2.104	0,2	3.857	0,4	17.998	1,6			
IV. Herdiscontopapier :									
1. Handelswissels en bankaccepten	27.807	3,1	28.878	2,8	26.141	2,3			
2. Schatkistpapier	84.711	9,5	126.583	12,5	216.427	19,4			
V. Diverse wissels die op aanvraag kunnen mobil gemaakt worden	28.518	3,2	35.221	3,5	33.942	3,0			
VI. Termijngelden en voorschotten :									
1. Op ten hoogste 3 maanden ..	8.323	0,9	16.016	1,6	19.439	1,7			
2. Van 3 tot 6 maanden	3.058	0,4	30	0,0	—	—			
3. Van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—			
4. Van 9 tot 12 maanden	10.870	1,2	1.818	0,2	1.817	0,2			
5. Op meer dan één jaar	—	—	—	—	—	—			
VII. Effecten en diverse beleggingen									
1. Schatkistpapier :									
a) Op ten hoogste 3 maanden	115.688	12,9	95.067	9,4	89.059	8,0			
b) Van 3 tot 6 maanden.....	—	—	—	—	—	—			
c) Van 6 tot 9 maanden.....	—	—	—	—	—	—			
d) Op meer dan één jaar... ..	9.068	1,0	9.092	0,9	9.115	0,8			
2. Ander papier en diverse beleggingen :									
a) Op ten hoogste 3 maanden	46.786	5,2	43.060	4,3	44.477	4,0			
b) Van 3 tot 6 maanden.....	12.223	1,4	2.898	0,3	321	0,0			
c) Van 6 tot 9 maanden.....	—	—	6.457	0,6	15.830	1,4			
d) Van 9 tot 12 maanden.....	4.234	0,5	20.357	2,0	18.574	1,7			
e) Met meer dan één jaar looptijd	32.099	3,6	21.282	2,1	13.395	1,2			
VIII. Diverse activa	1.916	0,2	1.628	0,2	1.877	0,2			
IX. Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenkomsten van Den Haag van 1930 voor beleggingen in Duitsland (zie hieronder)	68.291	7,6	68.291	6,8	68.291	6,1			
Totaal activa...	895.364	100,0	1.010.149	100,0	1.117.324	100,0			

	29 Februari 1952			31 Maart 1952			30 April 1952		
		%		%		%		%	
PASSIVA									
I. Kapitaal :									
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal 200.000 aandelen van 2.500 Zwitserse goudfranken ieder... ..	500.000		500.000		500.000				
Aandelen waarvan 25 pCt. gestort	125.000	14,0	125.000	12,4	125.000	4,2			
II. Reserves :									
1. Wettelijke Reserve	6.813		6.813		6.813				
2. Algemeen Reservefonds	13.343		13.343		13.343				
III. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's (goud) :									
1. Circulatiebanken voor eigen rekening :									
a) Van 3 tot 6 maanden.....	—	—	—	—	—	—			
b) Op ten hoogste 3 maanden	6.891	0,8	6.892	0,7	6.894	0,6			
c) Dadelijk opvraagbaar	197.638	22,1	284.539	28,2	315.536	28,2			
2. Andere depositanten :									
Dadelijk opvraagbaar	13.603	1,5	13.594	1,3	13.594	1,2			
IV. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's : (diverse geldsoorten)									
1. Circulatiebanken voor eigen rekening :									
a) Van 9 tot 12 maanden....	—	—	—	—	—	—			
b) Van 6 tot 9 maanden.....	—	—	—	—	—	—			
c) Van 3 tot 6 maanden.....	23.656	2,6	3.512	0,3	16.265	1,5			
d) Op ten hoogste 3 maanden	192.117	21,4	244.108	24,2	304.710	27,3			
e) Dadelijk opvraagbaar.....	117.255	13,1	111.647	11,0	115.017	10,3			
2. Circulatiebanken voor rekening van andere depositanten :									
a) Op ten hoogste 3 maanden	41.472	4,6	47.592	4,7	47.604	4,3			
b) Dadelijk opvraagbaar	6.347	0,7	242	0,0	242	0,0			
3. Andere depositanten :									
a) Van 3 tot 6 maanden.....	—	—	—	—	—	—			
b) Op ten hoogste 3 maanden	22.631	2,5	20.938	2,1	22.852	2,0			
c) Dadelijk opvraagbaar	5.323	0,6	7.585	0,8	4.479	0,4			
V. Diversen	408.801	1,5	435.624	1,4	511.169	1,3			
VI. Verlies- en Winstrekening :									
Overdracht	2.926	0,3	2.926	0,3	2.926	0,3			
VII. Fonds voor eventuele lasten...	107.149	12,0	107.148	10,6	107.149	9,6			
Totaal passiva...	895.364	100,0	1.010.149	100,0	1.117.324	100,0			

Uitvoering van de accoorden van Den Haag van 1930 :									
In Duitsland belegde gelden :									
1. Vorderingen op de Reichsbank en de Golddiskontbank; wissels van de Golddiskontbank en van het bestuur der Spoorwegen; bons van het bestuur van het Postwezen (vervallen)	221.019		221.019		221.019				
2. Schatkistwissels en -bons van de Duitse Regering (vervallen)...	76.181		76.181		76.181				
Totaal...	297.200		297.200		297.200				
Deposito's op lange termijn :									
1. Deposito's van de Regeringen schuldeisers op rekening van de Annuïteitentrust (zie noot 2)...	152.606		152.606		152.606				
2. Deposito van de Duitse Regering	76.303		76.303		76.303				
Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenkomsten (zie Post IX hierboven).....	68.291		68.291		68.291				
Totaal...	297.200		297.200		297.200				

Noot 1 : Zijn in deze staat niet begrepen : het « earmarked » goud en de waarden die voor rekening der circulatiebanken en andere depositanten worden bewaard, de gelden aangehouden als Agent van de E.O.E.S. (Europese Betalingsunie) en die voor de dienst der internationale leningen, waarvan de Bank de lasthebber-trustee of financiële agent is.

Noot 2 : Op het totaal der deposito's van de Regeringen, die een vordering bezitten in de Rekening van de Annuïteiten-Trust, gelijkwaardig aan 152.606.250 Zwitserse goudfranken, ontving de Bank van de Regeringen wier deposito's gelijk zijn aan de tegenwaarde van 149.920.380 Zwitserse goudfranken, bevestiging dat zij haar niet uit hoofde van deze deposito's de transfer mogen vragen van hogere bedragen dan die waarvan zij zelf de terugbetaling en de overmaking door Duitsland in de door de Bank erkende munten zal kunnen verkrijgen.

IV — EUROPESE BETALINGSUNIE

Samenvattende tabel van de stand bij het begin der verrichtingen en bij het einde van elke verrekeningsperiode in duizenden rekeneenheden — iedere eenheid is gelijk aan 0,88867088 gram fijn goud

	Bij het begin der verrichtingen 1 Juli 1950	Na de verrichtingen voor elke verrekeningsperiode								
		Van Juli tot September 1950	December 1950	Maart 1951	Juni 1951	September 1951	December 1951	Februari 1952	Maart 1952	April 1952
ACTIVA.										
I. Beschikbare middelen.										
a) Bedrag verschuldigd door de regering der Verenigde Staten van Amerika (dollars)...	350.000	307.353	307.353	307.353	286.059	235.230	111.916	123.311	123.311	123.311
b) Goud in staven	—	—	—	—	—	17.105	100.291	153.994	215.214	216.179
c) Saldo in rekening-courant (dollars).....	—	30.958	47.852	58.112	65.908	9.646	4.575	28.492	—	5.914
d) Schatkistpapier van de Verenigde Staten van Amerika tegen de kostende prijs	—	—	48.936	4.105	—	—	—	—	—	—
	350.000	338.311	404.141	369.570	351.967	261.981	216.782	305.797	338.525	345.404
II. Nog uitstaande aanvangsdebetsaldi toegekend voor het boekjaar eindigende 30 Juni 1951.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	44.050	44.050	22.243	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	21.200	15.625	21.200	21.200	21.200	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk	150.000	70.264	—	—	—	—	—	—	—	—
	215.250	129.929	43.443	21.200	21.200	—	—	—	—	—
III. Bijzonder aan Duitsland verstrekt credit krachtens artikel 13 van de overeenkomst van 19 September 1950 (1).....										
	—	—	24.455	80.119	—	—	—	—	—	—
IV. Aan verdragsluitende partijen verstrekte leningen krachtens artikel 11 van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Denemarken.....	—	15.570	38.413	39.149	61.094	61.699	38.523	10.026	10.389	15.409
Duitsland	—	142.436	192.000	192.000	182.552	104.775	—	—	—	—
Frankrijk	—	—	—	—	—	—	167.978	351.068(3)	362.856(3)	361.761(3)
Italië	—	—	30.861	41.000	—	—	—	—	—	—
Nederland.....	—	11.492	75.466	118.800	175.599	157.073	23.070	—	—	—
Noorwegen	—	—	—	13.847	20.009	8.446	9.669	8.218	8.090	4.252
Verenigd-Koninkrijk	—	—	—	—	—	141.941	539.236	609.208	622.048	633.356
Zweden	—	—	—	30.251	44.304	—	—	—	—	—
Turkije	—	—	—	12.182	28.184	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	—	169.498	336.740	447.229	511.742	503.934	808.476	1.008.520	1.033.383	1.044.778
V. Leningen verstrekt aan de lidstaten als aanvangscreditsaldi, toegekend bij wijze van lening (2).										
Noorwegen	—	—	1.077	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Turkije	—	—	—	—	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	—	—	1.077	10.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
VI. Diversen										
	—	—	167	—	408	406	—	—	—	—
	565.250	637.738	810.023	928.118	920.317	801.321	1.060.258	1.349.317	1.406.908	1.425.182
PASSIVA.										
I. Werkkapitaal										
	286.250	286.250	286.250	286.250	271.575	271.575	271.575	271.575	271.575	271.575
II. Nog uitstaande aanvangscreditsaldi toegekend als schenkingen voor het boekjaar eindigende 30 Juni 1951.										
Oostenrijk	80.000	72.049	42.561	—	—	—	—	—	—	—
Griekenland	116.000	73.509	44.218	22.380	—	—	—	—	—	—
IJsland	4.000	2.127	691	97	—	—	—	—	—	—
Nederland.....	30.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	50.000	39.390	—	—	—	—	—	—	—	—
	279.000	187.075	87.470	22.477	—	—	—	—	—	—
III. Van verdragsluitende partijen verkregen leningen krachtens artikel 11 van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	—	—	—	61.243	147.391	201.313	201.313	201.313	201.313	201.313
Duitsland	—	—	—	—	—	—	43.298	99.669	117.566	134.109
Frankrijk	—	144.810	158.180	187.443	149.633	87.825	—	—	—	—
Griekenland	—	—	—	—	—	188	—	—	—	—
IJsland	—	—	—	—	—	—	20	45	42	—
Italië	—	2.351	—	—	12.087	91.506	123.000	123.000	123.000	123.000
Nederland.....	—	—	—	—	—	—	104.475	124.035	138.603	138.603
Portugal	—	15.839	25.401	38.744	36.541	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000
Zweden	—	—	—	—	—	2.788	111.679	148.017	149.091	145.000
Zwitserland	—	—	—	26.494	11.122	63.399	95.962	115.523	112.996	108.557
Turkije	—	1.413	5.250	—	—	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk	—	—	247.472	305.427	291.968	—	—	—	—	—
	—	164.413	436.303	619.351	648.742	489.019	617.272	834.042	870.043	892.582
IV. Van verdragsluitende partijen verkregen lening krachtens artikel 13 (b) van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	—	—	—	—	—	40.072	139.994	197.170	222.599	222.599
Italië	—	—	—	—	—	—	16.332	23.275	23.202	22.687
Portugal	—	—	—	—	—	655	14.861	23.031	19.265	15.516
	—	—	—	—	—	40.727	171.187	243.476	265.066	260.802
V. Diversen										
	—	—	—	40	—	—	224	224	224	223
	565.250	637.738	810.023	928.118	920.317	801.321	1.060.258	1.349.317	1.406.908	1.425.182

N. B. — De rente der verstrekte of ontvangen leningen komen in bovenstaande staten niet voor.

(1) Luidens de beslissingen van de Raad van de E.O.E.S. van 13 December 1950 is een bijzonder credit tot een maximum-bedrag van 120 miljoen rekeneenheden aan Duitsland verstrekt voor de verrekeningsperioden begrepen tussen 1 November 1950 en 30 September 1951. Voor de verrekeningsperioden liggend tussen 1 Mei en 30 September 1951, werd het plafond van 120 miljoen maandelijks met 20 miljoen rekeneenheden vermindert.

(2) De regering van de Verenigde Staten van Amerika heeft aan Noorwegen een aanvangscreditsaldo van 10 miljoen rekeneenheden en aan Turkije een aanvangscreditsaldo van 25 miljoen rekeneenheden toegekend, als lening vanwege de Unie, krachtens artikel 10 van het akkoord van 19 September 1950.

(3) Dit bedrag omvat 100 miljoen rekeneenheden, overeenkomstig het besluit van de Raad van de E.O.E.S. van 14 Maart 1952.

AFREKENING VAN DE POSITIE DER DEELNEMENDE LANDEN MET DE UNIE (*)

88.2

1 Juli 1950 tot 31 Mei 1952 (1)

(millioenen rekeneenheden)

DEELNEMEND LAND EN AANGESLOTEN MONETAIR GEBIED (2)	BRUTO-STAND Totaal		CUMULATIEVE NETTO-STAND (3) Overschot (+) of tekort (-)	Netto- aanwending der « bestaande middelen » door (-) of op (+) de andere leden	SPECIALE MIDDELEN Aangewend bedrag	Aanwending der aanvangs- credit- (+) of debetsaldi (-) Aangewend bedrag	BESCHIKBAAR QUOTUM	AANWENDING DER QUOTA. AANGEWEND BEDRAG (h + i = g)		
	der bilaterale overschotten (+) en der bilaterale tekorten (-)							TOTAAL (Cumulatief verrekenings- tekort (-) of overschot (+) g = (b + c + d + e)	WAARVAN	
	a								Lening ontvangen (-) of verleend (+) door het deelne- mend land h	Goud gestort door (-) of aan (+) het deel- nemend land i
Duitsland	+ 1.023,7	- 796,4	+ 227,3	+ 11,9	-	-	500	+ 234,6	+ 167,3	+ 67,3
Oostenrijk	+ 65,7	- 205,8	+ 140,1	-	+ 43,0	+ 80,0	70 (4)	- 17,1	-	+ 17,1 (5)
België-Luxemburg	+ 1.118,6	- 340,1	+ 778,5	+ 15,8	-	- 29,4	360 (6)	+ 767,7	+ 423,9 (7)	+ 343,8 (7)
Denemarken	+ 283,8	- 298,4	+ 14,7	- 5,0	-	-	195	- 20,9	- 20,9	-
Frankrijk	+ 560,0	- 1.018,6	- 458,7	+ 12,9	-	-	620 (8)	- 442,9	- 362,0 (8)	- 80,9
Griekenland	+ 19,7	- 218,5	- 198,8	+ 1,1	+ 82,7	+ 115,0	45 (4)	nil	-	-
IJsland	+ 2,2	- 13,0	- 10,8	-	+ 6,8	+ 4,0	15	nil	-	-
Italië	+ 511,8	- 326,9	+ 184,9	+ 42,5	-	-	205	+ 227,9	+ 134,4 (9)	+ 93,4 (9)
Noorwegen	+ 238,1	- 299,5	+ 61,5	+ 0,4	-	+ 60,0 (10)	200	+ 1,5	- 1,5	-
Nederland	+ 817,1	- 626,6	+ 190,5	-	-	+ 30,0	355	+ 217,4	+ 144,2	+ 73,2
Portugal	+ 172,1	- 77,8	+ 94,3	-	-	-	70	+ 95,2	+ 54,6 (11)	+ 40,6 (11)
Verenigd-Koninkrijk	+ 1.254,3	- 2.110,2	- 855,9	- 93,1	-	- 150,0	1.060	- 1.096,2	- 636,0	- 460,2 (15)
Zweden	+ 569,2	- 329,5	+ 239,6	+ 15,4	-	- 9,8 (12)	260	+ 244,9	+ 148,5	+ 96,5
Zwitserland	+ 395,7	- 230,8	+ 164,9	-	-	-	250	+ 165,6	+ 107,8	+ 57,8
Turkije	+ 128,8	- 268,3	- 139,6	- 1,9	+ 47,5	+ 25,0 (13)	50	+ 69,7	+ 30,0	+ 39,7 (14)
Totaal...	+ 7.160,6	-	+ 1.880,1	+ 100,0	+ 180,1	- 314,0 189,2		+ 1.953,2 - 1.648,3	+ 1.180,7 - 1.050,3	+ 772,6 - 598,0

(1) Met inbegrip van Zwitserland sedert 1 November 1950.

(2) Ierland en Triëst zijn resp. in de monetaire gebieden van het Verenigd-Koninkrijk en van Italië opgenomen; in het Verenigd-Koninkrijk zijn naast de overzeese gebiedsdelen, de niet-deelnemende landen van het sterlinggebied begrepen.

(3) De gestorte rente op de verstrekte of ontvangen leningen dient in de netto-positie (kolom b) begrepen, doch duidelijkheidshalve werd zij alleen in de verrekeningspositie opgenomen (kolom g).

(4) De quota van Oostenrijk en Griekenland zijn, ingeval die landen een cumulatief tekort hebben, op nul gebracht voor de periode door de tabel gedekt.

(5) Betaald overeenkomstig artikel 13 (a).

(6) Ingevolge de toekenning van het aanvankelijke debetsaldo aan België voor 1950-1951, mag dit land zijn quotum slechts tot een beloop van 331 miljoen rekeneenheden aanwenden om zijn overschotten in de loop van die periode te dekken.

(7) Waarvan 437,1 miljoen rekeneenheden, buiten quotum vereffend, overeenkomstig de beslissingen van de Raad op 18 October 1951, 7 Januari en 31 Maart 1952.

(8) Met inbegrip van 100 miljoen rekeneenheden aan Frankrijk toegestaan in de vorm van een kortlopend krediet dat in het quotum werd opgenomen van de maanden Februari tot Mei 1952, overeenkomstig de beslissing van de Raad dd. 15 Maart 1952.

(9) Waarvan 22,9 miljoen rekeneenheden, buiten quotum vereffend, overeenkomstig de beslissing van de Raad op 21 November 1951.

(10) Waarvan 10 miljoen rekeneenheden, in de vorm van lening, terug te betalen aan de Unie.

(11) Waarvan 25,2 miljoen rekeneenheden, buiten quotum vereffend, overeenkomstig de beslissingen van de Raad op 5 Mei 1951 en 4 Februari 1952.

(12) Overeenstemmend met de omzetting van het verminderde aanvangsdebetsaldo in een netto-tekort overeenkomstig de beslissing van de Raad dd. 4 Februari 1952.

(13) In de vorm van lening terug te betalen aan de Unie.

(14) Waarvan 19,7 miljoen rekeneenheden, buiten quotum vereffend, overeenkomstig artikel 13 (a).

(15) Waarvan 36,2 miljoen rekeneenheden, buiten quotum vereffend, overeenkomstig artikel 13 (a).

(*) Voor de verklaring der hoofden van de kolommen, zie de noot gepubliceerd in het Novembernummer 1951, blz. 221.

V — GELDDOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN (1)

(millioenen franken)

TIJDVAK (einde maand)	TER BESCHIKKING VAN DE BELGISCHE ECONOMIE										
	CHARTAALGELD			GIRAALGELD					Geldvoorraad ter beschikking van de Belgische economie	pCk. van het chartaalgeld in de totale geldvoorraad	Dadelijk opneembare rekeningen in België en van het buitenland
	Biljetten en munten van de Schatkist (1)	Biljetten van de Nationale Bank van België (2)	Voorraad chartaalgeld (*) (3)	Rekening-courantaald van de Nationale Bank van België (*) (4)	Tegode op Postrekening (*) (5)	Dadelijk en op ten hoogste één maand opneembare deposito's bij de banken en parasetaal instell. (*) (6)	Voorraad giraalgeld (7) = (4) + (5) + (6)	Geldvoorraad ter beschikking van de Belgische economie (8) = (3) + (7)			
									Dadelijk opneembare rekeningen in België en van het buitenland (10)		
1950 Maart	4.314	87.530	90.710	650	18.423	43.477	62.550	153.260	59,2	8.575	
1951 Januari	4.950	88.069	91.761	628	18.554	43.964	63.146	154.907	59,2	11.516	
Februari	4.984	88.964	90.632	535	18.324	44.623	63.482	154.164	58,8	12.552	
Maart	4.944	86.953	89.713	598	19.161	45.038	64.797	154.510	58,1	13.433	
April	4.999	86.669	90.428	491	18.992	44.935	64.418	154.846	58,4	15.363	
Mei	5.104	86.781	90.534	573	18.501	45.407	64.481	155.015	58,4	15.740	
Juni	5.219	88.167	92.184	500	18.813	45.395	64.708	156.892	58,8	15.547	
Juli	5.332	90.448	94.576	500	18.914	44.617	64.031	158.607	59,6	15.360	
Augustus	5.454	91.263	95.484	538	18.982	45.385	64.905	160.389	59,5	15.269	
September	5.516	91.648	96.006	554	19.062	46.998	66.614	162.620	59,0	15.233	
October	5.311	92.512	96.512	501	19.278	47.929	67.708	164.220	58,8	17.692	
November	5.359	92.204	96.301	516	19.462	47.607	67.585	163.886	58,8	16.489	
December	5.433	94.967	99.089	674	20.079	47.938	68.691	167.780	59,1	17.197	
1952 Januari	5.453	94.197	98.269	546	19.484	46.744	66.774	165.043	59,5	17.548	
Februari	5.462	94.713	98.913	562	19.883	45.968	66.413	165.326	59,8	17.785	
Maart	5.478	94.778	98.980	502	19.897	49.718	70.117	169.097	58,5	15.662	

(*) Na aftrekking van de kasmiddelen van het bankwezen.

(1) C.f. Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting, Decemhernummer 1949, vol. II, nr 6: « Berekening van de geldvoorraad in de Belgische economie », blz. 337 en volgende.

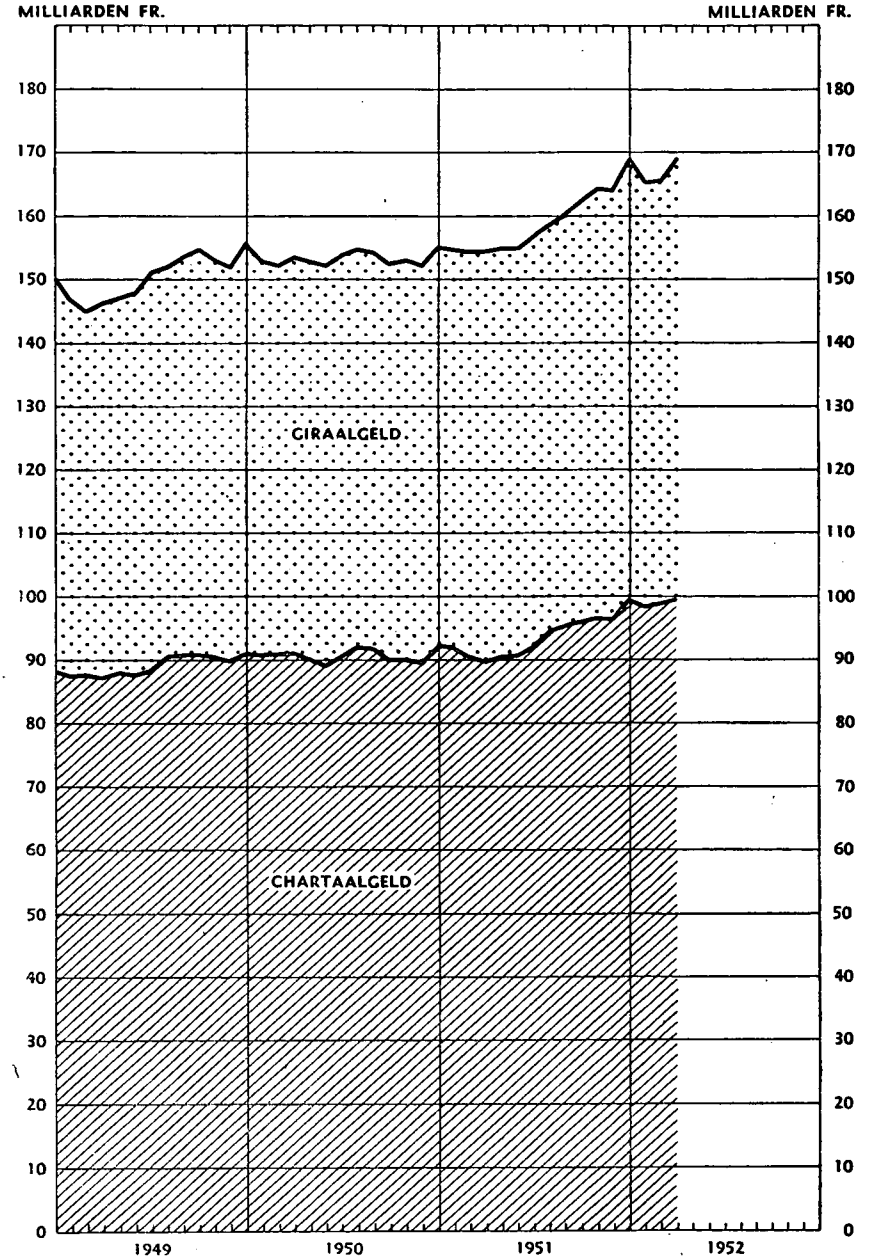
VI — SNELHEID VAN DE GIRALE GELDSOMLOOP IN BELGIE

Maand	Postrekeningen (1)	Dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken
1951 Januari	3,59	1,76
Februari	3,97	1,75
Maart	3,85	1,96
April	3,81	1,87
Mei	4,05	1,90
Juni	3,61	1,88
Juli	3,78	1,86
Augustus	3,77	1,79
September	3,48	1,67
October	3,53	1,83
November	3,82	1,85
December	3,77	1,94
1952 Januari	3,70	1,94
Februari	3,79	1,89
Maart	3,63	1,81

(1) Zie tabel nr 38.

Noot. — De coëfficiënten van omloopsnelheid der postrekeningen en der dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken kunnen niet met elkaar vergeleken worden daar zij niet op dezelfde grondslagen berekend worden. De coëfficiënten betreffende de bankrekeningen zijn nauwkeuriger.

GELDDOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN

INHOUDSTAFEL

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

	Tab.		Tab.
GELDMARKT		PRODUCTIE	
I — Rentetarief voor disconto en beleningen.....	2	I — Steenkolen- en metaalproductie	55
II — Rentetarief voor bankdeposito's en tegoed bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas.....	4	II — Textielnijverheid.....	56
		III — Diverse producties	56
		IV — Electriciteit	58
		V — Gas	59
VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN		VERBRUIK	
I — Notering der edele metalen	9	I — Verbruiksindexcijfers	65
II — Officiële wisselkoersen	10	II — Tabakverbruik	66
		III — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
KAPITAALMARKT		VERVOER	
I — Noteringen van enkele overheidsfondsen.....	14	I — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen.....	70
II — Maandindexcijfers der aandelennoteringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen.....	15	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	
III — Omzetten ter Beurze van Brussel.....	15	b) wagens aan de nijverheid geleverd	
IV — Noteringen en rendement der voornaamste typen vast renderende effecten	16	c) verkeer :	
V — Kapitaalemissies in België en Belgisch-Congo Retrospectief overzicht	17	1° algemeen spoorverkeer	
Emissies van de Congolese vennootschappen in Januari 1952		2° zware goederen :	
Indeling der emissies		A) gezamenlijk verkeer	
Groepering naar de grootte van het kapitaal		B) binnenlands verkeer	
Emissies van de Belgische vennootschappen in Februari 1952		II — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	70
Indeling der emissies		III — Havenverkeer	71
Groepering naar de grootte van het kapitaal		a) Antwerpen	
VI — Leningen uitgegeven door de Overheid.....	18	b) Gent	
VII — Bankoperaties van het Gemeentekrediet.....	19	IV — Algemene beweging der binnenscheepvaart.....	72
VIII — Hypotheekinschrijvingen.....	20	BUITENLANDSE HANDEL	
		I — Samenvatting aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
RIJKSFINANCIËN		II — Nomenclatuur der afdelingen volgens de type- classificatie van de internationale handel (T.C.I.H.)	75
I — Stand van de Staatsschuld	25	WERKLOOSHEID	
II — Stand van het bezit aan overheidsfondsen van de Nationale Bank van België.....	25	I — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid.....	81
III — Opbrengst van de belastingen	26	II — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie.....	81
		III — Indeling der ingeschreven geheel werklozen naar beroepsgroep	81
INKOMEN EN SPAREN		BANK- EN GELDSTATISTIEKEN	
I — Rendement der Belgische en Congolese vennoot- schappen op aandelen	30	I — België en Belgisch-Congo :	
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatie- coupons :		Algemene staten der banken.....	85
Januari 1952		Nationale Bank van België :	
Retrospectief overzicht		Weekstaten	85
II — Algemene Spaar- en Lijfrentekas.....	31	Bank van Belgisch-Congo :	
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes		Maandstaten	85
b) Detailgegevens over het verrekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		II — Buitenlandse emissiebanken :	
III — Kwartaalindexcijfers der lonen	32	Staten	86
		Banque de France	
LOOP DER ZAKEN		Bank of England	
I — Verrekenkamers	35	Nederlandsche Bank	
a) Debetverrichtingen		Banque Nationale Suisse	
b) Detailgegevens over het verloop der verre- keningen te Brussel		Federal Reserve Banks	
II — Postchèque- en giroverkeer	36	Sveriges Riksbank	
		Discontovoet van de voornaamste circulatie- banken	
PRIJZEN		III — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel	87
a) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België...	45	IV — Europese Betalingsunie :	
b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en in het buitenland.....	45	Samenvattende tabel van de stand.....	88.1
c) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België...	46	Afrekening van de positie der deelnemende landen	88.2
		V — Geldvoorraad in Belgische franken.....	89
		VI — Snelheid van de girale geldsomloop in België...	89

Abonnementsprijs per jaargang   *fr* 250 voor België.
  fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in haar boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenssen te ontvangen: de Nederlandse of de Franse.

— Voorh. Drukkerijgest. —
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
— broeders en zusters, —
maatsch. onder één firma
16, Wilde - Woudstraat, 16
B R U S S E L

27642